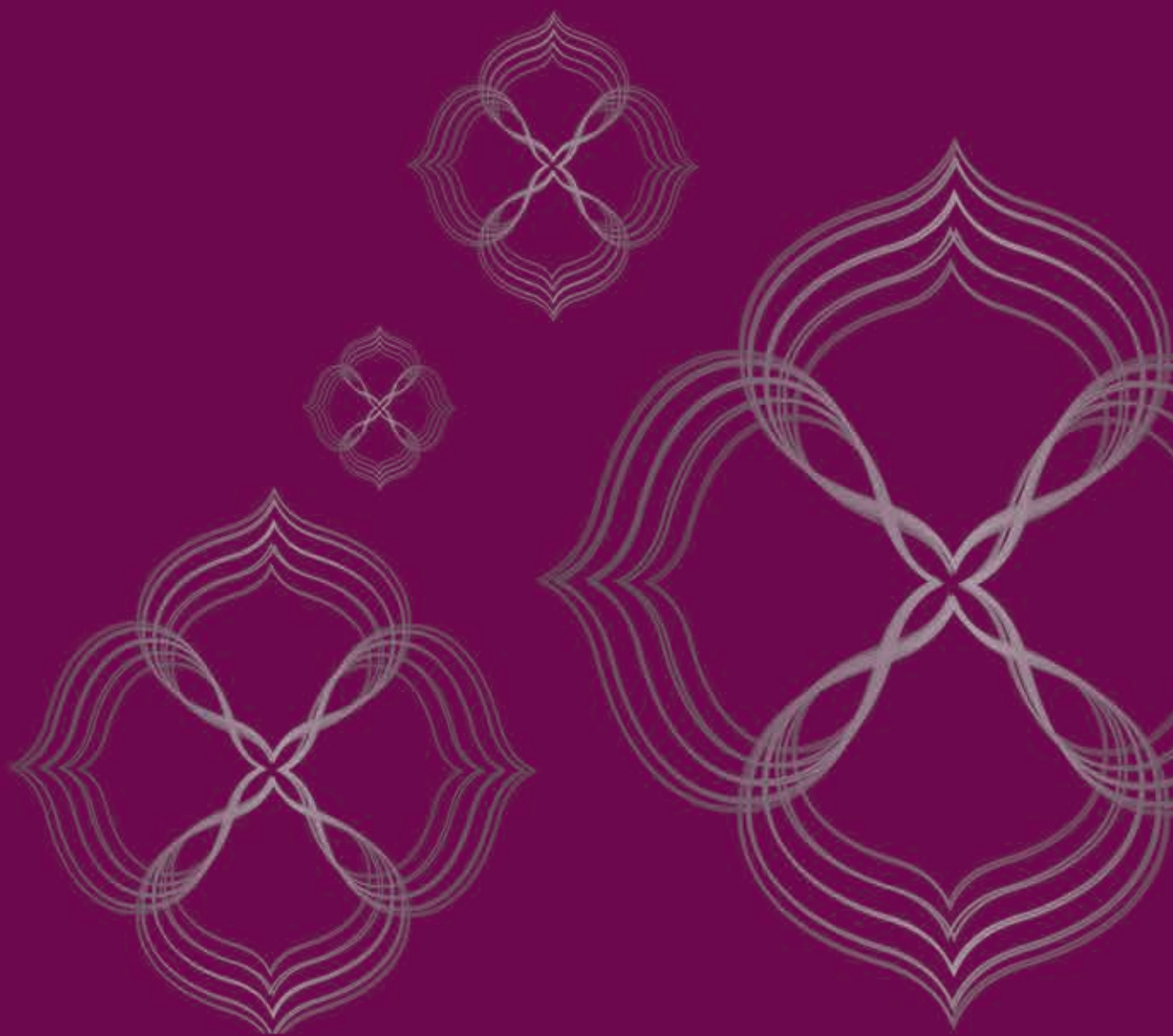

BIBD

2015

LAPORAN TAHUNAN

Isi Kandungan

- 01 Visi & Misi**
- 02 Pandangan Pengurusan**
 - Pernyataan Pengerusi
 - Prakata Pengarah Urusan
- 07 Perihal Kami**
 - Mantan Ahli Lembaga Pengarah dan Badan Penasihat Syariah
 - Lembaga Pengarah
 - Badan Penasihat Syariah
 - Barisan Pengurusan
 - Profil Korporat
 - Statistik: Prestasi Kewangan
- 20 Tinjauan Perniagaan**
 - Bahagian Perbankan Pelanggan
 - Bahagian Perbankan Korporat
 - Bahagian Perbankan Institusi
 - Bahagian Perbendaharaan & Pasaran Global
 - Bahagian Perbankan Perdagangan
 - Jabatan-Jabatan Sokongan
 - Bahagian Operasi & Teknologi
 - Bahagian Sumber Manusia
 - Bahagian Pengurusan Risiko
 - Jabatan Pemasaran
 - Bahagian Syariah
 - Unit Perhubungan Korporat
- 29 Pencapaian**
 - Pencapaian Penting
 - Tanggungjawab Korporat
 - Mengukuhkan Perhubungan Pelanggan
 - Membangunkan Produk & Perkhidmatan Inovatif
 - Program Ganjaran
- 44 Aktiviti Korporat**
 - Penglibatan Warga Kerja
 - Aktiviti Tahunan
 - Tanggungjawab Social Korporat
- 51 Pencapaian dan Anugerah**

Pernyataan Pengerusi

Para Pemegang Saham Yang Dihargai,

*Bismillahir Rahmanir Rahim
Assalamualaikum Warahmatullahi
Wabarakatuh*

2015 merupakan satu tahun yang terkesan dengan ketidakpastian. Harga tenaga di peringkat global yang lebih rendah, pendapatan komoditi yang merosot dan kelemahan pasaran baru muncul telah menjejaskan pertumbuhan global. Walau bagaimanapun, ringgit Brunei yang agak kukuh dan rizab jangka panjang Kerajaan telah membantu mengurangkan risiko di sepanjang tahun ini.

Dengan latar belakang yang mencabar ini, Alhamdulillah, BIBD telah menunjukkan prestasi yang mengagumkan pada tahun dalam kajian. Kita berjaya melaksanakannya dengan berpanduan tema tahun ini iaitu “Meniti Peningkatan Baru dan Mencapai Aspirasi”. Ini memberikan kami inspirasi untuk menyesuaikan diri dan menjadi fleksibel dalam menghadapi cabaran di sekeliling di samping memberi tumpuan kepada matlamat untuk meneruskan trajektori pertumbuhan.

Dalam mengharungi pelbagai kitaran ekonomi, BIBD telah berkembang dengan memanfaatkan kekuatan asas yang berakar umbi dalam nilai-nilai KeBruneian kami. Kami telah mengakhiri tahun ini dengan penuh bermakna sambil mengimbas kembali kepada perkembangan transformasi dan pencapaian BIBD sejak lebih tiga dekad, dan hasilnya dapat dilihat pada hari ini, dimana BIBD kini adalah sebuah bank utama di Brunei Darussalam dan bank Islam terkemuka di rantau ini. Melalui pelaksanaan jenama “Berjiwa KeBruneian” yang diterapkan

di dalam kesemua usaha kami, kami komited untuk terus membina ekuiti BIBD dan untuk kekal relevan kepada para pelanggan kami menerusi inovasi produk dan perkhidmatan, untuk beberapa dekad akan datang.

Perjalanan transformatif kami mencapai kemuncaknya dengan pelancaran Ibu Pejabat dan Cawangan Utama BIBD yang baru diubahsuai, oleh Yang Teramat Mulia Paduka Seri Duli Pengiran Muda ‘Abdul Malik ibni Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanah Bolkiah Mu‘izzaddin Waddaulah. Ibu Pejabat BIBD, pertama kali dibuka pada tahun 1992 oleh Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanah Bolkiah Mu‘izzaddin Waddaulah, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam, dan sehingga kini kekal menjadi asas perkembangan rangkaian perbankan kami yang meluas.

Mengimbangi pertumbuhan dengan daya tahan kewangan

Budaya pematuhan yang kukuh dan amalan pengurusan yang berhemat dalam memastikan kestabilan kewangan, saling melengkapi aspirasi kami untuk mengembangkan perniagaan kami. BIBD telah diberikan penarafan tertinggi (top-rated) bank di Negara Brunei Darussalam oleh Standard & Poor’s, sebagai pengiktirafan terhadap kedudukan modal yang kukuh, profil kecairan yang teguh, nisbah pembiayaan yang rendah berbanding deposit dan keupayaan pembiayaan yang jitu.

Asas teguh ini telah membolehkan BIBD berkembang maju di dalam negara sehingga kini

Kami komited untuk memastikan bahawa keseimbangan ini kekal kukuh bagi BIBD untuk terus maju dalam menyampaikan perkhidmatan kepada pelanggan kami dengan berkesan dan menyumbang ke arah visi jangka panjang Wawasan Brunei Darussalam 2035.

dan mengorak langkah untuk mencapai aspirasi bagi melanjutkan penawaran pembiayaan Islam kami kepada kelompok global yang lebih meluas. Pada tahun 2015, kami telah membuka sebuah pejabat perwakilan di Singapura yang menjadi pusat strategik kami di luar negara untuk menyokong keperluan para pelanggan serantau dan mempromosi rangkaian penawaran BIBD. In shaa Allah, kami akan membuka sebuah pejabat perwakilan di Dubai tidak lama lagi, untuk lebih mendekatkan kami kepada para pelanggan yang berada di negara-negara Majlis Kerjasama Teluk (GCC).

Pertumbuhan yang berterusan ini terhasil berikutan usaha yang kami semai dan pupuk dalam memastikan kesemua langkah berhemah kami ini adalah seimbang dengan kemajuan dan inovasi. Kami komited untuk memastikan bahawa keseimbangan ini kekal kukuh bagi BIBD agar dapat terus maju dalam menyampaikan perkhidmatan yang berkesan kepada para pelanggan kami, dan menyumbang ke arah visi jangka panjang Wawasan Brunei Darussalam 2035.

Melihat ke hadapan untuk tahun 2016

Tahun mendatang menjangkakan satu lagi tahun yang mencabar, namun kami akan terus menilai peluang-peluang yang terdapat di sebaliknya. Kami memiliki asas yang kukuh dan sentiasa berpandangan jauh dalam pendekatan perniagaan kami. Kami akan terus memantau dan melaksanakan ujian tekanan untuk menilai dan mengatasi sebarang kelemahan berikutan ketidakpastian pasaran yang masih berterusan. Kami komited kepada pendekatan berdisiplin dalam amalan pengurusan risiko

dan pembiayaan untuk mengekalkan kedudukan modal yang kukuh.

Kemajuan teknologi akan terus menjadi ciri asas yang kukuh dalam perjalanan transformatif kami untuk masa hadapan bagi membolehkan kami menjadi lebih cekap. Tonggak hasil kita kekal teguh dan kita akan terus memperjuangkan pertumbuhan perniagaan kecil dan sederhana di dalam negara serta mempelbagaikan portfolio segmen perniagaan.

Apa yang penting, kami akan terus memberi tumpuan untuk memantap dan meningkatkan pengalaman para pelanggan kami, dengan memberikan mereka produk dan perkhidmatan yang dapat menyokong keperluan kewangan serta memenuhi matlamat peribadi dan perniagaan mereka. Kami berhasrat untuk menjadi bank pilihan pertama bagi pelanggan, rakan perniagaan dan warga kerja kami serta akan memastikan kesemua inisiatif yang dilaksanakan ini akan dapat membantu merealisasikan aspirasi tersebut.

Penghargaan

Saya ingin melahirkan ucapan terima kasih kepada rakan-rakan Lembaga Pengarah atas sokongan dan nasihat strategik mereka. Saya dan pihak Lembaga Pengarah ingin merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada Javed Ahmad, yang telah meletakkan jawatan sebagai Pengarah Urusan BIBD pada 30 November 2015, atas komitmen dan sumbangan beliau disepanjang tempoh perkhidmatan bersama BIBD. Kami juga mengalu-alukan pelantikan Mubashar Khokhar sebagai Pengarah Urusan baru, dan kami berharap dengan pucuk pimpinan

beliau, akan dapat membawa BIBD meniti ketahap yang lebih tinggi lagi.

Ahli Lembaga Pengarah dan saya ingin mengucapkan terima kasih kepada warga kerja BIBD yang telah menyempurnakan tanggungjawab mereka dengan penuh dedikasi dan kewibawaan yang tinggi, dalam menyampaikan perkhidmatan yang cemerlang kepada para pelanggan kami. Dengan bimbingan pasukan pengurusan yang kukuh dan warga kerja yang berdedikasi, In shaa Allah, kami percaya bahawa kita berada pada kedudukan yang teguh untuk menghadapi apa jua cabaran dan memberikan pulangan kepada pihak-pihak kepentingan kita. Saya berterima kasih di atas kegigihan mereka sepanjang tahun 2015 dan mengalu-alukan sumbangan berterusan untuk tahun-tahun mendatang.

Saya turut berterima kasih kepada para pemegang saham dan pelanggan, di atas sokongan dan kepercayaan mereka yang berterusan kepada kami. Kami akan sentiasa komited untuk meningkatkan nilai ekuiti awda.

Saya juga ingin merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada Kerajaan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam, Kementerian Kewangan dan para pengawal selia, atas sokongan, bimbingan dan kepercayaan mereka yang berterusan kepada kami.

*Wabillahi Taufik Walhidayah Wassalamu
'Alaikum Warahmatullah Hi Wabarakatuh*

Dato Paduka Awang Haji Bahrin bin Abdullah
Menteri Pembangunan
Pengerusi

Prakata Pengarah Urusan

Para Pemegang Saham Yang Dihargai

*Bismillahir Rahmanir Rahim
Assalamualaikum Warahmatullahi
Wabarakatuh*

Saya bersyukur kerana diberi peluang untuk menyampaikan mesej pertama saya kepada awda sebagai Pengarah Urusan BIBD dengan membentangkan Laporan Kewangan bagi tahun 2015. Saya ingin merakamkan ucapan terima kasih dan penghargaan kepada Lembaga Pengarah kerana memberikan kepercayaan kepada saya untuk melaksanakan tanggungjawab bagi memimpin organisasi yang ulung ini.

Di Brunei Darussalam, kami terus menyaksikan perkembangan dalam usaha berterusan untuk mempelbagaikan ekonomi negara bagi mencari sumber pendapatan bukan minyak, memandangkan pengeksporth komoditi tersebut berhadapan dengan ketidakpastian harga tenaga yang rendah.

Walau apapun keadaan dinamik luaran, BIBD kekal komited untuk mengenal pasti dan merebut peluang-peluang yang ada.

Bahagian kumpulan turut berhadapan dengan berbagai cabaran pada tahun 2015. Ekonomi global menyaksikan pertumbuhan yang sederhana sebanyak 3% manakala aktiviti ekonomi di pasaran baru muncul merosot. Sentimen para pelabur dan perniagaan terjejas akibat kebimbangan terhadap kelembapan ekonomi global yang berpanjangan dan langkah rasionalisasi modal berikutan jangkaan langkah Rizab Persekutuan menaikkan kadar faedah di Amerika Syarikat sebelum akhir tahun. Di Brunei Darussalam, kami terus menyaksikan perkembangan dalam usaha berterusan untuk mempelbagaikan ekonomi negara bagi mencari sumber pendapatan bukan minyak, memandangkan pengeksporth komoditi tersebut berhadapan dengan ketidakpastian harga tenaga yang rendah. Kesemua faktor ini memberi kesan kepada sektor perbankan, menyebabkan kos pembiayaan dan modal yang lebih tinggi, dan menambah tekanan ke atas margin operasi.

Walau apapun keadaan dinamik luaran, BIBD kekal komited untuk mengenal pasti dan merebut peluang-peluang yang ada. Kami telah mengukuhkan penawaran perbankan kami dalam segmen perniagaan utama, kecemerlangan perkhidmatan dan juga keupayaan perniagaan. Hari ini, BIBD kekal sebagai bank terbesar di Brunei Darussalam dengan asas aset sebanyak \$7.5 bilion, dan diberi penilaian sebagai bank terbaik oleh agensi penarafan kredit antarabangsa. Kami berdepan dengan cabaran pada tahun ini,

menerusi penerapan nilai-nilai “Berjiwa KeBruneian”, di mana kami telah menggunakan pendekatan berhati-hati dan berhemat untuk memastikan kami akan terus menguasai pertumbuhan dan kemampan jangka panjang, dalam semua yang kami laksanakan.

Prestasi yang berdaya tahan walaupun dalam persekitaran yang mencabar

Walaupun beroperasi dalam keadaan yang mencabar, saya sukacita melaporkan bahawa BIBD sekali lagi menunjukkan prestasi yang mengagumkan dengan peningkatan sebanyak 20% dalam keuntungan Bank, yang berjumlah \$100.6 juta pada tahun 2015 berbanding dengan \$83.9 juta pada tahun 2014. Secara keseluruhan, Kumpulan mengekalkan prestasi dengan keuntungan sebanyak \$106.7 juta pada tahun 2015 berbanding dengan \$111.5 juta pada tahun 2014, mencatatkan penurunan kecil sebanyak 4.3%. Jumlah aset menyusut sebanyak 3% dan 2% masing-masing bagi Bank dan Kumpulan. Kami terus mengekalkan amalan berhemat dengan membuat perhitungan yang mencukupi untuk rosot nilai pembiayaan, pendahuluan dan pembiayaan, dan pulih semula yang lebih rendah, berikutan persekitaran ekonomi yang mencabar berbanding tahun 2014.

Hasil daripada segmen perniagaan kami adalah positif, dengan peningkatan sebanyak 8% daripada Perbankan Pengguna dan 51% daripada Perbankan Institusi, manakala Perbankan Korporat mengekalkan hasil berjumlah \$47 juta, berbanding tahun 2014. Secara keseluruhan, pertumbuhan dalam hasil daripada segmen perniagaan mengimbangi kos dana yang meningkat. Kami mengamalkan disiplin yang ketat dalam menguruskan kos dan memiliki nisbah kos-kepada-pendapatan yang terendah dalam industri kewangan pada kadar 40%.

Kami telah meningkatkan bahagian pasaran kepada lebih 55% melalui usaha bersepadu daripada petunjuk pihak perniagaan kami untuk mengembangkan asas pelanggan menerusi inovasi produk dan perkhidmatan. Kami juga secara teliti menyusun semula komposisi

segmen kami bagi melaksanakan usaha yang berterusan dalam mempelbagaikan ekonomi negara, dan bagi menghadapi ketidakstabilan kewangan dalam segmen-segmen bertumpu, melangkah ke hadapan.

Ini merupakan tahun kedua laporan kewangan menguna pakai Piawaian Laporan Kewangan Antarabangsa (IFRS), yang memberikan lebih ketelusan dan perbandingan antarabangsa yang berdasarkan piawaian global. Kepatuhan tadbir urus Syariah yang ketat telah meletakkan kami sebagai sebuah bank yang bertanggungjawab secara etika kepada semua, di mana nisbah kecukupan modal yang mantap sebanyak 23.8% adalah melebihi purata yang ditetapkan untuk peraturan kawal selia dan industri, dan adalah lebih daripada mencukupi untuk mengekalkan modal.

Inovasi dan pemahaman pelanggan yang mendalam kekal memacu prestasi

Kami terus melabur dalam infrastruktur dan inovasi untuk memastikan bahawa kami sentiasa menawarkan penyelesaian yang relevan dan tepat pada masanya kepada para pelanggan kami, berikutan keadaan pasaran yang sentiasa berubah. Teknologi kekal sebagai wadah untuk mendorong kecekapan operasi dan menyediakan pengalaman pelanggan yang berbeza.

Dalam memenuhi keperluan para pelanggan yang mahukan pengalaman digital yang lebih memuaskan, di samping kepelbagaian gaya hidup yang semakin pesat, kami telah menaik taraf dan menyusun semula keupayaan digital untuk memastikan pelanggan kami dapat menjalankan transaksi perbankan mereka dengan mudah. Penambahbaikan ini termasuk memperkenalkan platform perbankan digital yang membolehkan pendaftaran pelanggan baru dibuat dengan lebih cepat dan mudah serta memenuhi keperluan perbankan pelanggan sedia ada secara digital, tanpa perlu mengisi boring secara manual. Para pelanggan juga kini dapat berhubung dengan pegawai khidmat pelanggan kami dalam masa nyata menerusi ciri "Instant Secure Digital Chat", yang diperkenalkan pada aplikasi mudah alih kami.

Dari aspek Perbankan Institusi, pemahaman pelanggan yang mendalam telah membolehkan kami untuk membuat pengstrukturkan akaun pelaburan perkongsian keuntungan terhad dengan bank rakan niaga di rantau ini, di mana kami juga menyediakan perkhidmatan sebagai penasihat Syariah. Ini adalah inisiatif yang pertama seumpamanya di Brunei Darussalam yang dikendalikan bersama bank rakan niaga, yang mencerminkan keupayaan kami untuk menawarkan penyelesaian kewangan yang bersesuaian bagi memenuhi keperluan para pelanggan kami.

Menyokong agenda negara untuk pertumbuhan dan kepelbagaian ekonomi kekal menjadi tumpuan utama kami di BIBD. Cadangan yang disediakan oleh Bahagian Perbankan Korporat adalah berdasarkan falsafah untuk menawarkan penyelesaian holistik kepada perniagaan di setiap peringkat perkembangan mereka, dari awal operasi mereka sehinggalah menjadi sebuah syarikat besar. Kami memahami cabaran yang mereka hadapi, keperluan serta aspirasi mereka dan telah memantapkan penawaran kami kepada pelanggan dari segmen ini, sekaligus ianya telah meningkatkan portfolio kami sebanyak 6% kepada \$775 juta. Penguasaan pasaran kami melonjak kepada 46.5% pada tahun 2015 berbanding 43.6% pada tahun 2014.

Bagi bahagian Perbankan Pengguna pula, kami telah memantapkan posisi nilai kami dengan meningkatkan ciri-ciri rangkaian penuh produk kami dan meuar-uarkannya melalui kempen pemasaran yang dipacu analisis. Kami memberi ganjaran kepada pelanggan kami melalui program kesetiaan dan peluang menarik untuk mengambil bahagian dalam pertandingan, di samping mempromosikan produk kewangan yang disediakan khusus mengikut keperluan mereka. Kami berjaya meraih penguasaan pasaran sebanyak 55%, sekaligus memantapkan kedudukan kami yang sedia kukuh sebagai peneraju dalam Perbankan Pengguna. Skor tertinggi yang diterima daripada kaji selidik kepuasan pelanggan dari kalangan semua bank di Asia Tenggara, yang dikendalikan oleh agency

ACORN, telah mengesahkan bahawa kami sememangnya amat memahami pelanggan kami. Usaha kami diiktiraf apabila The Asian Banker memberikan anugerah berprestij "The Best Retail Bank" di Brunei untuk tiga tahun berturut-turut. Anugerah ini mengiktiraf usaha kami dalam membangunkan kamampuan francais jangka panjang dengan pulangan keuntungan yang tinggi dan juga kerana kami memahami pelanggan kami.

Kesemua usaha ini menyaksikan BIBD meningkatkan penguasaan pasaran kepada 55% dan mengukuhkan kedudukan kami sebagai bank pilihan pelanggan di Brunei Darussalam.

Diiktiraf di persada antarabangsa untuk pengurusan kewangan yang teguh

Ia adalah satu pencapaian yang membanggakan bagi kami apabila agensi penarafan kredit antarabangsa, Standard & Poor's (S&P) mengesahkan kedudukan BIBD sebagai bank teratas di Brunei Darussalam dengan penarafan A-. Ini jelas membuktikan bahawa pengurusan kewangan BIBD yang jitu, telah membolehkan pihak Bank untuk memenuhi komitmen kewangannya. Ia adalah satu perakuan yang sangat bermakna bagi kami kerana ia merupakan pengesahan kepada langkah tadbir urus yang ketat dalam pengurusan perniagaan kami, yang telah megukuhkan kedudukan kami sebagai bank yang paling selamat dan mendapat penarafan tertinggi di Brunei, sekaligus meletakkan kami setanding dengan bank-bank utama di rantau ASEAN.

In shaa Allah, saya yakin dengan amalan tadbir urus yang ketat dan budaya pematuhan berdisiplin yang berterusan, kami akan dapat terus mengimbangi hasrat para pemegang saham bagi kemampanan pulangan dan sikap berhemah yang tinggi.

Memberikan nafas antarabangsa kepada penawaran kami

Kepesatan kemajuan kewangan Islam telah mencapai satu dimensi baru berikutan integrasi yang lebih kukuh ke dalam sistem kewangan antarabangsa. Pertambahan kadar penyertaan

asing yang lebih tinggi telah menyebabkan aliran merentas sempadan turut meningkat.

Bagi mengambil kesempatan daripada melonjaknya minat terhadap penyelesaian pembiayaan yang lebih beretika bertanggungjawab di peringkat antarabangsa, kami telah menubuhkan sebuah pejabat perwakilan di Singapura untuk memenuhi penyediaan analisis untuk potensi ini dan juga untuk mempromosikan kepakaran kami dalam bidang ini. Singapura telah dipilih kerana ia adalah pusat strategik bagi pasaran kewangan antarabangsa di rantau ini dan dengan memiliki matawang yang boleh ditukar ganti, kami berada pada kedudukan yang baik untuk memanfaatkan semua peluang yang ada.

Pejabat kami di Singapura menetapkan haluan bagi kami untuk meluaskan kehadiran di pasaran global utama yang lain, dan In Shaa Allah, kami akan membuka sebuah lagi pejabat antarabangsa di Timur Tengah tidak lama lagi.

Pelaburan dalam modal insan

Hanya menerusi komitmen dan dedikasi warga kerja, yang akan membolehkan kami memacu perniagaan untuk maju ke hadapan dan membina nilai jangka panjang bagi pemegang saham dan memenuhi keperluan pelanggan yang kami hormati. Di BIBD, kami percaya bahawa pembelajaran berterusan dan usaha untuk memperkembangkan bakat adalah perlu untuk mewujudkan inovasi dan produktiviti. Kami melabur dalam warga kerja kami dengan memupuk persekitaran yang menggalakkan dan memberi ganjaran kepada pembelajaran dan pembangunan yang berterusan.

Kami memiliki program latihan dan pembangunan yang menangani kedua-dua perbankan teras dan kemahiran insaniah yang diperlukan, untuk melahirkan pegawai bank yang berkemahiran pada hari ini dan masa hadapan. Kami menjalin kerjasama erat dengan pakar industri terkemuka seperti "Islamic Banking and Finance Institute Malaysia (IBFIM)" dan "Financial Planning Association of Malaysia (FPAM)" untuk merangka program yang bersesuaian pada setiap peringkat pertumbuhan warga kerja kami.

Perancangan penggantian (Succession Planning) adalah penting kepada sebuah Bank yang memiliki warisan yang panjang dan kaya seperti BIBD, bagi memastikan pertumbuhan mampan yang berterusan untuk beberapa dekad yang mendatang. Ramai warga kerja BIBD yang berbakat telah dinaikkan pangkat dan kini mejawab jawatan penting didalam Bank. Pada tahun 2015, kami memperkenalkan Program Kepimpinan untuk memastikan warga kerja kami mempunyai peluang yang cerah pada hari ini untuk maju dan menjadi pemimpin yang disegani pada hari esok. Sebagai permulaan, saya merasa bangga melihat seramai 24 orang bakat BIBD yang telah dikenalpasti sebagai perintis program ini. Bakat kepimpinan kami juga berpeluang untuk mendapat pendedahan global melalui inisiatif peminjaman pekerja diperingkat antarabangsa, dan kami akan meluaskan program ini kepada lebih banyak pasaran pada tahun 2016.

Usaha kami ini telah membentuk tenaga kerja yang aktif dan bermotivasi, seperti yang dinyatakan dalam Kaji Selidik Penglibatan Pekerja 2015 oleh Towers Watson. Kami akan terus memperkasakan warga kerja kami, kerana kami percaya bahawa kemajuan kami akan tercapai apabila warga kerja kami juga turut maju.

Memandang ke Hadapan

Keadaan ekonomi yang mencabar pada tahun 2015 dijangka berterusan pada tahun 2016. Yang pasti, kami akan terus berhadapan dengan lebih banyak rintangan yang timbul daripadanya. Apa yang penting bagi kami adalah untuk melindungi kepentingan para pemegang saham dengan mengekalkan kunci kira-kira dan kecekapan modal Kumpulan. Kami akan terus berhati-hati dalam menjalankan pengawasan portfolio untuk penilaian risiko yang berterusan. Walaupun kami tidak boleh mengawal faktor-faktor luaran, namun kami masih boleh mengawal proses dalaman untuk mengurus aset secara proaktif, melalui rangka kerja pengurusan risiko yang mantap. .

Oleh itu, kami perlu pantas untuk merebut kesempatan daripada peluang-peluang yang

ada. 2016 akan menjadi satu tahun di mana kami akan menyusun semula keupayaan kami, agar segala usaha yang dirancang adalah sejajar dengan usaha bagi menjadikan BIBD sebagai pilihan pertama pelanggan, warga kerja dan pemegang saham kami. Kami akan mengukuhkan mobiliti dan akses kepada produk dan perkhidmatan kami, di samping memastikan inovasi kami menjurus kepada penawaran produk dan perkhidmatan yang relevan.

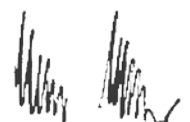
Keupayaan teknologi akan menjadi faktor utama yang akan terus kami manfaatkan untuk mentakrifkan semula cara kami melaksanakan perniagaan. Kami akan meningkatkan usaha penjenamaan kami, sambil meneruskan inisiatif pembangunan komuniti.

Secara peribadi, saya merasa bangga dapat menyertai bank yang menerajui pasaran di Negara Brunei Darussalam dan berharap untuk sama-sama berusaha bagi merealisasikan aspirasi BIBD dan negara. Tahap tenaga dan semangat tinggi yang wujud di kalangan warga kerja dan pihak pengurusan yang penuh bermotivasi, akan memacu BIBD ke tahap yang lebih tinggi. Saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Pengerusi dan Lembaga Pengarah BIBD atas panduan dan sokongan padu mereka.

Kepada semua pelanggan dan pemegang saham, kami ingin mengesahkan komitmen kami untuk berkhidmat untuk awda dan membangunkan nilai yang lebih besar lagi. Terima kasih atas kepercayaan dan sokongan awda kepada kami.

Akhir sekali, saya ingin merakamkan ucapan terima kasih kepada Kerajaan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam, terutamanya kepada Kementerian Kewangan dan pengawal selia kami atas kepercayaan dan sokongan padu mereka kepada kami.

*Wabillahi Taufik Walhidayah Wassalamu
'Alaikum Warahmatullah Hi Wabarakatuh*

Mubashar Khokhar
Pengarah Urusan

Setinggi-tinggi Penghargaan

Mantan Ahli Lembaga Pengarah

**Yang Mulia Abdulaziz
Mohammed Alsubeaei**
Lembaga Pengarah
Syarikat Pelaburan
Mohammed Alsubeaei & Sons
(MASIC)
Pengarah

Yang Mulia Javed Ahmad
Pengarah Urusan BIBD
Pengarah

Mantan Ahli Badan Penasihat Syariah

**Yang Dimuliakan
Pehin Orang Kaya
Paduka Setia Raja
Dato Paduka Seri Setia
Haji Awang Suhaili bin Haji
Mohiddin**
Hakim Mahkamah Rayuan
Syariah
Pengerusi

**Yang Mulia
Dr. Haji Mazanan bin Haji
Yusof**
Ketua Penyelidikan di Jabatan
Mufti Kerajaan
Ahli

**Yang Mulia
Awang Haji Hardifadhillah
bin Haji Mohd Salleh**
Ketua Pegawai Penguatkuasaan
Agama, Kementerian Hal Ehwal
Ugama
Setiausaha Bersama

Lembaga Pengarah

**Yang Berhormat Dato Paduka
Awang Haji Bahrin bin
Abdullah**
Menteri Pembangunan
Pengerusi

Yang Berhormat Dato Bahrin pada masa ini menjawat jawatan Menteri Pembangunan. Sebelum ini, Yang Berhormat Dato memegang jawatan sebagai Timbalan Menteri Kewangan, setelah memegang beberapa jawatan kanan di Kementerian Kewangan dan Agensi Pelaburan Brunei (BIA). Yang Berhormat Dato juga merupakan Pengerusi bagi Darussalam Assets Sdn Bhd, Strategic Development Capital Fund, Royal Brunei Airline Sdn Bhd (Syarikat Penerbangan Negara Brunei Darussalam), Brunei Shell Joint Venture Companies (BSJVs), Brunei National Petroleum Company (Petroleum BRUNEI), dan juga menjadi Ahli Lembaga Pengarah kepada beberapa buah Syarikat-syarikat Berkaitan Kerajaan (GLC). Yang Berhormat Dato memegang kelulusan MBA dalam Strategic Management (Pengkhususan dalam Kewangan) dari University of Strathclyde, Scotland.

**Yang Mulia Awang Junaidi bin
Haji Masri**
Pemangku Pengarah Urusan,
Agensi Pelaburan Brunei (BIA)
Pengarah

Yang Mulia Awang Junaidi merupakan Pemangku Pengarah Urusan di BIA. Beliau pernah memegang jawatan sebagai Pengarah dan Ketua Venture Capital and Strategic Investments, mengurus pelaburan-pelaburan BIA di peringkat global. Dia juga merupakan ahli Lembaga Pengarah di Fajr Capital sebagai wakil kerajaan Negara Brunei Darussalam. Awang Junaidi adalah pemegang Ijazah Sarjana Muda Sains dalam Pengurusan Sains dan Komputer dari Keele University, United Kingdom.

**Yang Mulia Dato Paduka
Iqbal Ahmad Khan**
Ketua Pegawai Eksekutif,
Fajr Capital PLC
Pengarah

Yang Mulia Dato Iqbal adalah Ketua Pegawai Eksekutif Fajr Capital. Beliau juga merupakan ahli Lembaga Pengarah bagi BIBD, GEMS Education, Jadwa Investment, MENA Infrastructure dan National Petroleum Services. Sebelum ini, beliau adalah pengasas Ketua Pegawai Eksekutif di HSBC Amanah, Bahagian perkhidmatan kewangan Islam global bagi Kumpulan HSBC.

Beliau adalah seorang penyokong kukuh industri perkhidmatan kewangan Islam, dan berkhidmat sebagai penasihat kepada inisiatif-inisiatif kerajaan di Brunei Darussalam, Malaysia, Arab Saudi, UAE dan UK. Beliau mempunyai Ijazah Sarjana dalam bidang Sains Politik dan Perhubungan Antarabangsa, dan Ijazah Sarjana Muda Sains (Kepujian) dalam Fizik dan Kimia, kedua-duanya dari Aligarh Muslim University.

Dato Iqbal merupakan penerima bagi beberapa anugerah industry dan global, termasuk Royal Award for Islamic Finance daripada Seri Paduka Baginda Yang Dipertuan Agong Malaysia. Beliau dikurniakan bintang kebesaran Negara Brunei Darussalam oleh KDYMM Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam; dan Anugerah Pencapaian Sepanjang Hayat yang disampaikan oleh HH Sheikh Mohammed bin Rashid Al Maktoum, Perdana Menteri UAE dan Pemerintah Dubai.

**Yang Mulia Dr. Jan Hendrik
(Hennie) van Greuning**
Pengarah & Pengerusi Komiti
Audit, Kewangan dan Risiko
BIBD

Yang Mulia Dr. Hennie van Greuning berkhidmat sebagai Pengarah bukan eksekutif bebas dalam Lembaga Pengarah BIBD. Sebelum ini beliau memegang jawatan sebagai Penasihat Kanan di Perbendaharaan Bank Dunia, dengan memberi tumpuan terhadap isu-isu Pengurusan Risiko Operasi dalam Perbendaharaan dan juga Perbankan Islam. Beliau adalah ahli Lembaga FirstRand Limited (syarikat induk bank yang disenaraikan di Afrika Selatan). Dr. van Greuning pernah mengajar kelas Sarjana dalam Kewangan di George Washington University selama beberapa tahun dan menjadi pengarang bersama enam edisi penerbitan World Bank berhubung dengan Laporan Piawai Kewangan Antarabangsa (IFRS - Satu Panduan Praktikal). Dia juga pengarang bersama buku mengenai risiko perbankan konvensional dan Islam, yang telah diterjemahkan ke dalam lebih daripada 15 bahasa. Beliau adalah pemegang ahli berkanun CFA dan berkelayakan sebagai Akauntan Berkanun di Afrika Selatan dan Kanada. Beliau memegang Ijazah Doktor Falsafah dalam Sains Perakaunan dan Ekonomi Kewangan.

Yang Mulia Dr. Abdul Manaf bin Haji Metussin
Setiausaha Tetap, Kementerian Sumber-Sumber Utama dan Pelancongan Pengarah

Yang Mulia Dr. Manaf sebelum ini dilantik sebagai Setiausaha Tetap, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri dan Ketua Pegawai Eksekutif di Lembaga Pembangunan Ekonomi Brunei, selepas berkhidmat selama tujuh tahun, di Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi (JPKE) di Pejabat Perdana Menteri, memegang jawatan sebagai Penolong Pengarah Perancangan, dan seterusnya menjadi Pengarah Dasar dan Penyelarasan. Di awal kariernya, beliau pernah menjadi Timbalan Dekan Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Pengajian Dasar di Universiti Brunei Darussalam. Di peringkat antarabangsa, Dr. Manaf pernah terlibat sebagai ahli NETWORK bagi NETWORK of EAST ASIA THINK TANKS (NEAT), serta kumpulan EAST ASIA VISION. Beliau kini adalah ahli lembaga bagi Sungai Liang Authority, Centre for Strategic and Policy Studies (CSPS), dan ahli kehormat lembaga gabenor Sekolah Yayasan Sultan Haji Hassanal Bolkiah. Dr. Manaf mempunyai ijazah Kejuruteraan Mekanikal dari University of Leeds, UK, Sarjana Sains Kejuruteraan Pembuatan Sistem dari Universiti Bradford, UK dan Doktor Falsafah dalam Pengurusan dari University of Kent, United Kingdom.

Yang Mulia Awang Mozart bin Haji Ibrahim
Ketua Seksyen (Pelaburan), Bahagian Pelaburan, Kementerian Kewangan Pengarah Alternatif bagi Awang Junaidi bin Haji Masri

Yang Mulia Awang Mozart pernah berkhidmat sebagai Pengurus Kanan di Venture Capital and Strategic Investment di BIA, dan telah menguruskan pelaburan-pelaburan BIA di peringkat global. Awang Mozart adalah pemegang Ijazah Sarjana Muda dalam Kejuruteraan Sivil dan Alam Sekitar dari Universiti Leeds, United Kingdom.

Yang Mulia Mubashar Khokhar
Pengarah Urusan BIBD

Yang Mulia Mubashar Khokhar merupakan profesional perkhidmatan kewangan yang berpengalaman dengan lebih daripada tiga puluh dua tahun meliputi lima belas pasaran maju dan baru muncul, termasuk Amerika Syarikat, Eropah, Asia, Afrika dan negara anggota Majlis Kerjasama Negara-negara Arab Teluk (GCC).

Sebelum Fajr Capital, Mubashar Khokhar merupakan Ketua Pegawai Eksekutif Ajman Bank sebuah bank yang diseranai awam yang patuh Syariah di UAE, dan juga pernah berkhidmat sebagai Ketua Pegawai Eksekutif Badr Al-Islami/ Mashreq Al-Islami, sebuah anak syarikat milik penuh MashreqBank.

Semasa pentadbirannya, Mashreq Al-Islami dan Ajman Bank menerima pengiktirafan industri yang meluas, ini termasuk anugerah 'Best Domestic Bank'. Mubashar Khokhar sebelum ini pernah berkhidmat dalam Lembaga Pengarah Badr Al-Islami dan Saudi American Bank (SAMBA) Pakistan Ltd, dan memegang jawatan kanan di American Express Bank dan Bank of America. Beliau berkelulusan MBA dan BBA (Kepujian) dari Ohio University, Amerika Syarikat.

Ahli Lembaga Pengarah Baru

Yang Mulia Majed Nasser AlSubeaei
Lembaga Pengarah, Syarikat Pelaburan Mohammed AlSubeaei & Sons (MASIC) Pengarah

Yang Mulia Majed AlSubeaei adalah Pengarah Lembaga MASIC, ahli Jawatankuasa Audit Dalaman dan juga ahli Jawatankuasa Pampasan Sumber Manusia dan Pencalonan.

Majed AlSubeaei juga merupakan Ketua Pegawai Eksekutif di Nasser AlSubeaei Sons Investment Co, di mana beliau telah secara proaktif terlibat dalam pembangunan strategik dan operasi bagi syarikat tersebut.

Majed AlSubeaei mempunyai pengalaman dalam pengurusan projek hartanah, dan analisis kewangan. Beliau memegang Ijazah Sarjana Muda dalam Ekonomi dari King Saud University, Arab Saudi.

Badan Penasihat Syariah

Yang Mulia
Dato Seri Setia Awang Haji Abdul Aziz bin Orang Kaya Maharaja Lela Haji Yussof Setiausaha Tetap, Kementerian Hal Ehwal Ugama Pengerusi

Yang Mulia Dato Awang Haji Abdul Aziz adalah Setiausaha tetap di Kementerian Hal Ehwal Ugama. Beliau merupakan Ahli Lembaga Pengarah, Syarikat Takaful Brunei Darussalam Sdn. Bhd dan Wafirah & Ghanim Sdn. Bhd. Sebelum ini, Yang Mulia Dato adalah Timbalan Pengerusi, Badan Penasihat Syariah, sebelum menjadi Pengerusi Badan tersebut. Yang Mulia Dato berkelulusan Ijazah Sarjana Muda Undang-Undang dari Universiti Kebangsaan Malaysia dan Ijazah Sarjana Muda Usuluddin dari Universiti Al-Azhar, Mesir.

Yang Mulia
Dr. Haji Japar bin Haji Mat Dain @ Maidin Timbalan Mufti Kerajaan Jabatan Muffi Kerajaan, Jabatan Perdana Menteri Negara Brunei Darussalam Ahli

Yang Mulia Dr. Haji Japar adalah Timbalan Mufti Kerajaan Negara Brunei Darussalam. Beliau juga adalah Ahli kepada Majlis Ugama Islam Brunei (MUIB) dan Akademi Fiqh Islam Antarabangsa, OIC Jeddah. Sebelum ini Dr. Japar adalah ahli Lembaga Penyeliaan Kewangan Syariah di Kementerian Kewangan. Dr. Haji Japar, memegang Ijazah Doktor Falsafah dan Sarjana Syariah dari Universiti Malaya, Malaysia dan Ijazah Sarjana Muda Usuluddin (Aqidah dan Falsafah) dari Universiti Al-Azhar, Mesir.

Yang Mulia
Dr. Awang Abdul Nasir bin Haji Abdul Rani Dekan, Fakulti Ekonomi dan Kewangan Islam Universiti Sultan Sharif Ali (UNISSA) Ahli

Yang Mulia Dr. Abdul Nasir pada masa ini adalah Dekan Fakulti Perniagaan dan Sains Pengurusan di Universiti Sultan Sharif Ali (UNISSA). Kepakaran beliau adalah dalam Fiqh Muamalat dan Ekonomi Islam. Berkelulusan Ijazah Doktor Falsafah dalam bidang Ekonomi dan Pentadbiran Muamalat dari Universiti Sains Islam Malaysia, Ijazah Sarjana Ekonomi dan Perbankan Islam dari Universiti Yarmouk, Jordan Ijazah Sarjana Muda Pengajian Islam dari Universiti Brunei Darussalam. Dr. Abdul Nasir telah menulis beberapa buah buku dalam bidang ekonomi Islam dan aktif membuat pembentangan kertas kerja dalam bidang kewangan Islam di dalam dan luar Negara.

Yang Mulia
Dr. Dayang Hajah Rose binti Abdullah
Pensyarah Kanan,
Fakulti Perniagaan dan Pengurusan Sains
Universiti Sultan Sharif Ali (UNISSA)
Ahli

Yang Mulia Dr. Dayang Hajah Rose adalah pensyarah Kanan di Fakulti Perniagaan dan Pengurusan Sains, Universiti Sultan Sharif Ali (UNISSA). Beliau berkelulusan Ijazah Doktor Falsafah Tamadun Islam dari Universiti Kebangsaan Malaysia, Ijazah Sarjana Perbankan Islam dan Kewangan dari Universiti Brunei Darussalam, Ijazah Sarjana Pentadbiran Perniagaan dari Universiti Heriot-Watt United Kingdom, Ijazah Sarjana Muda Ekonomi (Kepujian) dari Universiti Kebangsaan Malaysia, Diploma Lulusan Ijazah Perbankan Islam dan Insurans dari United Kingdom dan Diploma Pentadbiran Awam dari Universiti Teknologi Mara (UiTM) Malaysia. Beliau telah menulis beberapa buah buku dalam bidang ekonomi Islam dan aktif membuat pembentangan kertas kerja dalam dan luar negara mengenai Kewangan Islam. Sepanjang kerjayanya, Dr. Hajah Rose pernah menerima anugerah "The Best Paper Award" (ketiga) di 5th Islamic Economic System Conference (IECONS 2013), Malaysia. "The Outstanding Paper" pada Anugerah Rangkaian Cemerlang Kesusasteraan Emerald 2015 dan "The Best Paper Award" (pertama) pada 5th Islamic Economic System Conference (IECONS 2013), Malaysia.

Yang Mulia
Dr. Haji Noralizam bin Haji Aliakbar
Dekan Pelajar dan Pensyarah,
Kolej Universiti Perguruan Ugama Seri
Begawan (KUPUSB)
Ahli

Yang Mulia Dr. Haji Noralizam memegang Ijazah Doktor Falsafah Syariah (Pengkhususan Fiqh dan Usul Fiqh) dari Universiti Jordan dan juga merupakan anak Brunei pertama memperolehi kelulusan Doktor Falsafah dari universiti tersebut. Beliau juga memegang Ijazah Sarjana Syariah dari Universiti Jordan dan Ijazah Sarjana Muda (Kepujian) Syariah Islamich dari Universiti Al-Azhar Mesir. Beliau sangat aktif dalam menyampaikan ceramah-ceramah agama kepada awam, membuat pembentangan kertas kerja berhubung kewangan Islam dalam dan luar negara.

Yang Mulia Dayang Hajah Hanifah binti
Haji Jenan
Ketua Syariah, BIBD
Setiausaha

Yang Mulia Hjh Hanifah mempunyai hampir sepuluh tahun pengalaman perbankan yang meliputi Penasihat Perundangan, Pemulihan, dan perkara-perkara berkaitan Perbankan Pengguna. Beliau pernah bertugas di bahagian Unit Kawalan Dokumentasi di Jabatan Syariah dan pernah mengendalikan tugas Takaful semasa berkhidmat di BIBD Takaful secara peminjaman dari BIBD.

Sebelum menyertai sektor perbankan, beliau bertugas selama tiga tahun mengamalkan undang undang Syariah, mengendalikan hal-ehwal perkahwinan dan jenayah Islam di mahkamah-mahkamah Syariah di Kuala Lumpur dan Brunei.

Hajah Hanifah berkelulusan Ijazah (Kepujian) Syariah dari Universiti Malaya dan Diploma dalam Undang-Undang Pentadbiran Kehakiman Islam dari IIUM. Beliau juga adalah Perancang Kewangan Islam bertauliah dari Al-Hijrah Consultancy dan kini sedang mengikuti Program Profesional Fiqh Muamalat di CIBFM Brunei.

Barisan Pengurusan

Yang Mulia Mubashar Khokhar
Pengarah Urusan BIBD

Yang Mulia Mubashar Khokhar merupakan profesional perkhidmatan kewangan yang berpengalaman dengan lebih daripada tiga puluh dua tahun meliputi lima belas pasaran maju dan baru muncul, termasuk Amerika Syarikat, Eropah, Asia, Afrika dan negara anggota Majlis Kerjasama Negara-negara Arab Teluk (GCC).

Sebelum Fajr Capital, Mubashar Khokhar merupakan Ketua Pegawai Eksekutif Ajman Bank sebuah bank yang diseranai awam yang patuh Syariah di UAE, dan juga pernah berkhidmat sebagai Ketua Pegawai Eksekutif Badr Al-Islami/Mashreq Al-Islami, sebuah anak syarikat milik penuh MashreqBank.

Semasa pentadbirannya, Mashreq Al-Islami dan Ajman Bank menerima pengiktirafan industri yang meluas, ini termasuk anugerah 'Best Domestic Bank'. Mubashar Khokhar sebelum ini pernah berkhidmat dalam Lembaga Pengarah Badr Al-Islami dan Saudi American Bank (SAMBA) Pakistan Ltd, dan memegang jawatan kanan di American Express Bank dan Bank of America. Beliau berkelulusan MBA dan BBA (Kepujian) dari Ohio University, Amerika Syarikat.

Yang Mulia Hajah Noraini Haji Sulaiman
Ketua Pegawai Kewangan
merangkap Timbalan
Pengarah Urusan

Yang Mulia Hajah Noraini sebelum ini merupakan Pemangku Pengarah Urusan Syarikat Takaful Brunei Darussalam, yang dipinjamkan dari BIBD.

Beliau juga merupakan Ketua Kewangan bagi Bank Islam Brunei, dan pernah memegang jawatan perakaunan dan kewangan lain di beberapa buah syarikat di Brunei Darussalam seperti Brunei Shell Petroleum Sdn Bhd

Pada masa ini, beliau merupakan pengarah di BIBD At-Tamwil Berhad, BIBD Securities, Perkhidmatan Pengurusan IDBB, Tabung Amanah Pekerja (TAP) and Pengerusi bagi Komite Audit TAP. Beliau merupakan ahli Fellow Persatuan Akauntan Bertauliah dan juga ahli Majlis Piawaian Perakaunan Brunei Darussalam.

Yang Mulia Dr. Gyorgy Ladics
Ketua Pegawai Operasi

Yang Mulia Dr. Gyorgy Ladics mempunyai lebih 20 tahun pengalaman dalam bidang perbankan. Sebelum ini, beliau adalah Ketua Pegawai Maklumat di Barclays – bagi rantau pasaran baru muncul yang membolehkan beliau untuk menyediakan keupayaan perniagaan penting untuk Barclays bagi berkembang secara geografi dan memasuki pasaran baru seperti India, Pakistan, Rusia, dan melancarkan semula perniagaan di UAE, Mesir dan Uganda.

Beliau merupakan ahli utama bagi aktiviti-aktiviti penggabungan dan pengambilalihan (M&A) serta integrasi untuk Barclays dan telah menyelesaikan integrasi bagi Uganda Nile Bank dan Rusia Expobank ke dalam Barclays.

Sebelum menyertai Barclays, beliau adalah Naib Presiden di Citigroup – Wilayah Eropah Tengah, dan memegang pelbagai jawatan kanan termasuk Ketua Operasi dan Teknologi Republik Czech, Ketua Teknologi untuk Wilayah Tengah Eropah, dan Pegawai Operasi Kanan Hungary.

Hasil kerja beliau di Eropah Tengah telah membawa kepada piawaian dan penghijrahan usaha ke dalam platform teknologi dan model operasi yang strategik untuk Citigroup. Manakala di Hungary, beliau juga menerajui usaha penyatuan teknologi bagi Bank Runcit ING ke dalam Citibank. Dr. Gyorgy Ladics memegang kelulusan Ijazah Sarjana dalam Kejuruteraan Elektrik dan Informatik, dan Ijazah Doktor Falsafah dari Budapest University of Technology and Economics.

Yang Mulia Haji Minorhadi Haji Mirhassan
Ketua Perhubungan Kerajaan dan Projek-Projek Khas & Pengarah Urusan
BIBD Securities

Yang Mulia Haji Minorhadi mempunyai lebih daripada 25 tahun pengalaman dalam Perbankan Komersil, dengan 15 tahun khususnya bersama HSBC Brunei.

Beliau memegang beberapa peranan kepimpinan dalam Perbankan Runcit, Korporat dan Institusi. Beliau pernah menjadi Timbalan Ketua Pegawai Eksekutif di Islamic Development Bank of Brunei (IDBB) dan sebagai Setiausaha Kehormat dan Bendahari bagi Persatuan Bank-Bank Brunei (BAB). Hj Minorhadi berkelulusan BTEC HND dalam Business and Finance dari Institut Teknologi Brunei dan Sarjana MBA dari Singapore Management University.

Yang Mulia Hak Yeung
Ketua Perbankan Perdagangan

Yang Mulia Hak Yeung mempunyai lebih dari 20 tahun pengalaman dalam perkhidmatan Kewangan Korporat dan khidmat nasihat strategic. Dan berjaya menyampaikan khidmat nasihat kepada beberapa syarikat di seluruh Eropah dan Asia Timur.

Sebelum menyertai BIBD, beliau memegang jawatan sebagai Ketua Pembangunan Perniagaan UK dan Asia di goetzpartners Corporate Finance, sebuah firma penasihat bebas di Eropah. Fungsi-fungsi kawalan di bawah Akta Lembaga Perkhidmatan Kewangan UK (kini Lembaga Kelakuan Kewangan) beliau termasuklah Ketua Eksekutif, Pematuhan Pengawasan dan Pelaporan Pengubahan Wang Haram.

Sebelum itu, beliau berkhidmat di Kumpulan CEA, sebuah perbankan pelaburan global dan kumpulan ekuiti swasta yang beribu-pejabat di Amerika Syarikat, yang memberi tumpuan kepada sector media, hiburan, telekom dan teknologi. Beliau juga pernah berkhidmat di NatWest Markets dan KPMG London. Hak Yeung juga merupakan akauntan bertauliah yang berkecualan yang memegang ijazah BSc (Kepujian) dalam Perbankan dan Kewangan Antarabangsa dari City University, London dan MSc dalam Ekonomi Pembangunan dari Oxford University.

Yang Mulia Imran Samee
Ketua Perbankan Retail

Yang Mulia Imran Samee membawa pelbagai pengalaman melebihi 20 tahun dalam Perbankan Pengguna dan Runcit. Beliau memulakan kerjayanya di Citigroup dan sejak itu telah memegang pelbagai jawatan kanan di bank-bank di seluruh Asia Pasifik dan Timur Tengah.

Sebelum penyertai BIBD, beliau telah membantu menubuhkan Al Khalij Commercial Bank di Qatar, memegang jawatan sebagai Ketua Kumpulan Perbankan Runcit dan kemudian sebagai Ketua Pegawai Eksekutif untuk anak syarikatnya, BetaQat. Beliau juga merupakan Ketua Kumpulan Perbankan Runcit untuk Dubai Bank dan menguruskan penukaran kepada operasi yang patuh-Syariah.

Dalam peranan beliau sebagai Pengurus Besar Negara Mashreqbank Qatar, beliau bertanggungjawab dalam membawakan transformasi kepada operasi Perbankan Pengguna secara penuh. Imran Samee memegang Ijazah BSc (Kepujian) dalam Ekonomi dan Political Science dari London School of Economics.

Barisan Pengurusan

Yang Mulia Koh Swam Sing
Ketua Perbankan Korporat

Yang Mulia Koh Swam Sing mempunyai pengetahuan dan pengalaman luas dalam bidang Perbankan Korporat, juga dalam Operasi dan Risiko Kredit. Karier beliau bermula dengan The Island Development Bank Bhd pada tahun 1983, dimana beliau telah memegang pelbagai jawatan di cawangan operasi, pentadbiran dan pengurusan kredit.

Sebagai salah seorang perintis BIBD, beliau memainkan peranan penting dalam transformasi Bank ke arah perbankan dan perkhidmatan kewangan Islam, dan dalam memperkenalkan beberapa kemudahan teras Bank.

Beliau kini mengetuai Bahagian Perbankan Korporat, yang bertanggungjawab untuk membina portfolio Perbankan Korporat, serta menyokong perniagaan tempatan bagi dapat menyumbang ke arah pertumbuhan infrastruktur Brunei Darussalam.

Yang Mulia Azmat Ashraf
Penasihat Perbankan Korporat

Yang Mulia Azmat Ashraf mempunyai tiga puluh tahun pelbagai pengalaman antarabangsa dengan First Chicago, Deutsche Bank, American Express, Arab Fransi dan Mashreq Bank di Timur Tengah dan Asia Selatan.

Selain itu, beliau juga merupakan Pengarah Urusan sebuah firma pembrokeran dan kewangan Islam. Beliau berjaya melaksanakan integrasi tempatan bagi cawangan Mashreq Bank di Pakistan dan penggabungannya dengan sebuah lagi bank domestik.

Sebagai Ketua Pegawai Eksekutif sebuah bank komersil yang berperkhidmatan penuh, beliau mengetuai pengambilalihan dan penggabungan bagi bank-bank dan syarikat perkhidmatan kewangan lain. Beliau memegang ijazah Sarjana Muda dalam bidang ekonomi dari University College London dan Sarjana Pentadbiran Perniagaan dari University of Bradford.

Yang Mulia Dayangku Fatimah Pengiran Haji Jadid
Ketua Sumber-Sumber Manusia dan Modal Insan

Yang Mulia Dayangku Fatimah telah berkhidmat dalam industri perbankan sejak 1991. Beliau memulakan kerjayanya sebagai Eksekutif Kanan dalam Kerajaan Negara Brunei Darussalam, dan berkhidmat selama 11 tahun. Beliau menjadi ahli Lembaga Temuduga Suruhanjaya Perkhidmatan Awam, yang bertanggungjawab bagi pengambilan tenaga kerja (dalam dan luar negara) bagi Jabatan Perkhidmatan Awam, Negara Brunei Darussalam.

Sebelum menyertai BIBD, beliau adalah Ketua Sumber Manusia dan Pembangunan Pekerja di HSBC Brunei. Dayangku Fatimah memegang Sarjana Sains dalam Pemprosesan Maklumat dari University of York, UK dan Ijazah Sarjana Muda Sains dalam Sains Komputer dari University of Brighton, UK. Beliau merupakan seorang pengamal berlesen dalam penggunaan Alat Penilaian Saville & Holdsworth.

Yang Mulia Salman Ashraf Khan
Ketua Perbendaharaan dan Pasaran Global

Yang Mulia Salman Khan adalah pegawai pelaburan bank dengan pengalaman kerja yang melebihi 24 tahun di institusi yang berprofil tinggi seperti Deutsche Bank (sebagai Ketua Global Distribution Islam), HSBC, Standard Chartered, ABC dan kini BIBD.

Beliau pernah meliputi beberapa institusi kewangan global dalam tempoh masa 12 tahun yang lalu, termasuk EMEA dan wilayah ASEAN dan berkhidmat sebagai Bendahari bagi Dubai Islamic Bank dan Noor Islamic Bank. Beliau juga memainkan peranan penting dalam memperkenalkan beberapa struktur dan produk yang inovatif dalam ruang perbendaharaan.

Beliau merupakan pakar dalam bidang Perbendaharaan dan kerap menyampaikan ceramah mengenainya. Beliau berkecualan dalam Penganalisis Kewangan Bertauliah (CFA) dan memiliki Ijazah Sarjana Pentadbiran Perniagaan dan berkecualan PGD.

Yang Mulia Hein Jan Smit
Ketua Pegawai Risiko

Kerjaya perbankan Yang Mulia Hein Jan Smit sudah menjangkau lebih 18 tahun. Beliau memulakan kerjayanya dengan ABN AMRO Bank, Belanda, pada tahun 1997 sebagai Pelatih Pengurusan. Pada tahun 2004, beliau telah ditukarkan ke Singapura bertindak sebagai Ketua Audit Asia bagi keseluruhan Perbankan Komersial dan Operasi Risiko. Seterusnya pada 2007, beliau telah dilantik sebagai Ketua Kajian Risiko bagi Asia Bank ABN AMRO, dan bertanggungjawab dalam menguruskan Kajian Risiko Kredit bagi 16 buah negara di BU Asia. Pada tahun 2010, beliau telah ditempatkan di Shanghai, setelah dilantik sebagai Ketua Pegawai Risiko bagi RBS China. Hein Jan Smit juga pernah bertanggungjawab bagi Kredit, Operasi, Pasaran & Risiko Ke- cairan, dan Pematuhan dan Peraturan Risiko untuk francais RBS di China (800 + FTE), memimpin pasukan yang melebihi 25 kakitangan di Bahagian Risiko. Kini, beliau memimpin pasukan Pengurusan Risiko sebagai Ketua Pegawai Risiko BIBD, meningkatkan lagi rangka kerja pengurusan risiko Bank kepada kesemua disiplin risiko (Kredit, Operasi, Pasaran, & Risiko Ke- cairan). Beliau memiliki Ijazah Sarjana Sains dalam Pentadbiran Perniagaan, Kewangan & Ekonomi dari Rijks University, Groningen dan Ijazah Sarjana Eksekutif dalam Audit Dalaman dari University of Amsterdam.

Yang Mulia Hajah Hanifah
Haji Jenan
Ketua Syariah

Yang Mulia Hjh Hanifah mempunyai hampir sepuluh tahun pengalaman perbankan yang meliputi Penasihat Perundangan, Pemulihan, dan perkara-perkara berkaitan Perbankan Pengguna. Beliau pernah bertugas di bahagian Unit Kawalan Dokumentasi di Jabatan Syariah dan pernah mengendalikan tugas Takaful semasa berkhidmat di BIBD Takaful secara peminjaman dari BIBD.

Sebelum menyertai sektor perbankan, beliau bertugas selama tiga tahun mengamalkan undang-undang Syariah, mengendalikan hal-ehwal perkahwinan dan jenayah Islam di mahkamah-mahkamah Syariah di Kuala Lumpur dan Brunei.

Hajah Hanifah berkelulusan Ijazah (Kepujian) Syariah dari Universiti Malaya dan Diploma dalam Undang-Undang Pentadbiran Kehakiman Islam dari IIUM. Beliau juga adalah Perancang Kewangan Islam bertaualiah dari Al-Hijrah Consultancy dan kini sedang mengikuti Program Profesional Fiqh Muamalat di CIBFM Brunei.

Yang Mulia Irwan Lamit
Pengarah Urusan
BIBD At-Tamwil Berhad

Yang Mulia Irwan Lamit adalah Pengarah Urusan dan juga ahli Lembaga Pengarah di BIBD At-Tamwil sejak 2006. Beliau mempunyai kelayakan sebagai Akauntan Berkanun dan merupakan ahli Fellow Persatuan Akauntan Bertaualiah (ACCA).

Sebelum menyertai BIBD At-Tamwil Berhad, beliau pernah bertugas sebagai Akauntan di Syarikat Brunei Shell Marketing Sdn. Bhd. Beliau memegang Ijazah Sarjana Muda Sains (Kepujian) dalam Aplikasi Perakaunan dari Oxford Brookes University, UK.

Profil Korporat

Institusi Kewangan **Terkemuka Brunei**

BIBD, bank terbesar dan institusi kewangan Islam ulung di Brunei telah ditubuhkan pada tahun 2005 melalui penggabungan Islamic Bank of Brunei dan Islamic Development Bank of Brunei. Sebagai sebuah institusi kewangan yang diiktiraf di peringkat antarabangsa, BIBD ditadbir mengikut amalan terbaik global di bawah bimbingan pasukan pengurusan yang berpengalaman. BIBD komited untuk memenuhi keperluan pelanggan kami dari segenap lapisan masyarakat melalui inovasi perkhidmatan, produk dan teknologi yang berterusan.

Sebagai bank Islam ulung dan penyedia perkhidmatan kewangan terbesar di Brunei, dengan lebih daripada 700 warga kerja dan pengurusan aset bernilai B\$ 7.5 bilion, kami berbangga dapat menawarkan perkhidmatan kepada lebih 150,000 pelanggan, yang terdiri daripada pelanggan runcit, Korporat dan Institusi. Beribu pejabat di Bandar Seri Begawan, BIBD mempunyai lima belas cawangan di lokasi strategik di empat daerah di Brunei serta rangkaian ATM terbesar di negara ini, dan menyediakan perkhidmatan kepada lebih daripada satu perempat penduduk Brunei. Lokasi BIBD yang terdapat di seluruh negara membolehkan kami memiliki pusat hubungan terbesar di Brunei, dan menawarkan kemudahan penyelesaian seperti internet dan perbankan mudah alih kepada pelanggan kami.

BIBD adalah satu-satunya bank di Brunei yang menawarkan perkhidmatan kepada semua sektor dan segmen pasaran perbankan pelanggan. Dengan tumpuan utama kepada inovasi dan kecemerlangan, BIBD secara konsisten telah diiktiraf untuk keunggulan khidmatan pelanggannya dan keupayaan untuk menyampaikan nilai terbaik kepada semua pihak berkepentingan. Hasil kerja keras, usaha dan komitmen yang berterusan daripada warga kerja kami, telah membolehkan kami memberikan perkhidmatan yang lancar dan berinovatif kepada pelanggan, serta memastikan bahawa pengalaman perbankan mereka bersama kami adalah unik dan terbaik dalam kelasnya.

Sejak bermulanya perjalanan transformasi kami, BIBD telah melaksanakan reformasi penjenamaan, termasuk peningkatan dalam keseluruhan penyampaian perkhidmatan dan reka bentuk cawangan yang menggambarkan kanvas visual Islam Brunei Darussalam. Identiti tersendiri ini telah membezakan BIBD daripada institusi kewangan lain di Brunei Darussalam, serta menetapkan penanda aras perkhidmatan yang benar-benar “Berjiwa KeBruneian”. Gabungan kesemua usaha ini meletakkan BIBD pada kedudukan yang lebih kukuh untuk menzahirkan aspirasinya dan terus maju di arena tempatan dan antarabangsa.

Pemegang Saham

- Kementerian Kewangan, Brunei
- Yayasan Sultan Haji Hassanah Bolkiah
- Fajr Capital Limited
- Kira-kira 6,000 orang pelabur warga Brunei

Berjiwa KeBruneian

BIBD adalah sebuah bank untuk rakyat Brunei oleh rakyat Brunei. Etos kami mengungkap keseluruhan intipati Perbankan Islam dengan sempurna. Kami menyediakan perkhidmatan dan penyelesaian kewangan yang bijak, selamat dan praktikal kepada pelanggan kami tanpa mengira kaum atau anutan agama, yang pada dasarnya, mendukung cita-cita masyarakat Brunei. BIBD yang sejak dahulu lagi memegang rekod sebagai sebuah bank yang benar-benar dan tulus memahami aspirasi dan budaya Brunei Darussalam telah menjadi inspirasi dan membolehkan kami untuk terus berinovasi dalam menawarkan penyelesaian yang paling sesuai dengan keperluan semua pelanggan kami.

Tadbir Urus

BIBD komited kepada tadbir urus korporat yang ketat dan dikawal sepenuhnya oleh prinsip dan peraturan yang ditetapkan oleh Autoriti Monetari Brunei Darussalam (AMBD), Lembaga Penyeliaan Kewangan Syariah Negara (SFSB) dan Akta Syarikat Penggal 39. Bank ini mempunyai kawalan dalaman dan pengurusan risiko yang kukuh dengan penanda aras mengikut standard antarabangsa, terutama dalam amalan-amalan kewangan, syariah dan risiko.

Anak-anak Syarikat dan Syarikat Bersekutu yang Aktif

• BIBD At-Tamwil Bhd

Sebuah anak syarikat milik penuh, yang mengendalikan penyediaan kemudahan sewa-beli Islam

• BIBD Securities Sdn Bhd

Sebuah anak syarikat milik penuh yang menawarkan produk pengurusan kewangan Islam dan perkhidmatan broker tempatan bagi saham BIBD dan sekuriti asing yang tersenarai di pasaran saham Kuala Lumpur dan Singapura.

• Syarikat Takaful Brunei Darussalam (Syarikat Bersekutu)

Ia menyediakan perkhidmatan Takaful Am dan Keluarga melalui anak-anak syarikatnya: Takaful Brunei Am dan Takaful Brunei Keluarga

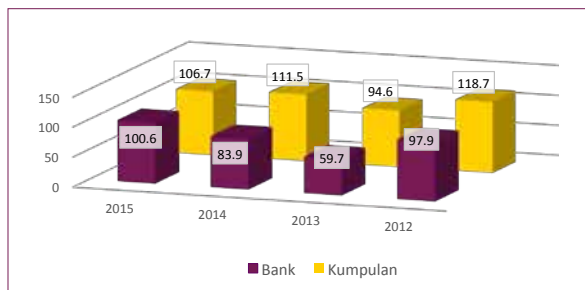
• BIBD Al-Kauthar Funds DCC Incorporated

Menyediakan perkhidmatan pengurusan dana

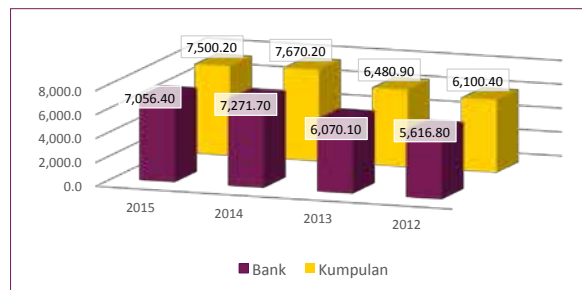
• Belait Barakah Sdn Bhd

Menyediakan kemudahan pajakan kapal

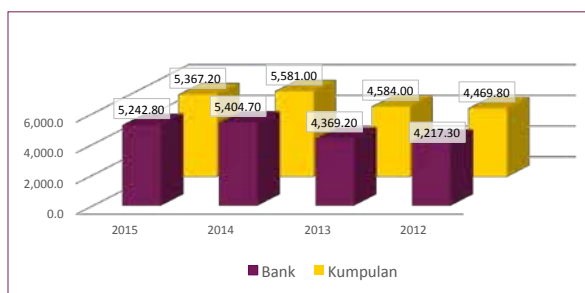
Statistik

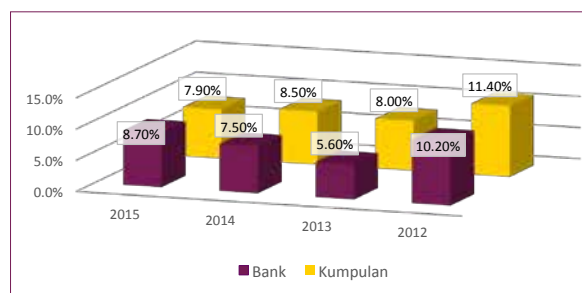
Keuntungan selepas Zakat dan Cukai (B\$ Juta)

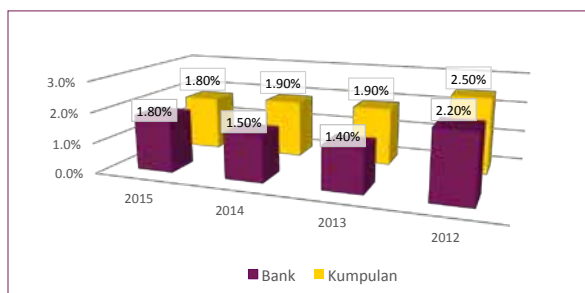
Jumlah Harta (B\$ Juta)

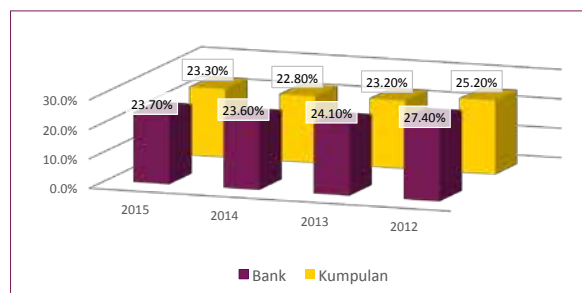
Simpanan dari Penyimpan (B\$ Juta)

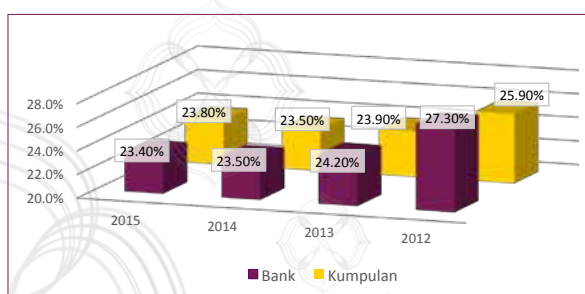
Pulangan Keatas Pelaburan Modal (%)

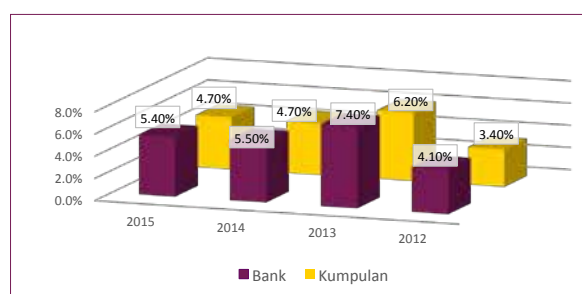
Pulangan keatas Harta (%) - Sebelum Cukai

Nisbah Kecukupan Modal Peringkat 1 (Modal Teras) (%)

Jumlah Nisbah Kecukupan Modal (%)

Nisbah Pembiayaan Tertunggak (Bersih) (%)

Kemudahan Perbankan, 2015

Transaksi
BIBD Mobile
lebih daripada

2.5
Juta

Transaksi
Kad
lebih daripada

2.3
Juta

Panggilan Diterima
lebih daripada

300
Ribu

Hadiah Mata ganjaran
diedarkan
lebih daripada

250
Juta

Transaksi
BIBD Online

200
Ribu

15

Cawangan
56 Mesin ATM,
19 Mesin CDM &
11 Mesin CQM

Tinjauan Perniagaan

Bahagian Perbankan Pengguna

Bahagian Perbankan Korporat

Bahagian Perbankan Institusi

Bahagian Perbendaharaan dan Pasaran Global

Bahagian Perbankan Perdagangan

Jabatan-jabatan Sokongan

Bahagian Operasi dan Teknologi

Bahagian Sumber-sumber Manusia

Bahagian Pengurusan Risiko

Jabatan Pemasaran

Bahagian Syariah

Unit Perhubungan Korporat

Bahagian Perbankan Pengguna

Tahun 2015 merupakan titik peralihan bagi kami dengan mencatatkan satu lagi prestasi cemerlang untuk Bahagian Perbankan Pengguna. Peningkatan ketara dalam pendapatan berpunca daripada momentum pembangunan perniagaan kami yang tidak putus-putus sejak tahun 2014. Kami menyifatkan pertumbuhan ulung ini kerana usaha penggabungan dan inovatif berterusan ke atas bidang perekeyasaan semula (re-engineering) proses dan pengurusan risiko.

Kesemua usaha ini telah memacu Perbankan Pengguna meningkatkan pendapatan dan keuntungan sebelum Zakat dan Cukai dengan ketara berbanding tahun 2014. Nisbah kos-kepada-pendapatan dapat dikekalkan pada kadar yang mengagumkan sebanyak 24%, dan kami menjana produktiviti dan kecekapan yang maksimum daripada pelaburan kami.

Berlatarkan suasana pasaran yang amat kompetitif tetapi berhati-hati, kami berjaya menambah asas pelanggan sebanyak 5% berbanding tahun 2014. Asas pelanggan kami yang semakin berkembang telah menyediakan tapak pertumbuhan kukuh bagi pembiayaan dan deposit.

Kami berjaya mendahului pasaran dan mengembangkan portfolio pembiayaan pengguna kami sebanyak 12% berbanding tahun 2014. Walaupun pasaran pengguna terus menguncup dengan penurunan sebanyak 3% hingga 5% setahun, namun Perbankan Pengguna BIBD meraih 4% bahagian pasaran untuk memantapkan kedudukannya sebagai peneraju dengan penguasaan bahagian pasaran sebanyak 53.24% bagi produk pembiayaan pengguna. Ini membuktikan

bahawa produk dan perkhidmatan kami dibangunkan mengikut kesesuaian pelanggan kami dan menjadi pilihan kerana memenuhi keperluan mereka.

Dari aspek deposit pula, kami mencatatkan prestasi kukuh dengan peningkatan sebanyak 10% bagi portfolio deposit berbanding dengan tempoh yang sama pada tahun 2014. Secara keseluruhannya, kami berbesar hati dapat memenuhi jangkaan para pelanggan kami dan mencatatkan kadar keciciran pelanggan yang lebih rendah berbanding 2014.

Kami memantapkan penyampaian perkhidmatan kami untuk pertumbuhan yang lebih baik di semua titik temu pelanggan. Kami telah menyempurnakan urusan membaik pulih konsep penjenamaan “Berjiwa KeBruneian” kami di Cawangan Utama, Manggis, Tanjung Bunut dan Airport. Cawangan Utama di Bandar Seri Begawan telah dirasmikan oleh Yang Teramat Mulia Paduka Seri Duli Pengiran Muda ‘Abdul Malik ibni Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanah Bolkiah Mu’izzaddin Waddaulah pada bulan November 2015. Kesemua inisiatif ini mensasarkan untuk memberikan imej segar bagi BIBD di samping

menyediakan pelanggan dengan pengalaman perkhidmatan yang mantap dan bertaraf dunia.

Kami terus melakukan inovasi ke atas platform perbankan atas talian dan mudah alih, untuk meletakkan BIBD di barisan hadapan bagi kemudahan perbankan digital. Sebagai sebahagian daripada usaha inovasi untuk perekeyasaan semula proses, kami telah melaksanakan pelbagai peningkatan kepada keupayaan fungsi dan transaksi perbankan mudah alih. Ini telah menyumbang kepada pertambahan pelanggan aktif perbankan mudah alih kami kepada lebih 70,000 orang. Kesemua usaha kami di masa lalu dan sehingga kini untuk membangunkan jenama BIBD telah meletakkan kami pada kedudukan yang baik di mana BIBD meraih skor 92% bagi kesedaran jenama keseluruhan dan 60% kerana berada pada kedudukan ‘teratas dalam minda’ pengguna. Ini merupakan skor tertinggi dari kalangan bank-bank yang beroperasi di Brunei dan juga di Asia Tenggara. Disepanjang tahun ini, kami memperkenalkan pelbagai promosi taktikal utama untuk memberi ganjaran kepada pelanggan sedia ada dan juga untuk mendapatkan pelanggan baru. Program kami

Bahagian Perbankan Pengguna

yang inovatif itu telah mendapat sambutan menggalakkan dan menyumbang kepada keputusan jualan yang mengagumkan.

Perkhidmatan pelanggan yang cemerlang dan kualiti pengalaman pelanggan kami adalah faktor utama bagi BIBD untuk meraih skor tertinggi dalam kaji selidik kepuasan pelanggan industri perbankan yang di kendalikan oleh ACORN. BIBD mendapat skor tertinggi sebanyak 92% untuk 'kepuasan pelanggan secara keseluruhan', manakala bagi 'kemungkinan untuk mengesyorkan', pelanggan memberikan BIBD skor sebanyak 89%. Skor yang diberikan kepada BIBD untuk kedua-dua kategori ini adalah lebih tinggi daripada rakan seangkatan BIBD dalam industri, dengan margin yang besar. Trend yang sama juga dapat dilihat daripada keputusan kaji selidik 'Mystery Shopping'. Kaji selidik setiap suku tahun itu menunjukkan peningkatan yang ketara pada suku terakhir (Pusingan 4) tahun ini di mana kami mencatatkan sebanyak 80% berbanding dengan 73% yang dicatatkan pada

suku pertama (Wave 1) tahun 2015. Kami sukacita untuk menyatakan bahawa catatan keputusan ini adalah lebih tinggi daripada rakan seangkatan kami dalam industri perbankan. Seiring usaha untuk terus meningkatkan tahap perkhidmatan dan penawaran, kami telah melaksanakan lima projek penting untuk merekayasa semula proses pelanggan kritikal bagi memudahkan urusan pelanggan dan dengan lebih cekap.

Kadar pembiayaan yang tertunggak (NPF) kami menyusut kepada 2.2% berbanding 3.49% pada tahun 2015. Ini adalah disebabkan oleh ketegasan kami dalam memastikan pelanggan yang berkualiti dengan aset berkualiti. Kami juga melaksanakan penambahbaikan ketara ke atas pengurusan risiko operasi dengan memantapkan polisi dan prosedur dalam pelbagai bidang termasuk pengurusan tunai, premis dan e-saluran, antara lainnya.

Penentu kejayaan kami adalah warga kerja kami. Kami menghargai sumbangan warga kerja kami dan meletakkan kepentingan dalam

sentiasa melibatkan dan memotivasikan mereka supaya mereka dapat membina kerjaya yang cemerlang bersama BIBD. Kami berbangga untuk menyatakan bahawa skor penglibatan pekerja untuk warga kerja Bahagian Perbankan Pengguna telah meningkat kepada 81% pada tahun 2015 berbanding 68% berdasarkan kajian sebelum ini yang dilakukan pada tahun 2010. Ini adalah peningkatan yang paling ketara dan tertinggi di BIBD. Kami akan terus memupuk tenaga kerja yang mantap dan berkemahiran bagi Bahagian Perbankan Pelanggan agar dapat memenuhi keperluan para pelanggan dan juga Bank.

Sebagai pengiktirafan kepada prestasi cemerlang BIBD dalam bidang Perbankan Pengguna, kami telah dianugerahi "Bank Runcit Terbaik di Brunei 2015" oleh The Asian Banker untuk tahun ketiga berturut-turut. Anugerah ini sangat didambakan di kalangan industri kerana penilaiannya dibuat berasaskan kajian teliti ke atas prestasi bank dengan pelbagai kriteria yang menyeluruh.

Bahagian Perbankan Korporat

Meskipun persekitaran yang mencabar, Bahagian Perbankan Korporat telah mencatatkan prestasi yang positif di sebalik pertumbuhan ekonomi yang sederhana merentasi industri. Kami menambahkan portfolio sebanyak 6%, kepada B\$775 juta berbanding dengan B\$731 juta pada tahun 2014. Hasil operasi dalam tempoh tinjauan adalah sebanyak B\$47 juta. Kegighan usaha kami di sepanjang tahun telah menyaksikan pertumbuhan bahagian pasaran perbankan korporat sebanyak 46.5% pada tahun 2015 berbanding 43.6% pada tahun 2014.

Pertumbuhan portfolio kami adalah hasil daripada usaha mengurus dan mengembangkan asas pelanggan sedia ada secara organik, sambil meluaskan kemasukkan pelanggan baru dari segmen perniagaan kecil dan sederhana (SME). Walaupun harga minyak dan gas yang mencabar telah memberikan kesan kepada perniagaan pelanggan kami, namun kami berjaya mengurangkan sebarang kerugian teruk ke atas portfolio pembiayaan kami kerana amalan pengurusan risiko dan proses pematuhan yang sedia ketat

dan mantap. Kesan daripada pendekatan pengurusan risiko dan pematuhan kami ini menyaksikan rosot nilai yang amat kecil sebanyak 0.21% untuk bank.

Kami terus mendukung dan menyokong agenda negara untuk membina rangkaian SME di negara ini. Dengan keupayaan kami, BIBD berada pada kedudukan terbaik untuk menyampaikan perkhidmatan yang tiada bandingannya kepada perniagaan yang sedang mencari ruang untuk merebut peluang-peluang baru dan berkembang. Kami menawarkan mereka dengan penyelesaian yang relevan untuk memenuhi keperluan kewangan perniagaan mereka, daripada pengurusan aliran tunai kepada pilihan pembiayaan. Kami juga menjuruskan tumpuan kami kepada industri sasaran termasuk pertanian, perikanan, pembuatan dan pelancongan.

Bagi memastikan para pelanggan kami mendapat sokongan yang mereka perlukan untuk memudahkan kemajuan perniagaan mereka, kami menyediakan khidmat nasihat

dan kaunseling mengenai pengurusan kewangan dan operasi kepada mereka, serta sering menganjurkan seminar dan perbincangan dengan pakar pengurusan untuk berkongsi pengetahuan mengenai proses perniagaan dan keperluannya. Ini adalah sebahagian daripada usaha kami untuk mengukuhkan hubungan dengan para pelanggan kami dan menyokong mereka supaya mereka dapat berkembang maju dan menyumbang secara berkesan kepada pembangunan negara.

Kami juga memberi keutamaan kepada usaha melahirkan generasi usahawan masa hadapan dan turut menjalin hubungan erat dengan pihak Kerajaan dan institusi-institusi pengajian tinggi dan universiti melalui penganjuran ceramah dan latihan perniagaan. Kami percaya bahawa ilmu pengetahuan yang disematkan pada hari ini dapat memupuk semangat keusahawanan hari esok.

Bahagian Perbankan Institusi

Persekitaran yang tidak menentu pada tahun 2015 terus mencabar dengan harga komoditi yang rendah, namun kedudukan dolar Brunei yang agak kukuh serta usaha mempelbagaian kita yang berterusan menyaksikan penyelesaian Kewangan Islam semakin diterima.

Bagi tahun 2015, kami telah memecahkan rekod pertumbuhan dengan mencatatkan peningkatan pendapatan keseluruhan sebanyak 51.5% berbanding tahun sebelumnya. Pendapatan Perbankan Institusi bagi tempoh dalam kajian berjumlah B\$82.39 Juta, satu pertumbuhan memberangsangkan yang pada pandangan kami bertitik tolak dari usaha kami yang memahami keperluan pelanggan secara mendalam dan keupayaan untuk menstruktur penyelesaian yang memenuhi keperluan mereka.

Bahagian Perbankan Institusi BIBD memberi tumpuan kepada pengawasan kecairan, aset dan pelaburan bank dalam pelbagai instrumen kewangan Islam untuk memperoleh pulangan risiko terlaras. Segmen Perbendaharaan dan Pasaran Global menyediakan penyelesaian pengurusan risiko kewangan, pelaburan, serta produk dan perkhidmatan perbendaharaan termasuk pendapatan tetap berasaskan Syariah dan instrumen pasaran wang, tukaran asing, produk berstruktur dan nasihat penyelesaian untuk asas pelanggan domestik dan antarabangsa. Segmen Perbankan Perdagangan menyokong pelanggan korporat kami untuk mencapai matlamat mereka, antaranya, melalui perkhidmatan khusus seperti nasihat korporat, pensidiketan dan pasaran modal hutang.

Bahagian Perbendaharaan dan Pasaran Global

Bahagian Perbendaharaan dan Pasaran Global kami menunjukkan prestasi teguh sepanjang tahun lalu. Menjelang akhir tahun 2015, Bahagian ini telah menyumbang sebanyak B\$70 juta kepada pendapatan keseluruhan BIBD, mencatat pertumbuhan tahun ke tahun sebanyak 46%, serta menyumbang hampir 25% daripada jumlah pendapatan BIBD. Kami telah meningkatkan jumlah pelanggan, memperkenalkan produk dan perkhidmatan baru, memantapkan pasukan jualan dan membimbing bakat kami, kesemua usaha ini telah menyumbang dengan ketara kepada penambahan bahagian pasaran untuk segmen ini, dan meletakkan kami sebagai peneraju utama Perbendaharaan Islam dan Pasaran Global di Asia.

Margin keuntungan bersih sebelum peruntukan

dan cukai meningkat lebih 25% berbanding tahun sebelumnya. Walaupun kos dana meningkat, hasil aset kami adalah lebih tinggi, menyebabkan taburan bersih keseluruhan yang lebih baik.

Salah satu faktor yang menyumbang kepada pertumbuhan memberangsangkan ini adalah pendapatan daripada yuran penasihat pelanggan yang meningkat empat kali ganda berbanding tahun sebelumnya. Kami juga menyaksikan peningkatan dalam urus niaga mata wang asing yang jumlahnya meningkat hampir tiga kali ganda pada tahun 2015.

Usaha kami untuk menjadi bank pilihan Syarikat Berkaitan Kerajaan Brunei (GLC) telah mendapat tarikan positif di mana kami telah menambah bilangan akaun dari kalangan pelanggan GLC utama. Untuk tahun 2016, kami bertekad untuk menjadi bank pilihan bagi kebanyakan syarikat-syarikat bersekutu GLC.

Tahun 2015 juga menyaksikan pertambahan kira-kira 10% rakan niaga institusi kewangan dari negara-negara Majlis Kerjasama Teluk (GCC) dan pasaran Asia yang kebanyakannya memiliki asas kukuh dalam Perbankan Islam. Peningkatan ini membolehkan kami memperluaskan rangkaian produk dan menawarkan akaun penjelasan mata wang asing baru kepada pelanggan kami, seiring matlamat kami untuk menjadi bank pilihan bagi para pelanggan kami.

Kami kekal komited untuk menambah asas pelanggan dan memantapkan penyampaian produk dan perkhidmatan kami, bukan sahaja di Brunei tetapi juga di peringkat antarabangsa. Hampir 90% daripada pendapatan Perbendaharaan dan Pasaran Global kami datang dari luar negara, justeru itu kami kini merancang untuk membuka pejabat perwakilan kedua kami di Dubai pada 2016, berikutan dari kejayaan pembukaan pejabat di Singapura pada tahun 2015. Pejabat perwakilan kami di Singapura akan menjadi pusat strategik luar negara bagi mempromosikan produk dan perkhidmatan perbankan Islam BIBD yang lengkap kepada institusi kewangan dan korporat di rantau Asia,

manakala pejabat yang bakal dibuka di Dubai akan memainkan peranan yang sama bagi negara-negara GCC.

Bahagian Perbankan Perdagangan

Kami mencatat pertumbuhan pendapatan tertinggi bagi Perbankan Perdagangan pada tahun 2015, meningkatkan pendapatan kami dua kali ganda berbanding tahun 2014. Penyumbang utama kepada pertumbuhan pendapatan ini adalah pelaksanaan projek GLC utama yang besar di rantau ini di mana kami berperanan sebagai Bank Penstruktur, Pengatur Utama Bersama dan Penasihat Syariah, serta menyediakan kemudahan-kemudahan utama yang lain. Satu lagi inisiatif utama yang menyumbang kepada pendapatan kukuh ini adalah penglibatan kami dalam Akaun Pelaburan Perkongsian Keuntungan Terhad dengan bank rakan niaga di rantau ini. Inisiatif ini adalah yang pertama seumpamanya di Brunei, dan mencatatkan satu lagi pencapaian penting bagi BIBD.

Hubungan yang baik adalah penting untuk menjalin perkongsian dengan pelanggan kami. Dengan mencatat satu keputusan yang sangat memberangsangkan bagi tahun 2015 adalah kemuncak bagi pendekatan kami untuk lebih memahami keperluan para pelanggan. Melalui pemahaman pelanggan yang lebih menyeluruh, kami dapat membina kepercayaan dan menyediakan perkhidmatan tambah nilai dan nasihat secara proaktif. Rekod prestasi yang kukuh dan hubungan yang baik telah membolehkan Perbankan Perdagangan memainkan peranan yang lebih bermakna bagi membantu pelanggan kami mencapai objektif korporat mereka.

Kami telah meningkatkan asas pelanggan dan memiliki portfolio pelanggan yang pelbagai, di peringkat tempatan dan antarabangsa. Kami akan terus memanfaatkan saluran antarabangsa kami melalui pejabat perwakilan di Singapura yang dibuka pada tahun 2015, serta pejabat perwakilan kami di negara-negara Majlis Kerjasama Teluk yang akan dibuka tidak lama lagi untuk menawarkan penyelesaian pembiayaan Islam.

Bahagian Operasi dan Teknologi

Pada tahun 2015, kami meneruskan tumpuan untuk meningkatkan keupayaan digital bagi membolehkan para pelanggan kami menikmati kemudahan dan kecekapan yang lebih baik apabila melaksanakan transaksi perbankan mereka. Kami telah melancarkan dua inisiatif digital menerusi perbankan cawangan dan saluran perbankan mudah alih.

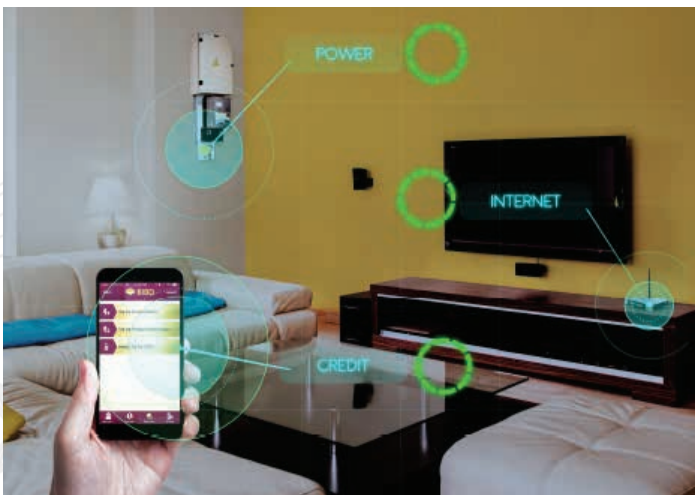
Pertama, kami telah melengkapkan pelaksanaan platform perkhidmatan perbankan cawangan digital. Instrumen dan perkhidmatan berkaitan baru ini menjadikan proses memasukkan para pelanggan baru lebih mudah dan cepat, serta memenuhi keperluan para pelanggan sedia ada. Perkhidmatan seperti membuka akaun baru, memohon pembiayaan dan perkhidmatan tambahan kini boleh dilakukan dengan lebih mudah. Platform perbankan cawangan digital juga membolehkan pegawai bank kami menyediakan perkhidmatan yang lebih komprehensif dan cepat kepada pelanggan. Platform digital ini menggantikan borang kertas kepada borang elektronik dan menghapuskan proses pengisian borang. Kini, pemilihan perkhidmatan atau akaun baru juga dapat dilakukan dengan lebih cepat dan mudah.

Kedua, kami memperkenalkan ciri Chat Digital segera yang selamat (Instant Secure Digital Chat) untuk pelanggan perbankan mudah alih. Ciri baru dalam aplikasi mudah alih BIBD ini membolehkan pengguna berinteraksi dalam masa nyata dengan kakitangan perkhidmatan pelanggan kami. Bagi mereka yang lebih suka interaksi digital berbanding panggilan telefon, kini boleh menggunakan ciri-ciri baru aplikasi BIBD Mobile yang inovatif ini. Ciri Instant Secure Digital Chat ini mudah digunakan dan ramai pelanggan telahpun menggunakannya, dan memberikan maklum balas positif mengenai aplikasi ini. Instant Secure Digital Chat dipertingkatkan dengan ciri-ciri keselamatan untuk pengguna aplikasi BIBD Mobile. Selepas berjaya log masuk, pengguna boleh memulakan perbualan secara digital yang selamat dengan agen pusat panggilan.

Kami tetap komited untuk menjadikan urusan perbankan lebih mudah dan peribadi serta lebih ringkas dan lebih cepat untuk para pelanggan kami. Meningkatkan pengalaman pelanggan serta memastikan keselamatan dan pematuhan menjadi keutamaan kami. Kami akan terus melabur dalam keupayaan digital dan menjadikan teknologi sebagai pembeza utama dalam penawaran perkhidmatan dari BIBD.

Pada tahun 2016, kami akan menaik taraf platform perbankan atas talian Korporat kami untuk memastikan para pelanggan korporat dan SME juga menerima perkhidmatan perbankan digital yang cekap dan berbeza.

Memperkemaskan rangka kerja laporan kewangan dan pengurusan risiko perniagaan kekal menjadi tumpuan utama. Pihak bank turut melabur dalam peralatan dan keupayaan perakaunan dan pelaporan kewangan serta infrastruktur pengurusan risiko.

Bahagian Sumber Manusia

Warga kerja adalah nadi kejayaan kami, dan kami komited dalam memantapkan kebolehan mereka untuk sama-sama memperkasakan perniagaan dan juga warga kerja kami.

Melalui program penambah baikan yang telah dilaksanakan secara berterusan, kami gembira dapat mewujudkan satu persekitaran di mana para pekerja kami percaya bahawa mereka dapat membina kerjaya dan maju bersama BIBD. Ini dizahirkan melalui kadar atrisi rendah yang secara puratanya di antara 3% hingga 5% dalam tempoh lima tahun yang lalu. Kami bertuah dapat mengekalkan bakat-bakat besar sehingga kini, dan sekarang ramai diantara mereka menjadi pemimpin di Bank ini.

Kami melibatkan pakar-pakar industri dalam penyediaan pembelajaran sampingan untuk menyokong tugas warga kerja kami di Bank menerusi program-program yang dapat membina kemahiran insaniah di samping meningkatkan kemahiran perbankan teras mereka dalam perancangan dan pengurusan kewangan. Dengan kerjasama Institut Perbankan dan Kewangan Islam Malaysia (IBFIM) dan Persatuan Perancangan Kewangan Malaysia (FPAM), kami telah berjaya melahirkan sekumpulan 43 orang Perancang Kewangan Bertauliah di Bank ini.

Dalam lingkungan BIBD, kami terus menganjurkan Anugerah Kecemerlangan yang berlangsung setiap suku tahun bagi mengiktiraf individu cemerlang yang menunjukkan nilai-nilai murni, seperti memberikan perkhidmatan terbaik kepada pihak-pihak berkepentingan dalaman dan luaran. Anugerah ini menyemai perasaan bangga dan gembira di kalangan warga kerja kami kerana usaha-usaha mereka diiktiraf.

Kami komited dalam membangunkan bakat untuk memastikan pemimpin pelapis bagi BIBD. Program pengurusan bakat kami dibentuk untuk mempersiapkan bakal pemimpin kami dengan pendedahan dan pengalaman yang meluas dalam semua bidang disiplin. Antara inisiatif utama yang telah dilaksanakan pada tahun 2015 ialah Program Kepimpinan, yang dianjurkan dengan kerjasama Pusat Kepimpinan Kewangan Antarabangsa (ICLIF) untuk membimbing dan memupuk kemahiran bakal pemimpin kami. Seramai

dua puluh empat bakat BIBD telah dikenal pasti untuk menyertai program sulung ini, yang dijadualkan akan berlangsung untuk tempoh beberapa tahun akan datang. Kami juga mempunyai program untuk mendedahkan bakat-bakat kami kepada pasaran global, dan program ini akan ditambah baik untuk membolehkan bakat-bakat kami menimba lebih banyak pengalaman dalam industri kewangan di peringkat global. Buat masa ini, kami telahpun melaksanakan program penukaran sementara kakitangan dengan sebuah institusi kewangan di Timur Tengah, dan kami bercadang untuk meluaskan program ini kepada institusi kewangan antarabangsa yang setanding pada tahun 2016.

Kami gembira memiliki warga kerja yang turut sama terlibat dalam kesemua inisiatif yang dianjurkan dan menjayakannya dengan sebaik mungkin. Semasa Kaji Selidik Penglibatan Pekerja baru-baru ini, yang dijalankan oleh Towers Watson pada tahun 2015, kami berpuas hati dengan maklum balas positif daripada sudut pandangan warga kerja kami mengenai masa depan BIBD, dengan mencatatkan skor yang lebih tinggi daripada norma Perkhidmatan Kewangan Global dan Prestasi Tinggi Global bagi industri perbankan seluruh dunia. Hampir 70% dari kalangan warga kerja kami yakin dengan perubahan transformatif dalam organisasi mereka adalah untuk memanfaatkan peluang-peluang berbanding dengan industri antarabangsa yang secara puratanya sebanyak 52%, dan ini mengukuhkan lagi pandangan positif warga kerja Bank terhadap masa depan BIBD dalam industri perbankan.

Penekanan kami terhadap pembangunan bakat adalah penentu kepada kekuatan BIBD, kerana kami percaya bahawa Bank hanya akan berkembang apabila warga kerja kami juga maju. Kami akan meneruskan usaha untuk membina kecemerlangan dan bertekad untuk menjadi Bank pilihan bagi bakat-bakat BIBD serta bakat baru muncul di pasaran.

Bahagian Pengurusan Risiko

Melindungi aset dan pelaburan untuk mengoptimumkan peluang

Pengurusan risiko yang berkesan adalah penting untuk kejayaan perniagaan BIBD. Kami bekerja rapat dengan unit-unit perniagaan untuk memahami dan menyediakan penilaian bebas berkenaan risiko seperti yang termaktub dalam rangka kerja komprehensif polisi dan prosedur kami. Kami menggunakan pendekatan proaktif bagi memantau parameter risiko bank ini seperti melaksanakan ujian tekanan secara tetap dan analisis senario berdasarkan persekitaran ekonomi semasa.

Pada tahun 2015, kami menggunakan pakai IAS 39 bagi Rosotnilai Pembiayaan (Financing impairment) - IFRS (International Financial Reporting Standard) serta pendedahan risiko pasaran dalam laporan IFRS yang meliputi penilaian saksama bagi aset dan liabiliti.

Proses dan penilaian pengurusan risiko kami yang teguh, yang mendorong pendekatan ke arah keperluan permodalan yang behemat untuk bank, telah menjadi faktor penyumbang bagi agensi penarafan kredit antarabangsa, Standard & Poor memberikan penarafan A- kepada BIBD. Penarafan kredit yang kukuh ini, yang merupakan penarafan tertinggi di Brunei, mengukuhkan lagi kedudukan BIBD sebagai antara yang terbaik di rantau ini, setaraf dengan bank-bank serantau terkemuka utama di ASEAN dari segi teknologi, rangkaian produk dan perkhidmatan pelanggan.

Jabatan Pemasaran

Mempromosi Kesedaran Kewangan bagi Kemanfaatan Negara

Pasukan Pemasaran BIBD menyelia pembentukan penjenamaan kreatif untuk perniagaan dan bahagian-bahagian sokongannya. Seiring dengan penerapan “Berjiwa KeBruneian”, Pasukan Pemasaran dengan jayanya menerajui inisiatif-inisiatif kesedaran untuk BIBD dengan memberi sokongan kepada pihak berkepentingan dalaman dan aktiviti-aktiviti mereka, demi kemanfaatan warga Brunei.

Dengan penekanan pada beberapa inisiatif utama, bahagian Pemasaran bertanggungjawab dalam mengendalikan pelancaran semula Ibu Pejabat BIBD yang diubahsuai, serta inisiatif promosi menarik seperti Barakah 6, Swipe To Win, Swipe To Fly, Pengalaman Perdana dan jerayawara BIBD di Pusat Insani.

Juga pada tahun 2015, pasukan ini mengendalikan pelbagai aspek reka bentuk, percetakan dan pelaksanaan bahan-bahan sampingan korporat dan logistik untuk Bahagian Perbankan Retail dan Korporat dan juga acara-acara yang terdiri daripada pembukaan ruang Perdana Privilege Banking kedua kami di Kuala Belait, Pameran Kediaman ke- 7 dan Perdana Golf.

Bahagian Syariah

Memantapkan Pematuhan dan Menambah Baik Pengalaman Pelanggan

Pematuhan kepada prinsip-prinsip Syariah adalah unsur utama perniagaan kami, dan pasukan Syariah kami sentiasa memberi tumpuan dalam memantapkan dan mengembangkan penawaran produk Bank yang berpandukan prinsip-prinsip tersebut. Sebagai sebahagian daripada usaha penambahbaikan untuk tahun 2015, kami menyokong bahagian perniagaan agar dapat beroperasi secara lancar melalui memperkasakan proses-proses kami supaya para pelanggan Bank dapat menikmati pengalaman perbankan yang lebih mudah di samping memastikan kami mencapai syarat-syarat pematuhan Syariah.

Usaha penambahbaikan ini juga turut membantu kami untuk memperkenalkan lebih banyak produk perbankan pengguna yang patuh Syariah seperti kad kredit dan produk Step-Up Time Deposit. Di peringkat perbankan institusi, kami menyediakan sokongan Syariah yang berterusan untuk mengesahkan bahawa urusan perniagaan dimuktamadkan dan dilaksanakan mengikut prinsip-prinsip Syariah.

Pada tahun 2015, Rangka Kerja Tadbir Urus Syariah BIBD telah dimantapkan untuk memastikan Bank terus menjadi contoh terunggul pematuhan Syariah, menerusi

inisiatif seperti proses integrasi pelan latihan audit yang merangkumi aspek-aspek Syariah dalam penilaian Bank. Dengan melaksanakan usaha sebegini, BIBD bersedia untuk mengawal dan mengurangkan sebarang risiko tidak patuh Syariah dengan cekap dan berkesan.

Satu lagi inisiatif penting yang dijalankan oleh bahagian ini adalah lawatan ke Bursa Malaysia Islamic Services Berhad di Kuala Lumpur, Malaysia. Objektif lawatan ini adalah untuk memastikan operasi pemprosesan Tawarruq dalam produk kewangan BIBD mematuhi prinsip-prinsip Syariah, serta untuk bertukar-tukar pengetahuan mengenai Pembiayaan Islam.

Pada tahun 2015, dua daripada pegawai bank kami dari Jabatan Syariah telah mendaftar untuk Program Profesional Fiqh Mu'amalat (FMPP) anjuran Pusat Perbankan Islam, Kewangan dan Pengurusan (CIBFM). Mereka dijangka akan menamatkan program yang berlangsung selama 14 bulan ini pada bulan Mei 2016. Bank menyokong inisiatif yang dilaksanakan oleh CIBFM dengan menghantar wakil BIBD ke FMPP bagi meningkatkan lagi pemahaman mengenai Fiqh Mu'amalat

dengan lebih mendalam, seiring dengan usaha memperkasakan warga kerja kami untuk menyumbang dan menjadi aset berharga bagi Jabatan Syariah dan Bank.

Dalam menyokong agenda negara untuk meningkatkan celik kewangan, Jabatan Syariah turut membantu usaha mewujudkan kesedaran orang awam dan pemahaman mengenai RIBA menerusi Simposium RIBA pada bulan September 2015. Simposium RIBA, yang dibuka kepada orang ramai, merupakan satu usahasama dengan Pusat Perbankan Islam, Kewangan dan Pengurusan (CIBFM), Brunei dan juga Al Naqiy Solutions Islam Sdn Bhd (Malaysia). Topik yang dibincangkan di simposium RIBA ini meliputi pemahaman mengenai RIBA seperti larangan ke atas RIBA dan penyelesaiannya menurut Al-Quran. Acara ini telah dihadiri oleh pegawai-pegawai kanan kerajaan dari pelbagai kementerian, AMBD, pengamal Kewangan Islam, serta ahli akademik dan pelajar universiti tempatan. Penganjuran acara ini adalah satu kejayaan, dan dengan maklum balas positif daripada para hadirin, pihak Bank merancang untuk menganjurkan simposium RIBA kedua pada tahun 2016.

Unit Perhubungan Korporat

Memantapkan Komunikasi dengan Pemegang Berkepentingan Yang Dihargai

Pasukan Perhubungan Korporat bertanggungjawab dalam menyelaraskan dan memantau urusan komunikasi dalaman dan luaran mengenai Bank bagi memastikan penyampaian maklumat mengenai pelbagai inisiatif BIBD, daripada berita perniagaan terkini kepada program CSR, adalah konsisten dan menepati masa. Unit Perhubungan Korporat juga membantu kesemua bahagian di Bank dalam semua usaha komunikasi – baik secara proaktif mahupun reaktif – untuk memastikan nilai-nilai dan kenyataan BIBD sentiasa disampaikan secara berkesan kepada pihak-pihak berkepentingan kami.

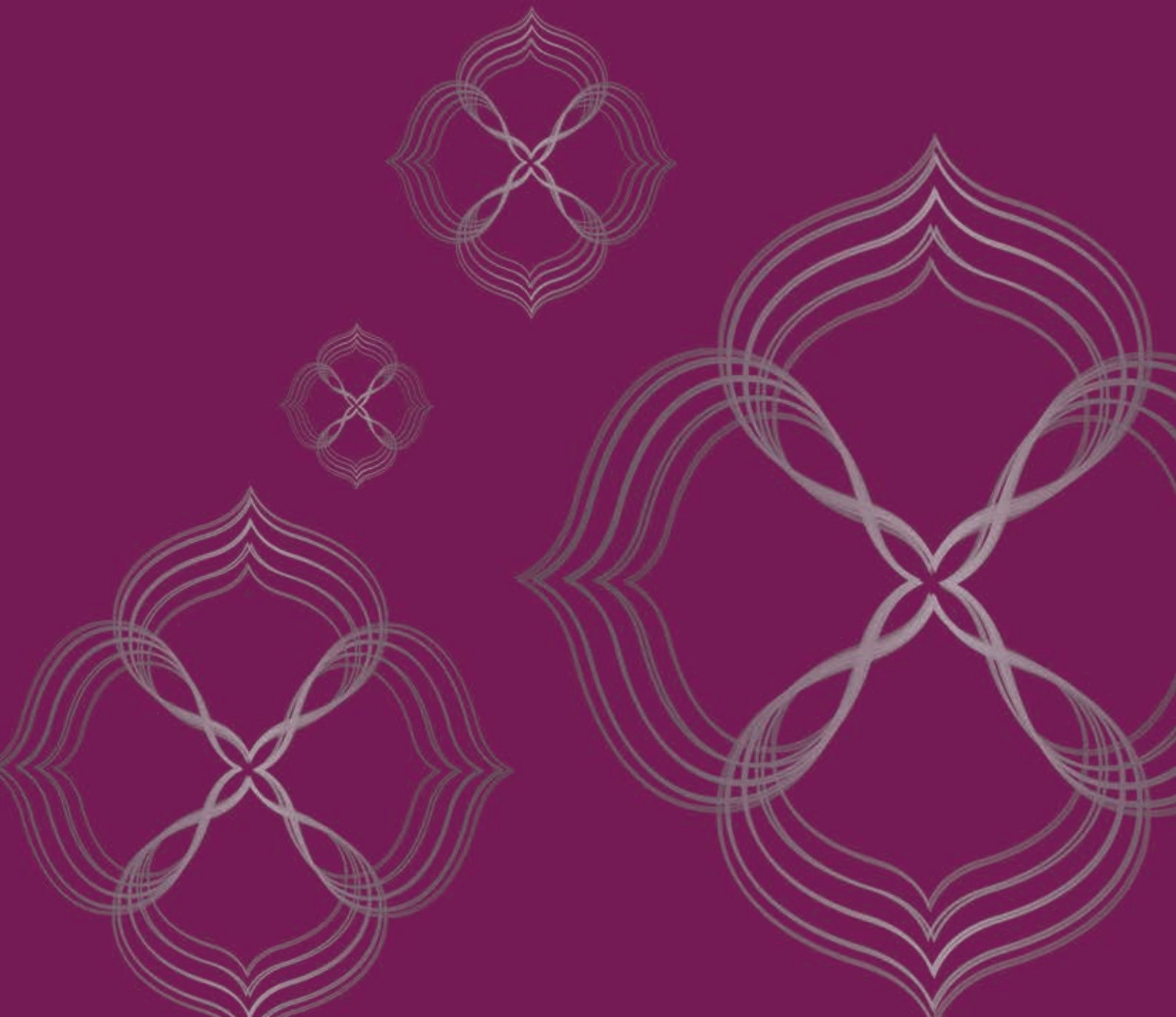
Antara inisiatif yang dijalankan pada tahun 2015 adalah pelancaran buletin BIBD 'PULSE', iaitu seiring dengan usaha Bank ini untuk memantapkan komunikasi dengan pihak berkepentingan yang dihargai. Pasukan Perhubungan Korporat turut menyediakan khidmat komunikasi utama serta sokongan pengurusan acara bagi berbagai inisiatif diantaranya pembukaan semula Ibu Pejabat BIBD, Ekspedisi Amal untuk Program CSR Bank, Program Advocating Life-long Learning

for an Aspiring Future (ALAF). Jabatan ini juga membantu inisiatif Unit Pengurusan Kewangan menerusi program Celik Kewangan untuk meningkatkan kesedaran mengenai manfaat pengurusan kewangan bagi mewujudkan masyarakat yang bertanggungjawab dalam kewangan. Buat pertama kalinya, BIBD juga bekerjasama dengan Radio Televisyen Brunei (RTB) untuk menerbitkan satu program khas mengenai Celik Kewangan yang disiarkan menerusi saluran- saluran RTB tempatan dan antarabangsa untuk mendekati lebih ramai lagi pihak yang berkepentingan.

Selain itu, unit ini juga memantapkan keupayaan komunikasi krisisnya dengan menganjurkan latihan krisis media yang julung kali diadakan untuk warga kerja peringkat pengurusan kanan dan juga unit Perhubungan BIBD. Latihan krisis ini diharap dapat mempersiapkan serta membantu warga kerja kami untuk mengendalikan komunikasi dengan pihak media, pelanggan dan pemegang kepentingan yang lain.

Pencapaian

PENCAPAIAN PENTING
TANGGUNGJAWAB KORPORAT
MENGUKUHKAN HUBUNGAN PELANGGAN
MEMBANGUNKAN PRODUK DAN PERKHIDMATAN INOVATIF
PROGRAM GANJARAN

Pencapaian Penting

YANG TERAMAT MULIA PADUKA SERI DULI PENGIRAN MUDA 'ABDUL MALIK MERAIKAN KEJAYAAN TRANSFORMASI BIBD DENGAN MELANCARKAN IBU PEJABAT BIBD YANG BERWAJAH BARU

Akhir tahun 2015 mencatatkan satu peristiwa penting bagi BIBD yang telah meraikan pelbagai kejayaan sepanjang lebih tiga dekad. Bank ini pertama kalinya beroperasi pada tahun 1981 sebagai Island Development Bank, dan kemudian bertukar menjadi sebuah institusi kewangan Islam pada tahun 1993 dengan nama Islamic Bank of Brunei. Pada tahun 2005, ia bergabung dengan Islamic Development Bank of Brunei dan menjadi bank Islam terbesar di Brunei Darussalam.

Perjalanan transformasi yang mencapai hampir empat dekad ini telah menjadikan BIBD sebuah bank terkemuka di Brunei, dan institusi kewangan Islam terunggul di rantau ASEAN. Di sepanjang perjalanan ini, semangat inovasi dan perkhidmatan yang termaktub dalam falsafah BIBD, telah mendorong bank ini untuk berkembang maju, dengan menawarkan produk dan perkhidmatan yang canggih kepada para pelanggannya yang semakin bertambah, untuk menyokong wawasan negara, dan untuk membina sebuah legasi sebagai bank Islam terkemuka di rantau ini. Semangat untuk terus meniti kejayaan dan mencapai aspirasi ini telah diiktiraf menerusi pelbagai anugerah dan penghargaan yang diberikan kepada BIBD di sepanjang tahun, baik dari dalam negara mahupun di peringkat antarabangsa.

Sejak tahun 2013, satu pelan transformasi tiga tahun telah dilaksanakan untuk menepati intipati BIBD sebagai sebuah bank untuk semua dengan identiti dan nilai-nilai Brunei yang jitu, yang bukan hanya untuk rakyat dan negara Brunei semata-mata tetapi juga berikutan keazaman bank ini untuk melangkah ke peringkat antarabangsa.

Konsep jenama “Berjiwa KeBruneian” menunjukkan nilai-nilai inklusif yang terbukti menerusi produk dan perkhidmatan BIBD yang memenuhi keperluan kewangan semua pelanggan, tanpa mengira kepercayaan dan anutan agama. Kefahaman BIBD yang mendalam terhadap keperluan pelanggan juga menyaksikan penambahbaikan ke atas platform

Pencapaian Penting

digital untuk penyampaian perkhidmatan yang cekap serta peningkatan rangkaian cawangan untuk pengalaman pelanggan yang lebih baik.

Pada penghujung tahun 2015, perjalanan transformatif ini mencapai kemuncaknya dengan pelancaran secara besar-besaran ibu pejabat BIBD dan cawangan utama yang baru diubah suai oleh Yang Teramat Mulia Paduka Seri Duli Pengiran Muda 'Abdul Malik ibni Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah. Ibu pejabat BIBD, yang dibuka pada tahun 1992 oleh KDYMM Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam, merupakan asas kepada rangkaian perbankan BIBD yang meluas, dan masih kekal sebagai yang terbesar di Brunei Darussalam, merangkumi lima belas cawangan di lokasi-lokasi strategik di seluruh negara.

Ibu pejabat baru BIBD yang diberikan reka bentuk bangunan yang moden, dilengkapi dengan inovasi teknologi untuk keselesaan dan pengalaman perbankan yang lebih baik untuk semua pelanggan BIBD. Warga kerja BIBD juga menikmati kemudahan yang dinaik taraf, dengan bahagian dalaman berkonsep terbuka yang moden dan luas untuk mewujudkan suasana yang lebih kondusif. Pelancaran bersejarah ibu pejabat yang baru diubah suai ini mencerminkan evolusi Bank dan aspirasinya untuk menjadi sebuah institusi kewangan Islam moden dan bertaraf dunia di Brunei dan juga rantau ini.

STANDARD & POOR'S MEMBERIKAN PENARAFAN TERTINGGI BANK DI BRUNEI KEPADA BIBD

Agensi penarafan kredit antarabangsa Standard & Poor's (S&P) memberikan penarafan A- kepada BIBD yang membuktikan penguasaan BIBD dalam bahagian pasaran di Brunei Darussalam, dengan kedudukan modal yang kukuh, profil kecairan yang teguh, nisbah pembiayaan yang rendah berbanding deposit dan keupayaan pembiayaan yang jitu. Penilaian ini menunjukkan Bank ini memiliki kedudukan kewangan yang teguh dan asas yang kukuh, di samping komitmennya kepada dasar fiskal yang berhemat dan pengurusan risiko yang mantap.

Penilaian ini mengukuhkan kedudukan BIBD sebagai bank yang mendapat penarafan tertinggi di Negara Brunei Darussalam dan juga mengukuhkan kedudukannya sebagai salah satu daripada bank terbaik di rantau ini, setanding dengan bank terkemuka utama lain di rantau ASEAN dari segi teknologi, rangkaian produk dan perkhidmatan pelanggan.

Tanggungjawab Korporat

BIBD MENGUMUMKAN PERTUMBUHAN KEUNTUNGAN DUA DIGIT DI AGM

BIBD membentangkan laporan tahunan 2014 dengan tajuk utama pertumbuhan dua digit bagi Keuntungan Bersih selepas Zakat dan Cukai, dan Jumlah Aset, bagi kedua-dua peringkat Kumpulan dan Bank di Mesyuarat Agung Tahunan (AGM) Bank, yang dihadiri para pemegang saham BIBD.

Mesyuarat itu juga diadakan untuk meluluskan Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2014, dan untuk mengisytiharkan dividen bagi tahun kewangan 2014 sebanyak 5.7 sen sesaham. Pelantikan dan tata cara Yuran Juruaudit bagi tahun kewangan berakhir 31 Disember 2015 turut dibentangkan di AGM tersebut.

Tanggungjawab Korporat

BIBD MEMPENGERUSIKAN DIALOG CAIBA KE- 5 BAGI TAHUN KEDUA

Sebagai bank pengurus untuk tahun kedua, BIBD mengetuai Mesyuarat Lembaga Eksekutif dan Seminar China-ASEAN Inter-Bank Association (CAIBA) ke-5. CAIBA, yang menggalakkan kerjasama antara China dan negara-negara ASEAN yang telah dihadiri oleh 11 buah institusi kewangan terkemuka yang mewakili China dan setiap negara anggota ASEAN. Satu kumpulan kerja fleksibel telah ditubuhkan di bawah Memorandum Persefahaman (MoU) untuk membincangkan mekanisme yang berkesan dan adil bagi pelaksanaan bidang kerjasama seperti yang digariskan dalam MoU.

CAIBA sebelum ini telah mengatur beberapa perjanjian kemudahan di antara China dan bank-bank ahli yang berjumlah lebih AS\$1 bilion. Kesemua kemudahan ini menyediakan sokongan kewangan untuk projek-projek utama dari negara-negara anggota, meningkatkan lagi sokong kerjasama sosial dan pembangunan diantara ahli dari China dan ASEAN.

BIBD MENINGKATKAN KESEDARAN MENGENAI KEWANGAN ISLAM DI SEMINAR CAIBA, BEIJING

BIBD membuat perbentangan mengenai kewangan Islam kepada pegawai-pegawai kanan dari China-ASEAN Inter-Bank Association (CAIBA) serta pengawal selia kewangan dari negara-negara CLMV yang termasuk Kemboja, Laos, Myanmar dan Viet Nam. Pembentangan ini adalah sebahagian daripada usaha BIBD untuk mewujudkan kesedaran dan meningkatkan kefahaman, profil dan manfaat kewangan Islam di kalangan negara-negara anggota CAIBA.

Seminar empat hari mengenai Pembangunan Kapasiti dan Kerjasama Kewangan China-ASEAN dianjurkan oleh China Development Bank (CDB) dan diadakan di Beijing. Platform ini membolehkan anggota CAIBA meningkatkan kerjasama, serta membuka peluang untuk memperluaskan rangkaian mereka dengan pihak pengawal selia. Seminar ini adalah sebahagian daripada cadangan inisiatif latihan dan perkongsian pengalaman di bawah rangka kerja CAIBA.

Tanggungjawab Korporat

BIBD MEMPROMOSI E-DAGANG BAGI SOLUSI PERNIAGAAN MERENTASI SEMPADAN MELALUI BENGKEL LATIHAN

BIBD bekerjasama dengan BAG Networks Sdn Bhd, sebuah agensi penyelesaian perniagaan, dalam menganjurkan bengkel latihan mengenai penggunaan e-dagang dalam menjalankan perniagaan merentasi sempadan. Bengkel latihan yang bertajuk E-Commerce Cross-Border (CBET) merupakan sebahagian daripada usaha Bank untuk menggalakkan pertumbuhan e-dagang tempatan. Bengkel ini mengkongsikan amalan terbaik Perusahaan Kecil dan Sederhana (SME) yang berjaya dari China yang memanfaatkan penggunaan penyelesaian e-dagang merentasi sempadan untuk memulakan perniagaan mereka, mendapatkan akses kepada pasaran

global, dan juga meningkatkan daya saing mereka dengan syarikat lebih besar. Bengkel ini juga menyediakan Perusahaan Kecil dan Sederhana (SME) dengan beberapa solusi kepada isu-isu kebiasaan yang termasuk akses pasaran antarabangsa, kewangan, pembinaan keupayaan, inovasi dan keusahawanan.

Bengkel ini telah diperkenalkan oleh Majlis ASEAN Business Advisory (ABAC) dari China dan Brunei dengan tujuan untuk menggalakkan perdagangan end-to-end melalui e-dagang yang disertai oleh delegasi dari Brunei Darussalam-Indonesia-Malaysia-Filipina, Kawasan Pertumbuhan Brunei East ASEAN (BIMP-EAGA), Indonesia, Thailand dan Malaysia (rantau kawasan Pertumbuhan Segi Tiga).

BIBD MENANJURKAN SIMPOSIUM UNTUK MENINGKATKAN KESEDARAN MENGENAI RIBA YANG PERTAMA

BIBD telah menganjurkan Simposium Riba untuk meningkatkan pemahaman umum dan penghayatan terhadap konsep dan makna Riba (kadar faedah) dalam dunia moden, dan untuk memahami kaedah-kaedah praktikal untuk mengelakkannya. Simposium sehari ini juga menyentuh mengenai jenis-jenis Riba dan isu-isu yang berkaitan termasuk salah faham dan persepsi mengenai Riba. Pelbagai pengetahuan berharga, tip-tip praktikal dan nasihat mengenai pengurusan kekayaan turut dikongsikan di simposium ini.

Simposium Riba ini dianjurkan dengan kerjasama Centre for Islamic Banking, Finance and Management (CIBFM), Brunei dan Al Naqiy Islamic Solutions Sdn Bhd (Malaysia).

SUMBANGAN ZAKAT BIBD UNTUK 2014

BIBD menyerahkan sumbangan Zakat bagi tahun 2014 sebanyak B\$2,631,853.97 berserta sumbangan Zakat daripada pelanggan-pelanggannya bagi tempoh 2014-2015 berjumlah B\$510,113.10, kepada Majlis Ugama Islam Brunei (MUIB) yang mengambil tempat di pejabat Menteri Hal Ehwal Ugama di Berakas. Sebagai usaha untuk membantu para pelanggan yang beragama Islam dalam menunaikan kewajipan ini, BIBD telah menyediakan kemudahan membayar Zakat melalui kaunter di semua cawangannya di Brunei Darussalam.

Mengukuhkan Hubungan Pelanggan

BSC MELANCARKAN 'WORKBOAT' TERBESAR, DIBIYAI OLEH STRUKTUR MUSYARAKAH BIBD

Dengan sokongan dan kerjasama berterusan daripada BIBD, Belait Shipping Company (B) Sdn Bhd (BSC) telah menerima penghantaran kapal Belait CSS1, 'workboat' terbesarnya setakat ini. Kapal seberat hampir 13,000 tan ini adalah kapal keenam milik BSC sehingga kini, dan merupakan yang ketiga seumpamanya di dunia, dan yang pertama di rantau ini, dari aspek saiz dan kemajuan teknologi.

Kapal Belait CSS1 adalah kapal kedua BSC yang dibiayai oleh BIBD di bawah struktur pembiayaan Musyarakah yang ditandatangani pada tahun 2012, selepas Belait Barakah pada tahun 2008. Perjanjian itu adalah seiring dengan matlamat BIBD untuk menyokong aspirasi negara bagi membangunkan usahawan tempatan dan pada masa yang sama, keupayaan minyak dan gas negara.

Struktur pembiayaan Musyarakah yang diguna pakai untuk memperoleh kapal ini melibatkan mekanisme perkongsian untung dan rugi yang sama rata. Struktur yang mengguna pakai mekanisme pelaburan ekuiti dan perkongsian risiko sama rata antara BSC dan BIBD, menyediakan perlindungan risiko yang mencukupi bagi semua pihak yang berkepentingan dengan kelebihan tambahan dari aspek pemindahan pengetahuan di antara kedua-dua pihak.

Mengukuhkan Hubungan Pelanggan

PAMERAN KEDIAMAN BIBD MENYEDIAKAN PENYELESAIAN PEMBIAYAAN PERUMAHAN

BIBD menganjurkan dua Pameran Kediaman pada tahun 2015 bagi menyediakan kemudahan sehenti kepada orang ramai untuk mengetahui dengan lebih lanjut lagi mengenai penyelesaian pembiayaan rumah yang sesuai daripada BIBD. Para pelanggan yang mendaftar untuk produk-produk pembiayaan BIBD berpeluang memenangi hadiah-hadiah seperti set televisyen, set teater rumah, dan juga peralatan rumah yang lain untuk memberikan mereka permulaan yang baik bagi mencapai rumah impian mereka. Pameran ini adalah platform kepada bakal pemilik rumah untuk meninjau tawaran menarik daripada ejen hartanah dan juga peluang untuk menambah baik kediaman mereka yang sedia ada. Pada tahun 2015 sahaja, BIBD telah menyediakan pembiayaan melebihi daripada \$142 juta dalam pinjaman bagi pembiayaan perumahan dan pembaikan rumah, yang membolehkan lebih daripada 1,800 orang pelanggan dan keluarga mereka mencapai aspirasi untuk memiliki rumah yang diidamkan.

PAMERAN BIBD MEMBAWA PENYELESAIAN KEWANGAN LEBIH DEKAT KEPADA PELANGGAN DI DAERAH BELAIT

Buat julung kalinya BIBD menganjurkan pameran di daerah Belait untuk mendekatkan pelanggannya kepada penyelesaian kewangan yang ditawarkan, tanpa membuat perjalanan jauh ke ibu kota. Promosi dan aktiviti mengenai produk dan perkhidmatan yang ditawarkan oleh BIBD menyerlahkan komitmen BIBD kearah "Berjiwa KeBruneian", untuk sentiasa memahami dan peka terhadap keperluan pelanggan dan untuk membantu mereka mencapai aspirasi kewangan mereka. Acara itu turut disertai oleh e-vendor tempatan, di samping rakan kongsi terkemuka yang terdiri dari pelabur dan pemaju hartanah, pereka hiasan dalaman, dan juga Takaful.

Mengukuhkan Hubungan Pelanggan

BIBD MENGANJURKAN INISIATIF KESEDARAN BAGI MENYOKONG KEPERLUAN PERNIAGAAN PERUSAHAAN KECIL DAN SEDERHANA BRUNEI

Seiring dengan Wawasan 2035 KDYMM Paduka Seri Baginda Sultan kearah menggalakkan pertumbuhan Perusahaan Kecil dan Sederhana (SME) di Brunei Darussalam, BIBD mengadakan beberapa aktiviti untuk mendekati perniagaan baru dan kecil dalam menawarkan produk dan perkhidmatan yang berkaitan bagi menyokong keperluan perniagaan, cita-cita dan rancangan pengembangan mereka.

BIBD juga menganjurkan pameran sehari mengenai perkhidmatan Perbankan Perniagaan BIBD Tijarah yang memberi tumpuan kepada menyediakan sokongan untuk pengusaha permulaan tempatan dan SME, bagi membantu mereka untuk merancang dan mengembangkan perniagaan serta mencapai kestabilan kewangan. Pameran itu termasuk pendaftaran perkhidmatan transaksi, penyampaian perkhidmatan e-dagang BIBD dan penyelesaian pembayaran yang membolehkan mereka untuk menjalankan urusan dengan lebih mudah.

Selain itu juga, BIBD telah bekerjasama dengan Akademi Pengajian Brunei, Universiti Brunei Darussalam dalam menganjurkan ceramah Perusahaan Kecil dan Sederhana (SME), di mana BIBD berkongsi pandangan yang berharga dalam pengurusan perniagaan SME melalui penggunaan alat-alat dan penyelesaian kewangan yang betul. Ceramah tersebut turut mengetengahkan produk dan perkhidmatan yang boleh memenuhi keperluan-keperluan para SME BIBD yang sedia ada dan akan datang.

Mengukuhkan Hubungan Pelanggan

PERDANA PRIVILEGE BANKING BIBD TUAN RUMAH KEJOHANAN GOLF JEMPUTAN 2015

Seratus orang pelanggan BIBD telah dijemput menyertai Kejohanan Golf Jemputan Perdana Privilege Banking BIBD 2015 yang diadakan di Empire Hotel and Country Golf Club, di Jerudong. Kejohanan golf ini dianjurkan untuk memupuk hubungan yang lebih kukuh di antara BIBD dan para pelanggannya dari segmen Perdana Privilege, Perbankan Korporat dan Institusi. Turut dijemput ialah pegawai kanan dan tetamu penting daripada sektor awam dan swasta.

BIBD MERAIKAN AIDILFITRI BERSAMA PELANGGAN YANG DIHARGAI

BIBD menjadi tuan rumah kepada acara tahunan yang meriah, “Majlis Gema Syawal” untuk para pelanggan dan rakan niaga yang dihargai, dari sektor kerajaan, syarikat korporat, SME dan individu. Majlis ini juga membuka peluang yang bernilai kepada warga kerja BIBD daripada semua bahagian perbankan untuk berinteraksi dengan para pelanggan dan memupuk hubungan yang lebih kukuh dengan rakan niaga mereka.

Mengembangkan Produk dan Perkhidmatan yang Inovatif

BIBD MENINGKATKAN KEUPAYAAN DALAM ANALISIS KEWANGAN DAN PERANCANGAN KEWANGAN ISLAM

BIBD mentauliahkan lebih daripada lima puluh orang pekerja graduan yang menduduki pensijilan Islamic Financial Planners (IFP) daripada Islamic Banking and Finance Institute Malaysia (IBFIM), serta program daripada Fitch Learning iaitu Corporate Credit Risk Programs. Ini adalah sebahagian daripada usaha BIBD untuk terus membangunkan kebolehan bakat dan kemampuan BIBD dalam perancangan dan pengurusan kewangan Islam, memupuk kemahiran analitikal yang lebih baik bagi menghasilkan penyelesaian pembiayaan Islam. Seiring peredaran waktu, BIBD akan memperlengkapkan lebih ramai tenaga kerja dengan kelayakan yang sewajarnya, untuk menawarkan perkhidmatan yang lebih baik kepada pelanggan.

Program kelayakan IFP bertujuan untuk mengembangkan pakar dalam perancangan kewangan dan pengurusan kekayaan bagi memenuhi keperluan dalam pembaharuan yang berterusan dan permintaan yang semakin meningkat terhadap produk kewangan Islam, dengan standard kecekapan dan amalan etika profesional perancangan kewangan yang lebih tinggi.

Program Risiko Kredit Korporat selama tiga bulan yang dicipta oleh Fitch Learning adalah satu program yang diubahsuai khusus untuk BIBD bagi meningkatkan kemahiran analisis dan penilaian kredit dalam menilai dan menstruktur penyelesaian pembiayaan dengan lebih baik, bagi perniagaan sedia ada dan yang baru seiring dengan pematuhan amalan terbaik industri.

Mengembangkan Produk dan Perkhidmatan yang Inovatif

PELANCARAN CAWANGAN BARU YANG DINAIK TARAF TERMASUK CAWANGAN UTAMA, CAWANGAN MANGGIS, TANJONG BUNUT AND AIRPORT E-BRANCH

Sebagai sebahagian daripada usaha untuk menyampaikan pengalaman perbankan yang sebenarnya “Berjiwa KeBruneian”, BIBD telah melengkapkan usaha intensif penjenamaan semula yang bermula pada tahun 2013 dengan beberapa cawangan baru mengguna pakai imej penjenamaan BIBD. Langkah menaik taraf rangkaian cawangan BIBD adalah selaras dengan usaha strategiknya untuk menjadi sebuah bank moden yang bertaraf dunia dan pada masa yang sama mendukung asal-usul dan nilai-nilai KeBruneian dan Islam. Cawangan-cawangan yang dijenamakan semula termasuk Cawangan Utama, Manggis, Tanjung Bunut serta e-cawangan yang terletak di lapangan terbang.

Di bawah konsep baru Cawangan dan Pusat Pembiayaan BIBD, bagi pengurusan perkhidmatan pelanggan yang cekap, cawangan-cawangan kini memberi tumpuan kepada hal-ehwal perkhidmatan akaun, manakala semua pertanyaan mengenai pembiayaan dikendalikan oleh Pusat Pembiayaan, yang dikawalselia oleh Pegawai-pegawai BIBD, Eksekutif Perkhidmatan Pelanggan, Duta Perkhidmatan dan Pegawai Bank Peribadi yang khusus.

Pada penghujung tahun lalu, ibu pejabat BIBD bersama dengan cawangan utama kami telah dilancarkan oleh YTM Pengiran Muda ‘Abdul Malik.

Ibu pejabat BIBD yang baru, mempunyai bahagian luaran bangunan yang moden, dilengkapi dengan inovasi teknologi untuk kemudahan pelanggan. Warga kerja BIBD juga kini dapat menikmati kemudahan yang dinaik taraf, dengan konsep dalaman terbuka yang moden dan luas untuk persekitaran kerja yang lebih selesa.

Mengembangkan Produk dan Perkhidmatan yang Inovatif

PLATFORM ATAS TALIAN 24/7 UNTUK KEMUDAHAN PERBANKAN SERTA-MERTA KEPADA PELANGGAN

Bagi melengkapkan lagi rangkaian cawangan fizikal BIBD dan bagi menyediakan perbankan serta-merta pada bila-bila masa dan di mana-mana sahaja, BIBD memperkenalkan Contact Centre 24/7 khusus berserta dengan pelbagai perkhidmatan yang terdapat di saluran e-banking di laman web BIBD Online dan aplikasi BIBD Mobile. Melalui BIBD Mobile, kini para pelanggan boleh berhubung atau 'chat' pada masa nyata dengan pegawai BIBD menerusi aplikasi yang diperkenalkan. Ini membolehkan pengguna untuk berhubung dengan mudah melalui internet, dan mengurangkan keperluan untuk membuat panggilan, satu ciri yang amat berguna bagi mereka yang sedang berada di luar negara.

BIBD BUKA LOUNGE PERDANA KEDUA DI BELAIT

Untuk memberikan pelanggan perbankan istimewa sebuah pengalaman yang lebih mudah dan berkesan, BIBD telah melancarkan pembukaan lounge Perdana Privilege Banking di Kuala Belait. Ini adalah lounge kedua yang dilancarkan di Negara Brunei Darussalam, dan membolehkan BIBD untuk meluaskan lagi perkhidmatan Perdana Privilege Banking kepada pelanggan mewah yang menetap di daerah Belait, dengan menyediakan produk eksklusif, kemudahan dan perkhidmatan perbankan khusus untuk pelanggan istimewa BIBD.

Program Ganjaran

Sepanjang tahun 2015, para pelanggan yang berbank dengan dan memegang Kad BIBD berpeluang untuk menerima ganjaran atau menyertai pelbagai promosi dan pertandingan yang menarik, sebagai penghargaan diatas sokongan yang berterusan.

KEMPEN KAD DEBIT

Pakej Shopping Spree selama 3 hari di Malaysia yang ditaja oleh Pelancongan Malaysia berserta satu ratus ribu BIBD Hadiah Points menjadi milik pemenang bertuah pemegang kad debit BIBD. Pakej ini termasuk tiket penerbangan pergi-balik untuk dua orang berserta dengan penginapan hotel, pengangkutan pergi-balik ke/dari lapangan terbang serta kereta sewa khas untuk 12 jam disediakan bagi kemudahan membeli-belah semasa berada di Kuala Lumpur. BIBD Hadiah Points dapat dikumpul melalui transaksi yang menggunakan Kad Debit dan Kad Kredit BIBD, boleh digunakan sebagai pengecualian Yuran Tahunan, derma kepada badan amal, ditukar ke 'Air Miles' dan juga wang tunai.

SWIPE TO FLY

Dengan berbelanja sebanyak \$30 atau lebih untuk pembelian tunggal menggunakan sebarang kad BIBD atau perkhidmatan BIBD eTunai, para pelanggan berpeluang untuk memenangi dua tiket percutian impian ke Ho Chi Minh, Bali, Dubai atau Melbourne.

SWIPE FOR REWARDS

Baucar beli-belah bernilai BND500 dihadiahkan kepada pelanggan yang bertuah yang berbelanja sekurang-kurangnya BND30 dalam satu resit tunggal menggunakan BIBD Debit atau Kad Kredit di peruncit terpilih.

Program Ganjaran

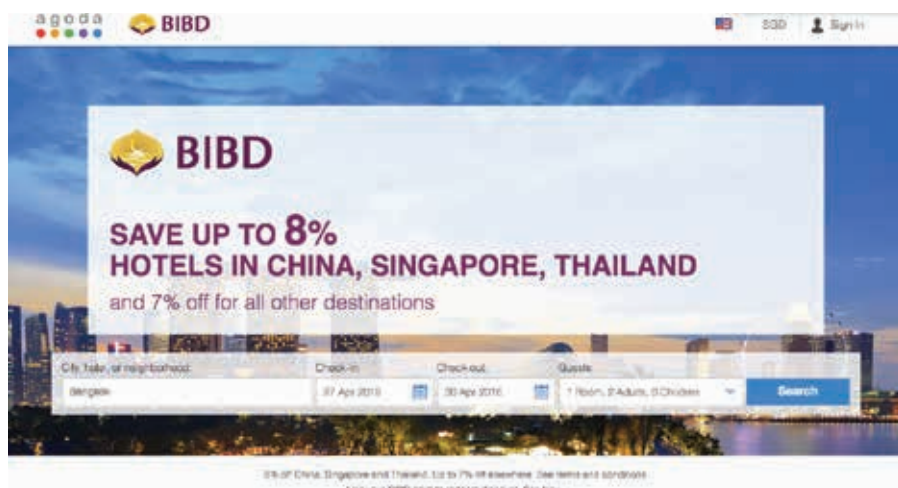
PEMENANG “LET’S GO MOBILE”

iPhone 6s, iPhone 6 plus dan Jam Tangan Apple, masing-masing sebanyak dua unit menanti pemenang bulanan “Let’s Go Mobile” anjuran BIBD setiap bulan, untuk pengguna BIBD Mobile yang menambah, membayar bil utiliti, membuat pembelian menggunakan BIBD eTunai atau Mastercard Prabayar Maya BIBD, atau memindahkan dana mereka kepada bank-bank tempatan atau antarabangsa.

KEISTIMEWAAN KAD BIBD

Sebanyak 100,000 Hadiah Points menjadi milik pemenang bagi kempen BIBD Card Privileges dimana para pelanggan BIBD menerima diskaun tambahan lapan peratus di atas kadar diskaun biasa di laman web pelancongan popular Agoda, untuk semua tempahan penginapan di destinasi pelancongan terpilih.

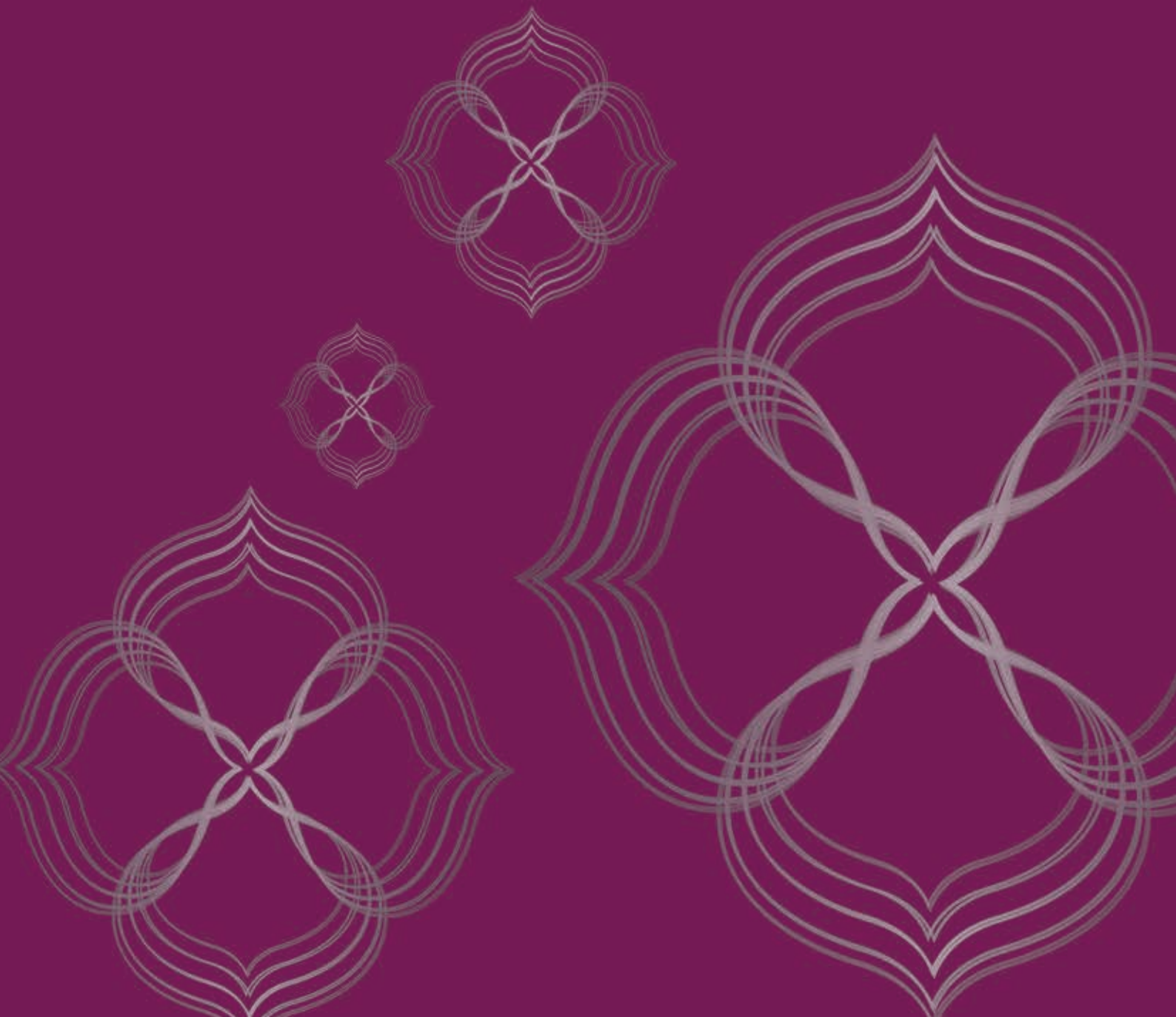
PROGRAM HADIAH BARAKAH 6

Kempen BIBD Barakah yang kini memasuki edisi keenam, membuka peluang kepada pelanggan untuk memenangi sebuah Honda Odyssey dan hadiah sagu hati berupa iPhone dan iPad Apple. Pelanggan hanya perlu mendaftar untuk mana-mana produk pembiayaan BIBD atau membuat pemindahan gaji ke BIBD. Selain itu, hadiah-hadiah bulanan yang terdiri daripada peralatan elektronik seperti TV LED 55", peti sejuk, mesin basuh, penggoreng udara dan seterika wap juga ditawarkan bagi memastikan momentum kempen yang berterusan.

Aktiviti Korporat

PENGLIBATAN WARGA KERJA
AKTIVITI TAHUNAN
TANGGUNGJAWAB SOSIAL KORPORAT
PENCAPAIAN DAN ANUGERAH

Penglibatan Warga Kerja

PENGLIBATAN BAKAT UNTUK KEJAYAAN BERTERUSAN

Di BIBD, kami percaya bahawa penglibatan pekerja akan membentuk masa depan untuk pertumbuhan yang berterusan. Kami amat menghargai komitmen dan pencapaian warga kerja kami, dan akan terus menganjurkan program yang melibatkan penyertaan dan mengiktiraf usaha mereka sebagai sebahagian daripada langkah membangunkan tenaga kerja yang bersemangat dan bermotivasi.

Kami menghargai warga kerja yang menunjukkan prestasi kerja cemerlang melalui platform pengiktirafan seperti Anugerah Perkhidmatan untuk pekerja yang telah lama berkhidmat, Anugerah Star Banker atas prestasi cemerlang dalam perbankan runcit, dan program yang dianjurkan setiap suku tahun, BIBD RISE Staff Recognition Programme yang mengiktiraf kegigihan warga kerja BIBD yang menjalankan tugas, termasuk yang di luar bidang tugas mereka dengan cemerlang. Bank ini juga mengiktiraf sumbangan mantan Pengarah Urusan, Javed Ahmad menerusi penganjuran satu majlis perpisahan sebagai penghargaan kepada beliau selama berkhidmat dengan Bank ini dan mendoakan yang terbaik untuk beliau.

Kami memahami pentingnya kemajuan warga kerja kami dari sudut profesional dan peribadi, termasuk keseimbangan dalam kerjaya dan kehidupan, serta berusaha untuk menyediakan persekitaran yang baik bagi membangun semua aspek kemajuan mereka.

Bagi menggalakkan keseimbangan yang sihat antara kerjaya dan kehidupan seharian, Kelab Sukan dan Rekreasi BIBD (SRC) menganjurkan pelbagai aktiviti sukan dan kesihatan setiap tahun untuk menyemai gaya hidup sihat dan memupuk silaturahmi dalam kalangan warga kerja Bank. SRC mencatat satu tahun yang aktif, membukai tirai tahun 2015 dengan penganjuran sulung acara duathlon berlari dan berbasikal, serta climbathon. SRC bersama-sama dengan jawatankuasa yang lain, juga telah menganjurkan pelbagai aktiviti di sepanjang tahun termasuk kembara berjalan kaki, boling, bola sepak, badminton dan berbasikal. Aktiviti-aktiviti yang disertai oleh semua jabatan di Bank ini, telah dapat menyatukan warga kerjanya serta membina kerja berpasukan dan setiakawan.

Bank ini juga telah menganjurkan beberapa aktiviti keagamaan untuk mewujudkan perpaduan sosial yang lebih baik dalam kalangan warga kerja BIBD. Di bawah anjuran Jawatankuasa Ugama BIBD, aktiviti-aktiviti seperti ceramah oleh jemputan khas, yang diadakan di ibu pejabat BIBD semasa bulan Ramadhan, majlis Tadarus untuk warga kerjanya, dan juga acara tahunan, iaitu 'Majlis Khatam Al-Quran dan Majlis Bersungka', dianjurkan bagi mendekatkan lagi pihak pengurusan dan warga kerja BIBD dari semua jabatan semasa majlis Iftar.

Seperti di tahun-tahun yang lalu, Majlis Makan Malam Tahunan adalah acara yang dinanti-nantikan oleh warga kerja BIBD. Majlis yang dihadiri oleh kesemua warga kerja Bank, ahli-ahli Lembaga Pengarah dan Badan Penasihat Syariah merupakan sebuah acara yang menggalakkan penglibatan warga kerja Bank, juga memberi peluang kepada Pengarah Urusan untuk berkongsi maklumat mengenai prestasi dan strategi masa hadapan Bank, serta menyampaikan penghargaan kepada semua warga kerja Bank.

Aktiviti Tahunan

BIBD MENGANJURKAN MAJLIS BERTAHLIL DI MAKAM DIRAJA

Warga kerja Kumpulan BIBD, dari Bank, BIBD At-Tamwil, dan BIBD Securities, turut serta dalam 'Majlis Bertahlil' yang diadakan pada setiap tahun di Makam Diraja di Jalan Tutong. Jemaah BIBD membacakan Surah Yassin dan Tahlil serta diiringi bacaan doa sebagai memberi penghormatan kepada Almarhum dan Almarhumah ayahanda dan bonda DYMM Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam, Almarhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddien Saadul Khairi Waddien dan Almarhumah Duli Raja Isteri Pengiran Anak Damit Pengiran Bendahara Pengiran Abdul Rahman, serta kerabat diraja yang lain.

SAMBUTAN AIDIL ADHA BERSAMA MASYARAKAT

Bersempena sambutan Aidil Adha, acara tahunan BIBD iaitu upacara Majlis Korban berlangsung di Masjid Jubli Perak Sultan Haji Hassanal Bolkiah, Jangsak. Seekor kerbau dan 11 ekor lembu telah dikorbankan, dan daging-daging korban tersebut diagihkan kepada kira-kira 100 orang penerima yang terdiri daripada ahli keluarga pelajar program BIBD ALAF, Kompleks Rumah Kebajikan, muafak, ibu tunggal, warga emas, serta golongan kurang bernasib baik yang lain. BIBD turut mengambil kesempatan untuk menderma 150 buah Surah Yaasin dan buku doa kepada Masjid tersebut.

Tanggungjawab Sosial **Korporat**

Kami sentiasa dan akan selalu mendukung nilai-nilai yang kami percayai - bahawa kami benar-benar “Berjiwa KeBruneian”. Bagi BIBD, menjadi warga Brunei bererti mendukung hasrat kami untuk membantu masyarakat dengan menunjukkan keprihatinan dan kasih sayang dengan berbakti kepada masyarakat melalui inisiatif CSR kami. Sebagai sebuah bank terkemuka di Brunei, adalah menjadi tanggungjawab kami untuk memberikan nilai kepada negara, masyarakat dan pelanggan yang kami hargai. Objektif CSR kami adalah untuk memperkasakan individu supaya menjadi bertanggungjawab dari segi sosial serta menjalani kehidupan yang bermakna, dan seterusnya mampu memberi manfaat kepada masyarakat dan negara. Kami berusaha untuk mencapai objektif ini dengan menumpukan kepada tiga tonggak teras: pendidikan, keusahawanan dan kemasyarakatan.

Pendidikan adalah kunci kepada kemajuan masyarakat kita

BIBD ALAF MEMUKTAMADKAN SOKONGAN MORA

BIBD menganjurkan majlis memeterai perjanjian dengan Kementerian Hal Ehwal Ugama untuk memuktamadkan kerjasama dan komitmen kami terhadap kejayaan program BIBD ALAF.

KUMPULAN KEDUA BIASISWA ALAF

Kini telah memasuki tahun kedua, seramai lebih tiga puluh orang pelajar telah dianugerahkan biasiswa BIBD ALAF (Advocating Life-long Learning for an Aspiring Future), menjadikan jumlah keseluruhan penerima kepada lebih seratus orang. BIBD ALAF adalah program tanggungjawab sosial korporat utama kami, di mana biasiswa ini memberikan peruntukan kepada para pelajar untuk membiayai keperluan yuran sekolah dan pengajian, alat tulis, pengangkutan dan makanan serta bimbingan dan kaunseling. Biasiswa ini membantu memastikan golongan belia disediakan dengan peralatan yang diperlukan agar mereka dapat menumpukan masa dan usaha untuk kemajuan pendidikan mereka. Program ALAF ini juga akan terus memberi sokongan dan bantuan kepada para pelajar ini sehingga mereka menamatkan pengajian di institusi pengajian tinggi. Program ALAF dibangunkan dengan kerjasama padu daripada Kementerian Pendidikan untuk memastikan kejayaan dalam pelaksanaan dan peruntukan bantuan kepada program ALAF. Melalui ALAF, BIBD berharap untuk dapat menyelaraskan sokongan kami bagi menepati Wawasan 2035 KYDMM Paduka Seri Baginda Sultan untuk membasmi kemiskinan dan meningkatkan tahap pendidikan untuk masa depan Negara Brunei Darussalam.

BIBD MELANCARKAN “KEM MODAL INSAN BIBD ALAF 2015” YANG PERTAMA

Untuk menyediakan bantuan serta bimbingan kepada para pelajar di bawah program biasiswa ALAF, BIBD melancarkan “Kem Modal Insan BIBD ALAF” selama tiga hari bagi membantu mereka meningkatkan kemahiran hidup, motivasi diri dan komunikasi. Pada tahun ini juga, BIBD turut menganjurkan dua kem dengan objektif yang sama, ‘BIBD ALAF Xplorations Camp’ dan ‘Little Caliphs Camp’ untuk mengukuhkan lagi usaha semua pihak berkepentingan yang terlibat, seiring usaha memperkasakan masyarakat kita dengan pendidikan yang lebih baik untuk masa depan yang cerah.

STRONG SUPPORT FOR THE 2015 BIBD CE ALAF SOKONGAN PADU KEPADA BIBD CE ALAF 2015

Hampir 5,000 peserta hadir memberikan sokongan kepada BIBD CE ALAF 2015 (Charity Expedition for Advocating Life-Long Learning for an Aspiring Future Programme). CE merupakan salah satu usaha strategik kami untuk mengumpul dana bagi menampung program ALAF sebagai satu inisiatif jangka panjang.

Mengekalkan kestabilan & pertumbuhan ekonomi melalui celik kewangan untuk rakyat

MENYOKONG KESEDARAN CELIK KEWANGAN DI HARI AMBD

BIBD membantu menekankan kepentingan dalam usaha memupuk celik kewangan di seluruh negara dengan mengambil bahagian dalam Hari AMBD yang julung kali diadakan. Perancang Kewangan Islam bertauliah dari BIBD hadir untuk membantu orang ramai merancang dan menguruskan kewangan mereka dengan menawarkan nasihat pakar mengenai Zakat (pembersihan harta), Wasiat, Hibbah (hadiah) dan pengagihan harta melalui Faraidh.

BIBD Securities, sebuah anak syarikat BIBD, turut hadir untuk menawarkan pelanggan dengan pilihan produk pelaburan Islam seperti saham BIBD, Bursa Saham Asing, Gold Prestige dan Unit Amanah / Mutual Fund (Dana Bersama), yang menawarkan pakej pelbagai tahap risiko yang mudah dikendalikan oleh pelabur individu. Sebagai mendukung wawasan 2035 KDYMM Paduka Seri Baginda Sultan, BIBD bertekad untuk memastikan kesemua warga kerja barisan hadapan memiliki sijil Perancang Kewangan Islam untuk membantu menggalakkan masyarakat supaya lebih memahami dan celik kewangan.

MENINGKATKAN KESEDARAN AWAM UNTUK PENGURUSAN KEWANGAN YANG LEBIH BAIK

Objektif Unit Pengurusan Kewangan (WMU) BIBD adalah untuk meningkatkan kesedaran mengenai manfaat pengurusan kewangan yang lebih baik sejajar dengan titah YTM Paduka Seri Pengiran Muda Mahkota untuk menerapkan pemahaman mengenai kewangan semasa majlis hari AMBD yang julung kali diadakan. Ceramah-ceramah berkisar mengenai amalan terbaik dalam pengurusan kewangan yang merangkumi insurans, pelaburan dan risiko untuk pelajar dari semua peringkat pendidikan serta warga kerja sektor swasta dan awam.

Selain daripada ceramah kewangan, WMU dengan kerjasama Radio Televisyen Brunei (RTB) telah menerbitkan satu siri televisyen mengenai perancangan kewangan yang dinamakan "Secawan Kopi", iaitu satu lagi platform untuk BIBD mendekati orang ramai mengenai kepentingan pengurusan kewangan. Siri ini telah menjemput beberapa individu dengan pelbagai latar belakang untuk berkongsi pandangan mengenai kaedah terbaik bagi menguruskan kewangan mereka, dan dikendalikan oleh Perancang Kewangan Islam bertauliah dari BIBD.

Menjaga warga kita dengan berbakti kepada komuniti

BIBD BERBAKTI KEPADA KANAK-KANAK KURANG BERNASIB BAIK DI BRUNEI

Dalam meneruskan komitmen kami sejak dahulu lagi, iaitu meningkatkan ekonomi dan masyarakat Brunei, BIBD bekerjasama dengan Jabatan Kemajuan Masyarakat (JAPEM), Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan (MCYS) untuk memberikan hadiah galakan istimewa kepada pelajar yang yatim sebagai pengiktirafan kepada kegigihan mereka untuk cemerlang dalam bidang pelajaran melalui “Skim Hadiah Galakan Pelajar-Pelajar Cemerlang”.

BIBD turut menyampaikan sumbangan berupa sampul hijau kepada lebih 5,000 orang penerima. Kerjasama dengan JAPEM adalah antara pelbagai cabang usaha BIBD untuk berbakti kepada masyarakat Brunei.

BIBD MENGUNJUNGI 100 BUAH KEDIAMAN SEMPERA SIRAH AMAL 2015

Edisi 2015 “Program Sirah Amal BIBD” yang dianjurkan setiap tahun bermula dengan kunjungan ke hampir seratus buah kediaman di Brunei. Kunjungan sempena musim perayaan pada bulan Ramadhan dan Syawal bertujuan untuk menghulurkan bantuan dan memberi keselesaan kepada mereka yang memerlukan.

Inisiatif masyarakat-didahulukan ini menunjukkan komitmen Berjiwa KeBruneian BIBD kepada masyarakat bagi meringankan beban keluarga yang kurang bernasib baik menerusi sumbangan berupa hamper makanan dan keperluan harian lain.

Pencapaian dan Anugerah

BIBD DIKTIRAF SEBAGAI BANK PALING SELAMAT DAN BEROLEH PENARAFAN TERTINGGI DI BRUNEI, DIANUGERAHI PENARAFAN “A-” DARIPADA STANDARD & POOR

Bank tempatan terbesar di Brunei muncul sebagai sebuah bank yang beroleh penarafan tertinggi di negara ini apabila BIBD diiktiraf dengan penarafan A- oleh Standard & Poor (S&P), sebuah agensi penarafan kredit global. Gred pelaburan Penarafan A- oleh S&P memperakui kemantapan Bank ini untuk memenuhi komitmen kewangannya.

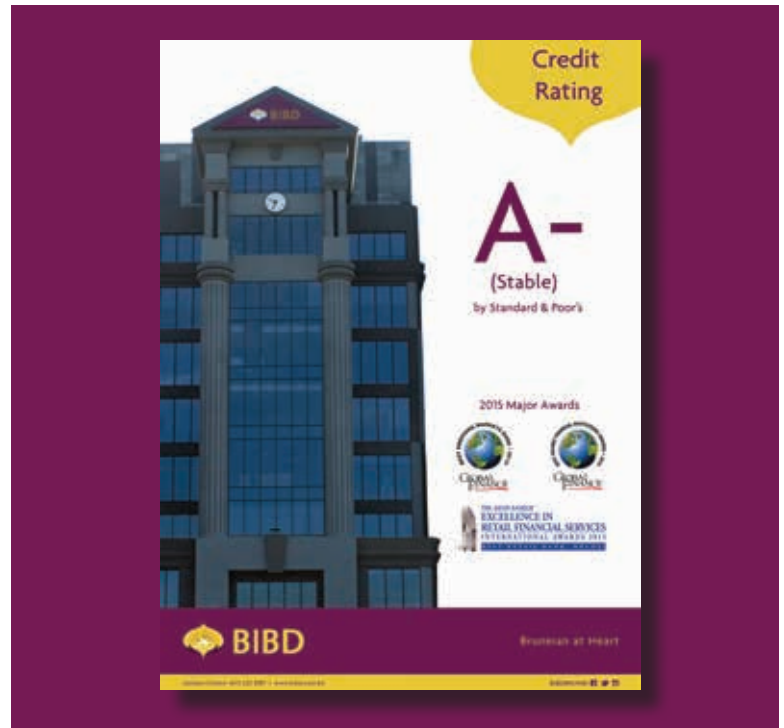
BIBD dinilai berdasarkan kedudukan modal yang kukuh, profil kecairan yang teguh, nisbah rendah pembiayaan daripada deposit dan keupayaan pembiayaan yang mantap. Bersama-sama dengan kualiti aset yang mantap, prinsip BIBD dalam mengimbangi pengurusan risiko yang kukuh dengan peluang pertumbuhan telah menjadikannya sebuah bank yang berhemat lagi progresif. Penarafan ini juga memantapkan kedudukan BIBD sebagai antara yang terbaik di rantau ASEAN, sebaris dengan bank-bank yang mendapat penarafan tinggi di ASEAN dari segi teknologi, rangkaian produk dan perkhidmatan pelanggan.

BIBD DIANUGERAHI BANK RETAIL TERBAIK UNTUK TIGA TAHUN BERTURUT-TURUT

BIBD sekali lagi dinobatkan sebagai Best Retail Bank (Bank Retail Terbaik) di Brunei untuk tahun 2015 oleh The Asian Banker. Selama tiga tahun berturut-turut BIBD telah berjaya mencapai dan mengekalkan anugerah berprestij daripada perunding penyelidikan, penanda aras dan risikan perkhidmatan kewangan terkemuka di rantau ini.

Anugerah ini adalah satu pengiktirafan kepada inovasi dan transformasi BIBD – penjenamaan semula dan proses-proses - yang telah menyumbang kepada pengalaman pelanggan yang lebih cekap dan menyeronokkan.

The Asian Banker turut memuji BIBD atas prestasi peneraju-pasarannya yang cemerlang, yang dicapai melalui strategi bank dalam mengembangkan produk dan segmen yang menguntungkan. BIBD juga berjaya mengurangkan pergeseran pelanggan dengan memberi tumpuan kepada usul-usul bermanfaat yang berkaitan dan melaksanakan teknik pengekal pelanggan yang lebih baik.

Pencapaian dan Anugerah

ANUGERAH KEWANGAN GLOBAL

BIBD telah menerima anugerah Global Finance untuk Best Emerging Market Bank (Bank Terbaik untuk Pasaran Baru Muncul) dan Best Islamic Financial Institution (Institusi Kewangan Islam Terbaik) untuk Brunei, serta mempertahankan anugerah-anugerah ini tiga tahun berturut-turut. Global Finance memilih pemenang berdasarkan pertumbuhan aset, keuntungan, hubungan strategik, perkhidmatan pelanggan, harga yang kompetitif, dan produk yang inovatif. Di samping itu, satu tinjauan pembaca korporat Global Finance telah dijalankan untuk meningkatkan ketepatan dan kebolehpercayaan keputusan tersebut.

Anugerah itu dilihat sebagai satu cara untuk memberi penghormatan kepada bank-bank yang mempunyai komitmen yang meluas kepada pasaran di mana mereka beroperasi, dan memahami keperluan khusus pelanggan yang berpusat di pasaran tersebut.

ANUGERAH KEPUJIAN BERGANDA DALAM BERITA ANUGERAH KEPUJIAN BERGANDA DI BERITA KEWANGAN ISLAM: BANK ISLAM TERBAIK DI BRUNEI DAN QATAR DEAL OF THE YEAR

BIBD telah diumumkan sebagai pemenang untuk dua kategori di Islamic Finance News (IFN) Awards 2015, untuk anugerah Qatar Deal of the Year dan Islamic Bank of the Year Brunei.

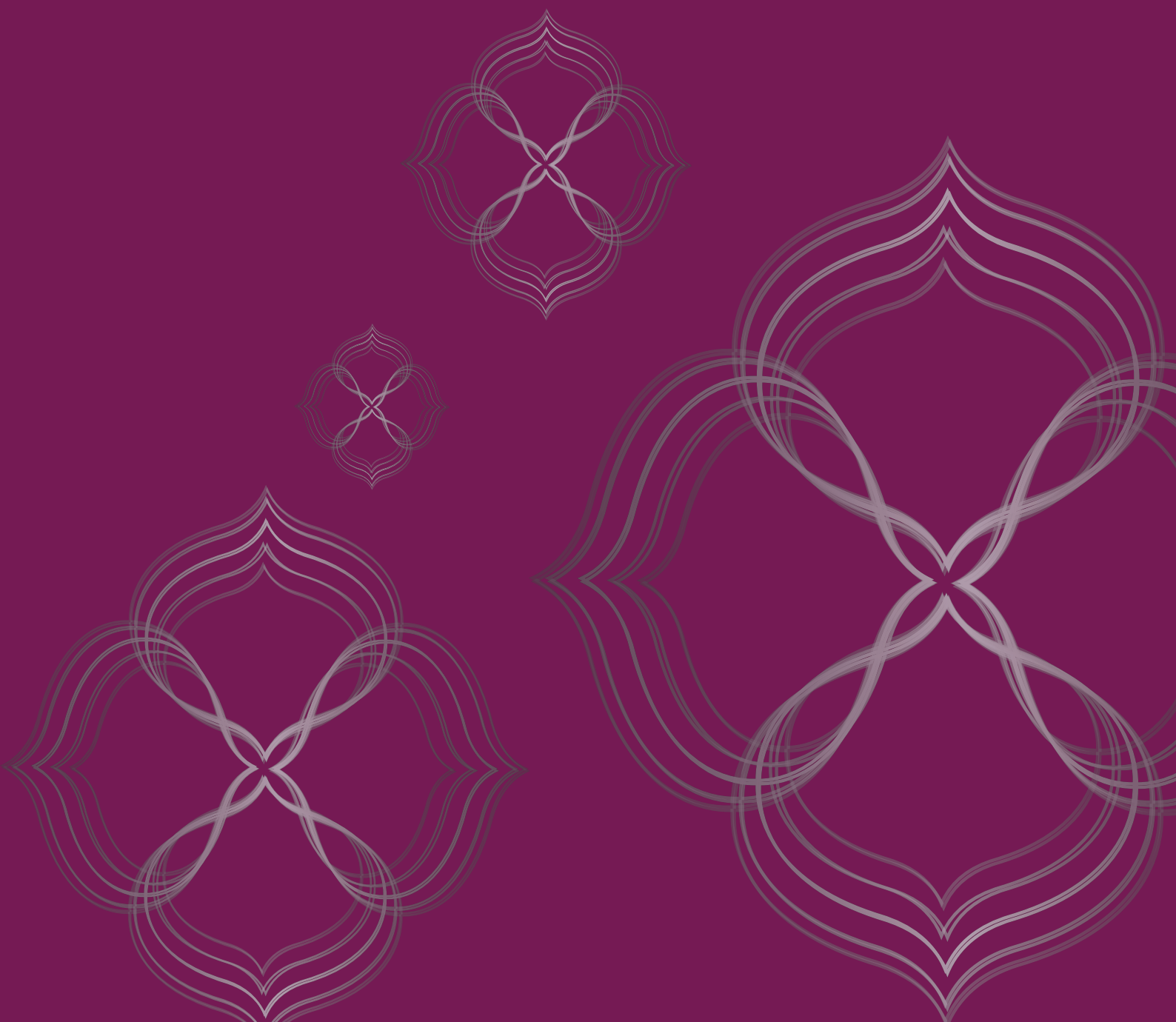
Anugerah Qatar Deal of The Year diberikan atas pembabitannya sebagai salah satu daripada Pengatur Utama untuk Sindiket Ijarah Antarabangsa bernilai AS \$ 500 bagi Ezdan Holdings. Perjanjian Islam 100% itu dipatuhi dengan ketat mengikut piawaian Ijarah dan Persatuan Pasaran Pinjaman, dan merupakan yang pertama seumpamanya untuk sebuah syarikat Qatar dan industri hartanah Qatar. Perjanjian itu juga mampu menarik minat lebih banyak institusi konservatif.

Pengiktirafan untuk Islamic Bank of the Year Brunei meneruskan rentetan anugerah Bank Terbaik di Brunei buat BIBD, satu keunggulan yang mengukuhkan komitmennya untuk memberikan khidmat terbaik kepada pelanggan dan komuniti.

Bank Islam Brunei Darussalam dan Anak-Anak Syarikat

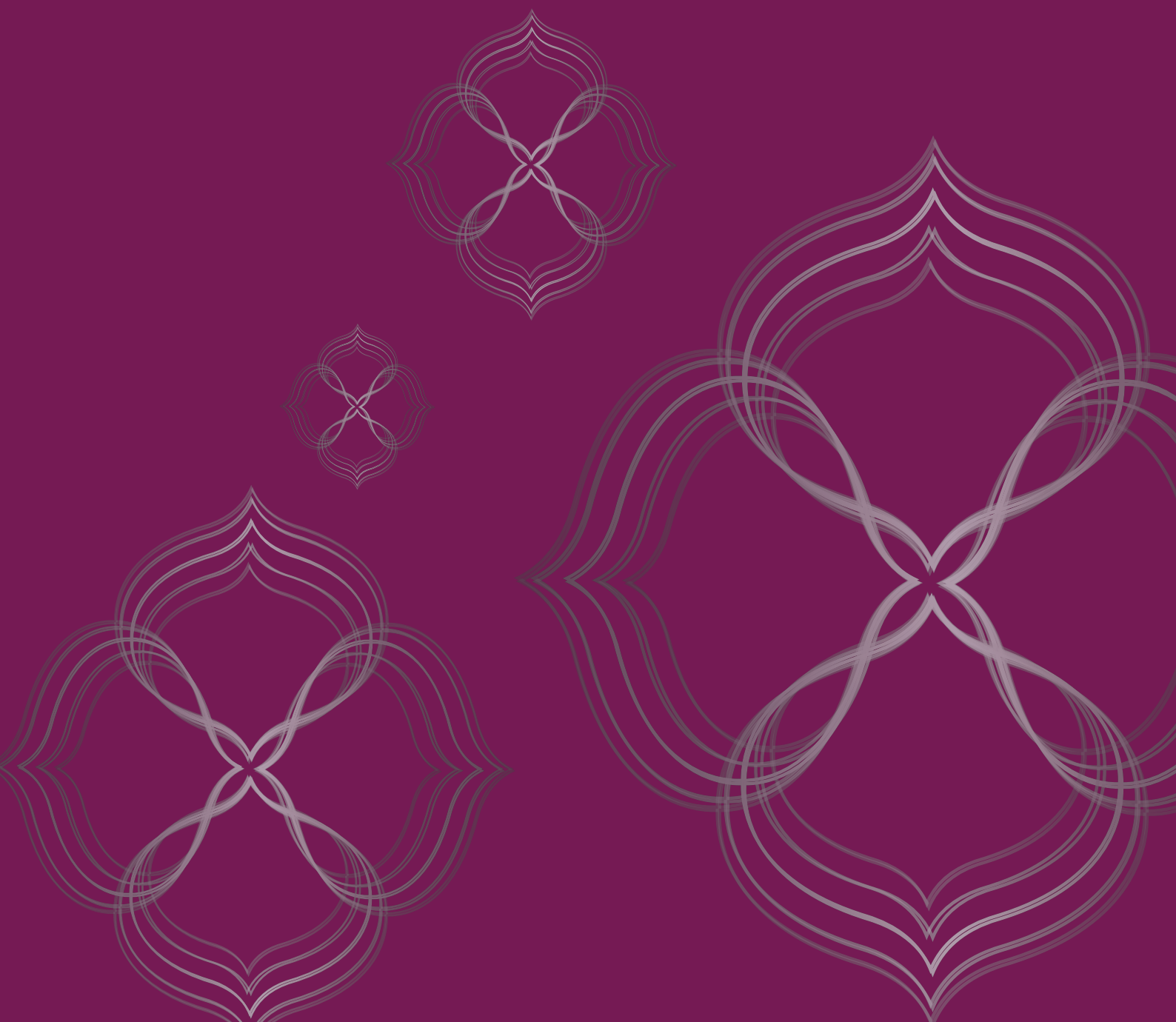
PENYATA KEWANGAN
TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2015

Laporan Lembaga Pengarah.....	1
Laporan Badan Penasihat Syariah.....	5
Laporan Juruaudit Bebas.....	7
Penyata Pendapatan.....	FS1
Penyata Pendapatan Komprehensif.....	FS2
Penyata Kedudukan Kewangan.....	FS3
Gabungan Penyata Perubahan Ekuiti.....	FS5
Penyata Perubahan Ekuiti.....	FS7
Penyata Aliran Tunai.....	FS9
Nota-nota kepada Penyata Kewangan.....	FS12
1 Aktiviti utama dan maklumat am.....	FS12
2 Ringkasan dasar-dasar perakaunan penting.....	FS12
2.1 Dasar penyediaan.....	FS12
(a) Penyata pematuhan.....	FS12
(b) Kaedah pengukuran.....	FS15
(c) Fungsi dan pembentangan matawang.....	FS15
(d) Penggunaan anggaran dan pertimbangan.....	FS15
2.2 Asas penggabungan.....	FS16
2.3 Matawang asing.....	FS18
2.4 Tunai dan kesetaraan tunai.....	FS18
2.5 Instrumen kewangan.....	FS19
2.6 Hartanah dan peralatan.....	FS23
2.7 Pelaburan hartanah.....	FS24
2.8 Aset pajakan– pajakan operasi.....	FS24
2.9 Kemerosotan.....	FS25
2.10 Deposit, pembiayaan dan liabiliti-liabiliti lain.....	FS27
2.11 Peruntukan.....	FS27
2.12 Liabiliti kontingen.....	FS28
2.13 Aset kontingen.....	FS28
2.14 Modal saham.....	FS28
2.15 Pengiktirafan pendapatan.....	FS28
2.16 Cukai pendapatan.....	FS29
2.17 Zakat.....	FS30
2.18 Manfaat kakitangan.....	FS30
2.19 Pendapatan sesaham biasa.....	FS30
3 Keuntungan daripada pembiayaan, pajakan dan pelaburan.....	FS31
4 Keuntungan dibayar/akan dibayar kepada pendeposit.....	FS31
5 Kerugian daripada derivatif dan pelaburan.....	FS31
6 Pendapatan bersih yuran dan komisen.....	FS32
7 Pendapatan operasi lain.....	FS32
8 Perbelanjaan kakitangan.....	FS33
9 Perbelanjaan lain.....	FS33
10 Peruntukan bagi kemerosotan pembiayaan dan pendahuluan (bersih).....	FS34
11 Peruntukan kemerosotan keatas pelaburan.....	FS34
12 Zakat.....	FS34
13 Cukai.....	FS35
14 Dividen bagi setiap saham biasa.....	FS36
15 Pendapatan sesaham.....	FS36

16	Tunai dan kesetaraan tunai	FS37
17	Baki dengan Autoriti Monetari Brunei Darussalam	FS37
18	Penempatan dengan dan pembiayaan dan pendahuluan kepada Bank	FS37
19	Sukuk Kerajaan	FS37
20	Pelaburan	FS38
21	Aset kewangan derivatif/(liabiliti)	FS39
22	Pembiayaan dan pendahuluan	FS39
23	Pajakan kewangan yang belum diterima	FS43
24	Pelaburan dalam anak-anak syarikat	FS43
25	Pelaburan dalam syarikat bersekutu	FS46
26	Aset lain	FS47
27	Hartanah dan peralatan	FS48
28	Pelaburan hartanah	FS50
29	Aset cukai tertunda/(liabiliti)	FS51
30	Deposit daripada pelanggan	FS51
31	Deposit daripada Bank dan institusi kewangan lain	FS52
32	Liabiliti lain	FS53
33	Peruntukan zakat dan cukai	FS53
34	Modal saham	FS53
35	Saham perbendaharaan	FS54
36	Rizab berkanun dan rizab-rizab lain	FS55
37	Transaksi dengan pihak-pihak yang berkenaan	FS56
38	Pengurusan risiko kewangan	FS60
39	Nilai saksama bagi aset dan liabiliti kewangan	FS102
40	Komitmen pajakan	FS109
41	Aset dan liabiliti bukan semasa	FS109
42	Komitmen	FS110
43	Kecukupan modal	FS110
44	Liabiliti kontingen	FS113
45	Peristiwa berikutan	FS113
	Laporan Juruaudit Bebas Asal (<i>Auditors' Report</i>)	Appendix 1

Laporan Lembaga Pengarah

Para Ahli Lembaga Pengarah dengan sukacitanya membentangkan laporan mereka dengan penyata kewangan Bank Islam Brunei Darussalam Berhad (“Bank”) dan anak-anak syarikatnya (“Kumpulan”) yang telah diaudit bagi tahun berakhir 31 Disember 2015.

Aktiviti Utama

Bank terutamanya terlibat di dalam penyediaan perniagaan perbankan secara Islam seperti yang dibenarkan dibawah Perintah Perbankan Islam, 2008 dan prinsip-prinsip Syariah.

Anak-anak syarikat terutamanya terlibat di dalam penyediaan perbankan pelaburan sewa beli secara Islam, broker stok, pengurusan aset dan dana, dan perkhidmatan pajakan dan pengurusan.

Tiada perubahan penting dalam kegiatan-kegiatan utama di sepanjang tahun kewangan ini.

Keputusan

	Kumpulan B\$'000	Bank B\$'000
Keuntungan pada tahun ini		
Diagihkan kepada:		
Pemegang ekuiti Bank	113,588	100,623
Kepentingan tidak dikawal	(6,872)	—
	<u>106,716</u>	<u>100,623</u>

Dividen

Dividen bagi tahun kewangan yang berakhir 31 Disember 2014 adalah seperti berikut:

	B\$'000
Bagi tahun kewangan yang berakhir pada 31 Disember 2014:	
Dividen terakhir 5.7 sen sesaham biasa dibayar pada 04 Disember 2015	41,311

Di Mesyuarat Agung Tahunan yang akan datang, dividend terakhir bagi tahun kewangan berakhir 31 Disember 2015 sebanyak 7.3 sen pada jumlah saham biasa sebanyak 724,749,513, berjumlah B\$52,906,714 akan dicadangkan.

Lembaga Pengarah

Ahli-ahli Lembaga Pengarah Bank yang memegang jawatan pada tarikh laporan ini adalah:

Dato Paduka Haji Bahrin bin Abdullah (Pengerusi)

Dato Paduka Iqbal Ahmad Khan

Junaidi bin Hj Masri

Dr Jan Hendrik van Greuning

Mubashar Khokhar (Pengarah Urusan, dilantik pada 30 November 2015)

Abdulaziz Mohammed L. Alsubaei

Dr Abdul Manaf bin Haji Metussin

Mozart bin Haji Brahim (Pengarah bersilih ganti bagi Junaidi bin Hj Masri)

Manfaat Para Pengarah

Tidak ada pengarah yang memegang jawatan pada akhir tahun kewangan dan tidak juga pada sepanjang tahun itu wujud sebarang perundingan yang mana Bank sebagai pihak dan pengarah mungkin beroleh manfaat dengan cara perolehan saham dari Bank atau badan korporat lain.

Sejak daripada penghujung tahun kewangan sebelumnya, tidak ada para pengarah yang menerima atau layak menerima manfaat (selain daripada manfaat yang termasuk di dalam jumlah pendapatan yang diterima atau yang akan diterima oleh pengarah-pengarah, atau gaji tetap yang diterima sebagai kakitangan tetap Bank seperti yang dinyatakan di Nota 37 Penyata Kewangan) secara kontrak oleh Bank atau syarikat yang berkaitan dengan mana-mana pengarah atau firma dimana pengarah tersebut menjadi ahli, atau syarikat yang mana pengarah tersebut ada kepentingan kewangan yang ketara.

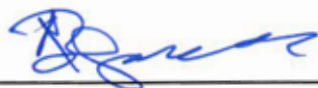
Kepentingan Pengarah

Ahli-ahli Lembaga Pengarah berikut adalah pemegang jawatan Pengarah pada akhir tahun kewangan, menurut daftar yang dikehendaki disimpan di bawah Seksyen 95, Akta Syarikat Syarikat, Bab 39, dan berkepentingan di dalam saham-saham Bank yang dinyatakan di bawah:-

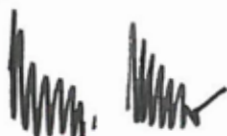
Nama-nama pengarah	Nilai saham biasa pada BS1 sesaham	
	Pada permulaan tahun/Tarikh lantikan	Pada Penghujung tahun
Dato Paduka Haji Bahrin bin Abdullah	4,441	4,441
Dato Paduka Iqbal Ahmad Khan	1	1
Javed Ahmad bin Kamil Hasan	5,001	—
Junaidi bin Masri	1	1
Mubashar Khokhar	—	1

Selain daripada yang telah dinyatakan, tidak ada pengarah yang memegang jawatan pada akhir tahun kewangan mempunyai kepentingan didalam saham Bank atau syarikat-syarikat yang berkaitan sepanjang tahun kewangan.

Ditandatangani bagi pihak Lembaga Pengarah menurut resolusi Pengarah bertarikh 16 Mac 2016.

Dato Paduka Haji Bahrin bin Abdullah
Pengerusi

Mubashar Khokhar
Pengarah Urusan

Junaidi bin Hj Masri
Pengarah

Brunei Darussalam

Kenyataan Pengarah

Pada pendapat pengarah-pengarah, penyata kewangan dari mukasurat FS1 hingga FS113 adalah disediakan menurut Piawaian Pelaporan Kewangan Antarabangsa (International Financial Reporting Standards – IFRS), dan peruntukan bagi Perintah Perbankan Islam, 2008 untuk memberi gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan fungsi Kumpulan dan Bank pada 31 Disember 2015 dan prestasi kewangan dan aliran tunai pada tahun kewangan berakhir 31 Disember 2015.

Ditandatangani bagi pihak Lembaga Pengarah menurut resolusi Pengarah:

Dato Paduka Haji Bahrin bin Abdullah
Pengerusi

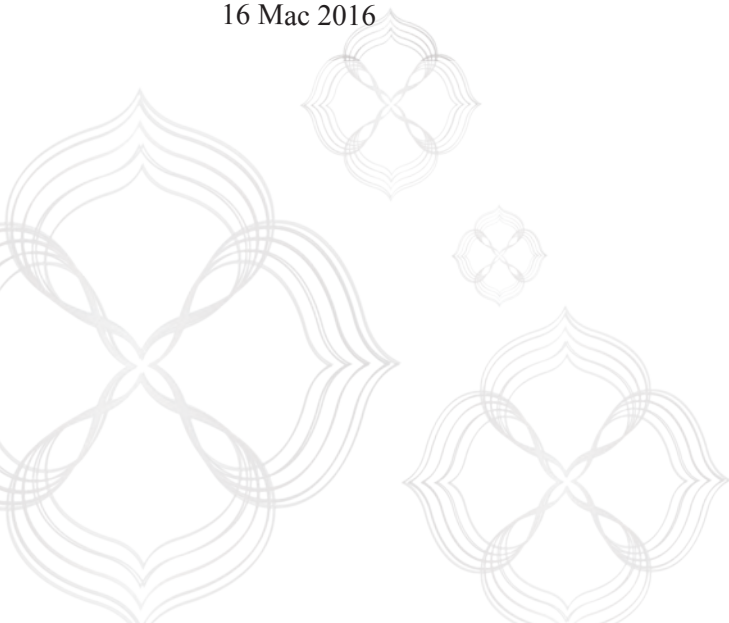

Mubashar Khokhar
Pengarah Urusan

Junaidi bin Hj Masri
Pengarah

Brunei Darussalam
16 Mac 2016

Laporan Badan Penasihat Syariah

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين

Kepada Pemegang Saham Bank Islam Brunei Darussalam Berhad

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

Bagi memenuhi keperluan terma-terma perantukan dan juga di bawah bidangkuasa kami sebagai Ahli Badan Penasihat Syariah Bank Islam Brunei Darussalam Berhad, sukacita kami melaporkan seperti berikut:

- a) Kami telah menyemak prinsip-prinsip kontrak yang digariskan di dalam akad perjanjian yang berkaitan dengan transaksi serta aplikasi prinsip-prinsip tersebut di dalam produk dan perkhidmatan yang telah diperkenalkan oleh Bank Islam Brunei Darussalam Berhad dan Kumpulannya (“Bank”) sepanjang tahun kewangan berakhir 31hb Disember 2015 untuk memastikan ianya selaras dengan peraturan dan prinsip Syariah.
- b) Bagi memastikan Bank telah mematuhi peraturan dan prinsip-prinsip Syariah serta ketetapan yang telah kami berikan, kami juga telah menjalankan fungsi pengawasan kami melalui pelaksanaan fungsi semakan dan audit Syariah yang dijalankan oleh Jabatan Syariah.
- c) Kami telah menilai kerja-kerja yang dilakukan oleh Jabatan Syariah dan keberkesanannya dalam melaksanakan Rangka Kerja Urus Tadbir Syariah termasuk pelaksanaan semakan Syariah sebelum dan sesudah, terhadap transaksi perniagaan secara ujian, dokumentasi berkaitan dan prosedur yang digunakan dan/atau dimasuki oleh BIBD.
- d) Pihak Pengurusan Bank bertanggungjawab untuk memastikan operasi perniagaan yang dijalankan adalah selaras dengan peraturan dan prinsip Syariah. Adalah menjadi tanggungjawab kami untuk memberikan pandangan secara bebas berdasarkan penilaian kami terhadap operasi perniagaan Bank ini dan selanjutnya melaporkan kepada awda.
- e) Kami telah mendapatkan segala maklumat serta penerangan yang sewajarnya daripada pihak Bank untuk mengemukakan bukti yang mencukupi bagi membolehkan kami membuat pertimbangan dan memberikan pengesahan yang munasabah bahawa pihak Bank tidak melanggar mana-mana peraturan dan prinsip Syariah dalam semua transaksi perniagaannya sebagaimana yang telah diadapakan kepada kami.

Dengan itu, kami, Badan Penasihat Syariah Bank Islam Brunei Darussalam Berhad dengan ini berpandangan dan mengesahkan bahawa:

- a. Produk dan perkhidmatan, akad perjanjian serta transaksi urusaniaga yang dilakukan oleh Bank sepanjang tahun kewangan berakhir 31hb Disember 2015 sebagaimana yang telah kami semak adalah patuh Syarak;
- b. Pendapatan tercemar yang diperolehi daripada sumber atau cara yang tidak memenuhi keperluan Syarak telah diasingkan dan ditetapkan untuk disalurkan kepada perkara kebajikan; dan
- c. Zakat perniagaan Bank adalah selaras dengan kaedah pengiraan zakat sebagaimana yang telah diluluskan oleh Badan ini.

Pandangan ini diberikan adalah berdasarkan apa yang telah disampaikan oleh pihak pengurusan Bank kepada kami.

Kami berdoa semoga Allah Subhanahu Wa Ta'ala mengurniakan inayahNya dalam melaksanakan hukum Perbankan Islam dan terhindar daripada melakukan perkara yang ditegah olehNya. Kami juga memohon semoga Allah Subhanahu Wa Ta'ala mengurniakan taufik dan hidayatNya kepada kami dalam melakukan kerja-kerja yang mulia ini serta memperoleh kejayaan dan keampunan di dunia dan di akhirat. آمين

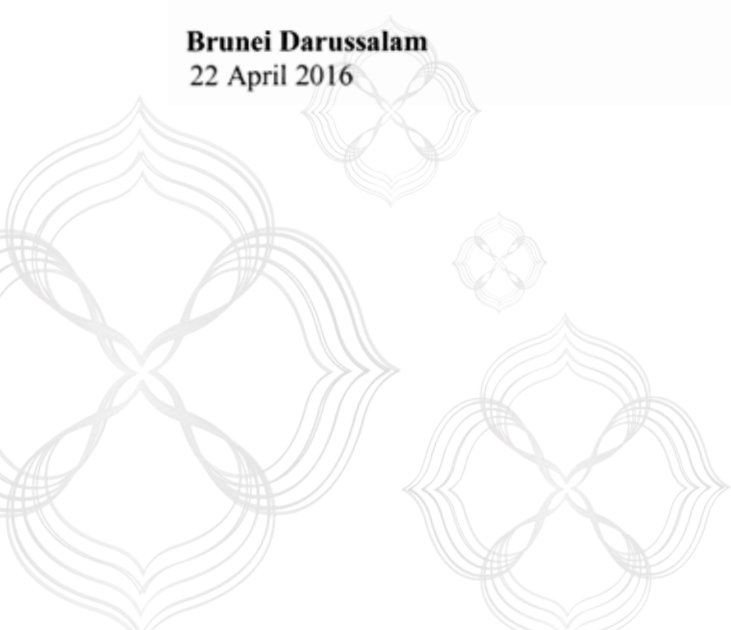
والله ولي التوفيق والهداية

Ditandatangani bagi pihak Badan Penasihat Syariah berdasarkan kepada resolusi ahli Badan,

**Dato Seri Setia Awang Haji Abdul Aziz bin
Orang Kaya Maharaja Lela Haji Yussof**
Pengerusi

Brunei Darussalam
22 April 2016

KPMG LLP
16 Raffles Quay #22-00
Hong Leong Building
Singapore 048581

Telephone +65 6213 3388
Fax +65 6225 0984
Internet www.kpmg.com.sg

Laporan Juruaudit Bebas

Ahli-Ahli Bank

Bank Islam Brunei Darussalam Berhad

Laporan atas Penyata Kewangan

Kami telah mengaudit penyata kewangan Bank Islam Brunei Darussalam Berhad (Bank) dan anak-anak syarikatnya (Kumpulan) seperti yang dilampirkan, yang terdiri dari penyata kedudukan kewangan Kumpulan dan Bank pada 31 Disember 2015, penyata pendapatan, penyata pendapatan komprehensif, penyata bagi perubahan ekuiti dan aliran wang tunai Kumpulan dan Bank bagi tahun berakhir, dan nota-nota yang mengandungi ringkasan dasar perakaunan yang penting dan maklumat penjelasan lain, seperti yang dilampirkan pada mukasurat FS1 hingga FS113.

Tanggungjawab Pengarah bagi Penyata Kewangan

Lembaga Pengarah Bank adalah bertanggungjawab bagi penyediaan dan penyampaian yang saksama bagi penyata kewangan menurut peruntukan Akta Syarikat-Syarikat Negara Brunei Darussalam, Bab 39 (Akta) dan Piawaian Pelaporan Kewangan Antarabangsa (International Financial Reporting Standards). Tanggungjawab ini merangkumi: merangka, melaksana dan memelihara kawalan dalaman yang berkaitan dengan persediaan dan penyampaian penyata kewangan yang saksama yang bebas dari pernyataan yang salah, sama ada disebabkan oleh pemalsuan atau kesilapan; pemilihan dan penggunaan dasar perakaunan yang bersesuaian; dan penggunaan anggaran perakaunan yang munasabah dalam keadaan tertentu.

Tanggungjawab Juruaudit

Tanggungjawab kami ialah untuk memberikan pendapat ke atas penyata kewangan berdasarkan audit kami. Kami telah melaksanakan audit kami mengikut Piawaian Pengauditan Antarabangsa. Piawaian tersebut mewajibkan kami mematuhi tuntutan etika dan merancang dan melaksanakan pengauditan untuk memperolehi jaminan yang munasabah samada penyata kewangan bebas daripada salah nyata yang ketara.

Sesuatu audit melibatkan perlaksanaan prosedur untuk mendapatkan bukti audit mengenai amaun dan pendedahan dalam penyata kewangan. Prosedur yang dipilih adalah bergantung kepada pertimbangan juruaudit, termasuk penilaian risiko akibat pernyataan salah nyata bagi penyata kewangan yang ketara samada disebabkan oleh pemalsuan atau kesilapan. Dalam membuat penilaian risiko tersebut, juruaudit mengambil kira kawalan dalaman sebuah entiti berkaitan dengan persediaan dan penyampaian penyata kewangan yang saksama untuk merangka prosedur audit yang bersesuaian dalam segala hal, tetapi bukan untuk tujuan menghuraikan pendapat tentang keberkesanan kawalan dalaman Bank. Sesuatu audit juga termasuk menilai kesesuaian dasar perakaunan yang digunakan dan kewajaran anggaran perakaunan yang dibuat oleh Lembaga Pengarah, serta penilaian terhadap keseluruhan penyampaian penyata kewangan.

Kami percaya bukti audit yang kami perolehi adalah mencukupi dan sesuai untuk memberikan asas bagi pendapat audit kami.

Pendapat

Pada pendapat kami;

- (a) penyata kewangan Kumpulan dan Bank yang disediakan dan dinyatakan dengan wajarnya adalah mengikut peruntukan sesuai dengan Akta dan Piawaian Pelaporan Kewangan Antarabangsa (International Financial Reporting Standards) untuk memberikan pandangan yang benar dan saksama tentang kedudukan kewangan Kumpulan dan Bank pada 31 Disember 2015, dan prestasi kewangan, perubahan ekuiti dan aliran wang tunai bagi Kumpulan dan Bank untuk tahun kewangan berakhir tersebut menurut maklumat yang terbaik dan penjelasan diberikan kepada kami dan seperti yang ditunjukkan dalam buku-buku Bank; dan
- (b) Kami telah memperolehi semua maklumat dan penjelasan yang diperlukan.

KPMG LLP

*Akauntan Awam Singapura dan
Akauntan Bertauliah Singapura*

David Waller

Akauntan Awam Brunei Darussalam

Singapura

16 Mac 2016

Nota: Sila rujuk *Auditors' Report* asal pada Appendix 1

Penyata Pendapatan
Pada tahun berakhir 31 Disember 2015

		Kumpulan		Bank	
	Nota	2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Pendapatan daripada pembiayaan, pelaburan dan pajakan	3	257,918	238,106	208,274	194,615
Pendapatan yang dibayar kepada penyimpan	4	(29,385)	(21,787)	(26,395)	(18,399)
Margin keuntungan bersih		228,533	216,319	181,879	176,216
Pendapatan yuran dan komisen	6	30,137	23,073	28,664	23,073
Perbelanjaan yuran dan komisen	6	(3,995)	(3,094)	(3,995)	(3,094)
Pendapatan bersih yuran dan komisen		26,142	19,979	24,669	19,979
Kerugian dari derivatif dan pelaburan	5	(148,980)	(93,466)	(149,613)	(95,285)
Pendapatan operasi lain	7	215,252	119,778	195,128	108,475
Jumlah pendapatan		320,947	262,610	252,063	209,385
Ditolak:					
Perbelanjaan kakitangan	8	(63,656)	(55,496)	(50,016)	(47,780)
Perbelanjaan lain	9	(67,036)	(47,181)	(45,268)	(36,959)
Jumlah perbelanjaan operasi		(130,692)	(102,677)	(95,284)	(84,739)
Keuntungan operasi sebelum elaun		190,255	159,933	156,779	124,646
Ditolak:					
Elaun bersih bagi kemerosotan pembiayaan dan pendahuluan	10	(34,905)	(18,033)	(32,261)	(16,183)
Elaun bagi kemerosotan pembayaran yang belum diterima		(19,460)	–	–	–
Elaun bersih bagi kemerosotan pelaburan	11	–	(350)	–	(350)
Keuntungan operasi		135,890	141,550	124,518	108,113
Bahagian keuntungan syarikat bersekutu	25	2,365	2,246	–	–
Keuntungan sebelum zakat dan cukai		138,255	143,796	124,518	108,113
Ditolak:					
Zakat	12	(3,112)	(3,065)	(3,112)	(3,065)
Cukai	13	(28,427)	(29,216)	(20,783)	(21,124)
Jumlah perbelanjaan zakat dan cukai		(31,539)	(32,281)	(23,895)	(24,189)
Keuntungan bagi tahun kewangan		106,716	111,515	100,623	83,924
Keuntungan bagi tahun kewangan diagihkan kepada:					
Pemegang saham Bank		113,588	109,271	100,623	83,924
Kepentingan tidak dikawal		(6,872)	2,244	–	–
Keuntungan bagi tahun kewangan		106,716	111,515	100,623	83,924
Pendapatan sesaham					
Pendapatan asas bagi setiap saham (B\$)	15	0.16	0.15		
Pendapatan yang dcairkan bagi setiap saham (B\$)	15	0.16	0.15		

Nota-nota yang disertakan adalah sebahagian penting daripada penyata kewangan.

**Penyata Pendapatan Komprehensif
Pada tahun berakhir 31 Disember 2015**

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	B\$'000	B\$'000	B\$'000	B\$'000
Keuntungan bagi tahun	106,716	111,515	100,623	83,924
Pendapatan komprehensif lain:				
<i>Perkara yang atau mungkin dikelaskan semula kepada keuntungan atau kerugian</i>				
Rizab nilai saksama (aset kewangan sedia untuk jualan):				
- Perubahan bersih nilai saksama	(22,091)	3,869	(21,854)	4,560
- Jumlah bersih yang dipindahkan pada untung atau rugi	48	(264)	48	(264)
Bahagian daripada pendapatan komprehensif lain syarikat bersekutu	103	1,117	—	—
Cukai pada pendapatan komprehensif	4,304	(884)	4,037	(821)
Pendapatan komprehensif lain bagi tahun, bersih cukai	(17,636)	3,838	(17,769)	3,475
Jumlah pendapatan komprehensif bagi tahun	89,080	115,353	82,854	87,399
Diagihkan kepada:				
Pemegang saham Bank	95,952	113,109	82,854	87,399
Kepentingan tidak dikawal	(6,872)	2,244	—	—
Jumlah pendapatan komprehensif bagi tahun	89,080	115,353	82,854	87,399

Nota-nota yang disertakan adalah sebahagian penting daripada penyata kewangan.

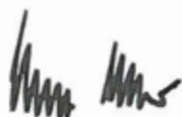
**Penyata Kedudukan Kewangan
Pada 31 Disember 2015**

		Kumpulan		Bank	
	Nota	2015	2014	2015	2014
		BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Aset					
Tunai dan kesetaraan tunai	16	888,313	1,185,467	892,387	1,286,103
Baki dengan Autoriti Monetari Brunei Darussalam	17	382,383	353,796	350,741	325,015
Penempatan, pembiayaan dan pendahuluan kepada Bank	18	1,897,463	2,062,491	2,159,063	2,262,791
Sukuk Kerajaan	19	20,751	55,977	20,751	55,977
Pelaburan	20	614,344	757,649	602,997	747,394
Aset kewangan derivatif	21	27,971	1,019	27,971	1,019
Pembiayaan dan pendahuluan	22	3,391,737	2,986,860	2,815,031	2,425,531
Pajakan kewangan yang belum diterima	23	12,526	12,498	12,526	12,498
Pelaburan dalam anak syarikat	24	—	—	36,682	36,682
Pelaburan dalam syarikat bersekutu	25	13,829	11,361	7,080	7,080
Aset lain	26	26,994	32,541	42,065	44,629
Hartanah dan peralatan	27	184,489	178,522	46,641	31,333
Pelaburan Hartanah	28	28,646	29,808	28,646	29,808
Aset cukai tertunda	29	10,790	2,275	13,838	5,805
Jumlah aset		7,500,236	7,670,264	7,056,419	7,271,665
Liabiliti dan ekuiti					
Depositi daripada pelanggan	30	5,367,152	5,580,956	5,242,793	5,404,718
Depositi daripada Bank dan Institusi					
Kewangan lain	31	545,214	503,014	452,713	496,516
Liabiliti kewangan derivatif	21	68,796	127,435	68,796	127,435
Liabiliti lain	32	92,746	82,921	72,422	68,000
Zakat	33	3,805	3,325	3,805	3,325
Peruntukan cukai	33	68,479	64,552	52,669	49,993
Jumlah liabiliti		6,146,192	6,362,203	5,893,198	6,149,987
Ekuiti					
Modal Saham	34	724,750	724,750	724,750	724,750
Saham Perbendaharaan	35	(3)	(3)	—	—
Dana rizab berkanun	36	420,531	385,875	385,526	352,870
Rizab-rizab lain	36	182,341	162,356	52,945	44,058
Jumlah ekuiti yang diagihkan kepada pemegang ekuiti Bank		1,327,619	1,272,978	1,163,221	1,121,678
Kepentingan tidak dikawal		26,425	35,083	—	—
Jumlah ekuiti		1,354,044	1,308,061	1,163,221	1,121,678
Jumlah liabiliti dan ekuiti		7,500,236	7,670,264	7,056,419	7,271,665

Nota-nota yang disertakan adalah sebahagian penting daripada penyata kewangan.

Pengesahan

Saya mengesahkan bahawa penyata kewangan seperti yang dinyatakan di atas memberikan pandangan yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan pada 31 Disember 2015 dan prestasi kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2015.

Mubashar Khokhar
Pengarah Urusan

Penyata kewangan telah diluluskan oleh Lembaga Pengarah dan ditandatangani bagi pihak Lembaga Pengarah.

Dato Paduka Haji Bahrin bin Abdullah
Pengerusi

Mubashar Khokhar
Pengarah Urusan

Junaidi bin Hj Masri
Pengarah

Brunei Darussalam
16 Mac 2016

Nota-nota yang disertakan adalah sebahagian penting daripada penyata kewangan.

**Gabungan Penyata Perubahan Ekuiti
Pada tahun berakhir 31 Disember 2015**

	----- Diagihkan kepada pemegang ekuiti Bank -----									
	----- Rizab-rizab lain -----									
	Nota	Modal saham B\$'000	Saham perbendaharaan B\$'000	Dana rizab berkanun B\$'000	Rizab nilai saksama B\$'000	Pendapatan yang ditahan B\$'000	Jumlah dana pemegang saham B\$'000	Kepentingan tidak dikawal B\$'000	Jumlah ekuiti B\$'000	
Kumpulan										
Pada 1 Januari 2015		724,750	(3)	385,875	3,275	159,081	1,272,978	35,083	1,308,061	
Keuntungan bagi tahun		—	—	—	—	113,588	113,588	(6,872)	106,716	
Pendapatan komprehensif lain		—	—	—	(17,636)	—	(17,636)	—	(17,636)	
Jumlah pendapatan komprehensif bagi tahun		—	—	—	(17,636)	113,588	95,952	(6,872)	89,080	
Pemindahan kepada rizab berkanun		—	—	34,656	—	(34,656)	—	—	—	
Transaksi dengan pemilik- pemilik Bank										
Sumbangan dan pembahagian										
Dividen dibayar kepada saham biasa	14	—	—	—	—	(41,311)	(41,311)	—	(41,311)	
Penebusan daripada kepentingan tidak dikawal		—	—	—	—	—	—	(1,786)	(1,786)	
Jumlah sumbangan dan pembahagian		—	—	—	—	(41,311)	(41,311)	(1,786)	(43,097)	
Pada 31 Disember 2015		724,750	(3)	420,531	(14,361)	196,702	1,327,619	26,425	1,354,044	

Nota-nota yang disertakan adalah sebahagian penting daripada penyata kewangan.

Gabungan Penyata Perubahan Ekuiti (sambungan)
Pada tahun berakhir 31 Disember 2015

----- Diagihkan kepada pemegang ekuiti Bank -----									
----- Rizab-rizab lain-----									
	Nota	Modal saham B\$'000	Saham perbendaharaan B\$'000	Dana rizab berkanun B\$'000	Rizab nilai saksama B\$'000	Pendapatan yang ditahan B\$'000	Jumlah dana pemegang saham B\$'000	Kepentingan tidak dikawal B\$'000	Jumlah ekuiti B\$'000
Kumpulan									
Pada 1 Januari 2014		724,750	(2,872)	294,147	(563)	170,528	1,185,990	24,685	1,210,675
Keuntungan bagi tahun		—	—	—	—	109,271	109,271	2,244	111,515
Pendapatan komprehensif lain		—	—	—	3,838	—	3,838	—	3,838
Jumlah pendapatan komprehensif bagi tahun		—	—	—	3,838	109,271	113,109	2,244	115,353
Pelupusan saham bank yang dipegang oleh anak-anak syarikat		—	2,869	—	—	—	2,869	—	2,869
Pemindahan kepada rizab berkanun		—	—	43,642	—	(43,642)	—	—	—
Pemindahan tambahan kepada dana rizab berkanun		—	—	48,086	—	(48,086)	—	—	—
Transaksi dengan pemilik-pemilik Bank									
Sumbangan dan pembahagian									
Dividen dibayar kepada saham biasa	14	—	—	—	—	(28,990)	(28,990)	(2,000)	(30,990)
Sumbangan daripada kepentingan tidak dikawal		—	—	—	—	—	—	10,154	10,154
Jumlah sumbangan dan pembahagian		—	—	—	—	(28,990)	(28,990)	8,154	(20,836)
Pada 31 Disember 2014		724,750	(3)	385,875	3,275	159,081	1,272,978	35,083	1,308,061

Nota-nota yang disertakan adalah sebahagian penting daripada penyata kewangan.

**Penyata Perubahan Ekuiti
Pada tahun berakhir 31 Disember 2015**

Bank	Nota	Modal saham B\$'000	Rizab berkanun B\$'000	Rizab nilai saksama B\$'000	Pendapatan yang ditahan B\$'000	Jumlah B\$'000
Pada 1 Januari 2015		724,750	352,870	2,096	41,962	1,121,678
Keuntungan bagi tahun		—	—	—	100,623	100,623
Pendapatan komprehensif lain		—	—	(17,769)	—	(17,769)
Jumlah pendapatan komprehensif bagi tahun		—	—	(17,769)	100,623	82,854
Pemindahan kepada dana rizab berkanun		—	32,656	—	(32,656)	—
Transaksi dengan pemilik-pemilik Bank						
Sumbangan dan pembahagian						
Dividen dibayar kepada saham biasa	14	—	—	—	(41,311)	(41,311)
Jumlah sumbangan dan pembahagian		—	—	—	(41,311)	(41,311)
Pada 31 Disember 2015		724,750	385,526	(15,673)	68,618	1,163,221

Nota-nota yang disertakan adalah sebahagian penting daripada penyata kewangan.

Penyata Perubahan Ekuiti (sambungan)
Pada tahun berakhir 31 Disember 2015

Bank	Nota	Modal saham B\$'000	Rizab berkanun B\$'000	----- Rizab-rizab lain -----		
				Rizab nilai saksama B\$'000	Pendapatan yang ditahan B\$'000	Jumlah B\$'000
Pada 1 Januari 2014		724,750	262,822	(1,379)	77,076	1,063,269
Keuntungan bagi tahun		—	—	—	83,924	83,924
Pendapatan komprehensif lain		—	—	3,475	—	3,475
Jumlah pendapatan komprehensif bagi tahun		—	—	3,475	83,924	87,399
Pemindahan kepada dana rizab berkanun		—	41,962	—	(41,962)	—
Pemindahan tambahan kepada dana rizab berkanun		—	48,086	—	(48,086)	—
Transaksi dengan pemilik-pemilik Bank						
Sumbangan dan pembahagian						
Dividen dibayar kepada saham biasa	14	—	—	—	(28,990)	(28,990)
Jumlah sumbangan dan pembahagian		—	—	—	(28,990)	(28,990)
Pada 31 Disember 2014		724,750	352,870	2,096	41,962	1,121,678

Nota-nota yang disertakan adalah sebahagian penting daripada penyata kewangan.

Penyata Aliran Tunai
Pada tahun berakhir 31 Disember 2015

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Aliran wang tunai daripada aktiviti operasi				
Keuntungan sebelum zakat dan cukai	138,255	143,796	124,518	108,113
Pelarasan bagi:				
Pendapatan dividen	(2,418)	(1,270)	(1,950)	(748)
Elaun bagi kemerosotan pembiayaan dan pendahuluan	34,905	18,033	32,261	16,183
Elaun bagi kemerosotan pembayaran yang belum diterima	19,460	—	—	—
Perubahan nilai saksama bagi derivatif dan pelaburan	(19,251)	4,036	(18,618)	3,806
Susut nilai bagi hartanah, kilang dan peralatan dan pelaburan hartanah	24,597	16,358	14,593	13,066
Kemerosotan daripada pelaburan, bersih	—	350	—	350
Keuntungan dari pelupusan harta tetap	—	(44)	—	(46)
Bahagian keuntungan daripada syarikat bersekutu	(2,365)	(2,246)	—	—
Keuntungan dari penyahiktirafan pembiayaan	—	(2,394)	—	(2,394)
Keuntungan operasi sebelum perubahan aset dan liabiliti operasi	193,183	176,619	150,804	138,330
Perubahan dalam aset operasi dan liabiliti operasi:				
Deposit dari pelanggan bukan Bank	(193,293)	983,264	(141,414)	1,021,879
Deposit dan baki Bank-Bank	42,200	83,320	(43,803)	100,653
Liabiliti lain	9,822	16,212	4,417	10,783
Baki dengan Autoriti Monetari Brunei Darussalam	(28,587)	(46,507)	(25,726)	(41,840)
Deposit dan penempatan di Bank dan institusi kewangan lain	122,575	(251,926)	61,275	(381,227)
Sukuk Kerajaan dan bil perbendaharaan	35,226	(27,991)	35,226	(27,991)
Pelaburan	104,526	(33,358)	105,222	(33,861)
Penempatan daripada institusi kewangan lain	—	(104,401)	—	(104,401)
Pembiayaan dan pendahuluan	(449,548)	(142,640)	(431,528)	(128,992)
Aset lain	(13,940)	(6,010)	2,540	(5,771)
Wang tunai daripada aktiviti operasi	(177,836)	646,582	(282,987)	547,562
Zakat yang dibayar	(2,632)	(2,356)	(2,632)	(2,356)
Cukai yang dibayar	(28,711)	(27,189)	(22,104)	(21,874)
Dividen yang diterima	2,418	1,270	1,950	748
Jumlah wang tunai bersih (yang digunakan)/daripada aktiviti operasi	(206,761)	618,307	(305,773)	524,080

Nota-nota yang disertakan adalah sebahagian penting daripada penyata kewangan.

Penyata Aliran Tunai (sambungan)
Pada tahun berakhir 31 Disember 2015

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	B\$'000	B\$'000	B\$'000	B\$'000
Aliran wang tunai daripada aktiviti pelaburan				
Pembelian hartanah dan peralatan	(29,205)	(126,590)	(28,541)	(11,031)
Hasil dari pelupusan hartanah dan peralatan	–	61	–	61
Pembelian pelaburan hartanah	(197)	(679)	(197)	(679)
Pembelian pelaburan dalam usahasama	–	–	–	(10,199)
Wang tunai bersih yang digunakan dalam aktiviti pelaburan	(29,402)	(127,208)	(28,738)	(21,848)
Aliran wang tunai daripada aktiviti pembiayaan				
Dividen yang dibayar	(41,311)	(30,990)	(41,311)	(28,990)
Modal yang (ditebus)/disumbangkan daripada kepentingan tidak dikawal	(1,786)	10,154	–	–
Hasil daripada penjualan/(pembelian) saham perbendaharaan	–	2,869	–	–
Wang tunai bersih yang digunakan dalam aktiviti pembiayaan	(43,097)	(17,967)	(41,311)	(28,990)
Perubahan bersih dan kesetaraan tunai	(279,260)	473,132	(375,822)	473,242
Tunai dan kesetaraan tunai pada 1 Januari	1,185,467	690,814	1,286,103	791,340
Kesan daripada turun naik pertukaran matawang pada tunai dan kesetaraan tunai	(17,894)	21,521	(17,894)	21,521
Tunai dan kesetaraan tunai pada 31 Disember	888,313	1,185,467	892,387	1,286,103

Nota-nota yang disertakan adalah sebahagian penting daripada penyata kewangan.

Penyata mengikut Seksyen 125 Akta Syarikat-Syarikat Negara Brunei Darussalam

Gabungan keuntungan bagi tahun kewangan berakhir 31 Disember 2015 seperti yang dinyatakan di dalam gabungan penyata kewangan Bank, termasuk perkongsian untung/(rugi) dari anak-anak syarikat berikut, bagi tahun kewangan berakhir 31 Disember 2015:

- (a) BIBD At-Tamwil Bhd
- (b) BIBD Securities Sdn Bhd
- (c) IDBB Sukuk Inc
- (d) BIBD Management & Services Bhd
- (e) IBB Capital Asset Management Sdn Bhd
- (f) Belait Barakah Sdn Bhd
- (g) BIBD Al-Kauthar Funds DCC Incorporated
- (h) IBB Transport Sdn Bhd
- (i) Saujana Sdn Bhd
- (j) BIBD Global Equity Funds
- (k) BIBD Asia Equity Funds
- (l) Belait CSS Sdn Bhd

Pada tahun ini, tiada peruntukan bagi sebarang kerugian telah dibuat untuk pelaburan Bank di anak-anak syarikat. Keuntungan atau kerugian Bank dan anak-anak syarikat telah diambil kira oleh Lembaga Pengarah Bank dalam pengiraan keuntungan Kumpulan seperti yang dinyatakan di dalam penyata kewangan.

Bagi pihak Lembaga Pengarah

Dato Paduka Haji Bahrin bin Abdullah
Pengerusi

Mubashar Khokhar
Pengarah Urusan

Junaidi bin Hj Masri
Pengarah

Brunei Darussalam
16 Mac 2016

Nota-nota yang disertakan adalah sebahagian penting daripada penyata kewangan.

Nota-nota kepada Penyata Kewangan

Nota-nota yang disertakan adalah sebahagian penting daripada penyata kewangan.

1 Aktiviti utama dan maklumat am

Bank Islam Brunei Darussalam Berhad ('Bank') diperbadankan dan bermastautin di Negara Brunei Darussalam. Alamat Bank yang berdaftar ialah Bangunan BIBD, Lot 159, Jalan Pemancha, Bandar Seri Begawan BS8711, Negara Brunei Darussalam.

Aktiviti utama Bank terdiri dari semua urusan perbankan Islam mengikut prinsip-prinsip Syariah sebagaimana dibenarkan dibawah Perintah Perbankan Islam, 2008.

Aktiviti utama bagi anak-anak syarikat adalah terdiri dari sewa-beli secara Islam, broker stok/saham, pengurusan aset dan dana, penyewaan dan perkhidmatan pengurusan. Tiada perubahan penting dalam aktiviti-aktiviti utama di sepanjang tahun kewangan ini.

Gabungan penyata kewangan Kumpulan pada 31 Disember 2015 terdiri daripada Bank dan anak-anak syarikatnya (dirujuk bersama sebagai "Kumpulan" dan secara individu sebagai "Entiti Kumpulan") dan kepentingan Kumpulan di syarikat bersekutu.

2 Ringkasan dasar-dasar perakaunan penting

2.1 Dasar penyediaan

(a) Penyata pematuhan

Penyata kewangan Kumpulan dan Bank disediakan mengikut Piawaian Pelaporan Kewangan Antarabangsa (International Financial Reporting Standards - IFRS).

Dasar perakaunan dan kaedah pengiraan digunakan secara konsisten untuk semua tempoh yang dibentangkan dalam penyata kewangan ini.

Piawaian dan tafsiran yang dikeluarkan tetapi belum berkuatkuasa

Piawaian perakaunan, pindaan dan tafsiran telah dikeluarkan oleh Lembaga Piawaian Perakaunan Antarabangsa (International Accounting Standards Board - IASB) tetapi belum berkuatkuasa bagi Kumpulan dan Bank. Kumpulan dan Bank berniat untuk menerima pakai piawaian dan tafsiran ini, jika perlu, apabila berkuatkuasa.

(i) **IFRS 9 Instrumen kewangan**

IFRS 9 memperkenalkan keperluan terbaru bagi klasifikasi dan penilaian instrumen kewangan, kaedah mengukur kemerosotan berdasarkan model jangkaan kerugian, dan memperkenalkan keperluan terbaru untuk perlindungan ('hedge accounting').

Keperluan IFRS 9 menjelaskan perubahan tertentu daripada keperluan yang sedia ada dalam IAS 39 berkenaan dengan aset kewangan. Piawaian ini mengandungi dua kategori utama bagi aset kewangan: kos terlunas dan nilai saksama. Aset kewangan akan diukur pada kos terlunas jika ia dipegang di dalam modal perniagaan yang bertujuan untuk memegang aset bagi pengumpulan aliran wang tunai secara kontrak, dan terma kontrak aset memberi peningkatan pada tarikh tertentu kepada aliran wang tunai yang hanya membayar bayaran modal dan faedah ke atas modal asas yang tertunggak. Piawaian ini mengeluarkan kategori IAS 39 iaitu dipegang hingga matang, sedia untuk jualan dan pinjaman dan bayaran yang belum diterima. Bagi pelaburan dalam instrumen ekuiti yang tidak dipegang untuk urusan niaga, piawaian ini membenarkan pemilihan yang tidak boleh ditarik balik, pada pengiktirafan permulaan, pada asas saham-demi-saham individu, untuk membentangkan semua perubahan nilai saksama daripada pelaburan dalam pendapatan komprehensif lain (Other Comprehensive Income - OCI). Tiada jumlah yang diiktiraf di pendapatan komprehensif lain (OCI) akan diklasifikasikan kepada untung atau rugi pada tarikh kemudian. Walau bagaimanapun, dividen dari pelaburan itu akan diiktiraf dalam untung atau rugi, daripada pendapatan komprehensif lain (OCI), kecuali jelas ia mewakili sebahagian pemuliharaan kos pelaburan. Pelaburan dalam instrumen ekuiti berkenaan dengan entiti yang mana tidak memilih untuk membentangkan perubahan nilai saksama dalam pendapatan komprehensif lain (OCI) akan diukur pada nilai saksama dengan perubahan nilai diiktiraf dalam untung atau rugi.

Piawaian ini memerlukan derivatif yang tersirat di dalam kontrak dengan jumlah besar aset kewangan dalam skop piawaian tidak diasingkan; bahkan hibrid instrumen kewangan dinilai secara keseluruhan yang mana diukur pada kos terlunas atau nilai saksama.

IFRS 9 memperkenalkan keperluan terbaru bagi liabiliti kewangan yang dikhaskan dibawah opsyen nilai saksama yang mana secara amnya membentangkan perubahan nilai saksama yang diagihkan kepada liabiliti risiko kredit dalam pendapatan komprehensif lain (OCI) daripada di dalam untung atau rugi. Selain daripada perubahan ini, IFRS 9 sebahagian besarnya membawa ke hadapan tanpa pindaan substantif panduan mengenai klasifikasi dan pengukuran liabiliti kewangan daripada IAS 39.

IFRS 9 juga memperkenalkan model kemerosotan terbaru yang menggantikan model IAS 39 kerugian tertanggung dengan model ramalan kerugian kredit. Dibawah model ramalan kerugian kredit, kejadian kerugian tidak lagi diperlukan untuk terjadi sebelum peruntukan kemerosotan diiktiraf.

Model IFRS 9 ramalan kerugian kredit menggunakan pendekatan pengukuran berkembar. Jika sekiranya risiko kredit aset kewangan tidak meningkat secara signifikan sejak diiktirafkan semasa permulaan, aset kewangan akan diputuskan menjadi elaun kerugian yang bersamaan dengan ramalan kredit selama 12 bulan. Jika sekiranya risiko kredit meningkat secara signifikan, ia akan diputuskan menjadi elaun kerugian bersamaan dengan ramalan kredit selama seumur hidup, dengan itu meningkatkan jumlah kemerosotan yang diiktiraf.

IFRS 9 memperkenalkan keperluan terbaru bagi perakaunan perlindungan ('hedge accounting') yang menyelaraskan perakaunan perlindungan dengan pengurusan risiko. Keperluan ini mewujudkan prinsip-prinsip berasaskan pendekatan yang lebih untuk melindungi perakaunan dan menyatakan yang tidak konsisten dan kelemahan dalam model perakaunan perlindungan nilai dalam IAS 39.

Tarikh kuatkuasa mandatori bagi IFRS 9 adalah bagi tempoh tahunan bermula pada atau selepas 1 Januari 2018 dengan permohonan awal dibenarkan.

Kumpulan sudah memulakan proses bagi menilai kesan potensi bagi piawaian ini.

(ii) IFRS 14 *Penundaan akaun yang dikawal selia*

IFRS 14 telah dikeluarkan untuk meningkatkan kebolehbandingan laporan kewangan oleh entiti yang terlibat dalam aktiviti kadar yang dikawal selia. IFRS 14 membenarkan penggunaan kali pertama IFRS untuk terus mengiktiraf jumlah yang berkaitan dengan kadar yang dikawal selia menurut keperluan “General Accepted Accounting Principles (GAAP)” yang sebelum ini apabila mereka menerima pakai IFRS. Walau bagaimanapun, untuk meningkatkan kebolehbandingan dengan entiti yang telah menerima pakai IFRS dan tidak mengiktirafkan jumlah tersebut, piawaian memerlukan penundaan baki akaun yang dikawal selia dan pergerakan di dalamnya yang akan dibentangkan sebagai butiran berasingan pada muka penyata kewangan, dibezakan daripada aset, liabiliti, pendapatan dan perbelanjaan yang diiktiraf menurut IFRS lain. Entiti yang sudah membentangkan penyata kewangan IFRS tidak perlu untuk menggunakan piawaian ini.

Tarikh berkuatkuasa mandatori IFRS 14 adalah bagi tempoh tahunan bermula pada atau selepas 1 Januari 2016, dengan permohonan awal dibenarkan.

Kumpulan telah mula menggunakan dan masih dalam proses menilai kesan potensi piawaian ini.

(iii) IFRS 15 *Pendapatan daripada kontrak dengan pelanggan*

IASB telah mengeluarkan IFRS 15 Pengiktirafan pendapatan daripada kontrak dengan pelanggan untuk menggantikan IAS 18 Pendapatan, IAS 11 Kontrak Pembinaan, dan tafsiran-tafsiran yang berkaitan. Prinsip-prinsip teras piawaian baru adalah untuk syarikat-syarikat untuk mengiktiraf pendapatan bagi menggambarkan penyerahan barang-barang dan perkhidmatan kepada pelanggan-pelanggan pada jumlah yang menunjukkan pertimbangan (iaitu pembayaran) yang mana syarikat itu berharap untuk berhak pada pertukaran barang-barang dan perkhidmatan. Piawaian baru ini juga akan menyebabkan peningkatan pendedahan tentang pendapatan, memberi panduan bagi transaksi yang sebelum ini tidak ditangani secara komprehensif (contohnya, pendapatan perkhidmatan dan pengubahsuaian kontrak) dan meningkatkan panduan untuk urusan pelbagai elemen.

Tarikh berkuatkuasa mandatori IFRS 15 adalah bagi tempoh tahunan bermula pada atau selepas 1 Januari 2018, dengan permohonan awal dibenarkan.

Kumpulan telah mula menggunakan dan masih dalam proses menilai kesan potensi piawaian ini.

(iv) IFRS 16 *Pajakan*

IFRS 16 telah dikeluarkan pada Januari 2016 yang menspesifikasikan pengiktirafan, pengukuran, pembentangan dan pendedahan pajakan. Piawaian ini menyediakan model perakaunan pemajak secara tunggal, yang memerlukan pemajak untuk mengiktiraf aset dan liabiliti bagi semua pajakan kecuali tempoh pajakan adalah 12 bulan atau kurang atau aset asas mempunyai nilai yang rendah. Pemberi pajak akan meneruskan untuk mengklasifikasikan pajakan sebagai operasi atau kewangan, dengan pendekatan IFRS 16 kepada perakaunan pemberi pajak yang sebahagian besarnya tidak berubah daripada piawaian yang sebelumnya, IAS 17.

IFRS 16 adalah diaplikasikan kepada laporan tahunan bermula pada atau selepas 1 Januari 2019.

Kumpulan pada masa ini di dalam proses menilai kesan potensi piawaian tersebut.

(v) Pindaan dan penambahbaikan

IASB juga telah memperkenalkan pindaan dan penambahbaikan berikut:

- Pindaan kepada IFRS 11 *Perkiraan Bersama – Pindaan kepada Perakaunan untuk pengambilalihan kepentingan dalam operasi bersama*
- Pindaan kepada IAS 16 dan IAS 38 – *Penjelasan mengenai kaedah susut nilai dan pelunasan yang boleh diterima*
- Pindaan kepada IAS 19 *Pelan manfaat kakitangan – Pindaan berkaitan dengan kadar diskaun: isu pasaran serantau*
- Pindaan kepada IAS 27 – *Kaedah ekuiti di penyata kewangan yang berasingan*
- Pindaan kepada IAS 28 – *Penjualan atau sumbangan aset diantara pelabur dan sekutunya dan usaha sama*
- Penambahbaikan kepada IFRS 5 – *Aset tidak tetap yang dipegang untuk dijual dan operasi yang tidak diteruskan*
- Penambahbaikan kepada IFRS 7 – *Instrumen kewangan: Pendedahan*

Kumpulan masih menilai kesan potensi terimapakai pindaan ini.

(b) Kaedah pengukuran

Penyata kewangan telah disediakan dibawah konvensyen kos sejarah kecuali bagi instrumen kewangan derivatif, aset kewangan pada nilai saksama melalui untung atau rugi dan aset kewangan yang sedia untuk jualan, yang telah dinilai pada nilai saksama.

(c) Fungsi dan pembentangan matawang

Penyata kewangan dibentangkan dalam Matawang Brunei (B\$), iaitu matawang fungsi Bank dan semua jumlah dikenakan kepada nilai ribu yang terdekat (B\$'000), kecuali dinyatakan sebaliknya.

(d) Penggunaan anggaran dan pertimbangan

Dalam penyediaan penyata kewangan, pihak pengurusan diperlukan untuk membuat pertimbangan, anggaran dan andaian yang menjejaskan kepada penggunaan dasar perakaunan dan jumlah harta, tanggungan, pendapatan dan perbelanjaan yang dilaporkan. Keputusan sebenar mungkin berbeza daripada anggaran ini. Anggaran dan andaian dikaji dari masa ke semasa. Penyemakan anggaran perakaunan adalah diiktiraf didalam penyata kewangan pada tempoh anggaran disemak semula dan tempoh akan datang yang terjejas.

Bidang penting bagi anggaran, keraguan dan pertimbangan kritikal yang digunakan dalam pengendalian dasar perakaunan yang memberikan kesan yang penting dalam menilai jumlah yang diiktiraf di dalam penyata kewangan seperti yang diterangkan dalam nota berikut:

- Nota 10 – Kemerosotan pembiayaan dan pendahuluan
- Nota 11 – Kemerosotan nilai pelaburan

2.2 Asas penggabungan

Gabungan perniagaan

Penggabungan perniagaan diambil kira menggunakan kaedah pengambilalihan dari tarikh pengambilalihan, yang mana tarikh kawalan dipindahkan kepada Kumpulan.

Untuk pengambilalihan baru, Kumpulan mengukur kos muhibah pada tarikh pengambilalihan sebagai:

- nilai saksama pertimbangan yang dipindahkan; ditambah
- jumlah kepentingan tidak dikawal dalam syarikat yang diambilalih yang diiktiraf; ditambah
- jika penggabungan perniagaan dicapai secara berperingkat, nilai saksama bagi kepentingan ekuiti yang sedia ada pada syarikat yang diambilalih; tolak
- jumlah bersih yang diiktiraf (biasanya nilai saksama) bagi aset yang diperolehi dan liabiliti yang dianggap.

Apabila lebih adalah negatif, keuntungan tawaran pembelian diiktiraf dengan serta-merta di dalam untung atau rugi.

Bagi setiap gabungan perniagaan, Kumpulan akan memilih untuk mengukur kepentingan tidak dikawal bagi syarikat yang diambilalih pada nilai saksama atau pada mengikut bahagian aset bersih yang dapat dikenalpasti syarikat yang diambilalih pada tarikh pengambilan.

Kos transaksi, selain daripada yang berkaitan dengan penerbitan sekuriti hutang atau ekuiti, yang berkaitan dengan penggabungan perniagaan akan dikira sebagai perbelanjaan.

Pengambilalihan sebelum 1 Januari 2013

Sebagai bahagian daripada peralihan kepada Piawaian Pelaporan Kewangan Antarabangsa (International Financial Reporting Standards - IFRS) pada tahun 2014, Kumpulan tidak memilih untuk menyatakan semula penggabungan perniagaan yang berlaku sebelum tarikh peralihan kepada Piawaian Pelaporan Kewangan Antarabangsa (International Financial Reporting Standards - IFRS), iaitu 1 Januari 2013.

Pengambilalihan kepentingan tidak dikawal

Kumpulan yang menganggap semua perubahan hak milik di dalam anak syarikat yang tidak menyebabkan kehilangan kawalan sebagai transaksi ekuiti diantara Kumpulan dan pemegang kepentingan tidak dikawal. Sebarang perbezaan diantara bahagian aset bersih Kumpulan sebelum dan selepas perubahan, dan sebarang pertimbangan yang diterima atau dibayar, akan diselaraskan pada rizab Kumpulan.

Anak-anak syarikat

Anak-anak syarikat adalah entiti yang dikawal oleh Bank. Penyata kewangan anak-anak syarikat dimasukkan di dalam gabungan penyata kewangan dari tarikh dimana kawalan itu bermula hingga berakhir.

Kawalan wujud apabila Kumpulan terdedah, atau mempunyai hak, kepada pulangan yang berubah-ubah sejak penglibatannya dengan entiti dan berupaya untuk menjejaskan pulangan melalui kuasa ke atas entiti. Potensi hak mengundi akan dipertimbangkan apabila menilai kawalan hanya apabila hak adalah tetap.

Kumpulan dianggap mempunyai '*de facto power*' keatas penerima pelaburan, walaupun tidak mempunyai hak mengundi majoriti apabila ia ada keupayaan untuk mengarah aktiviti-aktiviti penerima pelaburan yang akan menjejaskan pulangan penerima pelaburan.

Pelaburan didalam anak-anak syarikat adalah dinyatakan di penyata kedudukan kewangan Bank pada kos tolak kerugian kemerosotan, jika ada. Apabila terdapat tanda kemerosotan, jumlah pelaburan akan dinilai. Penurunan nilai akan dibuat jika jumlah pelaburan lebih daripada jumlah yang dibaikpulih.

Kehilangan kawalan

Apabila hilang kawalan keatas anak-anak syarikat, Kumpulan akan menyahiktirafan aset dan liabiliti anak-anak syarikat, kepentingan tidak dikawal dan komponen ekuiti yang bersangkutan paut dengan anak syarikat tersebut. Jika terdapat kos berlebihan atau kekurangan dalam kehilangan kawalan akan diiktiraf dalam keuntungan atau kerugian. Jika Kumpulan menahan apa-apa faedah di dalam anak-anak syarikat sebelumnya, kepentingan tersebut akan dikira pada nilai saksama pada tarikh kawalan tersebut hilang. Kemudiannya, kos tersebut dimasukkan dalam sumbangan ekuiti pelabur atau aset kewangan yang sedia untuk jualan bergantung kepada tahap pengaruh yang dikekalkan.

Syarikat bersekutu

Syarikat-syarikat bersekutu adalah entiti-entiti dimana Kumpulan mempunyai pengaruh penting, tetapi bukan kawalan. Pengaruh penting ialah kuasa untuk ikut serta dalam membuat keputusan bagi dasar kewangan dan operasi syarikat bersekutu tetapi bukan kuasa untuk melaksanakan kawalan ke atas dasar-dasar tersebut.

Pelaburan dalam syarikat bersekutu akan diambil kira dalam penyata kewangan yang digabungkan menggunakan kaedah ekuiti ditolak sebarang kerugian kemerosotan. Kos pelaburan termasuk kos transaksi. Gabungan penyata kewangan termasuk bahagian untung atau rugi Kumpulan dan pendapatan komprehensif lain syarikat bersekutu, selepas pelarasan jika ada, sejajar dengan dasar perakaunan Kumpulan, daripada tarikh pengaruh penting bermula hingga tarikh pengaruh berakhir.

Apabila bahagian kerugian Kumpulan lebih daripada kepentingan di dalam syarikat bersekutu, jumlah kepentingan yang dibawa ke hadapan termasuk pelaburan jangka panjang berkurang menjadi kosong, dan pengiktirafan kerugian ditamatkan melainkan Kumpulan mempunyai kewajipan atau telah membuat pembayaran bagi pihak syarikat bersekutu.

Apabila Kumpulan tidak lagi mempunyai pengaruh penting ke atas syarikat bersekutu, kepentingan yang ditahan di syarikat bersekutu yang terdahulu pada tarikh apabila pengaruh penting telah hilang akan diukur pada nilai saksama dan jumlah ini akan dianggap sebagai jumlah permulaan aset kewangan yang dibawa ke hadapan. Perbezaan diantara nilai saksama kepentingan yang ditahan dicampur dengan hasil daripada kepentingan yang dilupuskan dan jumlah pelaburan yang dibawa ke hadapan pada kaedah ekuiti ditamatkan akan diiktirafkan di dalam untung atau rugi.

Apabila kepentingan Kumpulan di dalam syarikat bersekutu menurun akan tetapi tidak mengakibatkan kehilangan pengaruh penting, kepentingan yang ditahan tidak akan diukur semula. Untung atau rugi daripada penurunan kepentingan akan diiktiraf di dalam untung atau rugi. Untung atau rugi yang diiktiraf terdahulu di dalam pendapatan komprehensif lain akan diklasifikasikan semula kepada untung atau rugi itu diperlukan untuk diklasifikasikan semula kepada untung atau rugi pada pelupusan aset dan liabiliti berkenaan

Di dalam penyata kewangan Bank, pelaburan di syarikat bersekutu adalah dinyatakan pada kos ditolak kerugian kemerosotan nilai, jika ada. Kos pelaburan termasuk kos transaksi.

Kepentingan tidak dikawal

Kepentingan tidak dikawal pada akhir tempoh laporan, sebagai ekuiti di dalam anak syarikat yang tidak berkaitan secara langsung atau tidak langsung dengan pemegang ekuiti Bank, dibentangkan dalam gabungan penyata kedudukan kewangan dan penyata perubahan ekuiti dalam ekuiti, berasingan daripada ekuiti yang berkaitan dengan pemegang ekuiti Bank. Kepentingan tidak dikawal dalam keputusan Kumpulan dibentangkan di dalam gabungan untung atau rugi dan pendapatan komprehensif lain sebagai pembahagian untung atau rugi dan pendapatan komprehensif bagi tahun diantara kepentingan tidak dikawal dan pemegang ekuiti Bank.

Kerugian bagi kepentingan tidak dikawal di dalam anak-anak syarikat adalah dibahagikan kepada kepentingan tidak dikawal walaupun dengan berbuat demikian kepentingan tidak dikawal akan mempunyai baki defisit.

Transaksi-transaksi yang dihapuskan dalam gabungan

Dalam menyediakan gabungan penyata kewangan, baki dan transaksi antara Kumpulan dan pendapatan dan perbelanjaan yang tidak direalisasi berpunca dari transaksi antara Kumpulan akan dikeluarkan.

Keuntungan yang tidak direalisasi daripada transaksi-transaksi dengan bersekutu akan dikeluarkan bertentangan dengan pelaburan dengan had kepentingan Kumpulan di dalam syarikat bersekutu. Kerugian yang tidak direalisasi akan dikeluarkan bersamaan dengan keuntungan yang tidak direalisasi tapi hanya jika tiada bukti kemerosotan.

2.3 Matawang asing***Transaksi dan baki matawang asing***

Dalam penyediaan penyata kewangan setiap entiti, transaksi matawang asing diterjemahkan kepada matawang fungsi entiti masing-masing pada kadar pertukaran pada tarikh transaksi.

Aset dan liabiliti yang didenominasi oleh matawang asing adalah diterjemahkan semula kepada matawang fungsi pada kadar pertukaran pada tarikh tersebut. Untung atau rugi matawang asing pada perkara-perkara monetari adalah perbezaan diantara kos terlunas pada matawang fungsi pada permulaan tahun, diselaraskan untuk kadar hasil efektif dan pembayaran pada tahun itu, dan kos terlunas pada matawang asing akan diterjemahkan pada kadar pertukaran spot pada akhir tahun.

Aset dan liabiliti yang bukan monetari yang didenominasikan dalam matawang asing tidak akan diterjemahkan semula pada akhir tarikh laporan, kecuali bagi yang telah diukur pada nilai saksama akan diterjemahkan semula kepada matawang fungsi pada kadar pertukaran pada tarikh nilai saksama telah ditetapkan.

Perbezaan matawang asing disebabkan oleh penterjemahan semula akan diiktiraf di dalam untung atau rugi, kecuali untuk perbezaan disebabkan dari penterjemahan semula instrumen ekuiti sedia untuk jualan yang akan diiktiraf di pendapatan komprehensif lain.

2.4 Tunai dan kesetaraan tunai

Tunai dan kesetaraan tunai termasuk wang tunai dalam tangan, baki-baki dengan Bank dan institusi kewangan yang lain dan dana jangka pendek dan penempatan antara Bank dengan kematangan tidak melebihi dari tiga bulan.

2.5 Instrumen kewangan

Pengiktirafan

Aset atau liabiliti kewangan diiktiraf di dalam penyata kedudukan kewangan apabila, dan hanya apabila, Kumpulan atau Bank menjadi pihak kepada peruntukan kontrak instrumen tersebut.

Instrumen kewangan pada permulaannya diiktiraf pada nilai saksama dicampur, yang mana bagi instrumen kewangan yang bukan pada nilai saksama melalui untung atau rugi, kos transaksi yang berpunca dari pengambilalihan atau penerbitan instrumen kewangan.

Kumpulan dan Bank mengkategorikan instrumen kewangan seperti berikut:

Aset kewangan

(a) Pembiayaan dan pembayaran yang belum diterima

Pembiayaan dan pembayaran yang belum diterima adalah aset-aset kewangan bukan derivatif dengan bayaran tetap atau boleh ditentukan yang tidak disebut harga dalam pasaran aktif.

Aset-aset kewangan ini seterusnya diukur pada kos terlunas menggunakan kaedah kadar keuntungan efektif, ditolak sebarang kerugian kemerosotan.

(b) Aset-aset kewangan pada nilai saksama menerusi untung atau rugi

Aset kewangan pada nilai saksama melalui untung atau rugi adalah samada:

(i) Dipegang untuk dagangan

Aset kewangan yang diperolehi atau didapati terutamanya untuk jualan atau pembelian semula pada tempoh terdekat atau ia adalah sebahagian daripada portfolio yang diuruskan bersama dan yang mana terdapat bukti sebenar terkini mengenai pengambilan keuntungan secara jangka pendek; atau

(ii) Ditetapkan di bawah opsyen nilai kadar saksama

Aset-aset kewangan memenuhi sekurang-kurangnya satu daripada kriteria selepas penetapannya:

- ia menghapuskan atau mengurangkan ukuran atau pengiktirafan yang tidak konsisten yang akan timbul daripada pengukuran aset kewangan, atau pengiktirafan keuntungan atau kerugian ke atasnya, menggunakan asas yang berlainan; atau
- aset kewangan yang mengandungi derivatif terbenam yang perlu direkodkan secara berasingan.

Aset-aset kewangan ini seterusnya diukur pada nilai saksama dan sebarang keuntungan atau kerugian yang timbul daripada perubahan dalam nilai saksama akan diiktiraf dalam untung atau rugi.

(c) Aset kewangan yang dipegang hingga matang

Aset-aset kewangan yang dipegang hingga matang adalah aset kewangan yang bukan derivatif dengan bayaran tetap atau ditentukan dan tempoh matang tetap yang mana Kumpulan mempunyai tujuan dan kemampuan positif untuk memegangnya sehingga matang. Aset-aset kewangan ini seterusnya diukur pada kos terlunas menggunakan kaedah kadar keuntungan efektif ditolak sebarang kerugian kemerosotan.

Sebarang jualan atau klasifikasi semula dalam jumlah yang besar bagi aset kewangan yang dipegang hingga matang tetapi belum menghampiri tempoh matang akan menghasilkan klasifikasi semula kesemua aset kewangan yang dipegang sehingga matang menjadi aset kewangan sedia untuk jualan dan Bank akan dihalang daripada mengklasifikasi sebarang aset kewangan yang dipegang hingga matang bagi tahun kewangan semasa dan dua tahun kewangan seterusnya. Walaubagaimanapun, jualan dan klasifikasi semula pada keadaan-keadaan berikut tidak akan menyebabkan klasifikasi semula:

- jualan atau klasifikasi semula bagi dekat dengan tempoh matang yang mana perubahan kadar faedah pasaran tidak akan mempunyai kesan yang signifikan pada nilai saksama aset kewangan tersebut;
- jualan atau klasifikasi semula selepas Kumpulan telah mengumpul sebahagian besar modal asal aset tersebut; dan
- jualan atau klasifikasi semula yang berpunca daripada kejadian yang tidak berulang yang diluar kawalan Kumpulan yang juga luar dari jangkaan.

(d) Aset kewangan sedia untuk jualan

Aset kewangan sedia untuk jualan adalah aset kewangan yang samada ditetapkan dalam kategori ini atau tidak diklasifikasikan dalam mana-mana kategori lain dan diukur pada nilai saksama. Ia termasuk instrumen ekuiti, pelaburan dana dan pasaran wang, dan instrumen hutang.

Nilai saksama bagi pelaburan disebut harga yang diperolehi daripada harga bid pasaran. Pelaburan dalam instrumen ekuiti yang tidak mempunyai harga pasaran yang disebut harga dalam pasaran aktif dan di mana nilai saksamanya tidak boleh diukur dinyatakan pada kos ditolak kerugian kemerosotan nilai.

Sebarang keuntungan atau kerugian yang berpunca daripada perubahan dalam nilai saksama adalah diiktiraf dalam rizab nilai saksama melalui pendapatan komprehensif lain kecuali kerugian kemerosotan dan untung dan rugi pertukaran asing yang berpunca daripada butiran monetari yang diiktiraf di dalam untung atau rugi.

Semasa penyahiktirafan atau pelupusan, keuntungan atau kerugian terkumpul yang sebelum ini diiktiraf dalam pendapatan komprehensif lain diklasifikasikan semula daripada ekuiti ke untung atau rugi yang mana Kumpulan dan Bank memegang lebih daripada satu pelaburan bagi sekuriti yang sama ia akan dilupuskan secara asas pertama-masuk-pertama-keluar (*first-in-first-out basis*). Keuntungan dikira bagi hutang instrumen hutang menggunakan kaedah keuntungan efektif diiktiraf dalam untung atau rugi.

Keuntungan yang diperolehi semasa memegang pelaburan sedia untuk jualan dilaporkan sebagai pendapatan. Dividen yang diperolehi diiktiraf di dalam penyata pendapatan apabila hak pembayaran itu diwujudkan.

Semua aset kewangan, kecuali yang diukur pada nilai saksama melalui untung atau rugi, adalah tertakluk kepada kaji semula kemerosotan. Lihat nota 2.10 Kemerosotan nilai.

Instrumen kewangan derivatif

Kumpulan dan Bank memegang instrumen kewangan derivatif bagi melindungi nilai matawang asing dan pendedahan kadar keuntungannya.

Kedudukan dagangan pertukaran asing, termasuk kontrak spot dan hadapan, dinilai semula pada kadar pasaran lazim pada tarikh penyata kedudukan kewangan dan keuntungan dan kerugian bagi tahun kewangan adalah diiktiraf dalam untung atau rugi.

Derivatif terbenam diiktiraf secara berasingan daripada kontrak hos dan dilaporkan sebagai derivatif jika, dan hanya jika, ia tidak berkait rapat dengan ciri-ciri ekonomi dan risiko kontrak dan hos kontrak hos ekonomi tidak dikategorikan pada nilai saksama menerusi untung atau rugi. Kontrak hos, dalam kes dimana derivatif terbenam diiktiraf secara berasingan, dilaporkan sejajar dengan dasar yang berkenaan dengan sifat-sifat kontrak hos.

Liabiliti kewangan

Semua liabiliti kewangan diukur seterusnya pada kos terlunas selain daripada yang dikategorikan sebagai nilai saksama melalui untung atau rugi.

Nilai saksama melalui kategori untung atau rugi terdiri daripada liabiliti kewangan yang derivatif atau liabiliti kewangan yang ditetapkan secara khusus ke dalam kategori ini apabila pengiktirafan permulaan.

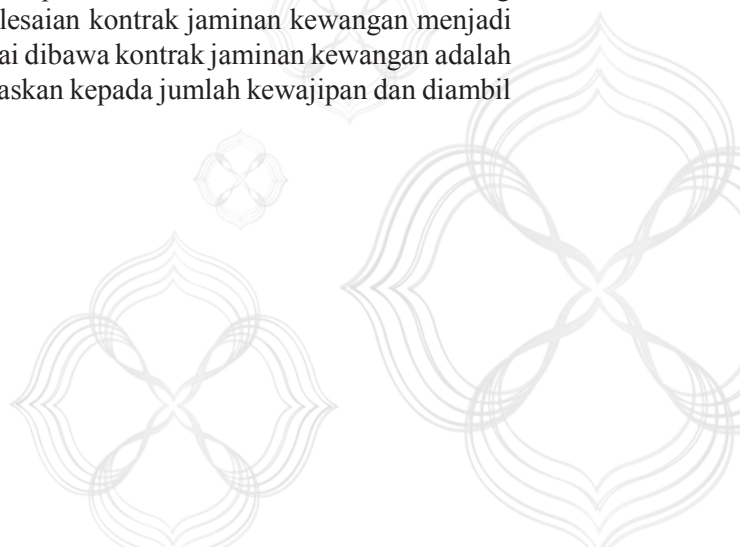
Derivatif yang dikaitkan dengan dan perlu diselesaikan oleh penghantaran instrumen ekuiti yang tidak mempunyai harga yang disebut harga dalam pasaran aktif bagi instrumen serupa yang nilai saksama sebaliknya tidak boleh diukur dengan pasti diukur pada kos.

Liabiliti kewangan lain yang dikategorikan sebagai nilai saksama melalui untung atau rugi adalah diukur seterusnya pada nilai saksama dengan keuntungan atau kerugian diiktiraf dalam untung atau rugi.

Kontrak jaminan kewangan

Kontrak jaminan kewangan adalah kontrak yang memerlukan pengeluaran kontrak untuk membuat bayaran khusus bagi membayar balik kepada pemegang kerugian yang dialami ekoran penghutang tertentu gagal membuat bayaran pada masanya menurut terma-terma instrumen hutang yang asli atau telah diubahsuai.

Nilai saksama datangnya daripada kontrak jaminan kewangan adalah diklasifikasi sebagai pendapatan tertunda dan dilunaskan pada untung atau rugi dengan menggunakan kaedah garis lurus ke atas tempoh kontrak atau, apabila tidak ada tempoh kontrak tertentu, diiktiraf di untung atau rugi apabila jaminan dilepaskan. Apabila penyelesaian kontrak jaminan kewangan menjadi berkemungkinan, anggaran kewajipan dibuat. Jika nilai dibawa kontrak jaminan kewangan adalah lebih rendah daripada kewajipan, nilai dibawa diselaraskan kepada jumlah kewajipan dan diambil kira sebagai peruntukan.

Pengukuran nilai saksama

Nilai saksama instrumen kewangan yang didagangkan di pasaran aktif (seperti sekuriti dan derivatif atas kaunter) adalah berdasarkan pada harga pasaran disebut harga pada tarikh penyata kedudukan kewangan yang diperolehi daripada harga pasaran. Bagi instrumen kewangan tidak disebut harga, nilai saksama ditentukan menggunakan teknik penilaian. Ini termasuk penggunaan urusniaga tulus terkini, rujukan kepada instrumen lain yang secara amnya adalah sama analisa aliran tunai berdiskaun dan model penentuan harga opsyen.

Klasifikasi semula aset kewangan

Aset kewangan bukan derivatif yang dipegang untuk dagangan boleh diklasifikasi semula sekiranya aset kewangan tersebut tidak lagi dipegang untuk tujuan dijual dalam jangka masa terdekat. Sebagai tambahan, aset kewangan yang memenuhi takrif pembiayaan dan belum diterima boleh diklasifikasi semula di luar kategori dipegang untuk dagangan atau sedia untuk dijual sekiranya Kumpulan mempunyai tujuan dan kemampuan untuk memegang aset kewangan tersebut untuk masa hadapan atau sehingga tarikh klasifikasi semula.

Klasifikasi semula dibuat pada nilai saksama pada tarikh klasifikasi semula. Nilai saksama menjadi kos baru atau kos terlunas di mana berkenaan, dan tiada pembalikan keuntungan atau kerugian nilai saksama direkodkan sebelum tarikh klasifikasi semula. Kadar keuntungan efektif bagi aset kewangan yang diklasifikasi semula sebagai pembiayaan dan pembayaran belum diterima serta kategori dipegang hingga matang adalah ditentukan pada tarikh klasifikasi semula. Peningkatan lanjut dalam anggaran aliran tunai melaraskan kadar keuntungan efektif secara prospektif.

Penyahiktirafan

Aset kewangan atau sebahagian daripadanya dinyahiktiraf apabila, dan hanya apabila hak kontrak terhadap aliran tunai daripada aset kewangan tersebut luput atau aset kewangan tersebut dipindahkan kepada pihak lain tanpa mengekalkan kawalan atau sebahagian besar risiko dan ganjaran aset tersebut. Pada penyahiktirafan aset kewangan, perbezaan di antara jumlah dibawa dan jumlah pertimbangan yang diterima (termasuk sebarang aset baru yang diperolehi ditolak sebarang liabiliti baru) dan sebarang keuntungan atau kerugian terkumpul yang telah diiktiraf dalam ekuiti diiktiraf dalam untung atau rugi.

Sesuai liabiliti kewangan atau sebahagian daripadanya dinyahiktiraf apabila, dan hanya apabila, tanggungan yang dinyatakan dalam kontrak dilepaskan atau dibatalkan atau luput. Apabila liabiliti kewangan dinyahiktiraf, perbezaan di antara jumlah bawaan liabiliti kewangan tersebut dihapuskan atau dipindahkan kepada pihak lain dan pertimbangan dibayar, termasuk sebarang aset bukan tunai yang dipindahkan atau liabiliti yang diperolehi, diiktiraf dalam untung atau rugi.

Pengimbangan

Aset kewangan dan liabiliti kewangan diimbangi dan jumlah bersih dibentangkan di dalam penyata kedudukan kewangan apabila, dan hanya apabila, Kumpulan mempunyai hak undang-undang untuk mengimbangi jumlah dan ia bertujuan untuk menyelesaikan mereka pada asas bersih atau untuk merealisasikan aset dan menyelesaikan liabiliti secara serentak.

Pendapatan dan perbelanjaan adalah dibentangkan pada asas bersih hanya apabila dibenarkan di bawah Piawaian Pelaporan Kewangan Antarabangsa (IFRS), atau bagi keuntungan dan kerugian yang timbul berpunca daripada sekumpulan transaksi yang sama seperti dalam aktiviti perniagaan Kumpulan.

2.6 Hartanah dan peralatan

(a) Pengiktirafan dan pengukuran

Item hartanah dan peralatan adalah dinyatakan pada kos setelah ditolak susut nilai yang terkumpul dan sebarang kerugian kemerosotan.

Kos adalah termasuk perbelanjaan yang berlaku secara langsung ekoran pemerolehan aset dan sebarang kos lain yang berlaku secara langsung ekoran pembawaan aset untuk berfungsi bagi tujuan penggunaannya, serta kos membuka dan mengalihkan item tersebut dan memulihkan tapak di mana ia terletak. Kos aset bina sendiri juga adalah termasuk kos bahan-bahan dan tenaga buruh. Bagi aset yang berkelayakan, kos pinjaman dimodalkan sejajar dengan dasar perakaunan berkaitan kos pinjaman. Kos juga merangkumi pemindahan daripada ekuiti keuntungan atau kerugian di atas lindung nilai aliran tunai berkelayakan bagi pembelian matawang asing hartanah dan peralatan.

Pembelian perisian yang penting untuk fungsi peralatan yang berkaitan dimodalkan sebahagian daripada peralatan tersebut.

Apabila bahagian-bahagian penting sesuatu item hartanah dan peralatan mempunyai hayat berguna yang berbeza, ia dijelaskan sebagai item berasingan (komponen penting) hartanah dan peralatan.

Keuntungan atau kerugian keatas pelupusan sesuatu item hartanah dan peralatan ditentukan dengan membandingkan hasil kutipan daripada pelupusan dengan jumlah bawaan hartanah dan peralatan dan masing-masing diiktiraf dalam “pendapatan lain” dan “perbelanjaan lain” dalam untung atau rugi.

(b) Kos berikutan

Kos menggantikan sesuatu komponen item daripada hartanah dan peralatan diiktiraf dalam jumlah bawaan item tersebut hanya apabila ada kemungkinan bahawa manfaat ekonomi masa hadapan yang terangkum dalam komponen tersebut akan mengalir ke dalam Kumpulan atau Syarikat, dan kosnya boleh diukur dengan pasti. Jumlah yang dibawa komponen yang digantikan adalah dinyahiktiraf kepada untung atau rugi. Kos penyelenggaraan harian bagi hartanah dan peralatan diiktiraf dalam untung atau rugi apabila ia berlaku.

(c) Susut nilai

Susut nilai ditentukan berdasarkan kos aset ditolak nilai bakinya. Komponen-komponen penting aset-aset berasingan dinilai, dan jika sesuatu komponen memiliki hayat berguna yang berbeza daripada baki aset tersebut, maka komponen itu disusut nilai secara berasingan.

Susut nilai diiktiraf dalam untung atau rugi atas dasar garis lurus ke atas anggaran hayat berguna setiap komponen item hartanah dan peralatan.

Aset-aset dipajak disusut nilai pada tempoh pajakan dan jangka hayat terpendek kecuali ada kepastian munasabah bahawa Kumpulan dan Bank akan memperoleh pemilikan pada akhir tempoh pajakan. Tanah pegangan bebas tidak disusut nilai. Hartanah dan peralatan dalam proses pembinaan tidak disusut nilai sehingga aset-aset tersebut sedia untuk digunakan.

Anggaran hayat penggunaan bagi tempoh semasa adalah seperti berikut:

• Pajakan bangunan	Sepanjang tempoh pajakan dan tidak lebih daripada 10 tahun
• Peralatan, perabot dan kelengkapan	3-5 tahun
• Kenderaan bermotor	7 tahun
• Kapa	20 tahun
• Dok kering kapal	4 tahun

Kaedah susut nilai, hayat penggunaan dan nilai baki adalah dinilai semula pada akhir tempoh laporan.

2.7 Pelaburan hartanah

Pelaburan hartanah adalah hartanah yang dipegang samada untuk menjanakan pendapatan sewa atau peningkatan modal atau kedua-duanya, tetapi bukan untuk dijual dalam urusan perniagaan biasa, digunakan dalam pembekalan perkhidmatan atau untuk tujuan pentadbiran. Kumpulan memegang pelaburan hartanah yang telah diperolehi melalui penguatkuasaan jaminan atas pembiayaan dan pendahuluan. Pelaburan hartanah pada mulanya dinilai pada kos dan seterusnya pada kos ditolak kemerosotan dan kerugian kemerosotan nilai terkumpul.

Sebarang keuntungan atau kerugian daripada penjualan hartanah pelaburan (dikira sebagai perbezaan di antara perolehan bersih daripada pelupusan dan jumlah yang dibawa item) diiktiraf di dalam keuntungan atau kerugian.

Apabila penggunaan hartanah berubah seperti yang ia dikelaskan yang mana diklasifikasikan semula sebagai hartanah dan peralatan, nilai saksamanya pada tarikh klasifikasi semula menjadi kos untuk perakaunan seterusnya.

Susut nilai keatas hartanah pelaburan diiktiraf dalam untung atau rugi atas dasar garis lurus bagi 49 tahun.

2.8 Aset pajakan– pajakan operasi

Pajakan yang mana Kumpulan atau Bank tidak mengambil sebahagian besar risiko dan ganjaran pemilikannya adalah diklasifikasi sebagai pajakan operasi dan, aset pajakan tidak diiktiraf dalam penyata kedudukan kewangan.

Bayaran yang dibuat di bawah pajakan operasi diiktiraf di dalam untung atau rugi pada asas garis lurus selama tempoh pajakan. Insentif pajakan yang diterima adalah diiktiraf di dalam untung atau rugi sebagai bahagian penting daripada jumlah keseluruhan perbelanjaan pajakan, selama tempoh pajakan.

Tanah pegangan pajakan yang secara asasnya adalah pajakan operasi diklasifikasikan sebagai pembayaran pajakan yang dibayar terlebih dahulu.

2.9 Kemosot

Aset kewangan

Kumpulan dan Bank menaksir pada setiap tarikh laporan samada terdapat bukti objektif bahawa pembiayaan dan bayaran yang belum diterima, aset-aset kewangan dipegang hingga matang atau aset-aset kewangan sedia untuk dijual mengalami kemosot. Aset kewangan atau sekumpulan aset kewangan adalah merosot dan kerugian kemosot berlaku jika dan hanya jika, terdapat bukti objektif berlakunya kemosot ekoran satu atau lebih peristiwa yang berlaku selepas pengiktirafan awal aset-aset tersebut dan sebelum tarikh laporan (“peristiwa kerugian”) dan peristiwa atau peristiwa-peristiwa kerugian tersebut mempunyai kesan ke atas anggaran aliran tunai masa hadapan bagi aset kewangan atau kumpulan aset kewangan terbabit.

Kriteria yang digunakan oleh Kumpulan dan Bank untuk menentukan terdapatnya bukti objektif kerugian kemosot adalah termasuk:

- (i) kesukaran kewangan ketara bagi pengeluar atau penanggung obligasi;
- (ii) penstrukturan semula jumlah yang hendak dibayar kepada Kumpulan atas terma bahawa Kumpulan tidak akan mempertimbangkan sebaliknya;
- (iii) kemungkinan bahawa peminjam akan mengalami kemuflian atau penyusunan semula kewangan;
- (iv) perubahan bertentangan pada status pembayaran peminjam atau pengeluar dalam Kumpulan;
- (v) keadaan ekonomi yang berkorelasi dengan keingkaran membayar; atau
- (vi) kehilangan pasaran aktif bagi sekuriti.

Pembiayaan diklasifikasikan sebagai merosot apabila terdapat bukti objektif kemosot. Bukti objektif kemosot termasuk kesukaran kewangan yang signifikan bagi peminjam, pelanggaran kontrak atau keingkaran dalam pembayaran keuntungan atau bayaran pokok.

Bagi pembiayaan dan bayaran yang belum diterima, Kumpulan dan Bank terlebih dahulu menilai sama ada bukti objektif kemosot wujud secara individu bagi pembiayaan dan bayaran yang belum diterima yang signifikan secara individu, dan kolektif bagi pembiayaan dan pembayaran belum diterima yang tidak signifikan secara individu. Jika Kumpulan dan Bank menentukan bahawa tidak ada bukti objektif kemosot wujud bagi pembiayaan yang dinilai secara individu dan belum diterima, sama ada signifikan atau tidak, ia termasuk aset dalam sekumpulan pembiayaan dan bayaran yang belum diterima dengan ciri-ciri risiko kredit yang sama dan secara kolektif menilai mereka untuk kemosot. Pembiayaan dan bayaran yang belum diterima yang dinilai secara individu untuk kemosot dan adanya kerugian kemosot nilai akan berterusan diiktiraf dan tidak termasuk dalam penilaian kolektif untuk kemosot.

Jumlah kerugian kemosot diukur sebagai perbezaan antara jumlah dibawa aset dan nilai kini anggaran aliran tunai masa hadapan yang didiskaunkan pada kadar keuntungan efektif asal aset. Jumlah kerugian yang diiktiraf menggunakan akaun peruntukan dan diiktiraf di dalam untung atau rugi. Menurut kesesuaian, pengiraan nilai kini anggaran aliran tunai masa hadapan pembiayaan yang bercagar mencerminkan aliran tunai yang boleh dihasilkan dari perampasan tolak kos mendapatkan dan menjual cagaran, samada atau tidak perampasan yang mungkin terjadi.

Bagi tujuan penilaian kolektif kemerosotan, pembiayaan dan bayaran yang belum diterima dikumpulkan berdasarkan ciri-ciri risiko yang serupa, dengan mengambil kira jenis aset, industri, lokasi geografi, jenis cagaran, status lewat tempoh dan faktor-faktor lain yang berkaitan. Ciri-ciri ini yang berkaitan dengan anggaran aliran tunai masa hadapan untuk kumpulan aset tersebut dengan menjadi petunjuk bagi kemampuan rakan niaga untuk membayar semua jumlah yang terhutang mengikut syarat kontrak aset yang dinilai.

Aliran tunai masa hadapan bagi sekumpulan pembiayaan dan belum diterima yang dinilai secara kolektif untuk mengesan kemerosotan adalah berasaskan aliran tunai kontrak bagi aset-aset dalam kumpulan tersebut dan pengalaman kerugian sejarah bagi aset-aset dengan ciri-ciri risiko kredit yang serupa dengan yang terdapat dalam kumpulan terbabit. Pengalaman kerugian diselaraskan berasaskan data semasa boleh pantau bagi mencerminkan kesan keadaan semasa yang tidak menjejaskan tempoh di mana pengalaman kerugian sejarah didasarkan dan mengalihkan kesan keadaan dalam tempoh sejarah yang tidak wujud pada masa ini.

Apabila sesuatu pembiayaan tidak dapat dikutip semula, ia dihapus kira bagi berkaitan untuk kemerosotan. Pembiayaan tersebut dihapus kira selepas semua prosedur yang berkenaan selesai dari jumlah kerugian telah ditentukan. Perolehan semula jumlah yang sebelum ini dihapus kira kemudiannya dikreditkan ke dalam untung atau rugi.

Jika, dalam tempoh selanjutnya, jumlah kerugian kemerosotan berkurangan dan pengurangan tersebut boleh dikaitkan secara objektif dengan sesuatu peristiwa yang berlaku selepas kemerosotan tersebut diiktiraf, kerugian kemerosotan yang diiktiraf sebelumnya dibalikkan dengan melaraskan peruntukan bagi akaun kemerosotan. Jumlah pembalikan diiktiraf dalam untung atau rugi.

Dalam kes sekuriti ekuiti sedia untuk jualan, susut nilai ketara atau berlanjutan dalam nilai saksama sekuriti tersebut juga dipertimbangkan dalam menentukan sama ada kemerosotan wujud. Apabila bukti mengenainya wujud, kerugian bersih terkumpul yang telah diiktiraf secara langsung dalam ekuiti sebelum ini dialihkan daripada ekuiti dan diiktiraf dalam untung atau rugi. Dalam kes instrumen hutang yang klasifikasikan sebagai sedia untuk jualan, kemerosotan ditaksir berdasarkan kriteria yang sama seperti semua aset kewangan lain. Pembalikan kemerosotan instrumen hutang diiktiraf dalam penyata pendapatan komprehensif. Pembalikan kemerosotan saham ekuiti yang tidak diiktiraf dalam untung atau rugi, peningkatan dalam nilai saksama saham ekuiti selepas kemerosotan diiktiraf secara langsung dalam ekuiti.

Aset bukan kewangan

Jumlah bawaan bagi aset-aset lain disemak pada penghujung setiap tempoh laporan bagi menentukan samada terdapat tanda-tanda kemerosotan. Sekiranya tanda-tanda tersebut wujud, jumlah boleh diperolehi semula bagi aset-aset tersebut dianggarkan.

Untuk ujian kemerosotan, aset dikumpulkan semua menjadi kumpulan kecil yang menjana kemasukan tunai daripada penggunaan berterusan yang sebahagian besarnya tidak bergantung kepada kemasukan tunai aset lain atau unit penghasilan tunai (Cash Generating Unit – CGUs). Muhibah yang datangnya dari penggabungan perniagaan diperuntukkan ke CGUs atau Kumpulan CGUs yang dijangkakan untuk memberi manfaat daripada panduan tenaga gabungan tersebut.

Jumlah boleh diperolehi semula sesuatu aset ialah nilai gunanya yang tertinggi dan nilai saksama ditolak kos untuk dijual. Dalam menaksir nilai guna, anggaran aliran tunai masa hadapan didiskaunkan kepada nilai terkininya menggunakan kadar diskaun pra-cukai yang menggambarkan penaksiran pasaran semasa bagi nilai masa wang dan risiko-risiko khusus kepada aset tersebut.

Kerugian kemerosotan diiktiraf sekiranya jumlah bawaan sesuatu aset melebihi jumlah boleh diperoleh semula. Kerugian kemerosotan nilai diiktiraf dalam untung atau rugi.

Kerugian kemerosotan diiktiraf pada tempoh terdahulu adalah ditaksir pada setiap tarikh laporan untuk meninjau tanda-tanda samada kerugian tersebut telah berkurangan atau tidak wujud lagi. Kerugian kemerosotan hanya dipulihkan sekiranya terdapat perubahan dalam anggaran yang digunakan untuk menentukan jumlah boleh diperoleh semula. Kerugian kemerosotan hanya dipulihkan sehingga tahap di mana jumlah bawaan aset tidak melebihi jumlah bawaan yang sepatutnya ditentukan, bersih daripada susut nilai atau pelunasan, sekiranya tiada kemerosotan telah diiktiraf. Pemulihan kerugian kemerosotan dikreditkan ke dalam untung atau rugi pada tahun di mana pemulihan tersebut diiktiraf.

2.10 Deposit, pembiayaan dan liabiliti-liabiliti lain

Deposit dan pembiayaan adalah sumber bagi pembiayaan bagi Kumpulan.

Apabila Kumpulan menjual aset kewangan dan pada masa yang sama membuat suatu perjanjian untuk membeli semula aset tersebut (atau aset yang serupa) pada harga tetap pada tarikh hadapan (perjanjian jual beli semula), pengaturan yang diambil kira sebagai deposit, dan asas aset terus diiktiraf dalam penyata kewangan Kumpulan.

Deposit dan pembiayaan pada mulanya diukur pada nilai saksama tolak kos peningkatan transaksi langsung tambahan, dan kemudiannya diukur pada kos terlunas dengan menggunakan kaedah keuntungan efektif.

Liabiliti-liabiliti lain dinyatakan pada kos yang merupakan nilai saksama jumlah yang perlu dibayar pada masa hadapan untuk barangan dan perkhidmatan yang diterima atau untuk memindahkan liabiliti.

2.11 Peruntukan

Peruntukan akan diiktiraf jika, ekoran daripada peristiwa yang lalu, Kumpulan mempunyai kewajipan menurut undang-undang atau tanggungjawab yang dapat dianggarkan dengan pasti akan terdapat kemungkinan yang aliran keluar manfaat ekonomi diperlukan untuk menyelesaikan kewajipan tersebut.

Peruntukan ditentukan dengan memberi diskaun kepada jangkaan aliran tunai masa hadapan pada kadar sebelum cukai yang menggambarkan penilaian pasaran semasa bagi nilai masa wang tunai dan risiko khusus kepada liabiliti. Penguraian diskaun diiktiraf sebagai kos kewangan.

Kontrak yang membebaskan

Peruntukan bagi kontrak yang membebaskan diiktiraf apabila manfaat jangkaan yang akan diperolehi oleh Kumpulan daripada kontrak adalah lebih rendah daripada kos yang tidak dapat dielakkan untuk memenuhi kewajipan kontrak. Peruntukan diukur pada nilai semasa yang lebih rendah pada kos menamatkan kontrak dan jangkaan kos bersih melanjutkan kontrak. Sebelum peruntukan diwujudkan, Kumpulan mengiktiraf sebarang kerugian kemerosotan pada aset-aset yang berkaitan kontrak.

2.12 Liabiliti kontingen

Apabila tiada kemungkinan bahawa aliran keluar manfaat ekonomi akan diperlukan, atau jumlah tidak boleh dianggarkan dengan pasti, kewajipan ini tidak diiktiraf di dalam penyata kedudukan kewangan dan dinyatakan sebagai liabiliti kontingen kecuali kemungkinan aliran keluar manfaat ekonomi adalah jauh. Kemungkinan kewajipan yang kewujudannya akan hanya disahkan oleh kejadian atau tidak terjadinya satu atau lebih peristiwa masa hadapan, turut dinyatakan sebagai liabiliti kontingen kecuali kemungkinan aliran keluar manfaat ekonomi adalah jauh.

2.13 Aset kontingen

Apabila tiada kemungkinan bahawa terdapat aliran masuk manfaat ekonomi, atau jumlah yang tidak dapat dianggarkan dengan pasti, aset tersebut tidak diiktiraf di dalam penyata kedudukan kewangan dan dinyatakan sebagai aset kontingen, melainkan kemungkinan aliran masuk manfaat ekonomi adalah jauh. Kewajipan yang mungkin yang kewujudannya akan hanya disahkan oleh kejadian atau tidak terjadinya satu atau lebih peristiwa masa hadapan, turut dinyatakan sebagai aset kontingen kecuali kemungkinan aliran masuk manfaat ekonomi adalah jauh.

2.14 Modal saham

Saham biasa adalah diklasifikasikan sebagai ekuiti dalam penyata kedudukan kewangan. Kos yang berkaitan secara langsung dengan penerbitan saham ekuiti baru diambil kira dalam ekuiti sebagai potongan daripada kutipan.

2.15 Pengiktirafan pendapatan

Pendapatan pembiayaan

Pendapatan pembiayaan diiktiraf dalam untung atau rugi dengan menggunakan kaedah kadar keuntungan efektif. Kadar keuntungan efektif adalah kadar yang memberi potongan atas anggaran pembayaran tunai masa hadapan atau penerimaan melalui jangka hayat instrumen kewangan atau apabila bersesuaian, tempoh lebih pendek jumlah bersih yang dibawa bagi instrumen kewangan.

Apabila mengira kadar keuntungan efektif, Kumpulan dan Bank telahpun mempertimbangkan semua terma-terma kontrak instrumen kewangan kecuali mempertimbangkan kerugian kredit masa hadapan. Pengiraan termasuk semua yuran dan kos transaksi diperlukan untuk kadar keuntungan efektif, juga premium atau diskaun.

Setelah aset-aset kewangan atau sekumpulan aset kewangan dikurangkan nilainya akibat daripada kerugian kemerosotan, pendapatan akan diiktiraf menggunakan kadar keuntungan yang dipakai untuk memberi diskaun bagi mengukur kerugian kemerosotan.

Pengiktirafan yuran dan pendapatan lain

Pengaturan pembiayaan, yuran penyertaan, komisen menaja jamin dan yuran broker adalah diiktiraf sebagai pendapatan berasaskan pengaturan kontrak. Yuran khidmat nasihat dan aktiviti kewangan korporat adalah diiktiraf bersih daripada cukai perkhidmatan dan potongan bagi penyelesaian setiap peringkat tugas tersebut.

Pendapatan daripada penempatan dan pelaburan

Pendapatan daripada penempatan deposit dan pelaburan adalah diiktiraf pada asas hasil efektif.

Pendapatan dividen

Pendapatan dividen daripada anak-anak syarikat dan pelaburan lain adalah diiktiraf apabila hak Bank untuk menerima pembayaran diwujudkan.

2.16 Cukai pendapatan

Perbelanjaan cukai pendapatan terdiri daripada cukai semasa dan cukai tertunda. Cukai semasa dan cukai tertunda diiktiraf dalam penyata pendapatan kecuali pada tahap dimana ia berkaitan dengan penggabungan perniagaan atau item yang diiktiraf secara langsung dalam ekuiti atau pendapatan komprehensif lain.

Cukai semasa adalah jangkaan cukai patut dibayar atau akaun belum diterima atas pendapatan atau kerugian boleh dicukai tahun semasa, menggunakan kadar cukai yang telah digubal atau digubal sebahagian besarnya pada akhir tempoh laporan ini, dan sebarang pelarasan kepada cukai perlu dibayar berhubung dengan tahun kewangan sebelumnya.

Peruntukan cukai dibuat berasaskan keuntungan bagi tahun diselaraskan untuk tujuan cukai mengikut peruntukan Akta Cukai Pendapatan (Penggali 35) dan pindaan kepadanya.

Cukai tertunda diiktiraf berkenaan dengan perbezaan sementara di antara jumlah bawaan aset dan liabiliti bagi tujuan laporan kewangan dan jumlah yang digunakan untuk tujuan cukai. Cukai tertunda tidak diiktiraf untuk:

- perbezaan sementara pada pengiktirafan awal aset atau liabiliti dalam transaksi yang bukan gabungan perniagaan dan tidak menjejaskan keuntungan atau kerugian perakaunan dan juga yang dicukai;
- perbezaan sementara berkaitan dengan pelaburan dalam anak-anak syarikat setakat mana terdapat kemungkinan bahawa tidak ada pembalikan semula pada masa hadapan; dan
- perbezaan sementara boleh dicukai yang timbul daripada pengiktirafan awal muhibah.

Aset cukai tertunda adalah diiktiraf untuk kerugian cukai yang tidak digunakan, kredit cukai yang tidak digunakan dan perbezaan sementara yang boleh ditolak ke tahap yang ia berkemungkinan bahawa keuntungan yang dicukai masa hadapan akan tersedia di mana boleh digunakan. Aset cukai tertunda disemak pada setiap tarikh laporan dan dikurangkan sehingga tahap dimana ia tidak lagi berkemungkinan bahawa manfaat cukai berkaitan akan direalisasikan.

Cukai tertunda dikira pada kadar cukai yang dijangka akan digunakan untuk perbezaan sementara apabila ia dibalikkan semula, menggunakan kadar cukai yang telah digubal atau digubal sebahagian besarnya pada tarikh laporan.

Aset dan liabiliti cukai tertunda adalah diimbangi jika adanya hak yang boleh dikuatkuasakan menurut undang-undang untuk mengimbangi aset dan liabiliti cukai semasa, dan juga berkaitan kepada cukai pendapatan yang dicukai oleh autoriti cukai yang sama bagi entiti yang dicukai yang sama, atau pada entiti yang dicukai yang lain tetapi bercadang untuk menyelesaikan liabiliti dan aset cukai semasa pada asas bersih atau aset dan liabiliti cukai akan direalisasikan serentak.

2.17 Zakat

Ini merupakan zakat yang akan dibayar oleh Kumpulan untuk mematuhi prinsip-prinsip Syariah dan seperti yang diluluskan oleh Lembaga Penasihat Syariah.

2.18 Manfaat kakitangan

Manfaat jangka pendek kakitangan

Manfaat jangka pendek kakitangan berkenaan dengan gaji, bonus tahunan, cuti tahunan berbayar dan cuti sakit dikira pada asas yang tiada diskaun dan diiktiraf sebagai perbelanjaan apabila perkhidmatan yang berkaitan diberikan. Liabiliti diiktiraf bagi jumlah yang dijangka akan dibayar di bawah bonus tunai jangka pendek atau pelan perkongsian keuntungan jika Kumpulan dan Bank mempunyai kewajipan menurut undang-undang konstruktif untuk membayar jumlah disebabkan oleh perkhidmatan yang telah diberikan oleh kakitangan dan kewajipan yang boleh dianggarkan dengan pasti.

Kumpulan menyumbang kepada Tabung Amanah Pekerja (TAP) dan Skim Persaraan Caruman Tambahan (Supplemental Contributory Pension Scheme - SCP), kedua-duanya pelan caruman yang ditakrifkan yang diatur dan diurus oleh Kerajaan Negara Brunei Darussalam, yang diaplikasikan kepada majoriti daripada kakitangan. Kewajipan untuk mencarum kepada pelan caruman yang ditakrifkan adalah diiktiraf sebagai perbelanjaan manfaat kakitangan di dalam penyata pendapatan dalam tempoh perkhidmatan berkaitan diberikan kepada kakitangan.

Manfaat jangka panjang lain kakitangan

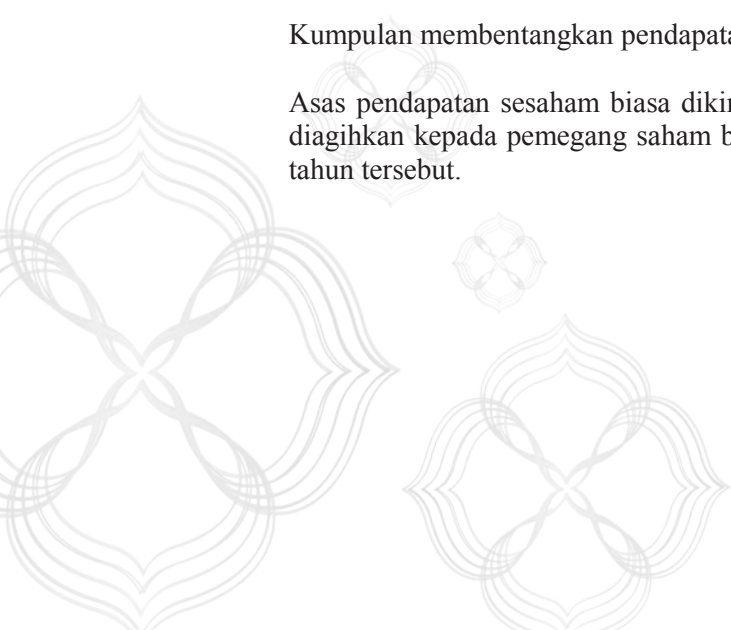
Kewajipan bersih Kumpulan berkaitan dengan manfaat jangka panjang kakitangan adalah jumlah manfaat masa hadapan yang diperolehi kakitangan sebagai pulangan daripada perkhidmatan pada tempoh semasa dan sebelumnya. Manfaat itu diberikan diskaun untuk menentukan nilai terkini. Pengukuran semula adalah diiktiraf dalam untung atau rugi dalam tempoh ia terjadi.

Bank menjalankan Dana Persaraan Kakitangan (Employee Retirement Fund - ERF) dengan caruman bulanan yang dibuat kepada dana persaraan berdasarkan peratus daripada gaji kasar tidak termasuk elaun-elaun tertentu. Bank akan memadankan sumbangan kakitangan sehingga maksimum sebanyak 12% (termasuk caruman TAP) caruman yang dibuat oleh kakitangan. Caruman-caruman kepada TAP dan ERF dicaj ke dalam penyata pendapatan di dalam tempoh yang mana caruman itu berkaitan.

2.19 Pendapatan sesaham biasa

Kumpulan membentangkan pendapatan asas bagi data saham bagi saham biasa.

Asas pendapatan sesaham biasa dikira dengan membahagikan keuntungan atau kerugian yang diagihkan kepada pemegang saham biasa Kumpulan dengan bilangan purata saham biasa pada tahun tersebut.

3 Keuntungan daripada pembiayaan, pajakan dan pelaburan

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Pembiayaan dan pajakan Sekuriti	207,882	188,886	157,027	145,237
- Keuntungan daripada sukuk	22,337	22,684	22,337	22,684
- Pendapatan dividen	2,418	1,270	1,950	748
Wang panggilan dan deposit dengan Bank dan institusi kewangan lain	25,281	25,266	26,960	25,946
Jumlah	257,918	238,106	208,274	194,615

Pembiayaan dan keuntungan pajakan mengandungi keuntungan dan perbelanjaan dikira dengan menggunakan kaedah hasil efektif yang berkaitan dengan aset kewangan yang tidak dibawa pada nilai saksama melalui untung atau rugi.

4 Keuntungan dibayar/akan dibayar kepada pendeposit

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Deposit daripada pelanggan:				
- Dana Mudharabah	162	171	162	171
- Dana Bukan-Mudharabah	26,249	19,477	24,719	16,717
	26,411	19,648	24,881	16,888
Deposit dan penempatan Bank dan institusi kewangan lain:				
- Dana Bukan-Mudharabah	2,974	2,139	1,514	1,511
Jumlah	29,385	21,787	26,395	18,399

5 Kerugian daripada derivatif dan pelaburan

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Keuntungan/(Kerugian) bersih nilai saksama instrumen kewangan yang dipegang untuk dagangan				
- Derivatif	(149,153)	(95,803)	(149,153)	(95,803)
- Lain-lain	(212)	2,521	(212)	702
Kerugian nilai saksama pada pelaburan ditetapkan pada nilai saksama melalui untung dan rugi	(402)	(431)	(1,035)	(431)
Keuntungan daripada penjualan sekuriti hutang yang sedia untuk jualan	787	247	787	247
Jumlah	(148,980)	(93,466)	(149,613)	(95,285)

Pendedahan risiko pertukaran asing adalah ditadbir melalui lindung nilai pertukaran asing matawang terhadap seperti yang tertera di Nota 38. Bank tidak menerima pakai perakaunan lindung nilai bagi lindung nilai matawang berikutan dengan dasar perakaunan di Nota 2, untung atau rugi pertukaran asing pada aset adalah diiktiraf di pendapatan lain operasi (Nota 7) dan pergerakan nilai saksama dalam lindung nilai matawang terhadap adalah termasuk di dalam untung atau rugi daripada derivatif dan pelaburan.

6 Pendapatan bersih yuran dan komisen

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Yuran dan komisen:				
- Pembiayaan perdagangan	860	1,104	860	1,104
- Ar-Rahnu (pajak gadai/ikrar)	1,928	1,959	1,928	1,959
- Kad kredit dan debit	14,481	12,980	14,481	12,980
- Al-Kafalah (jaminan)	1,502	1,357	1,502	1,357
- Komisen	3,650	1,876	3,435	1,876
- Lain-lain	7,493	3,797	6,458	3,797
Yuran pengurusan	223	—	—	—
Jumlah yuran dan pendapatan komisen	30,137	23,073	28,664	23,073
Perbelanjaan yuran dan komisen				
- Kad Kredit	(3,995)	(3,094)	(3,995)	(3,094)
Jumlah perbelanjaan yuran dan komisen	(3,995)	(3,094)	(3,995)	(3,094)
Pendapatan bersih yuran dan komisen	26,142	19,979	24,669	19,979

Pendapatan bersih yuran dan komisen diatas adalah berkaitan dengan aset kewangan dan liabiliti kewangan yang tidak dinilai saksama melalui untung atau rugi.

7 Pendapatan operasi lain

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Pendapatan dividen dari anak syarikat	—	—	15,000	2,000
Keuntungan daripada pelupusan hartanah dan peralatan	—	44	—	46
Keuntungan bersih pertukaran asing:	169,016	91,471	169,016	91,471
Pendapatan sewa	740	508	729	496
Pendapatan sewa daripada pelaburan hartanah	2,035	1,668	2,035	1,668
Pendapatan daripada piagam kapal	33,941	10,566	—	—
Pemulihan daripada pembiayaan yang dilupuskan	8,870	11,158	7,989	10,166
Lain-lain	650	4,363	359	2,628
Jumlah	215,252	119,778	195,128	108,475

Jumlah pendapatan sewa termasuk pendapatan pajakan kewangan B\$688,089 (2014: B\$454,147) atas pajakan kewangan belum diterima bagi tahun kewangan semasa.

8 Perbelanjaan kakitangan

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	B\$'000	B\$'000	B\$'000	B\$'000
Gaji dan upah	40,429	34,757	30,303	29,079
Elaun dan bonus	17,128	16,654	13,925	14,839
Sumbangan kepada pelan sumbangan yang ditakrifkan	3,231	2,935	2,930	2,712
Lain-lain	2,868	1,150	2,858	1,150
Jumlah	63,656	55,496	50,016	47,780

9 Perbelanjaan lain

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	B\$'000	B\$'000	B\$'000	B\$'000
Promosi				
Iklan dan publisiti	2,284	1,947	1,993	1,352
Operasi				
Sewa pejabat	4,881	4,578	4,602	4,346
Susut nilai hartanah dan peralatan dan pelaburan hartanah	24,597	16,358	14,593	13,066
Perbelanjaan proses dan elektronik	5,664	5,095	4,645	3,896
Sewa peralatan	87	56	87	56
Perbelanjaan pejabat	8,777	5,615	6,672	5,295
	44,006	31,702	30,599	26,659
Perbelanjaan am				
Yuran pengurusan	1,131	412	—	—
Imbuan juruaudit:				
- Yuran audit berkanun – tahun semasa	575	485	436	398
- Perkhidmatan bukan audit	678	568	672	568
Yuran profesional	4,119	1,349	4,053	1,167
Perbelanjaan operasi lain – Pelaburan hartanah	773	522	773	522
Lain-lain	13,470	10,196	6,742	6,293
	20,746	13,532	12,676	8,948
Jumlah	67,036	47,181	45,268	36,959

10 Peruntukan bagi kemerosotan pembiayaan dan pendahuluan (bersih)

		Kumpulan		Bank	
	Nota	2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Peruntukan bagi kemerosotan pembiayaan, pendahuluan dan lain-lain:					
- Peruntukan kolektif	22	4,691	17,351	4,908	16,645
- Peruntukan individu	22	30,214	682	27,353	(462)
Jumlah		34,905	18,033	32,261	16,183

Keuntungan yang diakru sepanjang tahun atas jumlah pembiayaan yang merosot berjumlah sebanyak B\$15,539,497 (2014: B\$15,988,904).

11 Peruntukan kemerosotan keatas pelaburan

		Kumpulan		Bank	
		2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Peruntukan kemerosotan bagi kerugian kemerosotan:					
- Pelaburan dalam dana yang tidak disebut harga		—	350	—	350

12 Zakat

		Kumpulan		Bank	
		2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Zakat					
Peruntukan zakat semasa		3,112	3,065	3,112	3,065

Jumlah zakat adalah ditentukan dengan 2.5775% berdasarkan pada kaedah aset bersih dan dibayar oleh Bank untuk mematuhi prinsip-prinsip Syariah.

13 Cukai

Cukai dikenalpasti dalam untung atau rugi

	Kumpulan		Bank	
	2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
<i>Perbelanjaan cukai semasa</i>				
Tahun semasa	32,638	43,189	24,779	28,530
<i>Perbelanjaan cukai tertunda</i>				
Permulaan dan pembalikan semula perbezaan sementara	(4,211)	(13,846)	(3,996)	(7,394)
Pengurangan kadar cukai	—	(127)	—	(12)
	(4,211)	(13,973)	(3,996)	(7,406)
Jumlah perbelanjaan cukai diiktiraf dalam untung atau rugi	28,427	29,216	20,783	21,124
Cukai yang diiktiraf dalam pendapatan komprehensif lain				
Instrumen kewangan yang sedia untuk jualan	(4,304)	884	(4,037)	821

Penyesuaian perbelanjaan cukai efektif bagi Kumpulan dan Bank adalah seperti dibawah:

	Kumpulan		Bank	
	2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Keuntungan sebelum zakat dan cukai	138,255	143,796	124,518	108,113
Cukai pendapatan menggunakan kadar cukai korporat domestik 18.5% (2014: 18.5%)	25,577	26,602	23,036	20,001
Kesan cukai bagi perbelanjaan yang tidak boleh kurang	2,106	164	1,862	164
Kesan cukai bagi pendapatan yang tidak dikenakan cukai	—	(382)	(2,775)	(382)
Insentif cukai	(452)	(471)	(376)	(471)
Kesan cukai bagi zakat	(576)	(565)	(576)	(565)
Lain-lain	1,772	3,868	(388)	2,377
Jumlah	28,427	29,216	20,783	21,124

14 Dividen bagi setiap saham biasa

	Kumpulan dan Bank	
	2015	2014
	B\$'000	B\$'000
Pada saham biasa		
Dividen bersih yang dibayar kepada pemegang saham biasa	41,311	28,990

	Kumpulan dan Bank			
	2015		2014	
	Dividen kasar sesaham B\$	Dividen bersih cukai B\$'000	Dividen kasar sesaham B\$	Dividen bersih cukai B\$'000
Dibenarkan:				
Dividen terakhir yang dibayar	0.057	41,311	0.040	28,990

Di Mesyuarat Agung Tahunan pada 6 November 2015, dividen terakhir berkaitan dengan tahun kewangan berakhir 31 Disember 2014 pada B\$0.057 bagi 724,749,513 saham biasa, berjumlah B\$41,310,722 telah diluluskan oleh pemegang saham dan telah dibayar pada 4 Disember 2015.

15 Pendapatan sesaham

Pendapatan asas sesaham

Pendapatan asas sesaham Kumpulan dan Bank dikira dengan membahagikan keuntungan bersih pada tahun ini yang diagihkan kepada pemegang ekuiti dengan jumlah purata saham biasa yang diterbitkan semasa tahun kewangan dengan mengambil kira saham perbendaharaan.

	Kumpulan	
	2015	2014
Keuntungan pada tahun ini diagihkan kepada pemegang ekuiti (B\$'000)	113,588	109,271
Bilangan purata saham biasa ('000)	724,747	724,747
Pendapatan asas sesaham (B\$)	0.16	0.15

Pendapatan sesaham yang telah dcairkan

Pengiraan pendapatan sesaham yang telah dcairkan pada tarikh Kunci Kira Kira adalah berdasarkan pada keuntungan yang diagihkan kepada pemegang ekuiti Bank yang dibahagi dengan jumlah purata saham biasa yang diterbitkan pada tarikh Kunci Kira Kira, selepas penyelerasan kesan semua potensi saham biasa yang telah dcairkan.

Pendapatan sesaham yang telah dcairkan adalah sama seperti pendapatan asas sesaham pada tahun ini.

16 Tunai dan kesetaraan tunai

	Kumpulan		Bank	
	2015 BS'000	2014 BS'000	2015 BS'000	2014 BS'000
Wang tunai dalam tangan	78,327	55,548	77,673	55,379
Baki dengan Bank dan institusi kewangan lain	108,117	140,693	112,845	141,498
Wang panggilan dan notis jangka pendek dan penempatan antara bank dengan tempoh matang asal tidak melebihi tiga bulan ⁽¹⁾	701,869	989,226	701,869	1,089,226
Tunai dan kesetaraan tunai dipenyata kedudukan kewangan ⁽¹⁾	888,313	1,185,467	892,387	1,286,103

⁽¹⁾ Perbandingan adalah dinyatakan semula bagi menyelaraskan dengan pembentangan tahun semasa.

Perbandingan adalah dinyatakan semula bagi menyelaraskan dengan pembentangan tahun semasa bagi penempatan antara Bank dengan tempoh kematangan asal kurang daripada 3 bulan adalah diklasifikasikan sebagai tunai dan kesetaraan tunai. Dari itu, B\$854,534,000 bagi Kumpulan dan B\$887,534,000 bagi Bank telah diklasifikasikan kepada penempatan dengan dan pembiayaan dan pendahuluan kepada Bank. Tunai yang dihadkan berjumlah B\$4,867,222 (2014: B\$20,932,000) termasuk dalam baki tunai dan kesetaraan tunai bagi tahun semasa untuk kedua-dua Kumpulan dan Bank di atas.

17 Baki dengan Autoriti Monetari Brunei Darussalam

Seperti yang diperlukan oleh peruntukan Seksyen 45 Perintah Perbankan Islam 2008 dan Seksyen 13A Akta Syarikat Kewangan, baki wang tunai adalah dikehendaki untuk disimpan dengan Autoriti Monetari Brunei Darussalam (AMBD). Pada masa ini, kadar rizab minima ialah 6% daripada baki purata liabiliti deposit sebagaimana ditakrifkan oleh AMBD.

18 Penempatan dengan dan pembiayaan dan pendahuluan kepada Bank

Wang panggilan dan penempatan notis-jangka pendek dan antara bank mempunyai tempoh matang asal lebih daripada tiga bulan tetapi tidak melebihi satu tahun.

19 Sukuk Kerajaan

Sukuk Kerajaan diklasifikasikan sebagai dipegang sehingga matang dan mempunyai tempoh matang kurang daripada satu tahun.

20 Pelaburan

	Nota	Kumpulan		Bank	
		2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Pelaburan pada nilai saksama melalui untung atau rugi	20.1	20,456	22,098	1,700	2,920
Pelaburan yang sedia untuk jualan	20.2	579,749	713,335	587,158	722,258
Pelaburan yang dipegang hingga matang	20.3	14,139	22,216	14,139	22,216
Jumlah		614,344	757,649	602,997	747,394

20.1 Pelaburan pada nilai saksama melalui untung atau rugi

	Kumpulan		Bank	
	2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Ekuiti yang disebut harga	21,018	21,671	2,262	2,493
Deposit yang distruktur	(562)	427	(562)	427
Jumlah	20,456	22,098	1,700	2,920

20.2 Pelaburan yang sedia untuk jualan

	Kumpulan		Bank	
	2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Hutang sekuriti yang disebut harga	498,872	675,816	498,872	675,816
Sekuriti yang tidak disebut harga	—	—	7,409	8,923
Dana yang tidak disebut harga	4,000	5,072	4,000	5,072
Deposit yang distruktur	76,877	32,447	76,877	32,447
Jumlah	579,749	713,335	587,158	722,258

20.3 Pelaburan yang dipegang hingga matang

	Kumpulan		Bank	
	2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Hutang sekuriti yang disebut harga (sukuk)	14,139	22,216	14,139	22,216

21 Aset kewangan derivatif/(liabiliti)

Jadual dibawah meringkaskan kontrak atau jumlah asas instrumen kewangan derivatif yang dipegang pada nilai saksama melalui untung atau rugi. Jumlah asas atau kontrak instrumen ini mencerminkan jumlah transaksi yang belum dijelaskan pada tarikh kedudukan kewangan, dan tidak semestinya mewakili jumlah yang berisiko.

Urusniaga instrumen kewangan derivatif adalah dinilai semula pada kedudukan jumlah kasar dan keuntungan atau kerugian yang tidak direalisasi adalah ditunjukkan sebagai aset kewangan derivatif dan liabiliti kewangan derivatif.

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Kontrak terhadap pertukaran asing:				
Aset derivatif	27,971	1,019	27,971	1,019
Liabiliti derivatif	(68,796)	(127,435)	(68,796)	(127,435)
Jumlah	(40,825)	(126,416)	(40,825)	(126,416)

Kumpulan menggunakan kontrak terhadap pertukaran asing untuk mentadbir risiko pertukaran asing seperti yang dinyatakan di Nota 38.

22 Pembiayaan dan pendahuluan

(a) Mengikut jenis produk

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Pada kos terlunas				
Garis tunai/Naqd (overdraft)	99,420	71,531	99,420	71,533
Gadai janji	393,055	381,748	393,055	381,747
Pembiayaan sindiket	63,947	54,452	63,947	54,452
Sewa beli	583,016	667,280	23	148
Pajakan belum diterima	398,729	224,221	398,729	224,221
Pembiayaan penggal yang lain	1,714,912	1,412,688	1,715,424	1,508,914
Bil belum diterima	141,314	153,254	141,314	153,254
Pembiayaan kakitangan	28,201	35,239	28,201	35,239
Kad kredit/caj	51,124	47,400	51,124	47,400
Kredit pusingan	23,175	21,357	23,175	21,357
Lain-lain	20,541	20,854	16,844	20,854
Jumlah kasar pembiayaan dan pendahuluan	3,517,434	3,090,024	2,931,256	2,519,119
Ditolak: Peruntukan bagi kerugian pada pembiayaan dan pendahuluan				
Peruntukan penilaian individu	(73,670)	(46,686)	(68,984)	(42,113)
Peruntukan penilaian kolektif	(52,027)	(56,478)	(47,241)	(51,475)
Pembiayaan dan pendahuluan bersih	3,391,737	2,986,860	2,815,031	2,425,531

(b) Mengikut kontrak

	Kumpulan		Bank	
	2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Al-Kafalah bil Mal dan Al-Bai	4,907	4,308	4,907	4,308
Al-Wakalah bil Ujrah	46,217	43,092	46,217	43,092
Bal' Bithaman Ajil (<i>pembayaran bertanggung</i>)	1,291,130	1,413,725	1,291,130	1,413,725
Ijarah (<i>sewa</i>)	400,130	224,975	400,799	224,975
Ijarah Muntahiah Bittamlik/AITAB (<i>pembiayaan diakhiri dengan hak milik</i>)	682,190	667,279	23	148
Murabahah (<i>kos tambahan</i>)	130,137	153,661	225,457	249,887
Musharakah (<i>perkongsian untung dan rugi</i>)	73,472	45,244	73,472	45,244
Qard (<i>Pembiayaan kebajikan</i>)	1,754	4,665	1,754	4,665
Tawarruq (<i>Pengewangan</i>)	874,596	517,681	874,596	517,681
Lain-lain	12,901	15,394	12,901	15,394
Jumlah	3,517,434	3,090,024	2,931,256	2,519,119

(c) Mengikut sekuriti

	Kumpulan		Bank	
	2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Tiada sekuriti	247,479	119,855	248,149	119,855
Tambahan kredit melalui:				
- Serahhak gaji	1,152,637	1,020,584	1,152,637	1,020,584
- Serahhak pendapatan projek	34,218	22,087	34,219	22,087
- Serahhak caj terapung	61,095	46,241	61,095	46,241
- Serahhak sewa	18,722	17,970	18,722	17,970
Sekuriti melalui:				
- Wang tunai	275,300	225,449	275,300	225,449
- Cagaran hartanah	672,380	630,711	672,380	630,711
- Caj kepada kapal	318,517	257,396	404,731	353,522
- Jaminan	50,928	66,714	50,928	66,714
- Kenderaan bermotor	597,997	574,580	1,698	1,823
- Lain-lain	88,161	108,437	11,397	14,163
Jumlah	3,517,434	3,090,024	2,931,256	2,519,119

(d) Mengikut sektor

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Pertanian	7,979	5,942	7,979	5,942
Kewangan	31,810	67,869	31,810	67,869
Perkilangan	50,364	49,618	50,364	49,618
Pengangkutan	533,848	503,069	32,320	26,103
Infrastruktur	55,615	56,211	46,509	44,845
Perdagangan	119,941	120,800	119,941	120,800
Perkhidmatan	36,582	36,749	36,582	36,749
Perumahan Hartanah (Perseorangan)	672,031	631,794	672,031	631,794
Komersial (Pembangunan Hartanah)	168,479	157,413	168,479	157,413
Pelancongan	22,898	17,975	22,898	17,974
Telekomunikasi dan Teknologi				
Maklumat	14,231	8,947	14,231	8,947
Penggunaan dan pembiayaan peribadi	1,057,078	925,674	980,864	843,102
Minyak dan gas	746,578	507,963	747,248	507,963
Jumlah	3,517,434	3,090,024	2,931,256	2,519,119

(e) Mengikut jenis pelanggan

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Perusahaan perniagaan domestik	951,097	699,526	1,047,087	795,752
Industri kecil dan sederhana	87,784	81,640	58,627	49,655
Individu	2,356,062	2,166,016	1,703,051	1,530,870
Entiti domestik lain	2,154	2,749	2,154	2,749
Entiti luar	120,337	140,093	120,337	140,093
Jumlah	3,517,434	3,090,024	2,931,256	2,519,119

(f) Pembiayaan dan pendahuluan yang tertunggak

Pergerakan dalam pembiayaan dan pendahuluan adalah seperti berikut:

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Pada 1 Januari	144,272	183,102	138,853	178,057
Diklasifikasikan sebagai merosot sepanjang tahun	49,640	53,472	45,592	51,241
Diklasifikasikan semula sebagai tidak tertunggak	(1,018)	(1,664)	(343)	(1,217)
Jumlah diterima	(15,966)	(57,294)	(15,966)	(56,873)
Jumlah dihapus kira dengan peruntukan	(12,372)	(33,344)	(9,624)	(32,353)
Pada 31 Disember	164,556	144,272	158,512	138,855
Jumlah kasar kemerosotan pembiayaan sebagai peratus jumlah kasar pembiayaan, pendahuluan dan lain-lain	4.7%	4.7%	5.4%	5.5%

(g) Pembiayaan dan pendahuluan yang tertunggak mengikut sektor

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Pertanian	3,672	3,742	3,672	3,742
Perkilangan	3,946	3,402	3,946	3,402
Pengangkutan	3,917	7,610	3,917	4,020
Infrastruktur	5,596	8,665	5,596	8,665
Perdagangan	10,009	4,676	10,009	4,676
Perkhidmatan	4,913	5,007	4,913	5,007
Perumahan Hartanah (Perseorangan)	39,302	35,669	39,302	35,669
Komersial (Pembangunan Hartanah)	36,796	33,983	36,796	33,983
Pelancongan	17,071	17,313	17,071	17,313
Telekomunikasi dan Teknologi				
Maklumat	629	490	629	490
Penggunaan dan pembiayaan peribadi	24,202	23,715	18,158	21,888
Minyak dan Gas	14,503	—	14,503	—
Jumlah	164,556	144,272	158,512	138,855

Kumpulan menganggap pembiayaan sebagai tertunggak apabila pembiayaan tertunggak selama 90 hari.

(h) Pergerakan dalam peruntukan bagi kerugian pembiayaan dan pendahuluan

	Kumpulan	Bank
	BS'000	BS'000
Peruntukan kolektif		
Pada 1 Januari 2014	55,579	51,282
Peruntukan dibuat sepanjang tahun	17,351	16,645
Jumlah dihapus kira sepanjang tahun	(16,452)	(16,452)
Pada 31 Disember 2014	56,478	51,475
Peruntukan dibuat sepanjang tahun	4,691	4,908
Jumlah dihapus kira sepanjang tahun	(9,142)	(9,142)
Pada 31 Disember 2015	52,027	47,241
Peruntukan individu		
Pada 1 Januari 2014	63,239	58,821
Peruntukan dibuat/(dikembalikan semula) sepanjang tahun	682	(462)
Jumlah dihapus kira sepanjang tahun	(17,235)	(16,246)
Pada 31 Disember 2014	46,686	42,113
Peruntukan dibuat/(dikembalikan semula) sepanjang tahun	30,214	27,353
Jumlah dihapus kira sepanjang tahun	(3,230)	(482)
Pada 31 Disember 2015	73,670	68,984

23 Pajakan kewangan yang belum diterima

Bank telah dibenarkan membuat pajakan tanah dan bangunan hotel bagi tempoh 40 tahun bermula dari 1 Mei 2014, bagi mengetepikan dan melepaskan hak untuk mengambil tindakan pengadilan kepada salah satu penghutang. Bank kemudiannya memasuki perjanjian pajakan sub dengan pihak ketiga, membuat pajakan tanah bersama dengan bangunan hotel selama 40 tahun.

Pajakan kewangan yang belum diterima adalah seperti berikut:

	-----Kumpulan dan Bank -----		
	Jumlah pembayaran pajakan minima masa hadapan BS'000	Keuntungan	Pembayaran pajakan kini BS'000
2015			
Dalam masa satu tahun	660	19	641
Diantara satu dan lima tahun	2,740	422	2,318
Lebih dari lima tahun	28,500	18,933	9,567
Jumlah	31,900	19,374	12,526
2014			
Dalam masa satu tahun	660	19	641
Diantara satu dan lima tahun	2,680	410	2,270
Lebih dari lima tahun	29,220	19,633	9,587
Jumlah	32,560	20,062	12,498

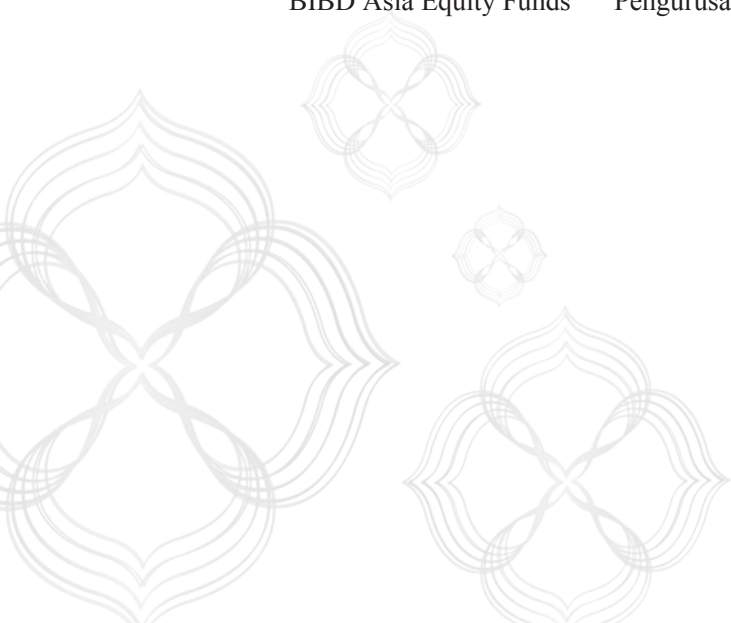
24 Pelaburan dalam anak-anak syarikat

	2015 Bank BS'000	2014 Bank BS'000
Pada kos		
Pelaburan ekuiti yang tidak disebut harga	36,682	36,682

Butiran anak-anak syarikat adalah seperti berikut:

Nama Syarikat	Aktiviti utama	Negara diperbadankan/ Tempat perniagaan	Kepentingan hakmilik efektif	
			2015 %	2014 %
BIBD At-Tamwil Bhd	Pembiayaan pajakan	Negara Brunei Darussalam	100	100
BIBD Securities Sdn Bhd	Broker stok/saham	Negara Brunei Darussalam	100	100
IDBB Sukuk Inc	Perundingan pembiayaan Islam	Negara Brunei Darussalam	100	100
BIBD Management & Services Bhd	Perkhidmatan pengurusan	Negara Brunei Darussalam	100	100
IBB Capital Asset Management Sdn Bhd	Pengurusan dana	Negara Brunei Darussalam	100	100
Belait Barakah Sdn Bhd	Pajakan kapal	Negara Brunei Darussalam	50	50
BIBD Al-Kauthar Funds DCC Incorporated	Pengurusan dana	Negara Brunei Darussalam	100	100
IBB Transport Sdn Bhd	Pajakan kenderaan	Negara Brunei Darussalam	100	100
Saujana Sdn Bhd	Pajakan pesawat	Negara Brunei Darussalam	52.5	52.5
Belait CSS Sdn Bhd	Pajakan kapal	Negara Brunei Darussalam	50	50
BIBD Global Equity Funds	Pengurusan dana	Negara Brunei Darussalam	97.9	88.8
BIBD Asia Equity Funds	Pengurusan dana	Negara Brunei Darussalam	98.1	94.1

Keperentingan tidak dikawal dalam anak-anak syarikat

Jadual berikut meringkaskan maklumat berkaitan dengan setiap anak-anak syarikat Kumpulan yang mempunyai kepentingan tidak dikawal yang material sebelum sebarang pengeluaran diantara kumpulan.

Peratus kepentingan tidak dikawal	2015			
	Belait Barakah 50% BS'000	Belait CSS 50% BS'000	Saujana Sdn Bhd 47.5% BS'000	Jumlah BS'000
Aset bukan semasa	25,686	110,933	–	136,619
Aset semasa	304	3,499	12	3,815
Liabiliti bukan semasa	–	(95,320)	–	(95,320)
Liabiliti semasa	(14,074)	(3,096)	(69)	(17,239)
Aset bersih	11,916	16,016	(57)	27,875
Aset bersih yang diagihkan kepada kepentingan tidak dikawal	5,958	8,008	(27)	13,939
Pendapatan	16,323	17,618	–	33,941
Keuntungan	(10,129)	(4,285)	–	(14,414)
Jumlah pendapatan komprehensif	(10,129)	(4,285)	–	(14,414)
Diagihkan kepada kepentingan tidak dikawal:				
Keuntungan	(5,065)	(2,143)	–	(7,208)
Jumlah pendapatan komprehensif diperuntukkan kepada kepentingan tidak dikawal	(5,065)	(2,143)	–	(7,208)
Aliran wang tunai daripada aktiviti operasi	1,492	2,030	–	3,522
Aliran wang tunai daripada aktiviti pelaburan	(2,061)	(148)	–	(2,209)
Aliran wang tunai daripada aktiviti pembiayaan, sebelum dividen kepada kepentingan tidak dikawal	–	(931)	–	(931)
(Penurunan)/peningkatan pada tunai dan kesetaraan tunai	(569)	951	–	382

Peratus kepentingan tidak dikawal	2014			
	Belait Barakah 50% BS'000	Belait CSS 50% BS'000	Saujana Sdn Bhd 47.5% BS'000	Jumlah BS'000
Aset bukan semasa	25,379	117,014	–	142,393
Aset semasa	7,316	704	12	8,032
Liabiliti bukan semasa	–	(96,252)	–	(96,252)
Liabiliti semasa	(10,697)	(1,165)	(69)	(11,931)
Aset bersih	21,998	20,301	(57)	42,242
Aset bersih yang diagihkan kepada kepentingan tidak dikawal	10,999	10,151	(27)	21,123
Pendapatan	11,501	16	–	11,517
Keuntungan	2,479	(99)	–	2,380
Pendapatan komprehensif lain	–	–	–	–
Jumlah pendapatan komprehensif	2,479	(99)	–	2,380
Diagihkan kepada kepentingan tidak dikawal:				
Keuntungan	1,239	(49)	–	1,190
Pendapatan komprehensif lain	–	–	–	–
Jumlah pendapatan komprehensif diperuntukkan kepada kepentingan tidak dikawal	1,239	(49)	–	1,190
Aliran wang tunai daripada aktiviti operasi	2,211	1,034	–	3,245
Aliran wang tunai daripada aktiviti pelaburan	(1)	(117,014)	–	(117,015)
Aliran wang tunai daripada aktiviti pembiayaan, sebelum dividen kepada kepentingan tidak dikawal	(2,418)	116,652	–	114,234
(Penurunan)/peningkatan pada tunai dan kesetaraan tunai	(208)	672	–	464

Kumpulan telah melakukan penilaian kawalan keatas anak-anak syarikat diatas dengan kepentingan tidak dikawal yang material dan telah membuat kesimpulan bahawa Bank mempunyai kawalan keatas anak-anak syarikat yang mana Kumpulan adalah terdedah kepada kepelbagaian pulangan daripada penglibatan dengan anak-anak syarikat dan mempunyai keupayaan untuk menjejaskan pulangan melalui kuasa keatas anak-anak syarikat.

25 Pelaburan dalam syarikat bersekutu

	Kumpulan		Bank	
	2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Pada kos				
Saham yang tidak disebut harga	7,080	7,080	7,080	7,080
Bahagian dari rizab selepas pengambilalihan	6,749	4,281	—	—
Pelaburan dalam syarikat bersekutu	13,829	11,361	7,080	7,080

Ringkasan maklumat kewangan syarikat bersekutu yang tidak selaraskan ke peratus hak milik yang dipegang Kumpulan adalah seperti berikut:

	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Aset semasa	216,485	176,189
Aset bukan semasa	53,432	119,603
Liabiliti semasa	(21,688)	(29,650)
Liabiliti bukan semasa	(203,797)	(227,927)
Aset bersih	44,432	38,215

	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Pendapatan	33,728	30,925
Keuntungan daripada operasi berterusan	2,614	7,243
Pendapatan komprehensif lain	115	3,604
Jumlah pendapatan komprehensif	2,729	10,847

Termasuk di dalam baki di atas adalah yang berikut:

	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Tunai dan kesetaraan tunai	191,887	165,512
Liabiliti kewangan semasa tidak termasuk, dagangan, lain-lain yang belum dibayar dan peruntukan	5,751	23,905
Liabiliti kewangan bukan semasa tidak termasuk dagangan, lain-lain yang belum dibayar dan peruntukan	203,797	217,843
Susut nilai dan pelunasan	885	2,293
Perbelanjaan dan pendapatan cukai	60	1,689

Jumlah berkumpul saham Kumpulan di dalam syarikat bersekutu adalah seperti berikut:

	Kumpulan	
	2015	2014
	BS'000	BS'000
Keuntungan daripada operasi berterusan	2,365	2,246
Pendapatan komprehensif lain	103	1,117
Jumlah pendapatan komprehensif	2,468	3,363

Butiran syarikat bersekutu, yang tidak disebut harga, adalah seperti berikut:

Nama Syarikat	Aktiviti Utama	Negara diperbadankan/ Tempat perniagaan	Kepentingan hakmilik efektif	
			2015 %	2014 %
Syarikat Takaful Brunei Darussalam Sdn Bhd	Perniagaan takaful keluarga dan am	Negara Brunei Darussalam	31	31
			2015 BS'000	2014 BS'000
Bahagian Kumpulan pada aset bersih syarikat bersekutu pada awal tahun			11,361	7,998
Bahagian Kumpulan:				
- keuntungan daripada operasi berterusan			2,365	2,246
- pendapatan/(perbelanjaan) komprehensif lain			103	1,117
Jumlah dibawa kepentingan di dalam syarikat bersekutu pada hujung tahun			13,829	11,361

26 Aset lain

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Bayaran belum diterima	10,257	16,961	23,390	25,494
Pendapatan yang diakru dan bil yang belum diterima	8,095	10,433	8,890	10,770
Penerimaan asing belum diterima	2,352	1,025	2,352	1,025
Penghutang lain	188	192	188	192
Bayaran belum diterima diantara syarikat	—	—	1,602	3,218
Pembiayaan dan bayaran belum diterima	20,892	28,611	36,422	40,699
Prabayar	6,102	3,930	5,643	3,930
Jumlah	26,994	32,541	42,065	44,629

Bayaran belum diterima adalah dinyatakan pada bersih dari kemerosotan sebanyak BS\$19,460,000 (2014: Sifar)

27 Hartanah dan peralatan

Kumpulan

Kos	Pajakan bangunan B\$'000	Peralatan, perabot dan kelengkapan B\$'000	Kenderaan bermotor B\$'000	Kapal B\$'000	Kerja dalam perlaksanaan B\$'000	Perisian komputer B\$'000	Jumlah B\$'000
Pada 1 Januari 2014	25,809	32,199	744	36,896	4,628	35,608	135,884
Tambahan	2,413	4,578	65	1	118,423	1,110	126,590
Pelupusan	(3)	(1,307)	(79)	—	—	—	(1,389)
Pindahan	3,511	2,907	—	—	(7,443)	1,025	—
Pada 31 Disember 2014	31,730	38,377	730	36,897	115,608	37,743	261,085
Tambahan	1,506	1,570	—	—	23,113	3,016	29,205
Pelupusan	(5,571)	—	—	—	—	—	(5,571)
Pindahan	3,142	6,092	—	117,014	(129,852)	3,604	—
Pada 31 Disember 2015	30,807	46,039	730	153,911	8,869	44,363	284,719

Susut nilai terkumpul

Pada 1 Januari 2014	20,043	21,789	466	6,915	—	19,650	68,863
Susut nilai bagi tahun	3,325	4,014	72	1,745	—	5,916	15,072
Pelupusan	—	(1,301)	(71)	—	—	—	(1,372)
Pada 31 Disember 2014	23,368	24,502	467	8,660	—	25,566	82,563
Susut nilai bagi tahun	3,643	5,192	69	7,909	—	6,425	23,238
Pelupusan	(5,571)	—	—	—	—	—	(5,571)
Pada 31 Disember 2015	21,440	29,694	536	16,569	—	31,991	100,230

Jumlah bawaan

Pada 31 Disember 2014	8,362	13,875	263	28,237	115,608	12,177	178,522
Pada 31 Disember 2015	9,367	16,345	194	137,342	8,869	12,372	184,489

Bank**Kos**

	Pajakan bangunan B\$'000	Peralatan, perabot dan kelengkapan B\$'000	Kenderaan bermotor B\$'000	Kerja dalam perlaksanaan B\$'000	Perisian komputer B\$'000	Jumlah B\$'000
Pada 1 Januari 2014	24,473	25,043	749	4,628	35,608	90,501
Tambahan	2,013	445	65	7,398	1,110	11,031
Pelupusan	(3)	(4)	(79)	—	—	(86)
Pindahan	3,511	2,907	—	(7,443)	1,025	—
Pada 31 Disember 2014	29,994	28,391	735	4,583	37,743	101,446
Tambahan	1,425	988	—	23,113	3,016	28,542
Pelupusan	(5,571)	—	—	—	—	(5,571)
Pindahan	3,142	6,092	—	(12,838)	3,604	—
Pada 31 Disember 2015	28,990	35,471	735	14,858	44,363	124,417

Susut nilai terkumpul

Pada 1 Januari 2014	19,376	18,906	470	—	19,652	58,404
Susut nilai bagi tahun	3,154	2,638	72	—	5,916	11,780
Pelupusan	—	—	(71)	—	—	(71)
Pada 31 Disember 2014	22,530	21,544	471	—	25,568	70,113
Susut nilai bagi tahun	3,514	3,226	69	—	6,425	13,234
Pelupusan	(5,571)	—	—	—	—	(5,571)
Pada 31 Disember 2015	20,473	24,770	540	—	31,993	77,776

Jumlah bawaan

Pada 31 Disember 2014	7,464	6,847	264	4,583	12,175	31,333
Pada 31 Disember 2015	8,517	10,701	195	14,858	12,370	46,641

28 Pelaburan hartanah

	Kumpulan dan Bank B\$'000
Kos	
Pada 1 Januari 2014	31,836
Tambahan	679
Pada 31 Disember 2014	32,515
Tambahan	197
Pada 31 Disember 2015	32,712
Pelunasan terkumpul	
Pada 1 Januari 2014	1,421
Caj bagi tahun	1,286
Pada 31 Disember 2014	2,707
Caj bagi tahun	1,359
Pada 31 Disember 2015	4,066
Jumlah bawaan	
Pada 31 Disember 2014	29,808
Pada 31 Disember 2015	28,646

Pada tahun 2011, Bank telah memeterai perjanjian pajakan dengan pelanggan, yang mana Bank telah diberikan hak untuk pajakan bagi tempoh baki pajakan selama 49 tahun sebagai pertimbangan, yang mana Bank bersetuju untuk menyetepikan hak untuk pembayaran balik pembiayaan yang diberikan kepada pelanggan. Berikutan perjanjian itu, Bank telah mencatatkan kepentingan dalam pelaburan hartanah ini, berdasarkan jumlah pembiayaan tertunggak pada tarikh perjanjian. Jumlah ini juga dianggarkan hampir dengan nilai saksama kepentingan pelaburan hartanah pada tarikh tersebut.

Hierarki nilai saksama, teknik penilaian dan input yang tidak diperhatikan

Nilai saksama pelaburan hartanah adalah B\$36,803,000 (2014: B\$36,803,000). Nilai saksama pelaburan hartanah adalah berdasarkan kepada laporan penilaian yang disediakan oleh firma luar, penilai profesional bebas, yang mempunyai kelayakan profesional yang diiktiraf dan pengalaman terkini dalam lokasi dan kategori hartanah yang dinilai.

Teknik penilaian yang diaplikasi ialah pendekatan aliran tunai yang didiskaun (Peringkat 3). Nilai saksama pelaburan hartanah tersebut datang daripada aliran tunai yang berpotensi dari bangunan berdasarkan baki tempoh pajakan. Input utama tidak diperhatikan termasuk anggaran kadar penghunian sebanyak 70% (2014:70%).

29 Aset cukai tertunda/(liabiliti)

Aset cukai tertunda dan liabiliti menyebabkan yang berikut:

Kumpulan	Pada 1 Januari 2014 BS'000	Diiktiraf dalam untung atau rugi BS'000	Diiktiraf dalam pendapatan komprehensif lain BS'000	Pada 31 Disember 2014 BS'000	Diiktiraf dalam untung atau rugi BS'000	Diiktiraf dalam pendapatan komprehensif lain BS'000	Pada 31 Disember 2015 BS'000
Aset cukai tertunda							
Pembiayaan dan pendahuluan	–	7,739	–	7,739	5,019	–	12,758
Pelaburan sedia untuk jualan	–	–	–	–	–	3,561	3,561
Liabiliti lain	1,172	(1,172)	–	–	–	–	–
Jumlah	1,172	6,567	–	7,739	5,019	3,561	16,319
Liabiliti cukai tertunda							
Hartanah dan peralatan	(6,419)	1,698	–	(4,721)	(808)	–	(5,529)
Pembiayaan dan pendahuluan	(5,891)	5,891	–	–	–	–	–
Pelaburan sedia untuk jualan	141	–	(884)	(743)	–	743	–
Lain-lain	183	(183)	–	–	–	–	–
Jumlah	(11,986)	7,406	(884)	(5,464)	(808)	743	(5,529)
Jumlah cukai tertunda (liabiliti)/aset	(10,814)	13,973	(884)	2,275	4,211	4,304	10,790

Bank	Pada 1 Januari 2014 BS'000	Diiktiraf dalam untung atau rugi BS'000	Diiktiraf dalam pendapatan komprehensif lain BS'000	Pada 31 Disember 2014 BS'000	Diiktiraf dalam untung atau rugi BS'000	Diiktiraf dalam pendapatan komprehensif lain BS'000	Pada 31 Disember 2015 BS'000
Aset cukai tertunda							
Pembiayaan dan pendahuluan	1,187	6,430	–	7,617	5,297	–	12,914
Pelaburan sedia untuk jualan	–	–	–	–	–	3,561	3,561
Liabiliti lain	1,172	(1,172)	–	–	–	–	–
Jumlah	2,359	5,258	–	7,617	5,297	3,561	16,475
Liabiliti cukai tertunda							
Hartanah dan peralatan	(3,318)	1,982	–	(1,336)	(1,301)	–	(2,637)
Pelaburan sedia untuk jualan	345	–	(821)	(476)	–	476	–
Lain-lain	(166)	166	–	–	–	–	–
Jumlah	(3,139)	2,148	(821)	(1,812)	(1,301)	476	(2,637)
Jumlah cukai tertunda (liabiliti)/aset	(780)	7,406	(821)	5,805	3,996	4,037	13,838

30 Deposit daripada pelanggan

(a) Mengikut jenis deposit

	Kumpulan		Bank	
	2015 BS'000	2014 BS'000	2015 BS'000	2014 BS'000
Dana bukan Mudharabah				
Deposit tuntutan	1,286,010	1,100,434	1,307,087	1,119,789
Deposit simpanan	816,720	734,058	755,139	665,517
Deposit pelaburan am	3,058,293	3,478,041	2,974,438	3,350,989
Jumlah	5,161,023	5,312,533	5,036,664	5,136,295
Mudharabah (perkongsian keuntungan)				
Deposit tuntutan	93,958	153,014	93,958	153,014
Deposit simpanan	112,171	115,409	112,171	115,409
Jumlah	206,129	268,423	206,129	268,423
Jumlah	5,367,152	5,580,956	5,242,793	5,404,718

(b) Mengikut jenis pelanggan

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	B\$'000	B\$'000	B\$'000	B\$'000
Kerajaan dan Badan-badan berkanun	733,492	1,193,547	733,492	1,193,547
Syarikat-syarikat perniagaan	2,428,606	2,385,101	2,434,048	2,353,160
Individu	2,205,054	2,002,308	2,075,253	1,858,011
Jumlah	5,367,152	5,580,956	5,242,793	5,404,718

31 Deposit daripada Bank dan institusi kewangan lain

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	B\$'000	B\$'000	B\$'000	B\$'000
Bukan Mudharabah				
Bank-bank konvensional yang berlesen di Brunei Darussalam	72	135	72	135
Bank-bank Islam dan institusi kewangan Islam yang berlesen di Brunei Darussalam	268,152	322,658	168,152	222,658
Syarikat-syarikat kewangan yang berlesen di Brunei Darussalam	—	—	164,369	176,147
Syarikat-syarikat takaful yang berlesen di Brunei Darussalam	262,379	167,558	105,509	84,914
Bank-bank dan institusi kewangan luar negeri yang lain	7,041	10,524	7,041	10,523
Jumlah	537,644	500,875	445,143	494,377
Mudharabah (Perkongsian keuntungan)				
Bank-bank konvensional yang berlesen di Brunei Darussalam	—	1	—	1
Bank-bank Islam dan institusi kewangan Islam yang berlesen di Brunei Darussalam	3,230	964	3,230	964
Syarikat-syarikat insurans yang berlesen di Brunei Darussalam	21	14	21	14
Syarikat-syarikat takaful yang berlesen di Brunei Darussalam	4,319	1,160	4,319	1,160
Jumlah	7,570	2,139	7,570	2,139
Jumlah	545,214	503,014	452,713	496,516

32 Liabiliti lain

	Kumpulan		Bank	
	2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Perbelanjaan yang telah diakru	17,216	9,191	14,561	7,894
Peruntukan bagi pelan caruman yang ditetapkan	472	528	364	363
Liabiliti bagi anugerah kerja lama	2,755	2,573	2,755	2,573
Manfaat kakitangan jangka pendek	9,507	8,130	7,457	8,130
Cek yang perlu dibayar	9,545	7,825	9,545	7,825
Dividen yang perlu dibayar	14,450	12,990	10,380	9,599
Penerimaan asing yang perlu dibayar	2,352	1,025	2,352	1,025
Peniaga yang perlu dibayar	3,882	9,013	3,882	9,013
Dividen saham yang perlu dibayar	2,257	3,262	2,257	1,262
Pemiutang lain	4,319	6,260	3,650	3,168
Lain-lain	25,991	22,124	14,696	16,713
Yang perlu dibayar antara syarikat	—	—	523	435
Jumlah	92,746	82,921	72,422	68,000

33 Peruntukan zakat dan cukai

	Kumpulan		Bank	
	2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Zakat	3,805	3,325	3,805	3,325
Peruntukan cukai	68,479	64,552	52,669	49,993
Jumlah	72,284	67,877	56,474	53,318

34 Modal saham

	Bilangan saham		Jumlah	
	2015	2014	2015 B\$	2014 B\$
Kumpulan dan Bank				
Dibenarkan:				
Saham emas B\$1.00 setiap satu	1	1	1	1
Saham biasa B\$1.00 setiap satu	999,999,999	999,999,999	999,999,999	999,999,999
Jumlah	1,000,000,000	1,000,000,000	1,000,000,000	1,000,000,000
Diterbitkan dan dibayar penuh:				
Saham emas B\$1.00 setiap satu	1	1	1	1
Saham biasa B\$1.00 setiap satu	724,749,512	724,749,512	724,749,512	724,749,512
Jumlah	724,749,513	724,749,513	724,749,513	724,749,513

Pemegang-pemegang saham biasa berhak untuk menerima dividen sebagaimana diisytiharkan dari masa ke semasa, dan juga berhak untuk satu undian bagi setiap saham di Mesyuarat pemegang-pemegang saham Bank. Kesemua saham biasa adalah ditaraf sama rata dalam mengambil kira dengan baki aset-aset Bank.

Saham Emas hanya dipegang oleh Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di Pertuan Negara Brunei Darussalam atau calon yang diwakilkan. Ahli saham Emas berhak untuk menerima notis semua Mesyuarat Am, laporan-laporan dan kunci kira-kira, untuk menghadiri semua Mesyuarat Am dan memberi pandangan dan mengundi didalam mesyuarat tersebut.

Ahli Saham Emas berhak untuk memperkenankan sebarang resolusi yang akan dibentangkan oleh Bank berkaitan dengan perkara-perkara berikut yang dinyatakan di bawah dan tiada resolusi dari perkara-perkara tersebut diluluskan melainkan dengan persetujuan awal secara bertulis dari ahli Saham Emas.

- i. Mana-mana pindaan atau penghapusan mana-mana peruntukan Memorandum Perkara-Perkara Syarikat atau penggantian Memorandum atau Perkara-Perkara Syarikat yang lain, oleh itu;
- ii. Mana-mana pengeluaran bagi mana-mana saham yang bertaraf sama dengan, atau lebih tinggi dari, Saham Emas atau bertaraf lebih tinggi dari saham biasa;
- iii. Mana-mana pindaan hak bagi mana-mana saham dalam modal Bank yang mempunyai kesan pada pemindahan kepentingan kawalan dalam Bank;
- iv. Pengurangan modal Bank;
- v. Pelantikan, pelantikan semula, penamatan atau penyingkiran mana-mana Pengarah Bank (termasuk Pengarah bersilih ganti);
- vi. Pelupusan bersendirian atau apabila terkumpul dengan mana-mana pelupusan atau pelupusan yang membentuk bahagian, atau berkaitan dengan, transaksi yang sama atau berkaitan, menjadi pelupusan keseluruhan atau pada pendapat Ahli Emas, sebahagian besar aset Bank; dan
- vii. Penutupan atau pembubaran Bank.

35 Saham perbendaharaan

Saham perbendaharaan adalah berkaitan dengan saham-saham bank yang dipegang oleh gabungan entiti-entiti.

	Kumpulan	
	2015	2014
	BS'000	BS'000
Saham perbendaharaan	(3)	(3)

36 Rizab berkanun dan rizab-rizab lain**Rizab berkanun**

	Jumlah BS'000
Kumpulan	
Pada 1 Januari 2014	294,147
Pemindahan daripada keuntungan tahun semasa	43,642
Pemindahan tambahan daripada pendapatan yang ditahan	48,086
Pada 31 Disember 2014	385,875
Pemindahan daripada keuntungan tahun semasa	34,656
Pada 31 Disember 2015	420,531

Rizab berkanun

	Jumlah BS'000
Bank	
Pada 1 Januari 2014	262,822
Pemindahan daripada keuntungan tahun semasa	41,962
Pemindahan tambahan daripada pendapatan yang ditahan	48,086
Pada 31 Disember 2014	352,870
Pemindahan daripada keuntungan tahun semasa	32,656
Pada 31 Disember 2015	385,526

Rizab berkanun dikekalkan mematuhi Seksyen 24 (1) Perintah Perbankan Islam, 2008 dan Seksyen 13 Akta Syarikat Kewangan, Bab 89 dan tidak boleh diagihkan sebagai dividen.

Rizab-rizab lain

	Rizab nilai saksama BS'000	Pendapatan yang ditahan BS'000	Jumlah BS'000
Kumpulan			
Pada 1 Januari 2014	(563)	170,528	169,965
Jumlah pendapatan komprehensif bagi tahun	3,838	109,271	113,109
Pemindahan kepada rizab berkanun	—	(91,728)	(91,728)
Dividen yang dibayar kepada saham biasa	—	(28,990)	(28,990)
Pada 31 Disember 2014	3,275	159,081	162,356
Jumlah pendapatan komprehensif bagi tahun	(17,636)	113,588	95,952
Pemindahan kepada rizab berkanun	—	(34,656)	(34,656)
Dividen yang dibayar pada saham biasa	—	(41,311)	(41,311)
Pada 31 Disember 2015	(14,361)	196,702	182,341

Bank	Rizab nilai saksama BS'000	Pendapatan yang ditahan BS'000	Jumlah BS'000
Pada 1 Januari 2014	(1,379)	77,076	75,697
Jumlah pendapatan komprehensif bagi tahun	3,475	83,924	87,399
Pemindahan kepada rizab berkanun	–	(90,048)	(90,048)
Dividen yang dibayar kepada saham biasa	–	(28,990)	(28,990)
Pada 31 Disember 2014	2,096	41,962	44,058
Jumlah pendapatan komprehensif bagi tahun	(17,769)	100,623	82,854
Pemindahan kepada rizab berkanun	–	(32,656)	(32,656)
Dividen yang dibayar pada saham biasa	–	(41,311)	(41,311)
Pada 31 Disember 2015	(15,673)	68,618	52,945

Rizab nilai saksama termasuk perubahan kumulatif nilai saksama aset kewangan yang sedia untuk jualan tidak termasuk kerugian kemerosotan, hingga aset kewangan dinyahiktiraf.

37 Transaksi dengan pihak-pihak yang berkenaan

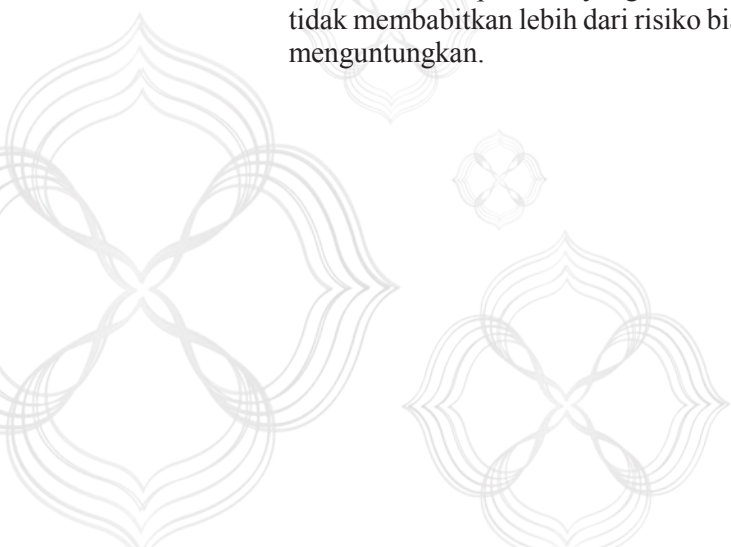
Identiti pihak-pihak berkaitan

Untuk tujuan penyata kewangan, sesuatu pihak adalah dianggap berkaitan dengan Kumpulan jika Kumpulan mempunyai keupayaan, secara langsung atau tidak langsung, untuk mengawal pihak atau mempengaruhi dalam membuat keputusan berkaitan kewangan dan operasi, atau sebaliknya, yang mana Kumpulan dan pihak tersebut tertakluk kepada kawalan lazim atau pengaruh penting lazim. Pihak berkaitan mungkin adalah individu atau entiti lain.

Kumpulan dan Bank mempunyai hubungan pihak berkaitan dengan anak-anak syarikat, pemegang saham yang cukup banyak, syarikat bersekutu dan kakitangan pengurusan utama.

Kakitangan pengurusan utama adalah diertikan sebagai individu yang mempunyai autoriti dan tanggungjawab untuk merancang, mengarah dan mengawal aktiviti-aktiviti Kumpulan samada secara langsung atau tidak langsung. Kakitangan pengurusan utama termasuk semua Pengarah-Pengarah Kumpulan, dan setengah ahli-ahli pengurusan kanan bagi Kumpulan.

Pengurusan utama yang mempunyai hubungan perbankan dengan entiti-entiti Kumpulan yang berkaitan dengan perjalanan perniagaan secara normal dan pada terma yang sama, termasuk kadar faedah dan sekuriti, bagi transaksi yang berbanding dengan individu lain yang mempunyai kedudukan serupa atau, yang mana bersesuaian, dengan kakitangan lain. Transaksi tersebut tidak membabitkan lebih dari risiko biasa pembayaran balik atau menunjukkan ciri-ciri yang tidak menguntungkan.

- (a) Baki-baki yang belum dijelaskan bagi Kumpulan dan Bank, dengan pihak berkaitan adalah seperti berikut:

	Kumpulan	
	2015	2014
	BS'000	BS'000
Syarikat bersekutu		
<i>Jumlah patut dibayar kepada</i>		
Deposit	90,512	67,591
Lain-lain	419	318
Kakitangan pengurusan utama		
<i>Jumlah patut diterima daripada</i>		
Pembiayaan (tidak termasuk Kad kredit)	1,443	1,166
Kad kredit	22	45
<i>Jumlah patut dibayar kepada</i>		
Deposit	1,112	2,715
Pihak lain yang berkaitan		
<i>Jumlah patut dibayar kepada</i>		
Deposit	121,295	796,411
	Bank	
	2015	2014
	BS'000	BS'000
Anak-anak syarikat		
<i>Jumlah patut diterima daripada</i>		
Pembiayaan	95,320	96,226
Pelaburan	7,439	8,922
Penempatan	261,600	300,300
Lain-lain	21,759	20,909
<i>Jumlah patut dibayar kepada</i>		
Deposit	186,167	196,169
Lain-lain	887	691
Syarikat bersekutu		
<i>Jumlah patut dibayar kepada</i>		
Deposit	90,512	67,591
Lain-lain	419	318
Kakitangan pengurusan utama		
<i>Jumlah patut diterima daripada</i>		
Pembiayaan (tidak termasuk Kad kredit)	1,192	978
Kad kredit	52	45

	Bank	
	2015	2014
	BS'000	BS'000
Kakitangan pengurusan utama		
<i>Jumlah patut dibayar kepada</i>		
Deposit	2,899	2,347
Pihak lain yang berkaitan		
<i>Jumlah patut diterima daripada</i>		
Pembiayaan (tidak termasuk Kad kredit)	213,406	192,956
<i>Jumlah patut dibayar kepada</i>		
Deposit	1,513,430	1,277,355

(b) Transaksi pihak berkaitan bagi Kumpulan dan Bank adalah seperti berikut:

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Anak-anak Syarikat				
<i>Pendapatan</i>				
Pendapatan bagi pembiayaan	—	—	5,413	6,086
Pendapatan lain	—	—	16,731	4,979
<i>Perbelanjaan</i>				
Pendapatan diagihkan kepada pendeposit	—	—	418	338
Syarikat bersekutu				
<i>Perbelanjaan</i>				
Pendapatan diagihkan kepada pendeposit	426	289	426	289
Kakitangan pengurusan utama				
<i>Pendapatan</i>				
Pendapatan bagi pembiayaan	50	41	32	30
<i>Perbelanjaan</i>				
Pendapatan diagihkan kepada pendeposit	23	28	7	12
Pihak lain yang berkaitan				
<i>Pendapatan</i>				
Pendapatan bagi pembiayaan	5,409	—	5,409	3,932
Pendapatan lain	—	1	—	—
<i>Perbelanjaan</i>				
Pendapatan diagihkan kepada pendeposit	6,000	1,877	6,000	2,882

Kakitangan pengurusan utama

Pampasan kakitangan pengurusan utama termasuk ganjaran Pengarah adalah seperti berikut:

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	B\$'000	B\$'000	B\$'000	B\$'000
Yuran pengarah dan ganjaran lain	228	228	228	228
Gaji pengarah urusan dan ganjaran lain*	768	712	492	446
Kakitangan pengurusan utama lain:				
Gaji dan manfaat kakitangan	6,970	5,803	5,773	4,743
Cukai pegangan yang dibayar	810	757	810	757

* Gaji Pengarah Urusan pada peringkat Kumpulan termasuk gaji Pengarah Urusan BIBD At-Tamwil Berhad

Jumlah saham yang dipegang oleh kakitangan pengurusan utama adalah seperti berikut:

	Kumpulan	
	2015	2014
Jumlah saham yang dipegang	53	53

Kepentingan yang dipegang oleh syarikat bersekutu

Bilangan saham Bank yang dipegang oleh syarikat bersekutu pada 31 Disember 2015 adalah 11,706,000 (2014: 11,706,000).

Kepentingan yang dipegang oleh Kerajaan dan entiti yang dikawal kerajaan

Kerajaan Negara Brunei Darussalam melalui pelbagai Kementerian dan Lembaga Berkanun mempunyai kawalan ke atas Kumpulan. Oleh itu, Kerajaan Negara Brunei Darussalam dan badan-badan lain yang dikawal Kerajaan yang lain adalah pihak berkaitan Kumpulan.

Kumpulan memasuki transaksi dengan banyak badan-badan ini pada asas tulus kini. Transaksi utama dijalankan dengan entiti ini adalah seperti yang dinyatakan di bawah.

Transaksi signifikan secara individu

Transaksi lain termasuk pembayaran cukai syarikat Brunei Darussalam (Nota 12, 13 dan 33) dan transaksi perbankan seperti pembiayaan dan deposit yang dijalankan dalam perhubungan biasa bank dan pelanggan.

38 **Pengurusan risiko kewangan**

Oleh kerana Penyata-penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Pendapatan, Penyata Pendapatan Komprehensif Lain, Perubahan dalam Ekuiti dan Aliran Wang Tunai Kumpulan terutamanya daripada Bank, dan anak-anak syarikat yang material, dasar-dasar pengurusan risiko kewangan yang didedahkan adalah berkaitan dengan Bank, kecuali dinyatakan sebaliknya.

Tinjauan pengurusan risiko

Kumpulan mempunyai pendedahan kepada risiko-risiko dari instrumen kewangan:

- Risiko kredit
- Risiko kecairan
- Risiko pasaran
- Risiko operasi

Struktur fungsi pentadbiran pengurusan risiko

Bank telah menyelaraskan tanggungjawab risiko organisasinya dengan matlamat mewujudkan pendapat lazim di seluruh Bank. Sebagai amalan perniagaan yang baik dan berhemat, fungsi pengurusan risiko teras Bank, yang melapor kepada Jawatankuasa Audit, Kewangan dan Risiko (*Audit, Finance and Risk Committee-AFRC*) melalui jawatankuasa Aset Liabiliti (*Asset Liability Committee-ALCO*), adalah mandiri dan jelas diasingkan daripada bahagian-bahagian perniagaan.

(a) Risiko kredit

Tinjauan dasar-dasar risiko kredit Bank

Risiko kredit timbul disebabkan oleh pelanggan atau pihak lain yang gagal untuk memenuhi kewajipan kewangan dan/atau kontrak apabila tertangguh. Kewajipan tersebut datangnya daripada operasi pembiayaan perdagangan dan pelaburan-pelaburan dijalankan oleh Bank. Sebagaimana perniagaan utama Bank kepada risiko kredit adalah terutamanya daripada aktiviti-aktiviti pembiayaan kepada pengguna, peminjam korporat dan perniagaan kecil dan sederhana.

Pengurusan risiko kredit

Lembaga Pengarah Bank dan anak-anak syarikat telah mewakilkan tanggungjawab penyeliaan risiko kredit kepada Jawatankuasa Peraturan-peraturan Perniagaan (*Business rules committee-BRC*). Terma-terma rujukan bagi BRC adalah:-

- Merumuskan secara berterusan, peraturan-peraturan perniagaan optimum yang telah ditetapkan untuk dilaksanakan di dalam Sistem Sokongan Keputusan Syarikat (*Decision Support System - DSS*) dengan merujuk fungsi-fungsi perniagaan merangkumi keperluan pembiayaan asal, pembiayaan kepada nilai (*Financing To Value - FTV*) dan mematuhi keperluan kawal selia dan undang-undang.
- Mewujudkan struktur pemberian kuasa selaras dengan dokumen Garis Panduan Sisihan Cadangan Prosedur Variasi (*Procedure Variation Proposal Deviation Guideline*) dan pengawasan keputusan-keputusan yang digubal.
- Mengkaji semula dan menilai ketepatan aplikasi yang dibangunkan secara dalaman dan model pemarkahan tingkah laku dan meluluskan sebarang pelarasan yang perlu untuk mengekalkan kuasa ramalan model tersebut.

Pengurusan risiko kredit Bank dilaksanakan dalam Bahagian Pengurusan Risiko. Objektif-objektif yang digabungkan adalah, antara lain:

- Bagi menyokong pengurusan dalam membina portfolio kredit yang sihat sejajar dengan strategi dan keinginan risiko Bank;
- Bagi membangun keupayaan yang meningkat untuk mengenal pasti, mengukur dan mengelak atau mengurangkan isu-isu risiko kredit yang berpotensi; dan
- Bagi menyesuaikan dengan keperluan kredit berkanun, kawal selia dan dalaman.

Risiko kredit korporat dinilai oleh unit-unit perniagaan dan dinilai dan diluluskan menurut pentadbiran risiko kredit Bank. Setiap pendedahan adalah diberikan dengan penarafan kredit berdasarkan pada penilaian faktor-faktor kualitatif dan kuantitatif yang berkaitan termasuk kedudukan kewangan peminjam, jenis-jenis kemudahan dan sekuriti atau cagaran yang dicadangkan.

Kaji semula adalah dijalankan secara kerap dengan mengemaskinikan maklumat kedudukan kewangan peminjam, kedudukan pasaran, keadaan industri dan ekonomi dan kelakuan akaun. Langkah pembaikan akan dilaksanakan apabila ada tanda-tanda kemerosotan kredit.

Pendedahan kredit pengguna adalah diuruskan berdasarkan secara program. Program-program kredit adalah dinilai bersama diantara unit risiko kredit dan unit perniagaan. Kaji semula pada program kredit dijalankan secara kerap untuk menilai prestasi portfolio.

Pendedahan risiko kredit pihak lain adalah diuruskan melalui had pihak lain samada pada asas nama tunggal atau asas kumpulan pihak lain yang juga mematuhi Garispandu Had Pinjaman Tunggal yang dikawal selia. Pendedahan tersebut adalah dipantau secara aktif untuk melindungi penyata kedudukan kewangan Bank jika berlakunya kemungkiran pihak lain. Bank memantau dan mengurus pendedahan kepada pihak lain pada dasar hari ke hari.

Hierarki pihak-pihak berkuasa penglulusan kredit dan struktur jawatankuasa Bank secara menyeluruh adalah siap diatur untuk memastikan piawaian menaja jamin yang bersesuaian adalah dikuatkuasakan secara konsisten di kalangan Bank.

Untuk menguruskan pendedahan yang besar, Bank telah siap atur, antara lain, had-had berikut dan garis panduan pemberian pinjaman yang berkaitan untuk mengelak penumpuan risiko kredit pada portfolio pembiayaan:

- Berdaulat;
- Segmen perniagaan;
- Sektor ekonomi;
- Kumpulan pelanggan tunggal;
- Bank-bank dan institusi kewangan bukan Bank;
- Pihak lain; dan
- Cagaran.

Bank telah mewujudkan kumpulan khas dari Kutipan dan Pemulihan untuk mengurus secara efektif kredit-kredit yang mudah terjejas Bank. Perhatian khusus adalah diberikan kepada kredit-kredit yang mudah terjejas yang mana pemantauan intensif dan kerap akan dijalankan untuk mempercepatkan tindakan pemulihan.

Kaji semula penarafan kredit dalaman

Kaji semula penarafan kredit dalaman adalah sebahagian penting daripada pengurusan kredit risiko Bank, proses membuat keputusan, penilaian kecukupan peruntukan dan modal.

Walaupun gred risiko kredit individu tidak jelas dipetakan kepada agensi penarafan kredit luaran, gred-gred risiko boleh dikorelasi dengan penarafan luar dari segi kemungkinan keingkaran sebagai faktor yang digunakan untuk menarafkan penanggung obligasi adalah serupa iaitu penanggung kewajipan diberi nilai buruk oleh sebuah agensi penarafan luar berkemungkinan mempunyai penarafan risiko dalaman yang lemah.

Tinjauan dasar-dasar risiko kredit anak-anak syarikat

Risiko kredit timbul disebabkan oleh pelanggan atau pihak lain gagal untuk memenuhi kewajipan kewangan dan/atau kontrak apabila tertangguh. Kewajipan tersebut timbul daripada operasi pembiayaan sewa beli anak syarikat tersebut terus sewa beli pembiayaan dan penempatan dengan anak syarikat. Sebagaimana perniagaan utama anak syarikat adalah sewa-beli, risiko kredit adalah terutamanya daripada aktiviti pembiayaan.

Anak syarikat telah mewujudkan Jabatan Pemulihan yang terdiri daripada (a) pasukan perunding depan; (b) pasukan cagaran dan pelupusan; dan (c) pasukan dakwaan untuk mengurus secara efektif pendedahan yang berisiko tinggi dan yang telah ingkar.

(a) Model penarafan kredit dalaman

Model penarafan kredit dalaman adalah sebahagian penting daripada pengurusan risiko kredit anak syarikat, proses membuat keputusan, penilaian kecukupan peruntukan dan modal. Pendedahan pengguna adalah diberikan penarafan kredit dengan menggunakan model kad pemarkahan aplikasi dan tingkah laku berdasarkan penilaian ciri-ciri ramalan dan dikemaskini secara bulanan.

(b) Pendedahan maksimum kepada risiko kredit

Bagi aset di dalam kunci kira-kira anak syarikat, pendedahan kepada risiko kredit adalah menyamai jumlah bawaan. Setakat tarikh laporan, anak syarikat tidak mempunyai instrumen kewangan diluar kunci kira-kira dan liabiliti kontingen.

Pendedahan maksimum pada risiko kredit

Jadual berikut membentangkan pendedahan maksimum pada risiko kredit Kumpulan dan Bank pada aset-aset yang diiktiraf dan instrumen kewangan yang tidak diiktiraf tanpa mengambil kira sebarang cagaran yang dipegang atau kredit tambahan lain. Bagi aset-aset yang diiktiraf, pendedahan pada risiko kredit adalah sama dengan jumlah bawaan. Bagi liabiliti kontingen, pendedahan maksimum pada risiko kredit adalah jumlah maksima yang Kumpulan dan Bank perlu membayar jika kewajipan untuk instrumen yang diterbitkan dipanggil. Bagi komitmen kredit, pendedahan maksima pada risiko kredit adalah jumlah keseluruhan bagi kemudahan kredit yang dibenarkan tetapi belum dipakai oleh pelanggan.

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
<i>Pendedahan risiko kredit pada aset-aset yang diiktiraf:</i>				
Wang Tunai dan kesetaraan tunai	888,313	1,185,467	892,387	1,286,103
Baki dengan Autoriti Monetari Brunei Darussalam	382,383	353,796	350,741	325,015
Penempatan dengan dan pembiayaan dan pendahuluan kepada Bank	1,897,463	2,062,491	2,159,063	2,262,791
Sukuk Kerajaan	20,751	55,977	20,751	55,977
Pelaburan	614,344	757,649	602,997	747,394
Aset kewangan derivatif	27,971	1,019	27,971	1,019
Pembiayaan dan pendahuluan	3,391,737	2,986,860	2,815,031	2,425,531
Pajakan kewangan belum diterima	12,526	12,498	12,526	12,498
Aset lain	26,994	32,541	42,065	44,629
Jumlah kecil	7,262,482	7,448,298	6,923,532	7,160,957
<i>Pendedahan risiko kredit pada instrumen kewangan yang tidak diiktiraf:</i>				
Komitmen kredit	269,066	268,164	269,066	267,469
Liabiliti kontingen	552,470	287,160	552,470	287,160
Jumlah kecil	821,536	555,324	821,536	554,629
Jumlah pendedahan kredit	8,084,018	8,003,622	7,745,068	7,715,586

(i) **Tumpuan risiko kredit bagi Kumpulan dan Bank**

	Wang tunai dan dana jangka pendek dan deposit dan penempatan dengan institusi kewangan BS'000	Baki dengan Monetari Brunei Darussalam BS'000	Sukuk Kerajaan BS'000	Pelaburan BS'000	Aset kewangan derivatif BS'000	Pembiayaan dan pendahuluan BS'000	Pajakan kewangan belum diterima BS'000	Aset lain BS'000	Jumlah dalam kunci kira- kira BS'000	Komitmen dan kontingen BS'000
Kumpulan										
2015										
Pertanian	—	—	—	—	—	6,170	—	—	6,170	4,039
Kewangan	2,785,776	—	—	345,340	27,962	31,809	—	—	3,190,887	191,877
Perkilangan	—	—	—	—	—	49,248	—	—	49,248	9,608
Pengangkutan	—	—	—	2,167	—	524,604	—	—	526,771	30,891
Infrastruktur	—	—	—	4,333	—	49,325	—	—	53,658	245,744
Perdagangan	—	—	—	—	—	100,757	—	—	100,757	20,293
Perkhidmatan	—	—	—	10,370	—	34,709	—	—	45,079	10,165
Perumahan Hartanah (Perseorangan)	—	—	—	—	—	648,184	—	—	648,184	26,353
Komersial (Pembangunan hartanah)	—	—	—	16,734	—	151,972	—	—	168,706	58,681
Pelancongan	—	—	—	—	—	19,856	—	—	19,856	3,440
Telekomunikasi dan teknologi maklumat	—	—	—	7,151	—	13,448	—	—	20,599	5,748
Penggunaan dan pembiayaan peribadi	—	—	—	6,341	—	1,033,671	—	—	1,040,012	44,261
Minyak dan gas	—	—	—	—	—	727,984	—	—	727,984	169,933
Lain-lain	—	382,382	20,751	221,908	9	—	12,526	26,994	664,570	503
Jumlah	2,785,776	382,382	20,751	614,344	27,971	3,391,737	12,526	26,994	7,262,481	821,536

	Wang tunai dan dana jangka pendek dan deposit dan penempatan dengan institusi kewangan BS'000	Baki dengan Monetari Brunei Darussalam BS'000	Sukuk Kerajaan BS'000	Pelaburan BS'000	Aset kewangan derivatif BS'000	Pembiayaan dan pendahuluan BS'000	Pajakan kewangan belum diterima BS'000	Aset lain BS'000	Jumlah dalam kunci kira-kira BS'000		Komitmen dan kontingen BS'000
Kumpulan											
2014											
Pertanian	—	—	—	—	—	5,942	—	—	5,942	—	1,898
Kewangan	3,247,958	—	—	492,021	1,019	67,869	—	—	3,808,867	—	126,622
Perkilangan	—	—	—	—	—	49,618	—	—	49,618	—	38,531
Pengangkutan	—	—	—	2,125	—	503,069	—	—	505,194	—	366
Infrastruktur	—	—	—	4,558	—	56,211	—	—	60,769	—	47,913
Perdagangan	—	—	—	—	—	120,800	—	—	120,800	—	31,758
Perkhidmatan	—	—	—	10,728	—	36,749	—	—	47,477	—	60,742
Perumahan Hartanah (Perseorangan)	—	—	—	—	—	631,794	—	—	631,794	—	39,081
Komersial (Pembangunan hartanah)	—	—	—	15,874	—	157,413	—	—	173,287	—	64,924
Pelancongan	—	—	—	—	—	17,975	—	—	17,975	—	12,746
Telekomunikasi dan teknologi maklumat	—	—	—	6,854	—	8,947	—	—	15,801	—	6,049
Penggunaan dan pembiayaan peribadi	—	—	—	5,519	—	925,674	—	—	931,193	—	5,039
Minyak dan gas	—	—	—	—	—	507,963	—	—	507,963	—	64,755
Lain-lain	—	353,796	55,977	219,970	—	—	12,498	32,541	674,782	—	54,900
Jumlah	3,247,958	353,796	55,977	757,649	1,019	3,090,024	12,498	32,541	7,551,462	555,324	

	Wang tunai dan dana jangka pendek dan deposit dan penempatan dengan institusi kewangan BS'000	Baki dengan Monetari Brunei Darussalam BS'000	Sukuk Kerajaan BS'000	Pelaburan BS'000	Aset kewangan derivatif BS'000	Pembiayaan dan pendahuluan BS'000	Pajakan kewangan belum diterima BS'000	Aset lain BS'000	Jumlah dalam kunci kira-kira BS'000		Komitmen dan kontingen BS'000
Bank											
2015											
Pertanian	—	—	—	—	—	6,170	—	—	6,170	—	4,039
Kewangan	3,051,450	—	—	352,305	27,962	31,810	—	—	3,463,527	—	191,877
Perkilangan	—	—	—	—	—	49,248	—	—	49,248	—	9,608
Pengangkutan	—	—	—	2,167	—	31,408	—	—	33,575	—	30,891
Infrastruktur	—	—	—	—	—	40,546	—	—	40,546	—	245,744
Perdagangan	—	—	—	—	—	100,758	—	—	100,758	—	20,293
Perkhidmatan	—	—	—	9,771	—	34,709	—	—	44,480	—	10,165
Perumahan Hartanah (Perseorangan)	—	—	—	—	—	648,184	—	—	648,184	—	26,353
Komersial (Pembangunan hartanah)	—	—	—	16,734	—	151,973	—	—	168,707	—	58,681
Pelancongan	—	—	—	—	—	19,856	—	—	19,856	—	3,440
Telekomunikasi dan teknologi maklumat	—	—	—	—	—	13,448	—	—	13,448	—	5,748
Penggunaan dan pembiayaan peribadi	—	—	—	—	—	958,270	—	—	958,270	—	44,261
Minyak dan gas	—	—	—	—	—	728,651	—	—	728,651	—	169,933
Lain-lain	—	350,741	20,751	222,020	9	—	12,526	42,065	648,112	503	—
Jumlah	3,051,450	350,741	20,751	602,997	27,971	2,815,031	12,526	42,065	6,923,532	821,536	

	Wang tunai dan dana jangka pendek dan deposit dan penempatan dengan institusi kewangan B\$'000	Baki dengan Monetari Brunei Darussalam B\$'000	Sukuk Kerajaan B\$'000	Pelaburan B\$'000	Aset kewangan derivatif B\$'000	Pembiayaan dan pendahuluan B\$'000	Pajakan kewangan belum diterima B\$'000	Aset lain B\$'000	Jumlah dalam kunci kira-kira		Komitmen dan kontingen B\$'000
									B\$'000	B\$'000	
Bank											
2014											
Pertanian	—	—	—	—	—	5,942	—	—	5,942	—	1,898
Kewangan	3,548,894	—	—	500,226	1,019	67,869	—	—	4,118,008	—	126,622
Perkilangan	—	—	—	—	—	49,618	—	—	49,618	—	38,531
Pengangkutan	—	—	—	2,125	—	26,103	—	—	28,228	—	366
Infrastruktur	—	—	—	—	—	44,845	—	—	44,845	—	47,913
Perdagangan	—	—	—	—	—	120,800	—	—	120,800	—	31,758
Perkhidmatan	—	—	—	9,376	—	36,749	—	—	46,125	—	60,742
Perumahan Hartanah (Perseorangan)	—	—	—	—	—	631,794	—	—	631,794	—	39,081
Komersial (Pembangunan hartanah)	—	—	—	15,874	—	157,413	—	—	173,287	—	64,924
Pelancongan	—	—	—	—	—	17,974	—	—	17,974	—	12,746
Telekomunikasi dan teknologi maklumat	—	—	—	—	—	8,947	—	—	8,947	—	6,049
Penggunaan dan pembiayaan peribadi	—	—	—	—	—	843,102	—	—	843,102	—	5,039
Minyak dan gas	—	—	—	—	—	507,963	—	—	507,963	—	64,755
Lain-lain	—	325,015	55,977	219,793	—	—	12,498	44,629	657,912	—	54,205
Jumlah	3,548,894	325,015	55,977	747,394	1,019	2,519,119	12,498	44,629	7,254,545	—	554,629

(ii) Cagaran

Jenis utama cagaran yang diperolehi oleh Kumpulan dan Bank untuk mengurangkan risiko credit adalah seperti berikut:

- Untuk program pinjaman – penyerahan hak pendapatan;
- Untuk gadai janji – caj keatas perumahan hartanah;
- Untuk pembiayaan auto – tuntutan hak milik keatas kenderaan yang dibiayai;
- Untuk pembiayaan hartanah komersil – caj keatas hartanah yang dibiayai; dan
- Untuk pembiayaan yang lain – caj ke atas aset-aset perniagaan seperti premis-premis, inventori-inventori, penyerahan hak bayaran yang belum diterima atau deposit lien.

Nilai saksama cagaran yang dipegang oleh Kumpulan dan Bank yang mana berhak dijual atau dicagarkan berlakunya kemungkiran adalah seperti berikut:

Kumpulan	2015		2014	
	Jumlah bawaan pembiayaan dan pendahuluan BS'000	Nilai saksama cagaran* BS'000	Jumlah bawaan pembiayaan dan pendahuluan BS'000	Nilai saksama cagaran* BS'000
Jenis cagaran				
Wang tunai	275,300	275,300	225,449	225,449
Hartanah	672,380	601,280	630,711	556,450
Kilang dan mesin	318,517	309,365	257,396	257,396
Jaminan	50,928	50,928	66,714	66,714
Kenderaan bermotor dan lain-lain	686,158	512,696	683,017	500,389
Jumlah	2,003,283	1,749,569	1,863,287	1,606,398

Bank	2015		2014	
	Jumlah bawaan pembiayaan dan pendahuluan BS'000	Nilai saksama cagaran* BS'000	Jumlah bawaan pembiayaan dan pendahuluan BS'000	Nilai saksama cagaran* BS'000
Jenis cagaran				
Wang tunai	275,300	275,300	225,449	225,449
Hartanah	672,380	601,280	630,711	556,450
Kilang dan mesin	404,731	395,579	353,522	353,522
Jaminan	50,928	50,928	66,714	66,714
Lain-lain	13,095	13,095	15,986	15,908
Jumlah	1,416,434	1,336,182	1,292,382	1,218,043

* Kesan kewangan cagaran ke atas pendedahan kredit maksima tidak termasuk kesan lebihan cagaran.

(iii) Kualiti kredit jumlah kasar pembiayaan dan pendahuluan

Jumlah kasar pembiayaan dan pendahuluan adalah seperti berikut:

- Bukan pembiayaan tertunggak dan bukan pembiayaan merosot

Pembiayaan dimana peminjam tidak lepas daripada pembayaran yang telah kontrak (keuntungan atau modal) apabila cukup tempoh secara kontrak dan tidak dirosot nilai disebabkan tiada bukti kemerosotan.

- Pembiayaan tertunggak tetapi tidak merosot

Pembiayaan tersebut yang mana pembayaran keuntungan atau modal yang telah dikontrak adalah tertunggak, tetapi Kumpulan dan Bank percaya bahawa kemerosotan adalah tidak bersesuaian atas dasar adanya peringkat cagaran dan/atau tahap pengutipan jumlah yang dihutang kepada Kumpulan dan Bank.

- Pembiayaan yang merosot

Pembiayaan adalah diklasifikasikan sebagai merosot apabila modal atau keuntungan atau kedua-duanya adalah tertunggak selama tiga bulan atau lebih, atau jika pembiayaan adalah tertunggak kurang dari tiga bulan, tetapi pembiayaan menunjukkan tanda-tanda kelemahan kredit yang signifikan.

Bagi korporat dan institusi, pembiayaan adalah diklasifikasikan sebagai merosot apabila modal atau keuntungan atau kedua-duanya adalah tertunggak pada enam bulan atau lebih, atau jika pembiayaan adalah tertunggak dari enam bulan, tetapi pembiayaan menunjukkan tanda-tanda kelemahan kredit yang signifikan.

Jadual dibawah meringkaskan kualiti kredit jumlah kasar pembiayaan Kumpulan dan Bank mengikut klasifikasi diatas.

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Bukan pembiayaan tertunggak dan bukan pembiayaan merosot	3,164,917	2,694,172	2,585,461	2,129,393
Pembiayaan tertunggak tetapi tidak merosot	149,397	194,274	148,719	193,566
Merosot	203,120	201,578	197,076	196,160
	3,517,434	3,090,024	2,931,256	2,519,119
Peruntukan bagi kemerosotan pembiayaan, pendahuluan dan lain-lain				
- Peruntukan kolektif	(52,027)	(56,478)	(47,241)	(51,475)
- Peruntukan individu	(73,670)	(46,686)	(68,984)	(42,113)
Jumlah	3,391,737	2,986,860	2,815,031	2,425,531

Bukan pembiayaan tertunggak dan bukan pembiayaan merosot

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Pelanggan	2,217,495	2,005,102	1,571,190	1,375,550
Korporat/Institusi	947,422	689,070	1,014,271	753,843
Jumlah	3,164,917	2,694,172	2,585,461	2,129,393

Definasi penarafan dalaman:

Kategori risiko dalaman adalah seperti yang dinyatakan di bawah:

Cemerlang hingga baik Penanggung kewajipan yang dinilai dalam kategori ini mempunyai keupayaan cemerlang hingga baik untuk memenuhi komitmen kewangan dengan risiko kredit yang sangat rendah.

Memuaskan Penanggung kewajipan yang dinilai dalam kategori ini mempunyai keupayaan yang agak memuaskan untuk memenuhi komitmen kewangan dengan risiko kredit yang sederhana.

Merosot Penanggung kewajipan yang mempunyai bukti objektif kemerosotan disebabkan oleh satu atau lebih peristiwa yang mempunyai kesan pada cagaran aliran tunai masa hadapan penanggung kewajipan yang boleh dianggarkan dengan pasti.

Pembiayaan tertunggak tetapi tidak merosot

	Kumpulan			
	2015		2014	
	BS'000	% kepada pembiayaan kasar	BS'000	% kepada pembiayaan kasar
Mengikut bulan tertunggak:				
Tertunggak-1-bulan	132,370	3.8	115,301	3.7
Tertunggak-2-bulan	12,167	0.3	24,030	0.8
Tertunggak-3-bulan dan keatas	4,860	0.1	54,943	1.8
Jumlah	149,397	4.2	194,274	6.3

	Bank			
	2015		2014	
	BS'000	% Kepada pembiayaan kasar	BS'000	% Kepada pembiayaan kasar
Mengikut bulan tertunggak:				
Tertunggak-1-bulan	131,693	4.5	114,958	4.6
Tertunggak-2-bulan	12,166	0.4	23,665	0.9
Tertunggak-3-bulan dan keatas	4,860	0.2	54,943	2.2
Jumlah	148,719	5.1	193,566	7.7

Pembiayaan yang merosot

	Kumpulan		Bank	
	2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Dinilai secara individu:	156,975	109,794	153,974	109,795
Yang mana:		—		—
Tertunggak-0-bulan	25,613	24,584	22,973	24,584
Tertunggak-1-bulan	486	—	433	—
Tertunggak-2-bulan	7,682	—	7,374	—
Tertunggak-3-bulan dan keatas	123,194	85,210	123,194	85,211
Dinilai secara kolektif	46,145	91,784	43,102	86,365
Jumlah	203,120	201,578	197,076	196,160

Pembiayaan yang merosot yang telah dijadual dan distruktur semula

	Kumpulan		Bank	
	2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Pengguna	8,867	11,493	6,385	8,005
Korporat/Institusi	938	837	723	595
Jumlah	9,805	12,330	7,108	8,600

Pembiayaan yang dijadual dan distruktur semula adalah pembiayaan yang dijadual dan distruktur semula disebabkan oleh kemerosotan kedudukan kewangan peminjam dan Bank telah membuat penglulusan yang mana ia tidak akan mempertimbangkan sebaliknya. Apabila pembiayaan itu dijadual dan distruktur semula, prestasi yang memuaskan akan dipantau dalam tempoh enam bulan sebelum prestasi memuaskan diklasifikasikan semula sebagai pembiayaan yang berprestasi baik.

Pembiayaan, pendahuluan dan lain-lain mengikut perniagaan dinilai dengan merujuk kepada sistem penarafan dalaman

	Pengguna B\$'000	Korporat/ Institusi B\$'000	Jumlah B\$'000
Kumpulan			
2015			
Cemerlang hingga baik	1,511,851	796,468	2,308,319
Memuaskan	705,644	150,954	856,598
Pembiayaan tertunggak tetapi tidak merosot	24,101	125,296	149,397
Merosot	69,830	133,290	203,120
Jumlah	2,311,426	1,206,008	3,517,434
2014			
Cemerlang hingga baik	1,147,238	522,617	1,669,855
Memuaskan	857,764	166,553	1,024,317
Pembiayaan tertunggak tetapi tidak merosot	25,902	168,372	194,274
Merosot	107,578	94,000	201,578
Jumlah	2,138,482	951,542	3,090,024

Bank	Pengguna BS'000	Korporat/ Institusi BS'000	Jumlah BS'000
2015			
Cemerlang hingga baik	1,302,194	892,458	2,194,652
Memuaskan	268,996	121,813	390,809
Pembiayaan tertunggak tetapi tidak merosot	23,423	125,296	148,719
Merosot	63,830	133,246	197,076
Jumlah	1,658,443	1,272,813	2,931,256
2014			
Cemerlang hingga baik	1,133,678	617,948	1,751,626
Memuaskan	241,872	135,895	377,767
Pembiayaan tertunggak tetapi tidak merosot	25,191	168,375	193,566
Merosot	102,159	94,001	196,160
Jumlah	1,502,900	1,016,219	2,519,119

(iv) Kualiti kredit aset kewangan lain (tidak termasuk sekuriti ekuiti)

Kualiti kredit aset kewangan lain (tidak termasuk sekuriti ekuiti) oleh pihak luar adalah seperti berikut:

	Pelaburan - Aset kewangan yang dipegang untuk dagangan B\$'000	Aset kewangan derivatif B\$'000	Pelaburan - Aset kewangan yang sedia untuk jualan B\$'000	Pelaburan - Aset kewangan yang dipegang hingga matang B\$'000	Jumlah B\$'000
Kumpulan					
2015					
Bon Kerajaan dan bil perbendaharaan	—	—	—	—	—
Sekuriti hutang Islam					
Penarafan AAA	—	—	—	14,139	14,139
Penarafan AA1 hingga AA3	—	—	49,620	—	49,620
Penarafan A1 hingga A3	—	—	228,013	—	228,013
Penarafan A atau dibawah daripada A	—	—	200,519	—	200,519
Tiada penarafan – Separa Kerajaan	—	—	2,167	—	2,167
Tiada penarafan – Lain-lain	(562)	—	18,554	—	17,992
Pelaburan lain	—	—	80,876	—	80,876
Aset kewangan derivatif	—	27,962	—	—	27,962
Bank dan rakan-rakan institusi kewangan	—	9	—	—	9
Lain-lain	—	—	—	—	—
Jumlah	(562)	27,971	579,749	14,139	621,297

	Pelaburan - Aset kewangan yang dipegang untuk dagangan B\$'000	Aset kewangan derivatif B\$'000	Pelaburan - Aset kewangan yang sedia untuk jualan B\$'000	Pelaburan - Aset kewangan yang dipegang hingga matang B\$'000	Jumlah B\$'000
Kumpulan					
2014					
Bon Kerajaan dan bil perbendaharaan	–	–	–	–	–
Sekuriti hutang Islam					
Penarafan AAA	–	–	–	22,216	22,216
Penarafan AA1 hingga AA3	–	–	46,340	–	46,340
Penarafan A1 hingga A3	–	–	382,443	–	382,443
Penarafan A atau dibawah daripada A	–	–	211,267	–	211,267
Tiada penarafan – Separa Kerajaan	–	–	2,125	–	2,125
Tiada penarafan – Lain-lain	427	–	71,160	–	71,587
Aset kewangan derivatif	–	1,019	–	–	1,019
Bank dan rakan-rakan institusi kewangan	–	–	–	–	–
Jumlah	427	1,019	713,335	22,216	736,997

Bank	Pelaburan - Aset kewangan yang dipegang untuk dagangan		Aset kewangan derivatif	Pelaburan - Aset kewangan yang sedia untuk jualan		Pelaburan - Aset kewangan yang dipegang hingga matang	Jumlah B\$'000
	B\$'000	B\$'000	B\$'000	B\$'000	B\$'000	B\$'000	
2015							
Bon Kerajaan dan bil perbendaharaan	—	—	—	—	—	—	—
Sekuriti hutang Islam							
Penarafan AAA	—	—	—	—	14,139	14,139	14,139
Penarafan AA1 hingga AA3	—	—	—	49,620	—	—	49,620
Penarafan A1 hingga A3	—	—	—	228,013	—	—	228,013
Penarafan A atau dibawah daripada A	—	—	—	200,519	—	—	200,519
Tiada penarafan – Separa Kerajaan	—	—	—	2,167	—	—	2,167
Tiada penarafan – Lain-lain	(562)	—	—	18,554	—	—	17,992
Pelaburan lain	—	—	—	88,285	—	—	88,285
Aset kewangan derivatif							
Bank dan rakan-rakan institusi kewangan	—	—	27,962	—	—	—	27,962
Lain-lain	—	—	9	—	—	—	9
Jumlah	(562)		27,971	587,158	14,139		628,706

	Pelaburan - Aset kewangan yang dipegang untuk dagangan B\$'000	Aset kewangan derivatif B\$'000	Pelaburan - Aset kewangan yang sedia untuk jualan B\$'000	Pelaburan - Aset kewangan yang dipegang hingga matang B\$'000	Jumlah B\$'000
Bank					
2014					
Bon Kerajaan dan bil perbendaharaan	—	—	—	—	—
Sekuriti hutang Islam					
Penarafan AAA	—	—	—	22,216	22,216
Penarafan AA1 hingga AA3	—	—	46,340	—	46,340
Penarafan A1 hingga A3	—	—	382,443	—	382,443
Penarafan A atau dibawah daripada A	—	—	211,267	—	211,267
Tiada penarafan – Separa Kerajaan	—	—	2,125	—	2,125
Tiada penarafan – Lain-lain	427	—	71,160	—	71,587
Pelaburan lain	—	—	8,923	—	8,923
Aset kewangan derivatif	—	1,019	—	—	1,019
Bank dan rakan-rakan institusi kewangan	—	1,019	—	—	1,019
Jumlah	427	1,019	722,258	22,216	745,920

(v) Pengimbangan aset kewangan dan liabiliti kewangan

Pendedahan yang dibawah adalah termasuk aset dan liabiliti kewangan yang:

- diimbangkan di dalam penyata kedudukan kewangan Kumpulan dan Bank; atau
- adalah tertakluk kepada pengaturan penyelesaian induk, tidak mengira samada diimbangi di dalam penyata kedudukan kewangan.

Instrumen kewangan seperti pembiayaan dan pendahuluan, deposit, aset lain dan liabiliti lain tidak diimbangi di dalam penyata kedudukan kewangan Kumpulan dan Bank.

Transaksi-transaksi derivatif Kumpulan dan Bank yang tidak diurus niaga di bursa adalah dimasukkan dibawah Perjanjian Induk bagi Transaksi-transaksi Islam. Secara amnya, dibawah perjanjian tersebut, jumlah yang belum dijelaskan oleh setiap rakan niaga yang matang pada setiap hari dalam hubungan semua transaksi-transaksi yang belum dijelaskan dalam matawang yang sama dibawah perjanjian tersebut akan dikumpulkan menjadi satu jumlah bersih yang perlu dibayar oleh satu pihak kepada yang lain. Pada keadaan-keadaan tertentu, sebagai contoh apabila sesuatu peristiwa kredit seperti kemungkiran terjadi, semua transaksi-transaksi yang belum dijelaskan dibawah perjanjian tersebut adalah ditamatkan, nilai penamatan ditaksir dan hanya satu jumlah bersih akan dibayar dalam penyelesaian semua transaksi.

Perjanjian tersebut diatas tidak memenuhi kriteria bagi pengimbangan didalam penyata kedudukan kewangan. Ini disebabkan ia mewujudkan hak untuk tolak selesai jumlah yang diiktiraf yang hanya dikuatkuasakan apabila terjadinya peristiwa kemungkiran, ketidakmampuan atau kemuflian bagi Kumpulan dan Bank atau rakan niaga. Tambahan pula, Kumpulan dan Bank dan rakan niaga tidak berhasrat untuk menyelesaikan pada dasar bersih atau untuk mengiktiraf aset dan menyelesaikan liabiliti secara serentak.

Aset dan liabiliti kewangan yang tertakluk kepada pengimbangan, pengaturan penyelesaian induk bagi transaksi-transaksi Islam

	Jumlah berkaitan tidak diimbangi di dalam penyata kewangan				
	Jumlah kasar bagi instrumen kewangan yang diiktiraf yang diimbangi didalam penyata kedudukan kewangan B\$'000	Jumlah bersih bagi instrumen kewangan yang dibentangkan dipenyata kedudukan kewangan B\$'000	Instrumen pembiayaan B\$'000	Cagaran pembiayaan B\$'000	Jumlah bersih B\$'000
Kumpulan dan Bank					
2015					
Aset kewangan derivatif	27,971	—	27,971	(26,848)	1,123
Liabiliti kewangan derivatif	68,788	—	68,788	(26,848)	41,940
2014					
Aset kewangan derivatif	1,019	—	1,019	(853)	166
Liabiliti kewangan derivatif	127,435	—	127,435	(853)	126,582

Jumlah kasar aset dan liabiliti kewangan dan jumlah bersih adalah dibentangkan di penyata kedudukan kewangan yang dilihatkan di jadual diatas yang diukur didalam penyata kedudukan kewangan pada nilai saksama.

(b) Risiko pasaran**Tinjauan risiko pasaran Bank**

Risiko pasaran didefinisikan sebagai ketidakpastian nilai pasaran dan pendapatan daripada perubahan dalam kadar keuntungan, kadar pertukaran, harga pasaran dan turun naik. Bank menganggap risiko pasaran daripada aktiviti perdagangan dan pelaburan dan daripada pembiayaan pengguna dan korporat.

Bank menggambarkan profil aset dan liabiliti perbankan yang tradisional. Aktiviti perdagangan diabaikan manakala portfolio pelaburan tidak lebih 15% daripada aset jumlah keseluruhan aset Bank. Ujian tekanan dan analisa kepekaan dilakukan secara bulanan untuk menilai kesan kepada nilai pasaran dan pendapatan daripada perubahan lengkungan hasil.

Bank adalah terdedah kepada pasaran utama yang berikut:

Risiko kadar keuntungan: Perubahan dalam kadar keuntungan pasaran keseluruhan iaitu lengkungan hasil akan mempunyai kesan pada pendapatan Bank. Ini bergantung kepada kepantasan Bank untuk menyerap perubahan pada kadar keuntungan dan memberi harga dalam komposisi aset dan liabiliti. Ujian tekanan dan analisa kepekaan dilakukan pada 1%, 3% dan 8% anjakan selari dalam kadar pasaran dan perubahan yang dihasilkan pada kedudukan pendapatan bersih Bank bagi 1 tahun.

Nilai pasaran/risiko tempoh: Nilai saksama aset dan liabiliti berubah dengan faktor diskaun iaitu lengkungan hasil bergerak ke atas atau ke bawah. Komposisi dan tempoh aset dan liabiliti akan menentukan perubahan bersih dalam nilai pasaran Bank. Faktor diskaun asas adalah lengkungan hasil pasaran SGD, yang mana premium akan ditambah untuk menggambarkan tanggapan pasaran terhadap kedudukan kredit Bank. Ujian tekanan dan analisa kepekaan adalah dilakukan pada 1% untuk menentukan perubahan dalam nilai pasaran Bank.

Risiko pertukaran asing: Bank mempunyai kedudukan yang cukup banyak dalam aset yang didenominasikan pertukaran asing, terutamanya Dolar Amerika Syarikat (USD). Pendedahan risiko adalah diuruskan melalui lindung nilai matawang pertukaran asing matawang hadapan, yang mana semua aset pertukaran asing adalah diperlukan untuk dilindungi oleh liabiliti pada matawang yang sama dan/atau lindung nilai pertukaran asing hadapan dengan rakan niaga antarabangsa yang bereputasi baik. Jawatankuasa Eksekutif Bank telah memberi kebenaran hanya sebanyak BND 10 juta dalam jumlah agregat kedudukan terbuka matawang asing.

Objektif pengurusan risiko pasaran Bank adalah untuk mengurus dan mengawal pendedahan risiko pasaran bagi mengoptimalkan pulangan pada risiko dan pada masa yang sama mengekalkan profil risiko pasaran yang konsisten dengan kehendak risiko Bank yang diluluskan.

Pengurusan dan pentadbiran risiko pasaran

Risiko pasaran Bank adalah diuruskan oleh unit Risiko Pasaran, Bahagian Pengurusan Risiko. Laporan risiko pasaran adalah dibentangkan setiap bulan kepada Jawatankuasa Aset dan Liabiliti (*Asset Liability Committee-ALCO*) dan setiap suku tahun kepada Jawatankuasa Audit, Kewangan, dan Risiko (*Audit, Finance and Risk Committee-AFRC*). ALCO menyediakan garispandu umum untuk parameter dan had-had yang diaplikasikan dalam menghasilkan laporan. ALCO menyelenggara dasar-dasar dan tatacara yang berkenaan dengan rangka kerja risiko pasaran yang selaras dengan matlamat strategik jangka pendek dan jangka panjang dan hala tuju Lembaga Pengarah-Pengarah.

Tinjauan risiko pasaran anak syarikat

Semua perniagaan anak syarikat adalah berdasarkan kepada risiko yang mana harga pasaran dan kadar akan bergerak, menyebabkan keuntungan atau kerugian kepada anak syarikat. Tambahan pula, pergerakan yang signifikan atau mengejut pada kadar boleh menjejaskan kedudukan pembiayaan/kecairan anak syarikat. Anak syarikat terdedah kepada pasaran utama/risiko kecairan berikut:

- Risiko kadar pulangan atau keuntungan: risiko yang berubah pada kadar lazim akan menjejaskan aliran pendapatan anak syarikat, yang menyebabkan penurunan pendapatan bersih pembiayaan;
- Risiko harga: risiko yang berubah pada kadar lazim akan menjejaskan nilai-nilai aset, liabiliti dan modal. Risiko harga adalah kesan penilaian kunci kira-kira akibat perubahan kadar dan faktor-faktor lain pasaran secara dalaman dan luaran kepada anak syarikat;

Objektif pengurusan risiko pasaran anak syarikat adalah untuk mengurus dan mengawal pendedahan risiko pasaran bagi mengoptimalkan pulangan pada risiko dan pada masa yang sama mengekalkan profil risiko pasaran yang konsisten dengan kehendak risiko anak syarikat yang diluluskan.

Pengurusan dan pentadbiran risiko pasaran

Jawatankuasa Pengurusan mengkaji risiko-risiko ini sekurang-kurangnya setiap tahun, dan lebih kerap jika sekiranya keadaan mewajarkan. Ini membantu untuk menyediakan peningkatan yang baik, menguntungkan dan seimbang tanpa mengorbankan kualiti perkhidmatan dan untuk mengurus menyelenggara dasar-dasar dan tatacara yang selaras dengan matlamat strategik jangka pendek dan jangka panjang Lembaga Pengarah-Pengarah.

(i) Risiko kadar keuntungan

Jadual dibawah meringkaskan pendedahan kepada risiko kadar keuntungan Kumpulan dan Bank. Jadual menunjukkan tempoh di mana instrumen kewangan dihargakan semula atau mencapai tempoh matang, yang mana lebih awal.

	Sehingga 1 bulan B\$'000	> 1 – 3 bulan B\$'000	> 3 – 12 bulan B\$'000	1 – 5 tahun B\$'000	Lebih 5 tahun B\$'000	Tidak peka keuntungan B\$'000	Buku dagangan B\$'000	Jumlah B\$'000
Kumpulan 2015								
Aset								
Tunai dan kesetaraan tunai	469,482	232,387	–	–	–	186,444	–	888,313
Baki dengan Autoriti Monetari Brunei Darussalam	–	–	–	–	–	382,383	–	382,383
Penempatan dengan dan pembiayaan dan pendahuluan kepada Bank	–	–	1,897,463	–	–	–	–	1,897,463
Sukuk Kerajaan	4,997	15,754	–	–	–	–	–	20,751
Aset kewangan pada nilai saksama melalui untung atau rugi	–	–	–	–	–	–	20,456	20,456
Aset kewangan yang sedia untuk jualan	3,508	–	62,775	406,351	106,997	118	–	579,749
Aset kewangan yang dipegang hingga matang	–	–	14,139	–	–	–	–	14,139
Aset kewangan derivatif	–	–	–	–	–	–	27,971	27,971
Pembiayaan dan pendahuluan*								
- tidak merosot	98,712	70,713	183,768	1,089,183	1,870,681	1,258	–	3,314,315
- merosot	–	–	–	–	–	77,422	–	77,422
Pajakan kewangan yang belum diterima	–	–	–	–	–	12,526	–	12,526
Aset lain	–	–	–	–	–	26,994	–	26,994
Jumlah	576,699	318,854	2,158,145	1,495,534	1,977,678	687,145	48,427	7,262,482

	Sehingga 1 bulan B\$'000	> 1 – 3 bulan B\$'000	> 3 – 12 bulan B\$'000	1 – 5 tahun B\$'000	Lebih 5 tahun B\$'000	Tidak peka keuntungan B\$'000	Buku dagangan B\$'000	Jumlah B\$'000
Kumpulan 2015								
Liabiliti								
Deposit daripada pelanggan	2,788,358	796,159	1,607,377	175,030	228	–	–	5,367,152
Deposit daripada Bank dan institusi kewangan lain	180,399	61,525	157,785	145,505	–	–	–	545,214
Liabiliti kewangan derivatif	–	–	–	–	–	–	68,796	68,796
Liabiliti lain	–	–	–	–	–	92,746	–	92,746
Jumlah	2,968,757	857,684	1,765,162	320,535	228	92,746	68,796	6,073,908
Jurang kepekaan keuntungan aset yang diiktiraf	(2,392,058)	(538,830)	392,983	1,174,999	1,977,450	594,399	(20,369)	1,188,574
Jurang kepekaan keuntungan instrumen kewangan yang tidak diiktiraf	–	–	–	–	–	821,536	–	821,536
Jumlah jurang kepekaan keuntungan	(2,392,058)	(538,830)	392,983	1,174,999	1,977,450	1,415,935	(20,369)	2,010,110

* Ini dicapai selepas menolak peruntukan penilaian kolektif dan peruntukan penilaian individu daripada baki kasar pembiayaan merosot.

	Sehingga 1 bulan B\$'000	> 1 – 3 bulan B\$'000	> 3 – 12 bulan B\$'000	1 – 5 tahun B\$'000	Lebih 5 tahun B\$'000	Tidak peka keuntungan B\$'000	Buku dagangan B\$'000	Jumlah B\$'000
Kumpulan 2014								
Aset								
Tunai dan kesetaraan tunai	852,128	137,099	–	–	–	196,240	–	1,185,467
Baki dengan Autoriti Monetari Brunei Darussalam	–	–	–	–	–	353,796	–	353,796
Penempatan dengan dan pembiayaan dan pendahuluan kepada Bank Suku Kerajaan	188,068	666,467	1,207,956	–	–	–	–	2,062,491
Aset kewangan pada nilai saksama melalui untung atau rugi	55,977	–	–	–	–	–	–	55,977
Aset kewangan yang sedia untuk jualan	96,609	40,213	92,381	429,099	55,033	–	22,098	22,098
Aset kewangan yang dipegang hingga matang	–	–	12,953	9,263	–	–	–	22,216
Aset kewangan derivatif	–	–	–	–	–	–	1,019	1,019
Pembiayaan dan pendahuluan*	143,420	77,094	689,126	348,873	1,625,268	4,665	–	2,888,446
- tidak merosot	–	–	–	–	–	98,414	–	98,414
- merosot	–	–	–	–	–	12,498	–	12,498
Pajakan kewangan yang belum diterima	–	–	–	–	–	32,541	–	32,541
Aset lain	–	–	–	–	–	–	–	–
Jumlah	1,336,202	920,873	2,002,416	787,235	1,680,301	698,154	23,117	7,448,298

	Sehingga 1 bulan B\$'000	> 1 – 3 bulan B\$'000	> 3 – 12 bulan B\$'000	1 – 5 tahun B\$'000	Lebih 5 tahun B\$'000	Tidak peka keuntungan B\$'000	Buku dagangan B\$'000	Jumlah B\$'000
Kumpulan 2014								
Liabiliti								
Deposit daripada pelanggan	2,848,946	1,126,470	1,468,530	136,968	42	–	–	5,580,956
Deposit daripada Bank dan institusi kewangan lain	343,336	134,339	25,339	–	–	–	–	503,014
Liabiliti kewangan derivatif	–	–	–	–	–	–	127,435	127,435
Liabiliti lain	–	–	–	–	–	82,921	–	82,921
Jumlah	3,192,282	1,260,809	1,493,869	136,968	42	82,921	127,435	6,294,326
Jurang kepekaan keuntungan aset yang diiktiraf	(1,856,080)	(339,936)	508,547	650,267	1,680,259	615,233	(104,318)	1,153,972
Jurang kepekaan keuntungan instrumen kewangan yang tidak diiktiraf	–	–	–	–	–	555,324	–	555,324
Jumlah jurang kepekaan keuntungan	(1,856,080)	(339,936)	508,547	650,267	1,680,259	1,170,557	(104,318)	1,709,296

* Ini dicapai selepas menolak peruntukan penilaian kolektif dan peruntukan penilaian individu daripada baki kasar pembiayaan merosot.

Bank 2015	Sehingga 1 bulan B\$'000	> 1 – 3 bulan B\$'000	> 3 – 12 bulan B\$'000	1 – 5 tahun B\$'000	Lebih 5 tahun B\$'000	Tidak peka keuntungan B\$'000	Buku dagangan B\$'000	Jumlah B\$'000
Aset								
Tunai dan kesetaraan tunai	469,482	232,387	–	–	–	190,518	–	892,387
Baki dengan Autoriti Monetari Brunei Darussalam	–	–	–	–	–	350,741	–	350,741
Penempatan dengan dan pembiayaan dan pendahuluan kepada Bank	–	–	2,159,063	–	–	–	–	2,159,063
Sukuk Kerajaan	4,997	15,754	–	–	–	–	–	20,751
Aset kewangan pada nilai saksama melalui untung atau rugi	–	–	–	–	–	–	1,700	1,700
Aset kewangan yang sedia untuk jualan	10,917	–	62,775	406,351	106,997	118	–	587,158
Aset kewangan yang dipegang hingga matang	–	–	14,139	–	–	–	–	14,139
Aset kewangan derivatif	–	–	–	–	–	–	27,971	27,971
Pembiayaan dan pendahuluan*								
- tidak merosot	98,508	70,146	174,325	744,026	1,645,916	1,258	–	2,734,179
- merosot	–	–	–	–	–	80,852	–	80,852
Pajakan kewangan yang belum diterima	–	–	–	–	–	12,526	–	12,526
Aset lain	–	–	–	–	–	42,065	–	42,065
Jumlah	583,904	318,287	2,410,302	1,150,377	1,752,913	678,078	29,671	6,923,532

	Sehingga 1 bulan B\$'000	> 1 – 3 bulan B\$'000	> 3 – 12 bulan B\$'000	1 – 5 tahun B\$'000	Lebih 5 tahun B\$'000	Tidak peka keuntungan B\$'000	Buku dagangan B\$'000	Jumlah B\$'000
Bank 2015								
Liabiliti								
Depositi daripada pelanggan	2,740,025	784,145	1,566,439	152,184	–	–	–	5,242,793
Depositi daripada Bank dan institusi kewangan lain	170,739	70,726	122,643	88,605	–	–	–	452,713
Liabiliti kewangan derivatif	–	–	–	–	–	–	68,796	68,796
Liabiliti lain	–	–	–	–	–	72,422	–	72,422
Jumlah	2,910,764	854,871	1,689,082	240,789	–	72,422	68,796	5,836,724
Jurang kepekaan keuntungan aset yang diiktiraf	(2,326,860)	(536,584)	721,220	909,588	1,752,913	605,656	(39,125)	1,086,808
Jurang kepekaan keuntungan instrumen kewangan yang tidak diiktiraf	–	–	–	–	–	821,536	–	821,536
Jumlah jurang kepekaan keuntungan	(2,326,860)	(536,584)	721,220	909,588	1,752,913	1,427,192	(39,125)	1,908,344

* Ini dicapai selepas menolak peruntukan penilaian kolektif dan peruntukan penilaian individu daripada baki kasar pembiayaan merosot.

	Sehingga 1 bulan B\$'000	> 1 – 3 bulan B\$'000	> 3 – 12 bulan B\$'000	1 – 5 tahun B\$'000	Lebih 5 tahun B\$'000	Tidak peka keuntungan B\$'000	Buku dagangan B\$'000	Jumlah B\$'000
Bank 2014								
Aset								
Tunai dan kesetaraan tunai	952,128	137,099	–	–	–	196,876	–	1,286,103
Baki dengan Autoriti Monetari Brunei Darussalam	–	–	–	–	–	325,015	–	325,015
Penempatan dengan dan pembiayaan dan pendahuluan kepada Bank	188,068	699,467	1,375,256	–	–	–	–	2,262,791
Sukuk Kerajaan	55,977	–	–	–	–	–	–	55,977
Aset kewangan pada nilai saksama melalui untung atau rugi	–	–	–	–	–	–	2,920	2,920
Aset kewangan yang sedia untuk jualan	86,354	59,390	92,381	429,099	55,034	–	–	722,258
Aset kewangan yang dipegang hingga matang	–	–	12,953	9,263	–	–	–	22,216
Aset kewangan derivatif	–	–	–	–	–	–	1,019	1,019
Pembiayaan dan pendahuluan*	143,015	76,627	680,553	5,179	1,412,920	4,665	–	2,322,959
- tidak merosot	–	–	–	–	–	102,572	–	102,572
- merosot	–	–	–	–	–	12,498	–	12,498
Pajakan kewangan yang belum diterima	–	–	–	–	–	44,629	–	44,629
Aset lain	–	–	–	–	–	–	–	–
Jumlah	1,425,542	972,583	2,161,143	443,541	1,467,954	686,255	3,939	7,160,957

	Sehingga 1 bulan B\$'000	> 1 – 3 bulan B\$'000	> 3 – 12 bulan B\$'000	1 – 5 tahun B\$'000	Lebih 5 tahun B\$'000	Tidak peka keuntungan B\$'000	Buku dagangan B\$'000	Jumlah B\$'000
Bank 2014								
Liabiliti								
Deposit daripada pelanggan	2,778,063	1,093,426	1,421,504	111,725	–	–	–	5,404,718
Deposit daripada Bank dan institusi kewangan lain	232,631	92,838	141,047	30,000	–	–	–	496,516
Liabiliti kewangan derivatif	–	–	–	–	–	–	127,435	127,435
Liabiliti lain	–	–	–	–	–	68,000	–	68,000
Jumlah	3,010,694	1,186,264	1,562,551	141,725	–	68,000	127,435	6,096,669
Jurang kepekaan keuntungan dalam kunci kira-kira	(1,585,152)	(213,681)	598,592	301,816	1,467,954	618,255	(123,496)	1,064,288
Jurang kepekaan keuntungan diluar kunci kira-kira	–	–	–	–	–	554,629	–	554,629
Jumlah jurang kepekaan keuntungan	(1,585,152)	(213,681)	598,592	301,816	1,467,954	1,172,884	(123,496)	1,618,917

* Ini dicapai selepas menolak peruntukan penilaian kolektif dan peruntukan penilaian individu daripada baki kasar pembiayaan merosot.

Analisa kepekaan aliran tunai bagi kadar berubah-ubah instrumen

Perubahan sebanyak 100 mata asas pada kadar faedah pada tarikh laporan boleh meningkatkan/(menurunkan) ekuiti dan untung atau rugi dengan jumlah yang ditunjukkan dibawah. Analisa tersebut mengandaikan semua lain-lain yang boleh berubah, terutamanya kadar matawang asing, kekal tetap.

	Untung atau rugi		Ekuiti	
	Meningkat 100	Menurun 100	Meningkat 100	Menurun 100
Kumpulan dan Bank	mata asas BS'000	mata asas BS'000	mata asas BS'000	mata asas BS'000
2015				
Instrumen kadar boleh ubah	43,912	(43,912)	43,912	(43,912)
2014				
Instrumen kadar boleh ubah	8,210	(8,210)	8,210	(8,210)

(ii) Risiko pertukaran asing Bank**Kedudukan perdagangan**

Bank mengawal risiko pertukaran matawang asing dalam lingkungan portfolio dengan menghadkan pendedahan terbuka kepada matawang individu, dan secara asas agregat.

Keseluruhan (kedudukan perdagangan dan bukan perdagangan)

Untuk mengurangkan risiko kerugian disebabkan perubahan kadar Bank akan memadankan kedudukan sedekat yang mungkin.

Urus niaga sentiasa dijalankan untuk memastikan had dalaman yang telah dibenarkan akan dipatuhi.

Kedudukan akan dinilai setiap hari, yang mana laporan risiko matawang akan dikeluarkan untuk Pengarah Urusan dan Ketua Pegawai Kewangan setiap hari dan untuk Lembaga Pengarah-Pengarah pada hujung setiap suku tahun.

Risiko pertukaran asing anak syarikat

Jenis perniagaan anak syarikat tidak menyelenggara sebarang kedudukan perdagangan. Anak-anak syarikat tidak terdedah kepada risiko pertukaran asing yang signifikan.

Pendedahan kepada risiko pertukaran asing

Pada tarikh laporan, jumlah bersih pendedahan matawang daripada dagangan matawang Kumpulan adalah seperti berikut:

	-----Kumpulan dan Bank-----			
	USD B\$'000	EUR B\$'000	GBP B\$'000	Lain-lain B\$'000
2015				
Aset				
Tunai dan dana jangka pendek	681,898	6,410	53,259	5,334
Penempatan dengan dan pembiayaan dan pendahuluan kepada Bank	1,496,265	7,731	115,424	–
Pelaburan	570,075	405	365	–
Pembiayaan dan pendahuluan	352,708	–	–	–
Lain-lain	8,807	–	2,868	11
Jumlah	3,109,753	14,546	171,916	5,345
Liabiliti				
Deposit daripada pelanggan	(737,002)	(13,553)	(273,456)	(4,712)
Deposit daripada bank dan institusi kewangan lain	(3,699)	–	(1)	–
Rizab	5,766	–	–	–
Lain-lain	(4,162)	(2)	(1,068)	(34)
Jumlah	(739,097)	(13,555)	(274,525)	(4,746)
Kesan daripada penggunaan derivatif	(2,370,804)	(696)	103,075	–
Jumlah pendedahan	(148)	295	466	599
2014				
Aset				
Tunai dan dana jangka pendek	888,448	78,123	18,492	4,873
Penempatan dengan dan pembiayaan dan pendahuluan kepada Bank	1,821,702	45,100	74,535	–
Pelaburan	589,207	422	285	142
Pembiayaan dan pendahuluan	364,945	–	–	–
Lain-lain	39,025	108	–	–
Jumlah	3,703,327	123,753	93,312	5,015
Liabiliti				
Deposit daripada pelanggan	(660,114)	(57,599)	(271,856)	(17,569)
Lain-lain	–	–	(228)	(29)
Jumlah	(660,114)	(57,599)	(272,084)	(17,598)
Kesan daripada penggunaan derivatif	(3,039,367)	(65,958)	178,837	12,074
Jumlah pendedahan	3,846	196	65	(509)

Analisa kepekaan

Mengambil kira risiko-risiko lain yang boleh berubah kekal tetap, kepekaan nilai semula matawang asing bagi Kumpulan dan Bank pada tarikh laporan adalah diringkaskan seperti berikut (hanya pendedahan pada matawang yang lebih dari 5% daripada kedudukan adalah ditunjukkan di matawang masing-masing di jadual dibawah. Bagi matawang lain, pendedahan disatukan sebagai 'Lain-lain'):

	2015		2014	
	- 1% penurunan B\$'000	+ 1% peningkatan B\$'000	- 1% penurunan B\$'000	+ 1% peningkatan B\$'000
Kumpulan dan Bank				
USD	1	(1)	(38)	38
EUR	(3)	3	(2)	2
GBP	(5)	5	(1)	1
Lain-Lain	(6)	6	5	(5)
Jumlah	(13)	13	(36)	36

(iii) Risiko harga ekuiti

Kumpulan terdedah kepada risiko harga ekuiti keatas pelaburan ekuiti yang dibawa pada nilai saksama melalui untung atau rugi dan melalui pendapatan komprehensif lain. Kebanyakan pelaburan ekuiti Kumpulan dan Bank adalah disebut harga di Bursa Saham Kuala Lumpur, London dan New York.

Analisis kepekaan - Risiko harga ekuiti

Untuk peningkatan sebanyak 10% dalam nilai sekuriti ekuiti, kesan ke atas keuntungan atau kerugian Kumpulan dan Bank akan meningkat sebanyak B\$2,102,000 dan B\$226,000 masing-masing selepas cukai (2014: B\$2,161,000 dan B\$249,000 masing-masing). Pengurangan 10% dalam nilai sekuriti ekuiti akan mempunyai kesan yang sama dan bertentangan pada keuntungan atau kerugian Kumpulan dan Bank.

Untuk peningkatan sebanyak 10% dalam nilai sekuriti ekuiti, impak keatas rizab nilai saksama Kumpulan dan Bank akan menjadi peningkatan sebanyak B\$400,000 dan B\$1,141,000 masing-masing selepas cukai (2014: B\$507,000 dan B\$1,400,000 masing-masing). Pengurangan 10% dalam nilai sekuriti ekuiti akan mempunyai kesan yang sama dan bertentangan pada rizab nilai saksama Kumpulan dan Bank.

Analisa ini dijalankan atas dasar yang sama bagi tahun 2014 dan mengandaikan bahawa semua lain-lain yang boleh berubah kekal sama.

(c) Risiko kecairan Bank**Tinjauan**

Pendedahan Kumpulan pada risiko kecairan timbul apabila Kumpulan menghadapi kerugian yang timbul daripada kemungkinan Kumpulan tidak mempunyai dana yang mencukupi untuk memenuhi tuntutan daripada liabiliti kewangan tersebut.

Pendekatan Kumpulan untuk menguruskan kecairan adalah untuk memastikan bahawa Kumpulan akan selalu mempunyai kecairan yang mencukupi untuk memenuhi tuntutan liabiliti pada tempoh matang samada dalam keadaan biasa dan tertekan, tanpa menimbulkan kerugian atau risiko yang merosakkan reputasi Kumpulan.

Tambahan pula, Bank dan salah satu anak syarikatnya masing-masing hendaklah mematuhi Seksyen 45(1), Perintah Perbankan Islam tahun 2008 dan seksyen 13A, Akta Syarikat Kewangan Bab 89 masing-masing untuk menyimpan baki tunai minima dengan AMBD. Bank dan anak-anak syarikat mematuhi keperluan ini pada 31 Disember 2015.

Pengurusan risiko kecairan dan dana

Bank mengurus kecairan melalui Jawatankuasa Pengurusan Aset dan Liabiliti yang bertanggungjawab untuk mewujudkan dasar kecairan serta mengawal kecairan secara berterusan. Keperluan kecairan aset secara minima telah diwujudkan untuk memastikan nisbah aset cair pada liabiliti yang difikir layak, adalah pada ambangan minima pada setiap masa.

Risiko kecairan anak syarikat

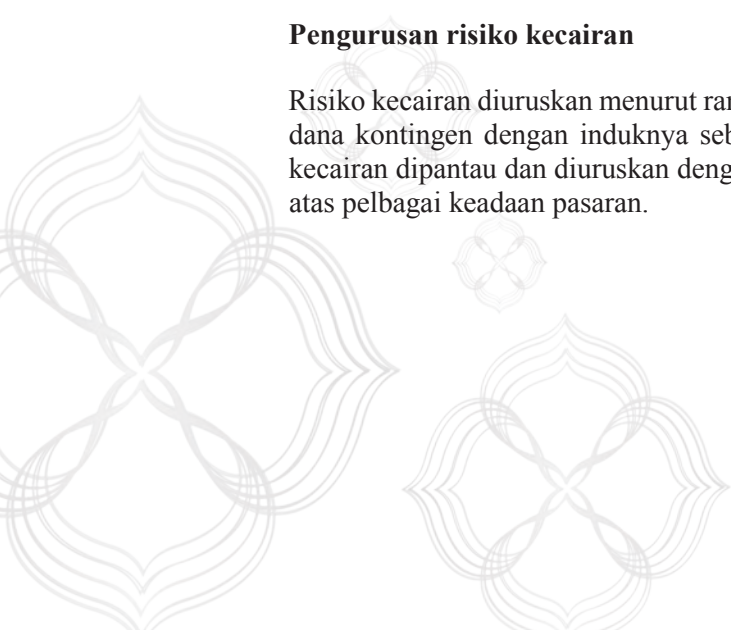
Risiko kecairan adalah risiko dimana anak syarikat akan menghadapi kesukaran dalam memenuhi kewajipan yang berkaitan dengan liabiliti kewangan yang diselesaikan dengan penyerahan tunai atau aset kewangan lain.

Pendekatan anak syarikat untuk menguruskan kecairan adalah dengan memastikan bahawa ia akan sentiasa mempunyai kecairan yang mencukupi untuk memenuhi tuntutan liabiliti pada tempoh matang samada dalam keadaan biasa dan tertekan, tanpa menyebabkan kerugian yang tidak boleh diterima atau risiko yang merosakkan kepada reputasi anak syarikat.

Di samping itu, anak syarikat itu perlu mematuhi seksyen 13A, Akta Syarikat Kewangan Bab 89 untuk menyimpan baki tunai minima dengan AMBD. Anak syarikat ini mematuhi keperluan ini pada tarikh laporan.

Pengurusan risiko kecairan

Risiko kecairan diuruskan menurut rangka kerja kecairan anak syarikat melalui talian kemudahan dana kontingen dengan induknya sebanyak US\$200 juta. Rangka kerja ini memastikan risiko kecairan dipantau dan diuruskan dengan cara yang memastikan kecukupan sumber dana tersedia atas pelbagai keadaan pasaran.

Analisa kematangan

Jadual dibawah meringkaskan aset dan liabiliti Kumpulan dan Bank berdasarkan baki kematangan kontrak. Jangkaan aliran tunai bagi aset dan liabiliti boleh berubah secara signifikan daripada yang dipaparkan dalam jadual dibawah. Contohnya, deposit daripada pelanggan tidak dijangka akan dikeluarkan serta merta.

	Kurang dari 3 bulan B\$'000	> 3 – 6 bulan B\$'000	> 6 – 12 bulan B\$'000	> 1 – 3 tahun B\$'000	> 3 – 5 tahun B\$'000	Lebih 5 tahun B\$'000	Tiada tempoh matang tertentu B\$'000	Jumlah B\$'000
Kumpulan 2015								
Aset								
Tunai, baki dan penempatan dengan Bank	888,354	–	–	–	–	–	–	888,354
Baki dengan Autoriti Monetari Brunei Darussalam	232,313	68,218	35,434	14,776	–	31,642	–	382,383
Penempatan dengan dan pembiayaan dan pendahuluan kepada Bank	823,514	354,426	724,800	–	–	–	–	1,902,740
Sukuk Kerajaan	5,000	15,800	–	–	–	–	–	20,800
Pelaburan	15,785	35,215	96,989	251,248	195,314	84,149	12,536	691,236
Aset kewangan derivatif	3,057	585	5,623	10,577	3,958	–	–	23,800
Pembiayaan dan pendahuluan	529,840	329,135	269,442	853,736	626,418	1,057,775	–	3,666,346
Pajakan kewangan yang belum diterima	165	165	330	1,320	1,420	28,500	–	31,900
Aset lain	2,748	8,660	5,981	5,883	3,722	–	–	26,994
Jumlah	2,500,776	812,204	1,138,599	1,137,540	830,832	1,202,066	12,536	7,634,553

**Kumpulan
2015**

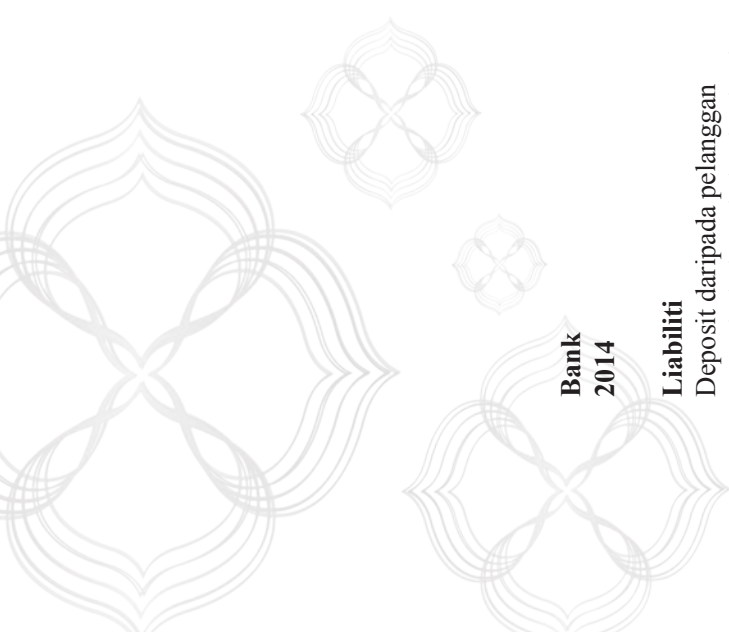
	Kurang dari 3 bulan BS'000	> 3 – 6 bulan BS'000	> 6 – 12 bulan BS'000	> 1 – 3 tahun BS'000	> 3 – 5 tahun BS'000	Lebih 5 tahun BS'000	Tiada tempoh matang tertentu BS'000	Jumlah BS'000
Liabiliti								
Deposit daripada pelanggan	3,612,430	1,130,808	470,735	175,554	–	242	–	5,389,769
Deposit dan penempatan Bank dan institusi-institusi kewangan lain	177,821	304,916	6,187	63,296	–	–	–	552,220
Liabiliti kewangan derivatif	13,134	12,814	8,259	20,854	7,556	–	–	62,617
Liabiliti-liabiliti lain	31,945	24,211	30,275	5,110	1,205	–	–	92,746
Jumlah	3,835,330	1,472,749	515,456	264,814	8,761	242	–	6,097,352
Jurang kecairan bersih aset yang diiktiraf	(1,334,554)	(660,545)	623,143	872,726	822,071	1,201,824	12,536	1,537,201
Komitmen dan kontingensi	101,010	119,678	154,083	101,025	299,030	37,015	9,695	821,536
Jurang kecairan bersih	(1,233,544)	(540,867)	777,226	973,751	1,121,101	1,238,839	22,231	2,358,737

	Kurang dari 3 bulan B\$'000	> 3 – 6 bulan B\$'000	> 6 – 12 bulan B\$'000	> 1 – 3 tahun B\$'000	> 3 – 5 tahun B\$'000	Lebih 5 tahun B\$'000	Tiada tempoh	
							matang tertentu B\$'000	Jumlah B\$'000
Kumpulan 2014								
Aset								
Tunai, baki dan penempatan dengan Bank	1,185,525	–	–	–	–	–	–	1,185,525
Baki dengan Autoriti Monetari Brunei Darussalam	227,959	59,278	25,987	7,897	–	24,114	–	345,235
Penempatan dengan dan pembayaan dan pendahuluan kepada Bank	878,397	546,353	658,911	–	–	–	–	2,083,661
Sukuk Kerajaan	36,000	20,000	–	–	–	–	–	56,000
Pelaburan	148,129	5,912	126,852	214,027	308,962	103,119	17,371	924,372
Aset kewangan derivatif	758	486	118	–	–	–	–	1,362
Pembiayaan dan pendahuluan	373,731	211,606	367,417	1,080,822	732,961	916,830	–	3,683,367
Pajakan kewangan yang belum diterima	165	165	330	1,320	1,360	29,220	–	32,560
Aset lain	19,484	4,583	2,476	3,260	5,752	3,105	–	38,660
Jumlah	2,870,148	848,383	1,182,091	1,307,326	1,049,035	1,076,388	17,371	8,350,742

	Kurang dari 3 bulan B\$'000	> 3 – 6 bulan B\$'000	> 6 – 12 bulan B\$'000	> 1 – 3 tahun B\$'000	> 3 – 5 tahun B\$'000	Lebih 5 tahun B\$'000	Tiada tempoh	
							matang tertentu B\$'000	Jumlah B\$'000
Kumpulan 2014								
Liabiliti								
Depositi daripada pelanggan	3,973,318	992,655	510,120	146,178	7,506	472	–	5,630,249
Depositi dari Bank dan institusi kewangan lain	248,625	78,136	54,894	35,511	195	–	–	417,361
Liabiliti kewangan derivatif	46,817	29,621	24,577	13,492	8,576	–	–	123,083
Penempatan dari institusi kewangan lain	–	–	–	–	–	–	–	–
Liabiliti-liabiliti lain	20,783	43,592	8,878	6,851	538	9,414	–	90,056
Jumlah	4,289,543	1,144,004	598,469	202,032	16,815	9,886	–	6,260,749
Jurang kecairan bersih aset yang diiktiraf	(1,419,395)	(295,621)	583,622	1,105,294	1,032,220	1,066,502	17,371	2,089,993
Komitmen dan kontingensi	291,074	26,819	93,848	35,560	11,418	85,214	11,391	555,324
Jurang kecairan bersih	(1,128,321)	(268,802)	677,470	1,140,854	1,043,638	1,151,716	28,762	2,645,317

	Kurang dari 3 bulan BS'000	> 3 – 6 bulan BS'000	> 6 – 12 bulan BS'000	> 1 – 3 tahun BS'000	> 3 – 5 tahun BS'000	Tiada tempoh		
						Lebih 5 tahun BS'000	matang tertentu BS'000	Jumlah BS'000
Bank								
2015								
Aset								
Tunai dan kesetaraan tunai	892,428	–	–	–	–	–	–	892,428
Baki dengan Autoriti Monetari Brunei Darussalam	232,313	68,218	35,434	14,776	–	–	–	350,741
Penempatan dengan dan pembiayaan dan pendahuluan kepada bank	823,514	616,026	724,800	–	–	–	–	2,164,340
Sukuk Kerajaan	5,000	15,800	–	–	–	–	–	20,800
Pelaburan	4,437	35,215	96,989	251,248	195,314	84,149	12,536	679,888
Aset kewangan derivatif	3,057	585	5,623	10,577	3,958	–	–	23,800
Pembiayaan dan pendahuluan	476,462	177,174	269,442	853,736	626,418	1,083,875	–	3,487,107
Pajakan kewangan yang belum diterima	165	165	330	1,320	1,420	28,500	–	31,900
Aset lain	15,050	11,429	5,981	5,883	3,722	–	–	42,065
Jumlah	2,452,426	924,612	1,138,599	1,137,540	830,832	1,196,524	12,536	7,693,069

	Kurang dari 3 bulan BS'000	> 3 – 6 bulan BS'000	> 6 – 12 bulan BS'000	> 1 – 3 tahun BS'000	> 3 – 5 tahun BS'000	Lebih 5 tahun BS'000	Tiada tempoh matang tertentu BS'000	Jumlah BS'000
Bank								
2014								
Aset								
Tunai dan kesetaraan tunai	1,286,162	–	–	–	–	–	–	1,286,162
Baki dengan Autoriti Monetari Brunei Darussalam	227,959	59,278	25,987	7,897	–	–	–	321,121
Penempatan dengan dan pembiayaan dan pendahuluan kepada Bank	884,133	720,304	658,911	–	–	–	–	2,263,348
Sukuk Kerajaan	36,000	20,000	–	–	–	–	–	56,000
Pelaburan	137,874	5,912	126,852	214,027	308,962	103,119	17,371	914,117
Aset kewangan derivatif	758	486	118	–	–	–	–	1,362
Pembiayaan dan pendahuluan	345,420	155,812	286,348	799,595	551,230	952,508	–	3,090,913
Pajakan kewangan yang belum diterima	165	165	330	1,320	1,360	29,220	–	32,560
Aset lain	30,643	4,280	2,405	2,209	2,588	2,533	–	44,658
Jumlah aset	2,949,114	966,237	1,100,951	1,025,048	864,140	1,087,380	17,371	8,010,241

**Bank
2014**

Liabiliti
Depositi daripada pelanggan

(d) Risiko operasi Bank

Risiko operasi adalah potensi kerugian disebabkan daripada peristiwa yang melibatkan manusia, proses dalaman, sistem atau peristiwa luaran. Satu set piawaian kawalan minima bagi pengurusan risiko operasi yang telah dibuat dengan objektif untuk memastikan bahawa risiko operasi dalam Kumpulan adalah dikenal pasti dan diuruskan secara struktur dan konsisten.

Rangka kerja pengurusan risiko operasi

Risiko operasi boleh timbul dari semua bidang perniagaan dan dari semua aktiviti yang dijalankan oleh BIBD. Risiko operasi dikenal pasti secara sistematik di peringkat bahagian. Koordinator risiko adalah dilantik daripada setiap bahagian dan bertanggungjawab untuk mengenal pasti risiko dan pengurusan risiko dalam semua bidang risiko yang dikenal pasti. Ini termasuk mengekalkan kawalan persekitaran yang berkesan yang timbul daripada aktiviti-aktiviti sebagai tanggungjawab barisan pertahanan pertama mereka.

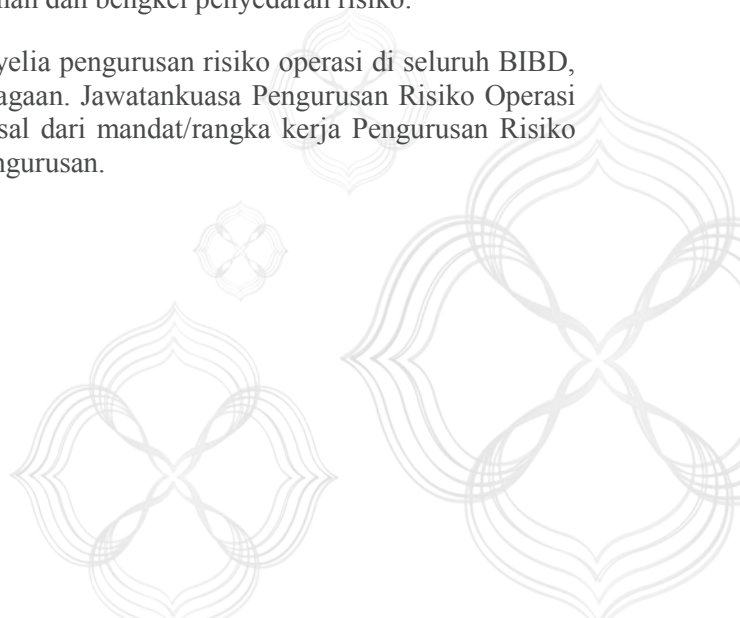
Pendedahan risiko operasi boleh diambil daripada pelbagai bentuk yang berbeza-beza, dan Bank bertujuan untuk menguruskan mengikut piawaian yang mendorong mengenalpasti risiko sistematik, penilaian, kawalan dan pemantauan. Piawaian ini sering dikaji semula untuk memastikan keberkesanan berterusan mereka. Bagi menyokong pengenalan sistematik pendedahan risiko operasi yang material yang berkaitan dengan proses tertentu, Bank mengklasifikasikan mereka kedalam jenis-jenis risiko berikut:

- Manusia
- Proses
- Sistem
- Luaran

Pendedahan risiko operasi adalah ditarafkan ‘tinggi’, ‘sederhana’ atau ‘rendah’ mengikut kriteria penilaian risiko ditetapkan. Risiko yang ditetapkan diluar ambang materialiti menerima tahap perhatian yang berbeza oleh pengurusan dan dilaporkan kepada pihak Pengurusan Kanan (secara Ad-Hoc) dan Jawatankuasa Pengurusan Risiko Operasi sehingga tahap Lembaga Pengarah iaitu Jawatankuasa Audit, Kewangan Risiko (setiap suku tahun). Peristiwa risiko yang signifikan atau kerugian kewangan yang telah berlaku dianalisa untuk mengenal pasti punca kepada sebarang kegagalan untuk pemulihan dan pengurangan masa depan. Kerugian operasi sebenar adalah direkodkan.

Dalam baris kedua pertahanan kedua, Pengurusan Risiko Operasi adalah bertanggungjawab untuk menetapkan dan menyelenggara piawaian bagi pengurusan dan kawalan risiko operasi. Pengurusan Risiko Operasi juga memberi kesedaran kepada isu-isu risiko yang boleh berlaku di unit-unit perniagaan dan juga menyediakan latihan dan bengkel penyedaran risiko.

Jawatankuasa Pengurusan Risiko Operasi menyelia pengurusan risiko operasi di seluruh BIBD, dan juga disokong oleh ketua-ketua unit perniagaan. Jawatankuasa Pengurusan Risiko Operasi beroperasi atas asas terma-terma rujukan berasal dari mandat/rangka kerja Pengurusan Risiko Operasi yang diluluskan oleh Jawatankuasa Pengurusan.

Risiko operasi anak syarikat

Risiko operasi adalah potensi kerugian akibat daripada peristiwa yang melibatkan manusia, proses dalaman, sistem atau peristiwa luaran. Satu set piawaian kawalan minima bagi pengurusan risiko operasi yang telah dibuat dengan objektif untuk memastikan bahawa risiko operasi di dalam anak syarikat adalah dikenal pasti dan diuruskan secara struktur dan konsisten.

Rangka kerja risiko operasi dan kawalan dalaman

Lembaga Pengarah-Pengarah anak syarikat telah memberi tanggungjawab risiko operasi kepada Jawatankuasa Risiko Operasi dan Kawalan Dalaman yang bertanggungjawab untuk memantau risiko operasi secara berterusan dan juga pembangunan dan pelaksanaan kawalan untuk menangani risiko operasi yang dikenal pasti sama melalui penilaian sendiri kawalan risiko (*Risk Control Self-Assessment-RCSA*) atau kaji semula audit dalaman. Tanggungjawab ini disokong oleh pembangunan piawaian keseluruhan bagi pengurusan risiko operasi pada bidang berikut:

- keperluan untuk pengasingan tugas yang sesuai, termasuk pemberian kuasa mandiri bagi transaksi;
- keperluan penyesuaian dan pemantauan transaksi;
- mematuhi keperluan kawal selia dan keperluan lain undang-undang;
- dokumen rangka kerja kawalan dalaman bagi persekitaran perniagaan utama yang dikenal pasti
- keperluan untuk penilaian berterusan risiko operasi yang dihadapi, dan kecukupan kawalan dan tatacara untuk menangani risiko yang dikenal pasti;
- keperluan melapor risiko operasi melalui laporan kejadian risiko operasi dengan pelan tindakan pemulihan;
- pembangunan pelan kesinambungan perniagaan;
- latihan dan pembangunan profesional;
- menggalakkan piawaian etika dan perniagaan; dan
- pengurangan risiko, termasuk insurans dimana ianya kos efektif.

Pematuhan kepada piawaian disokong oleh program tinjauan berterusan yang sedang dilaksanakan oleh kedua-dua juruaudit dalaman dan luaran. Keputusan tinjauan ini dibincangkan dengan Jawatankuasa Risiko Operasi dan Kawalan Dalaman anak syarikat, dengan ringkasan dikemukakan kepada Jawatankuasa Audit dan Pengurusan Kanan anak syarikat tersebut.

39**Nilai saksama bagi aset dan liabiliti kewangan**

Instrumen kewangan terdiri daripada aset kewangan, liabiliti kewangan dan instrumen yang tidak diiktiraf didalam penyata kedudukan kewangan. Nilai saksama adalah harga yang perlu diterima untuk menjual aset atau dibayar untuk pemindahan liabiliti dengan transaksi yang teratur antara peserta pasaran pada tarikh pengukuran modal atau, ketiadaannya, pasaran paling menguntungkan dimana Kumpulan itu mempunyai laluan pada tarikh tersebut. Maklumat yang disediakan disini menunjukkan anggaran nilai saksama pada tarikh kedudukan kewangan.

Harga yang disebut harga dan yang dapat diperhatikan, dimana tersedia, digunakan sebagai ukuran nilai saksama instrumen kewangan. Dimana harga yang disebut harga dan yang dapat diperhatikan tidak tersedia, nilai saksama dianggarkan berdasarkan barisan kaedah dan andaian mengenai ciri-ciri risiko-risiko instrumen kewangan, kadar diskaun anggaran bagi aliran tunai masa depan dan faktor-faktor lain.

Maklumat nilai saksama bagi aset dan liabiliti bukan kewangan adalah tidak termasuk didalam nota ini disebabkan ia tidak dikira dalam skop IFRS 7: Pendedahan Instrumen Kewangan (*IFRS 7: Financial Instruments Disclosures*) yang memerlukan maklumat nilai saksama untuk didedahkan. Ini termasuk pelaburan dalam anak-anak syarikat dan hartanah dan peralatan.

Nilai saksama instrumen kewangan Kumpulan dan Bank termasuk tunai dan dana jangka pendek, baki dengan Bank dan institusi kewangan lain, deposit daripada pelanggan dan bank, sukuk kerajaan, aset lain, liabiliti lain dan pinjaman jangka pendek adalah tidak peka secara material kepada anjakan kadar keuntungan pasaran disebabkan oleh tempoh yang terhad kepada kematangan instrumen tersebut. Demikian, nilai bawaan bagi aset dan liabiliti kewangan pada tarikh kedudukan kewangan hampir dengan nilai saksama.

Nilai saksama adalah berdasarkan kaedah dan andaian seperti berikut:

Pelaburan

Anggaran nilai saksama biasanya berdasarkan pada harga yang disebut harga dan yang dapat diperhatikan. Jika tiada pasaran tersedia bagi sekuriti tertentu, nilai saksama telah dianggarkan dengan merujuk kepada memasarkan hasil indikatif pasaran atau aset nyata bersih penerima pelaburan.

Pembiayaan dan pendahuluan

Nilai saksama adalah dianggarkan dengan memberikan diskaun kepada anggaran aliran tunai masa depan menggunakan kadar pasaran lazim untuk pembiayaan dengan risiko kredit dan kematangan yang serupa.

Derivatif

Nilai saksama derivatif diperolehi berdasarkan harga yang disebut harga dan yang dapat diperhatikan untuk instrumen serupa pada tarikh laporan.

Hierarki nilai saksama

IFRS 7 menentukan satu hierarki teknik penilaian berdasarkan samada input teknik penilaian tersebut boleh dipantau menggambarkan data pasaran yang didapati daripada sumber bebas manakala input yang tidak boleh dipantau menggambarkan andaian pasaran Kumpulan. Hierarki nilai saksama adalah seperti berikut:

- Peringkat 1 – Harga yang disebut harga (tidak terlaras) di pasaran aktif bagi aset-aset atau liabiliti-liabiliti yang serupa. Peringkat ini merangkumi sekuriti ekuiti dan instrumen hutang yang disenaraikan.
- Peringkat 2 – Input selain daripada harga yang disebut harga termasuk dalam Peringkat 1 yang mana boleh dipantau bagi aset atau liabiliti, samada secara langsung (iaitu harga) atau secara tidak langsung (diterbitkan daripada harga).
- Peringkat 3 – Input bagi aset atau liabiliti yang bukan berasaskan data pasaran yang boleh dipantau (kemasukkan yang tidak dapat dipantau). Peringkat ini merangkumi instrumen ekuiti dan instrumen hutang dengan komponen tidak boleh dipantau yang signifikan.

**Dinyatakan
pada nilai
saksama
B\$'000**

**Kumpulan
2015**

**Aset kewangan
diukur pada nilai**

**Kumpulan
2015**

**Aset kewangan
diukur pada nilai
saksama**

Pelaburan	20,456	–	579,749	–	–	–	600,205	20,456	575,749	4,000	600,205
Aset kewangan											
derivatif	–	27,971	–	–	–	–	27,971	–	27,971	–	27,971
	20,456	27,971	579,749	–	–	–	628,176	20,456	603,720	4,000	628,176

Aset kewangan yang tidak diukur pada nilai saksama
Pelaburan
Pembiayaan dan pendahuluan

Pelaburan	-	-	14,139	-	-	14,139	-	14,208	-	14,208
Pembiayaan dan pendahuluan	-	-	-	-	-	3,391,737	-	-	-	3,363,417
	-	-	14,139	-	-	3,391,737	-	14,208	-	3,377,625

**Liabiliti kewangan
diukur pada nilai
saksama**
Liabiliti kewangan
derivatif

derivative	—	(68,796)	—	(68,796)	—	(68,796)
------------	---	----------	---	----------	---	----------

Nilai saksama
Jumlah bawaan

Dinyatakan pada nilai saksama BS'000	Dipegang untuk dagangan BS'000	Sedia untuk jualan BS'000	Dipegang hingga matang BS'000	Pembiayaan dan yang belum diterima BS'000		Liabiliti kewangan lain BS'000	Jumlah BS'000
1,700	-	587,158	-	-	-	-	588,858
-	27,971	-	-	-	-	-	27,971
1,700	27,971	587,158	-	-	-	-	616,829

**Bank
2015**
Aset kewangan diukur pada nilai saksama

Pelaburan	2,262	582,596	4,000	-	27,971	-	588,858
Aset kewangan derivatif	-	-	-	-	-	-	-
	2,262	610,567	4,000	-	-	-	616,829

Aset kewangan yang tidak diukur pada nilai saksama

Pelaburan	-	-	14,139	-	-	-	14,139
Pembiayaan dan pendahuluan	-	-	-	2,815,031	-	-	2,815,031
	-	-	14,139	2,815,031	-	-	2,829,170

Liabiliti kewangan diukur pada nilai saksama

Liabiliti kewangan derivatif	-	(68,796)	-	-	-	-	(68,796)
------------------------------	---	----------	---	---	---	---	----------

tidak diukur
pada nilai
saksama

Pelaburan
Pembiayaan dan
pendahuluan

Liabiliti kewangan
diukur pada nilai
saksama

Liabiliti kewangan
derivatif

Teknik penilaian dan input signifikan yang tidak boleh dipantau

Jadual di bawah membentangkan maklumat mengenai input syarikat yang tidak boleh dipantau digunakan dalam mengukur instrumen kewangan yang dikategorikan sebagai Peringkat 3 dalam hierarki nilai saksama:

Jenis instrumen kewangan	Klasifikasi	Teknik penilaian	Input signifikan yang tidak boleh dipantau
Pembiayaan dan pendahuluan	Pembiayaan dan yang belum diterima	Aliran wang yang didiskaun	Lengkungan hasil dan tebaran kredit
Sekuriti - Dana yang tidak disebut harga	Sedia untuk jualan	Nilai bersih aset	Nilai bersih aset

Terdapat hubungan antara input tidak boleh dipantau yang terhad sebagaimana instrumen kewangan biasanya dikategorikan kedalam Peringkat 3 kerana input tunggal tidak boleh dipantau.

Dalam menganggarkan kepentingan, Kumpulan melakukan analisa kepekaan berasaskan kaedah yang digunakan untuk pelarasan nilai saksama. Pelarasan ini mencerminkan nilai-nilai yang mana Kumpulan menganggarkan sebagai sesuai untuk mencerminkan ketidakpastian dalam input yang digunakan (contohnya berdasarkan kaedah ujian tekanan bagi input tidak boleh dipantau). Kaedah yang digunakan boleh berdasarkan statistik atau teknik-teknik lain yang diluluskan. Peningkatan atau pengurangan 10% dalam nilai bersih aset sekuriti yang tidak disebut harga akan menyebabkan peningkatan atau pengurangan dalam nilai saksama sekuriti yang tidak disebut harga.

Pengurusan berpendapat bahawa apa-apa perubahan yang mungkin berlaku kepada input tidak boleh dipantau tidak akan menyebabkan kesan kewangan yang signifikan.

Perubahan bagi Peringkat 3 bagi instrumen yang diukur pada nilai saksama

Jadual dibawah menunjukkan perubahan dalam instrumen Peringkat 3 bagi Kumpulan dan Bank:

	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Sekuriti sedia untuk jualan		
Pada 1 Januari	5,072	5,590
Keuntungan/(kerugian) yang tidak direalisasi yang diiktiraf dalam pendapatan komprehensif lain	(1,072)	(518)
Pada 31 Disember	4,000	5,072

Tiada keuntungan dan kerugian melalui untung rugi bagi instrumen di atas Peringkat 3 diatas dan tiada pemindahan masuk dan keluar daripada Peringkat 3 sepanjang tahun.

40 **Komitmen pajakan**

Pajakan sebagai penerima pajakan

Kumpulan dan Bank mempunyai komitmen pajakan berkenaan dengan sewaan premis, yang mana semuanya diklasifikasikan sebagai pajakan operasi. Ringkasan komitmen jangka panjang yang tidak boleh dibatalkan adalah seperti berikut:

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Dalam masa satu tahun	1,303	1,014	1,030	784
Diantara satu dan lima tahun	1,918	1,613	1,343	370
Lebih dari lima tahun	36	88	36	46
Jumlah	3,257	2,715	2,409	1,200

41 **Aset dan liabiliti bukan semasa**

Aset dan liabiliti selain daripada yang dinyatakan dibawah adalah semasa.

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Aset				
Pelaburan	513,348	493,395	436,630	493,396
Pembiayaan dan pendahuluan	2,953,718	1,974,141	2,383,798	1,418,099
Pajakan kewangan yang belum diterima	11,885	11,857	11,885	11,857
Pelaburan dalam anak syarikat	—	—	36,682	36,682
Pelaburan dalam syarikat bersekutu	13,829	11,361	7,080	7,080
Hartanah dan peralatan	184,489	178,522	46,641	31,333
Pelaburan hartanah	28,646	29,808	28,646	29,808
Aset cukai tertunda	10,790	2,275	13,838	5,805
Liabiliti				
Deposit daripada pelanggan	175,258	137,010	152,184	111,725
Deposit daripada bank dan institusi kewangan lain	145,505	—	88,605	30,000
Liabiliti cukai tertunda	—	—	—	—

42 Komitmen

	Kumpulan		Bank	
	2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Komitmen:				
Kemudahan kredit yang belum digunakan	259,095	165,749	259,095	165,749
Penempatan terhadap	–	89,720	–	89,720
Deposit terhadap	–	300	–	300
Jumlah	259,095	255,769	259,095	255,769
Perbelanjaan modal:				
- Diluluskan dan dikontrakkan tetapi tidak diperuntukkan didalam penyata kewangan	9,362	11,333	9,362	11,333
- Diluluskan tetapi tidak dikontrakkan dan diperuntukkan didalam penyata kewangan	609	1,062	609	367
Jumlah	9,971	12,395	9,971	11,700
Jumlah komitmen	269,066	268,164	269,066	267,469

43 Kecukupan modal

Pengurusan modal

Matlamat Kumpulan apabila menguruskan modal adalah untuk mengekalkan kedudukan yang mantap bagi menyokong pertumbuhan perniagaan dan mengekalkan keyakinan pelabur, pendeposit, pelanggan dan pasaran. Sejalan dengan ini, Kumpulan menguruskan modalnya secara aktif dan memastikan nisbah kecukupan modal yang mengambilkira profil risiko Kumpulan berada di tahap minima kawal selia.

Penyesuaian daripada IFRS kepada modal kawal selia

Dengan penguatkuasaan IFRS, Bank telah mengaplikasikan semua pengumuman dan tafsiran IFRS dalam mencapai kepada kedudukan modal Kumpulan dan Bank. Beberapa keperluan IFRS adalah berbeza daripada keperluan modal berhemat yang ditetapkan oleh AMBD.

Perbezaan diantara keperluan modal berhemat IFRS dan AMBD

Aset yang tidak ketara

IFRS memerlukan pengiktirafan sebarang aset yang tidak nyata yang memenuhi kriteria kelayakan. Dibawah keperluan modal berhemat, tiada dividen boleh diisytiharkan selagi aset tidak nyata diiktiraf didalam penyata kedudukan kewangan.

Kos yang dipermodalkan

Sebarang kos modal yang dipermodalkan adalah perbelanjaan didalam penyata pendapatan dibawah Perintah Perbankan Islam, 2008 berbanding dengan sebarang kos langsung adalah diiktiraf bersama dengan aset tersebut dibawah IFRS.

Kemerosotan pembiayaan

Dibawah garis panduan AMBD, peruntukan yang dibuat untuk pembiayaan yang mana Bank menarik balik cagaran, tidak dapat dilepaskan kecuali cagaran tersebut telah dijual. IFRS memerlukan penyahiktirafan pembiayaan dan pengiktirafan aset yang ditarik balik pada nilai saksama aset. Jika nilai saksama adalah lebih daripada jumlah bawaan pembiayaan ditolak peruntukan khusus, peruntukan akan dilepaskan setakat nilai cagaran yang meliputi jumlah tanggapan bagi pembiayaan.

Keuntungan yang digantung

Dibawah garis panduan AMBD, keuntungan daripada pembiayaan yang tertangguh lebih daripada 90 hari akan digantung di dalam akaun 'keuntungan yang digantung'. Dibawah IFRS, keuntungan akan terus diakru walaupun pembiayaan tersebut tertangguh.

Penyesuaian jumlah ekuiti diagihkan kepada pemegang ekuiti Kumpulan dan Bank kepada modal kawal selia adalah dilaksanakan seperti dibawah:

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	BS'000	BS'000	BS'000	BS'000
Modal kawal selia				
Jumlah ekuiti diagihkan kepada pemegang ekuiti Kumpulan dan Bank	1,327,619	1,272,978	1,163,221	1,121,678
<i>Tolak pelarasan untuk:</i>				
Kos yang dipermodalkan	(18,898)	(18,745)	(7,555)	(7,985)
Cagaran	(14,900)	(14,900)	(14,900)	(14,900)
Keuntungan yang digantung	(15,557)	(16,046)	(15,557)	(16,046)
Kemerosotan pembiayaan	(5,410)	(8,814)	(5,681)	(10,297)
Pelarasan modal teras (Peringkat 1) berdasarkan pada keperluan modal berhemat AMBD	1,272,854	1,214,473	1,119,528	1,072,450

Nisbah kecukupan modal

Bank diperlukan untuk mematuhi dengan nisbah modal teras dan risiko wajar kecukupan modal yang diarahkan oleh AMBD. Bank telah mematuhi semua nisbah modal yang diarahkan dalam sepanjang tempoh.

	Kumpulan		Bank	
	2015	2014	2015	2014
	B\$'000	B\$'000	B\$'000	B\$'000
Modal kawal selia				
Modal teras (Modal peringkat 1) sebelum dividen	1,272,854	1,214,473	1,119,528	1,072,450
Ditolak: Cadangan bagi dividen bagi tahun kewangan	(52,907)	(41,311)	(52,907)	(41,311)
Modal teras (Modal peringkat 1) selepas dividen	1,219,947	1,173,162	1,066,621	1,031,139
Modal tambahan (Modal peringkat II)	39,072	45,423	33,332	38,748
Ditolak: Pelaburan dalam syarikat bersekutu dan anak syarikat	(13,829)	(11,361)	(43,762)	(43,762)
Jumlah asas modal	1,245,190	1,207,224	1,056,191	1,026,125
Jumlah kewajaran risiko				
Jumlah kewajaran risiko bagi risiko kredit	4,845,009	4,749,870	4,199,569	4,098,571
Jumlah kewajaran risiko bagi risiko operasi	382,726	387,804	305,454	274,424
Jumlah kewajaran risiko	5,227,735	5,137,674	4,505,023	4,372,995

Nisbah modal

Nisbah modal teras (Peringkat 1) kadar %	23.3%	22.8%	23.7%	23.6%
Jumlah nisbah kadar modal %	23.8%	23.5%	23.4%	23.5%

Modal teras diperolehi selepas ditolak cadangan dividen bagi tahun kewangan yang berakhir pada 31 Disember 2015 berikut dengan tahun berakhir berjumlah B\$52,906,714 (2014: B\$41,310,722).

Nisbah kecukupan modal diperolehi setelah pelarasan IFRS, kecuali bagi pelarasan berhubung dengan yuran yang dipermodalkan, cagaran, keuntungan yang digantung dan peruntukan bagi kemerosotan.

Menurut Seksyen 11 (2) Perintah Perbankan Islam, 2008, Kumpulan dan Bank tidak boleh, pada bila-bila masa, mempunyai nisbah kecukupan modal kurang daripada 10 peratus atau peratusan sebagaimana yang ditentukan oleh Autoriti.

44 Liabiliti kontingen

Di dalam urusan perniagaan, Kumpulan dan Bank telah mengenakan liabiliti kontingensi tertentu, dengan hak menuntut balik kepada pelanggannya. Tidak ada kerugian yang penting dijangkakan disebabkan oleh dari transaksi-transaksi ini.

	Kumpulan		Bank	
	2015 B\$'000	2014 B\$'000	2015 B\$'000	2014 B\$'000
Surat-surat kredit	34,335	47,555	34,335	47,555
Jaminan, bon	482,991	194,516	482,991	194,516
Jaminan penghantaran	7,130	10,436	7,130	10,436
Penerimaan	4,536	4,424	4,536	4,424
Penyertaan risiko perdagangan	23,192	30,103	23,192	30,103
Bil impot	286	126	286	126
Jumlah	552,470	287,160	552,470	287,160

45 Peristiwa berikutan

Pada 16 Mac 2016, dividen terakhir berkaitan dengan tahun kewangan berakhir 31 Disember 2015 sebanyak 7.3 sen bagi jumlah saham biasa sebanyak 724,749,513 yang berjumlah B\$52,906,714 yang telah dicadangkan. Tiada peruntukan telah dibuat di penyata kewangan.

KPMG LLP
16 Raffles Quay #22-00
Hong Leong Building
Singapore 048581

Telephone +65 6213 3388
Fax +65 6225 0984
Internet www.kpmg.com.sg

Independent auditors' report

Members of the Bank
Bank Islam Brunei Darussalam Berhad

Report on the financial statements

We have audited the accompanying financial statements of Bank Islam Brunei Darussalam Berhad ("the Bank") and its subsidiaries ("the Group"), which comprise the statements of financial position of the Group and the Bank as at 31 December 2015, the income statements, statements of comprehensive income, statements of changes in equity and statements of cash flows of the Group and the Bank for the year then ended, and notes, comprising a summary of significant accounting policies and other explanatory information, as set out on pages FS1 to FS113.

Directors' responsibility for the financial statements

The Bank's directors are responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with the provisions of the Brunei Darussalam Companies Act, Chapter 39 ("the Act") and International Financial Reporting Standards. This responsibility includes: designing, implementing and maintaining internal control relevant to the preparation and fair presentation of the financial statements that are free from material misstatements, whether due to fraud or error; selecting and applying appropriate accounting policies; and making accounting estimates that are reasonable in the circumstances.

Auditors' responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing. Those standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free from material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the entity's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by directors, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

Opinion

In our opinion:

- (a) the consolidated financial statements of the Group and the financial statements of the Bank are properly drawn up in accordance with the provisions of the Act and International Financial Reporting Standards to give a true and fair view of the financial position of the Group and the Bank as at 31 December 2015, and financial performance, changes in equity and cash flows of the Group and the Bank for the year ended on that date according to the best of our information and the explanation given to us and as shown by the books of the Bank; and
- (b) we have obtained all the information and explanations that we required.

kpmg llp

KPMG LLP

*Singapore Public Accountant and
Singapore Chartered Accountants*

David Waller

David Waller

Brunei Darussalam Public Accountant

Singapore

16 March 2016

